

NYÍRSÉGTERV Kft.

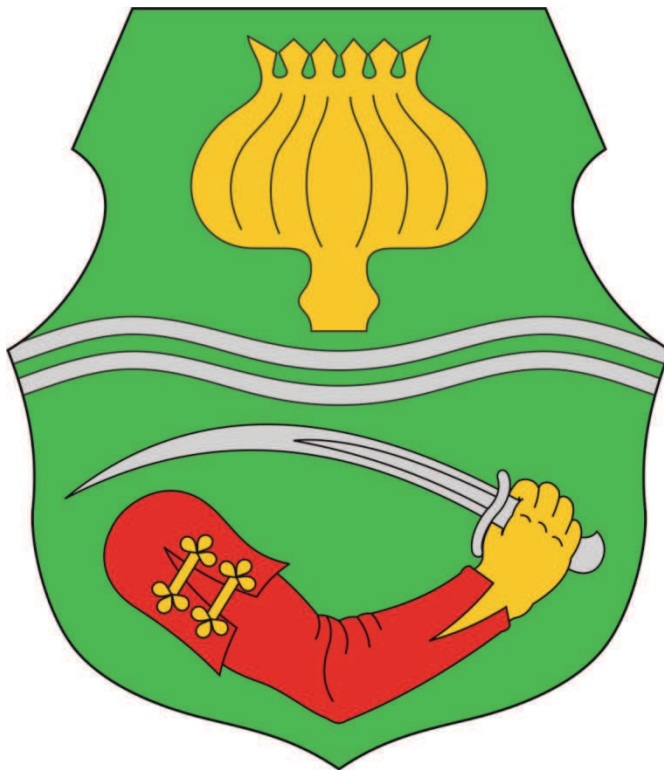
Székhely: 4431. Nyíregyháza, Mackó u. 6. sz.
Iroda: 4400. Nyíregyháza, Szegfű u. 73. sz.
Telefon/fax: (42) 421-303
Mobil: (06-30) 307-7371
E-mail: nyirsegterv@nyirsegterv.t-online.hu
nyirsegterv@gmail.com
Web: www.nyirsegterv.hu

TISZAVASVÁRI VÁROS TELEPÜLÉSRENDEZÉSI TERVE ÉS HELYI ÉPÍTÉSI SZABÁLYZATA

A TELEPÜLÉS TELJES KÖZIGAZGATÁSI TERÜLETÉRE VONATKOZÓ MEGALAPOZÓ VIZSGÁLATA

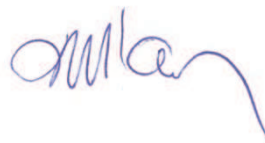
1.1. MEGALAPOZÓ VIZSGÁLAT

A „településfejlesztési koncepcióról, az integrált településfejlesztési stratégiáról és a településrendezési eszközökről, valamint egyes településrendezési sajátos jogintézményekről” szóló 314/2012. (XI. 8.) Korm. rendelet 40.§ szerinti javított szakmai véleményezési dokumentáció

**TISZAVASVÁRI VÁROS
TELEPÜLÉSRENDEZÉSI TERVE ÉS
HELYI ÉPÍTÉSI SZABÁLYZATA
A TELEPÜLÉS TELJES KÖZIGAZGATÁSI TERÜLETÉRE
VONATKOZÓ MEGALAPOZÓ VIZSGÁLATA**

Témafelelős, vezető településrendező tervező

Dudás Ede

Építésmérnök, építész tervező szakmérnök
okl. településmérnök
TT/É-15-0303

Közlekedés tervező:

Kulcsár Gusztáv

Okl. építőmérnök
K1-d1/15-0300

Közmű tervező:

Bíró Károly

Építőmérnök
TV-T-15-402, V-3a2/15-0402

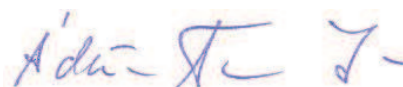
Környezetvédelem:

Szekrényes Csaba

Környezetmérnök

Távközlési tervező:

Ádám Veress Ferenc

Távközlési mérnök
Th-T-15-0391

Elektromos tervező:

.....
Angyal András
Okl. elektromos mérnök
EN-T-1-15-0403

Gázellátás tervező:

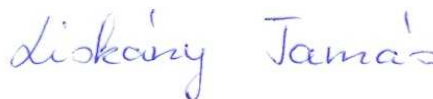
.....
Vasasné Bacsó Eszter
Épületgépész mérnök
GO-T/15-0506

Tájtervező:

.....
Zsila László
Okl. táj- és kertépítész mérnök
TK 09-0583, K/1 09-0583

Tervező munkatárs:

.....
Liskány Tamás
Építőmérnök

Tervező munkatárs

.....
Fazekasné Jánócsik Zsuzsa
Építőmérnök

- 3 -

Nyíregyháza, 2015. június hó

TISZAVASVÁRI VÁROS MEGALAPOZÓ VIZSGÁLATA

1. HELYZETFELTÁRO MUNKARÉSZ

- 1.1. Településhálózati összefüggések, a település helye a településhálózatban, térségi kapcsolatok
- 1.2. A területfejlesztési dokumentumokkal (Országos Területfejlesztési Konceptióval és a területileg releváns megyei, valamint térségi területfejlesztési koncepciókkal és programokkal) való összefüggések vizsgálata
- 1.3. A területrendezési tervekkel való összefüggések vizsgálata
- 1.4. A szomszédos települések hatályos településszerkezeti terveinek – az adott település fejlesztését befolyásoló – vonatkozó megállapításai
- 1.5. Hatályos településfejlesztési döntések bemutatása
 - 1.5.1. A hatályos fejlesztési koncepció, integrált településfejlesztési stratégia vonatkozó megállapításai
 - 1.5.2. Hatályos településfejlesztési és településrendezési szerződések
- 1.6. A település településrendezési tervi előzményeinek vizsgálata
 - 1.6.1. A hatályban lévő településrendezési eszközök
 - 1.6.2. A hatályos településszerkezeti terv megállapításai, megvalósult elemek
- 1.7. A település társadalma
 - 1.7.1. Demográfia, népesség, nemzetiségi összetétel, képzettség, foglalkoztatottság, jövedelmi viszonyok, életminőség
 - 1.7.2. Térbeli-társadalmi rétegződés, konfliktusok, érdekviszonyok
 - 1.7.3. Települési identitást erősítő tényezők (történeti és kulturális adottságok, társadalmi élet, szokások, hagyományok, nemzetiségi kötődés, civil szerveződések, vallási közösségek stb.)
- 1.8. A település humán infrastruktúrája
 - 1.8.1. Humán közszolgáltatások (oktatás, egészségügy stb.)
 - 1.8.2. Esélyegyenlőség biztosítása
- 1.9. A település gazdasága
 - 1.9.1. A település gazdasági súlya, szerepköre
 - 1.9.2. A település főbb gazdasági ágazatai, jellemzői
 - 1.9.3. A gazdasági szervezetek jellemzői, fontosabb beruházásai települést érintő fejlesztési elképzelése
 - 1.9.4. A gazdasági versenyképességet befolyásoló tényezők (elérhetőség, munkaerő képzettsége, K+F stb.)
 - 1.9.5. Ingatlanpiaci viszonyok (kereslet-kínálat)
- 1.10. Az önkormányzat gazdálkodása, a településfejlesztés eszköz- és intézményrendszere
 - 1.10.1. Költségvetés, vagyongazdálkodás, gazdasági program
 - 1.10.2. Az önkormányzat településfejlesztési tevékenysége, intézményrendszere
 - 1.10.3. Gazdaságfejlesztési tevékenység
 - 1.10.4. Foglalkoztatáspolitikai
 - 1.10.5. Lakás- és helyiséggazdálkodás
 - 1.10.6. Intézményfenntartás
 - 1.10.7. Energiagazdálkodás
 - 1.11. Településüzemeltetési szolgáltatások
- 1.12. A táji és természeti adottságok vizsgálata
 - 1.12.1. Természeti adottságok
 - 1.12.2. Tájhasználat, tájszerkezet
 - 1.12.2.1. tájtörténeti vizsgálat
 - 1.12.2.2. tájhasználat értékelése
 - 1.12.3. Védett, védendő táji-, természeti értékek, területek
 - 1.12.3.1. tájképvédelmi szempontból kiemelten kezelendő területek
 - 1.12.3.2. nemzeti és nemzetközi természetvédelmi oltalom alatt álló vagy védelemre tervezett terület, érték, emlék
 - 1.12.3.3. ökológiai hálózat
 - 1.12.4. Tájhasználati konfliktusok és problémák értékelése
- 1.13. Zöldfelületi rendszer vizsgálata
 - 1.13.1. A települési zöldfelületi rendszer elemei
 - 1.13.1.1. szerkezeti-, kondicionáló szempontból lényeges valamint a zöldfelületi karaktert meghatározó elemek

- 1.13.1.2. zöldfelületi ellátottság értékelése
- 1.13.2. A zöldfelületi rendszer konfliktusai és problémái
- 1.14. Az épített környezet vizsgálata
- 1.14.1. Területfelhasználás vizsgálata
- 1.14.1.1. a település szerkezete, a helyi sajátosságok vizsgálata
- 1.14.1.2. az ingatlan-nyilvántartási adatok alapján, termőföld esetén a művelési ágak és a minőségi osztályok
- 1.14.1.3. beépítésre szánt és beépítésre nem szánt területek
- 1.14.1.4. funkció vizsgálat (intézményi ellátottság, funkcionális és ellátási kapcsolatos)
- 1.14.1.5. alulhasznosított barnamezős területek
- 1.14.1.6. konfliktussal terhelt (szlömösödött, degradálódott) terület
- 1.14.2. A telekstruktúra vizsgálata
- 1.14.2.1. telekmorfológia és telekméret vizsgálat
- 1.14.2.2. tulajdonjogi vizsgálat
- 1.14.3. Önkormányzati tulajdon kataszter
- 1.14.4. Az épületállomány és a környezet geodéziai felmérése
- 1.14.5. Az építmények vizsgálata
- 1.14.5.1. funkció, kapacitás
- 1.14.5.2. beépítési jellemzők (beépítési mód, beépítési mérték, sűrűség)
- 1.14.5.3. magasság, szintszám, tetőidom
- 1.14.5.4. településkarakter, helyi sajátosságok: utcakép, térarány, jellegzetes épülettípusok
- 1.14.6. Az épített környezet értékei
- 1.14.6.1. településszerkezet történeti kialakulása, történeti településmag
- 1.14.6.2. régészeti terület, védett régészeti terület, régészeti érdekű terület
- 1.14.6.3. védett épített környezet, a helyi, egyedi arculatot biztosító építészeti jellemzők
- 1.14.6.4. világörökségi és világörökségi várományos terület
- 1.14.6.5. műemlék, műemlékegyüttes
- 1.14.6.6. műemlékvédelem sajátos tárgyai: a történeti kert, temető és temetkezési emlékhely
- 1.14.6.7. műemléki terület: történeti táj, műemléki jelentőségű terület, műemléki környezet
- 1.14.6.8. nemzeti emlékhely
- 1.14.6.9. helyi védelem
- 1.14.7. Az épített környezet konfliktusai, problémái
- 1.15. Közlekedés
- 1.15.1. Hálózatok és hálózati kapcsolatok
- 1.15.2. Közúti közlekedés
- 1.15.3. Községi közlekedés
- 1.15.3.1. közúti
- 1.15.3.2. kötöttpályás
- 1.15.4. Kerékpáros és gyalogos közlekedés
- 1.15.5. Parkolás
- 1.16. Közművesítés
- 1.16.1. Víziközművek
- 1.16.1.1. vízgazdálkodás és vízellátás (ivó-, ipari-, tűzoltó-, öntözővíz, termásvíz hasznosítás)
- 1.16.1.2. szennyvízelvezetés
- 1.16.1.3. csapadékvíz elvezetés, felszíni vízrendezés
- 1.16.2. Energia
- 1.16.2.1. energiagazdálkodás és energiaellátás (villamos energia, közvilágítás, gázellátás, távhőellátás és más ellátórendszerek)
- 1.16.2.2. megújuló energiaforrások alkalmazása, a környezettudatos energiagazdálkodás lehetőségei
- 1.16.2.3. az önkormányzati intézmények energiahatékonysági értékelése
- 1.16.3. Elektronikus hírközlés (vezetékes elektronikus hálózat, vezeték nélküli hírközlési építmények)
- 1.17. Környezetvédelem (és településüzemeltetés)
- 1.17.1. talaj
- 1.17.2. felszíni és a felszín alatti vizek
- 1.17.3. levegőtisztaság és védelme
- 1.17.4. zaj- és rezgésterhelés
- 1.17.5. sugárzás védelem

- 1.17.6. hulladékkezelés
- 1.17.7. vizuális környezetterhelés
- 1.17.8. árvízvédelem
- 1.17.9. Fennálló környezetvédelmi konfliktusok, problémák
- 1.18. Katasztrófavédelem (területfelhasználást, beépítést, befolyásoló vagy korlátozó tényezők)
- 1.18.1. építésföldtani korlátok
- 1.18.1.1. alábányászott területek, barlangok és pincék területei
- 1.18.1.2. csúszás-, süllyedésveszélyes területek
- 1.18.1.3. földrengés veszélyeztetett területei
- 1.18.2. vízrajzi veszélyeztetettség
- 1.18.2.1. árvízveszélyes területek
- 1.18.2.2. belvízveszélyes területek
- 1.18.2.3. mély fekvésű területek
- 1.18.2.4. árvíz és belvízvédelem
- 1.18.3. egyéb
- 1.18.3.1. kedvezőtlen morfológiai adottságok (pl. lejtés, falszakadás)
- 1.18.3.2. mélységi, magassági korlátozások
- 1.18.3.3. tevékenységből adódó korlátozások
- 1.19. Ásványi nyersanyag lelőhely
- 1.20. Városi klíma

2. HELYZETELEMZŐ MUNKARÉSZ

- 2.1. A vizsgált tényezők elemzése, egymásra hatásuk összevetése
- A vizsgálatok alapján a tényleges állapotok elemzése, egymásra hatásuk összevetése, folyamataik elemzése

3. HELYZETÉRTÉKELŐ MUNKARÉSZ

- 3.1. A helyzetelemzés eredményeinek értékelése, szintézis
- A tényleges állapot értékelése, továbbá a szélsőséges, a települési környezettel szemben támasztott általános követelményeknek ellentmondó, problematikus témakörök kiemelése. A település adottságainak, lehetőségeinek és a fejlesztés korlátainak összefoglalása, a település-veszélyeztető hatások alapján készített kockázatértékelés figyelembevételével.
- 3.1.1. A folyamatok értékelése
- 3.1.2. A település és környezetének fejlesztését befolyásoló külső és belső tényezők összefoglaló értékelése
- 3.1.3. A településfejlesztés és -rendezés kapcsolata
- 3.2. Problématérkép/értéktérkép
- A település problémáinak és értékeinek összefoglalója térképi formában, a területi lehetőségek és korlátok térképi ábrázolása
- 3.3. Eltérő jellemzőkkel rendelkező településrészek
- 3.3.1. településrészek kijelölése, pontos lehatárolása, a lehatárolás indoklása, térképi ábrázolása, a lehatárolt településrészek rövid bemutatása
- 3.3.2. szegregált vagy szegregációval veszélyeztetett területek lehatárolása, térképi ábrázolása és helyzetelemzése (potenciális akcióterületek)
- 3.3.3. egyéb szempontból beavatkozást igénylő területek lehatárolása, térképi ábrázolása és helyzetelemzése (potenciális akcióterületek)

TISZAVASVÁRI VÁROS MEGALAPOZÓ VIZSGÁLATA

1. HELYZETFELTÁRO MUNKARÉSZ

1.1. Településhálózati összefüggések, a település helye a településhálózatban, térségi kapcsolatok

Tiszavasvári az Észak-Alföldi Régió települése, azon belül Szabolcs-Szatmár-Bereg megyében helyezkedik el. A város a Tiszavasvári Járás járási székhelyű városa. A járás közigazgatási területe határos Borsod-Abaúj-Zemplén és Hajdú-Bihar megyékkel. Magát a járást hat másik határolja: keletről a Nyíregyházi, északról a Tokaji és a Szerencsi, nyugatról a Tiszaújvárosi, délről a Hajdúnánási és a Hajdúböszörményi. A Tiszavasvári Járáshoz Tiszavasvári mellett további öt település tartozik: Tiszalök város, Tiszadob nagyközség, Szorgalmatos, Tiszadada és Tiszaeszlár községek. A város közigazgatási területét határoló települések: északról Tiszalök, Szorgalmatos, keletről Nagycserkesz, Hajdúdorog, délről Hajdúnánás, Polgár, Újtikos, nyugatról Tiszadob, Tiszadada. A teljes terület 128,53 négyzetkilométer, a belterület ebből 8,19 négyzetkilométer. Tiszavasvári állandó népessége a 2014-es statisztikai adatok alapján 12 964 fő. A lakosságból 249 fő a központi belterületől kívül eső különálló, Józsefháza megnevezésű belterületen él.

Tiszavasvári Város pozíciója Magyarország és Szabolcs-Szatmár-Bereg megye térképén¹

Tiszavasvári településrészei

Megnevezés	Népesség (fő)	Lakások száma	Egyéb lakóegységek száma	Irányítószám	Jellege	Távolság a központtól (km)
Központi belterület	12 600	4 483	5	4440		0
Egyéb belterület						
Józsefháza	198	65	0	4440		6.9
Külterület						
Dankótanya	39	14	0	4440	Mgl.	8.6
Dorogi úti tanyák	2	1	0	4440	Lh.	1.6
Gátörház	4	1	0	4440	Öh.	1.6
Királyteleki úti tanyák	1	1	0	4440	Lh.	9.8
Nánási út	4	1	0	4440	Lh.	2.8
Nyíregyházi úti tanyák	0	0	0	4440	Lh.	7.6
Zsítip	0	5	0	4440	Öh.	3.7

Tiszavasvári Város statisztikai feldolgozott adatai²

¹ Forrás: wikipedia

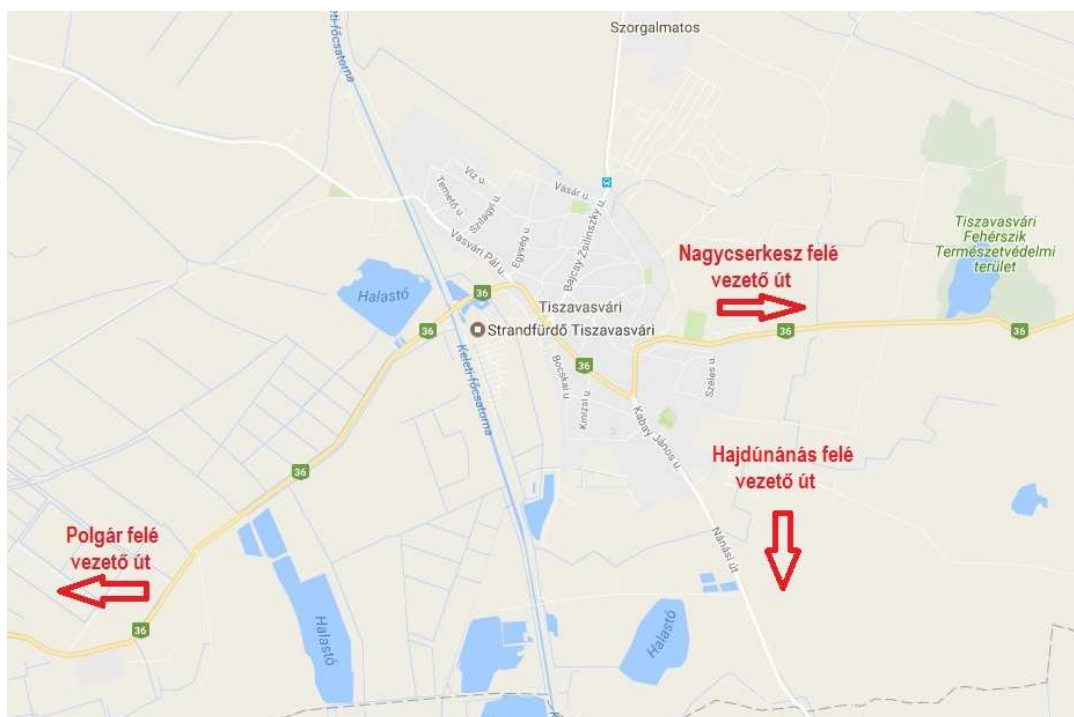
² Forrás: telepules.com

Átnézeti térkép teljes közigazgatási terület³

A település a megyeszékhelytől, Nyíregyházától nyugatra fekszik 28 km-re, Tiszalóktól délre, 7 km-re, Hajdúnánástól északra, 14 km-re, Polgártól keletre, 23 km-re. A város a 36-os számú Polgár-Nyíregyháza másodrendű főútról, valamint három mellékútról megközelíthető. Elhelyezkedése kedvező, mert a megyeszékhelytől elérhető távolságra található, az M3-as autópálya nyomvonala, melyről Debrecen és Miskolc, valamint Budapest könnyen elérhető.

³ Forrás: googleearth és www.maps.google.com

Tiszavasvári útvonaladatok⁴

- 9 -

Vasútvonal Debrecen-Tiszaalk vonalon – Tiszavasvári érintésével⁵

A település kötőtpályás útvonalon is megközelíthető, Debrecen-Tiszaalk vasútvonalon, a 109-es számú egyvágányú, nem villamosított mellékvonalon. A vasútvonal hossza: 64 km, nyomtávolsága 1 435 mm. Bzmot motorvonat közlekedik a települések között, amely 60 km/h maximális sebességgel haladhat. A vonalon a

⁴ Forrás: www.utadatok.hu

⁵ Forrás: wikipedia

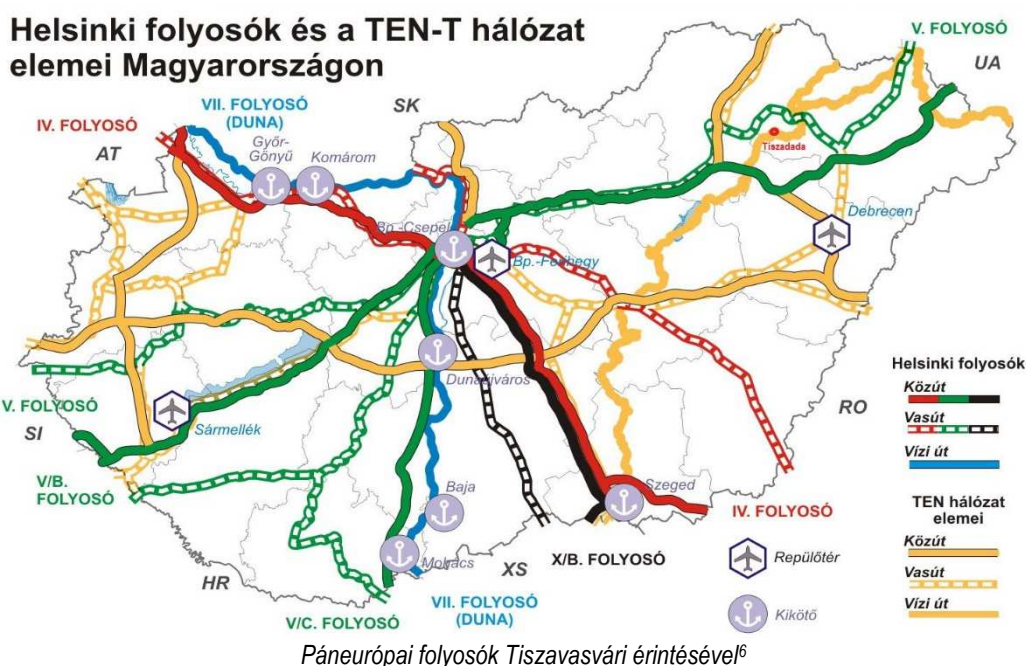
jelenlegi felépítmény hagyományos, hevederes illesztésű, 48 kg/m sínrendszerű, az alátámasztás talpfás, szórványosan vasbetonaljakkal megerősítve, az ágyazat zúzottkő.

Térszerkezeti helyzet

Nemzetközi szerepkör

Tiszavasvári két fontos európai közlekedési folyosó mellett helyezkedik el. A Páneurópai Hálózat vagy közismertebb nevén a „Helsinki korridorok” közül az V. folyosó (Velence-Trieszt/Koper-Ljubljana-Budapest-Ungvár-Lviv-Kijev) érinti Tiszavasvárit, míg az EU-hoz újonnan csatlakozó országok közlekedésfejlesztési szükségleteit összefoglaló TINA-hálózatból szintén az V. folyosó érinti a térséget.

A nemzetközi kapcsolatok jóknak mondhatóak a város számára. Négy Erdélyi településsel ápol testvérvárosi kapcsolatot: Felsőbányával, Szilágysomlyóval, Körösfővel és Sárközújlakkal. Tiszavasvárit Körösfővel Vasvári Pál életútja és közös hagyományápolás kapcsolja össze. Sárközújlakkal közösen pályázott turizmusfejlesztésre, strandfejlesztésre az önkormányzat. Körösfő és Felsőbánya között 2007-ben testvérvárosi megállapodás jött létre. A megállapodás célja a két város egymáshoz való közelebb kerülését szolgálja történelmi és földrajzi – kulturális ismeretanyag kölcsönös propagálására, továbbá a települések delegációjának kölcsönös látogatása, egyesületek és szervezetek találkozása, kulturális együttműködés, turisztikai aktivitások, gazdasági területen történő együttműködés, infrastruktúra-fejlesztés.

Országos szerepkör

A település térszerkezetét főútról, továbbá három alsóbbrendű, összekötő útról megközelíthető. A város Nyíregyháza megyei jogú város közelében, valamint az M3-as autópálya között fekszik, melyeket a 36-os főút köt össze. Tiszavasvári országos szerepkörrel rendelkezik, mely a környék fejlődésére, felzárkóztatására nagy jelentőséggel bír.

Tiszavasvári Város szerepe, amit az országos közlekedéshálózatban betölt, az egyes ágazati koncepciókat integráló Országos Területrendezési Terv (OTrT) alapján a következőképpen foglalható össze:

- Az V. Helsinki folyosó részeként az M3-as autópálya keresztülhalad a megye területén, nyomvonala (Polgár) – Nyíregyháza – Vásárosnamény – (Ukrajna) településeket érinti. Az autópálya 2008-tól közvetlenül ugyan nem érinti a Tiszavasvári Járást, de az M3-as közelsége jelentős mértékben javította a Város országos főúti hálózati kapcsolatát.

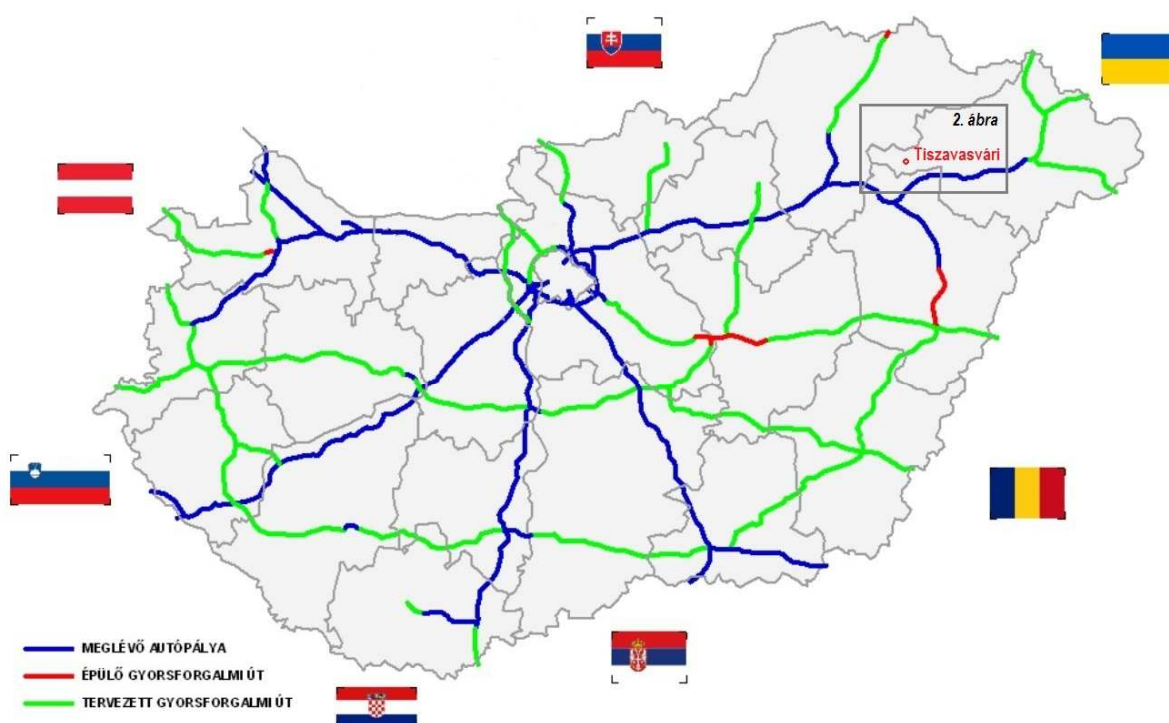
⁶ Forrás: wikipedia

- Egyetlen egyszámjegyű főút sem érinti közvetlenül Tiszavasvári Városát, a 36-os számú kétszámjegyű főút érinti közvetlenül, tehát a település és térségének elérhetősége megoldott.
- A település közvetlen elérhetőségét biztosító utak:
 - 36 kl. sz. út (Polgár-Nyíregyháza), másodrendű főút,
 - 3502. kl. sz. út (Tiszavasvári-Hajdúböszörmény), összekötő út
 - 3631. kl. sz. út (Tiszadob-Tiszavasvári), összekötő út
 - 3632. kl. sz. út (Tiszalök-Tiszavasvári), összekötő út

Jelenleg a település központi belterületének úthálózatán keresztülhaladó átmenő fogalom még elviselhető nagyságú, a jövőbeni fejlesztések hatására azonban várhatóan növekszik a település forgalmi terhelése, így szükségessé válik egy közlekedési gyűrű kiépítése Tiszavasvári települése körül.

- Főút tekintetében a Balkánt közvetlenül érintő tervezett fejlesztés a 36-os főút Tiszavasvárit elkerülő szakasza, valamint a (Hajdúböszörmény) - Tiszavasvári - Rakamaz térsége új főúti kapcsolat.

A település tagja a Települési Önkormányzatok Országos Szövetségének és tagja a Magyar Önkormányzatok Szövetségének. Ezek a kapcsolatok segítenek a központi költségvetési és az Európai Unió támogatásához való hozzájáruláshoz való információszerezést, érdekérvényesítést.

- 11 -

Magyarország autópályái (meglévő autópálya, épülő- és tervezett gyorsforgalmi utakkal) ⁷

Szabolcs-Szatmár-Bereg Megyén áthaladó autópályák, Tiszavasvári közelében⁸

⁷ Forrás: wikipedia

⁸ Forrás: wikipedia

Megyei és regionális szerepkör

Tiszavasvári mérete, városi funkciójának száma és vonzáskörzete alapján regionális szerepkörrel nem rendelkezik, szolgáltatásai csak a megyei szintig érnek el. A Stratégiai Program megvalósulása óta a fejlesztések hatására pozitív változások indultak el. Kiemelkedő vállalkozás az Alkaloida Zrt., melynek tevékenységi köre a gyógyszergyártás, a Wienerberger Zrt., melynek a tevékenységi köre az építőipar, a Vasép Kft., mely a gépiparban tevékenykedik. A kiemelt cégek mellette még számos vállalkozás van, melyek a jelentős áruforgalmat bonyolítanak le.

Kistérségi szerepkör

Napjainkban az önkormányzatok feladataik hatékonyabb, célszerűbb, gazdaságosabb ésszerűbb ellátása érdekében, illetve jogszabályi felhatalmazás alapján kívánnak részt venni a kistérségi együttműködésekben. A települések képviselőtestületei más települési képviselő-testületekkel, gazdasági, szolgáltató szervezetekkel és közszolgáltatásokat nyújtó intézményekkel alakítanak ki kistérségi együttműködéseket. Ennek a koordinációnak azonban csak ott lesz létjogosultsága, ahol az együvé tartozás tudata él, s a többé-kevésbé szoros települési, vonzási kapcsolatoknak mély földrajzi alapjuk van.

A Tiszavasvári Járást a kedvezményezett térségek besorolásáról szóló 311/2007. (XI. 17.) Kormányrendelet alapján a régió belül leghátrányosabb helyzetű térségnek számít.

Tiszavasvári sok szempontból kötődik három megyeszékhelyhez, Nyíregyházához (24km) és Debrecenhez (40 km), mely főként elhelyezkedéséből és az említett központok által kínált funkciók magas számából fakad. Az említett települések közszolgáltatási, munkaerő-piaci és oktatási vonzáskörzete egyértelműen kiterjed a település, sőt a Nagykállói kistérség területére is.

A település elhelyezkedése viszonylag periférikus, de három megyeszékhelyről (Nyíregyháza 28 km, Miskolc 47 km, Debrecen 55 km) könnyen elérhető. Az említett települések közszolgáltatási, munkaerő-piaci és oktatási vonzáskörzete egyértelműen kiterjed a település, sőt a Tiszavasvári járás területére is. Az M3 autópálya felhajtója mindösszesen 10 km-re található.

Tiszavasvári járás teljes közigazgatási területe tagja a Tiszamenti Települések Térségfejlesztési Társulásának a TISZATÉR Társulásnak, mely 1993. augusztus 13-án alakult meg Tiszadobon, az Andrásy Kastélyban. A székhely Tiszavasváriban van. Tagjai Szabolcs-Szatmár-Bereg megye délnyugati részének önkormányzatai (Tiszadada, Tiszadob, Tiszalök, Tiszaeszlár, Tiszavasvári, Szorgalmatos, Tiszanagyfalu, Rakamaz, Szabolcs, Timár) és Hajdú-Bihar megye északnyugati részének önkormányzatai (Tiszagyulaháza, Újszentmargita).

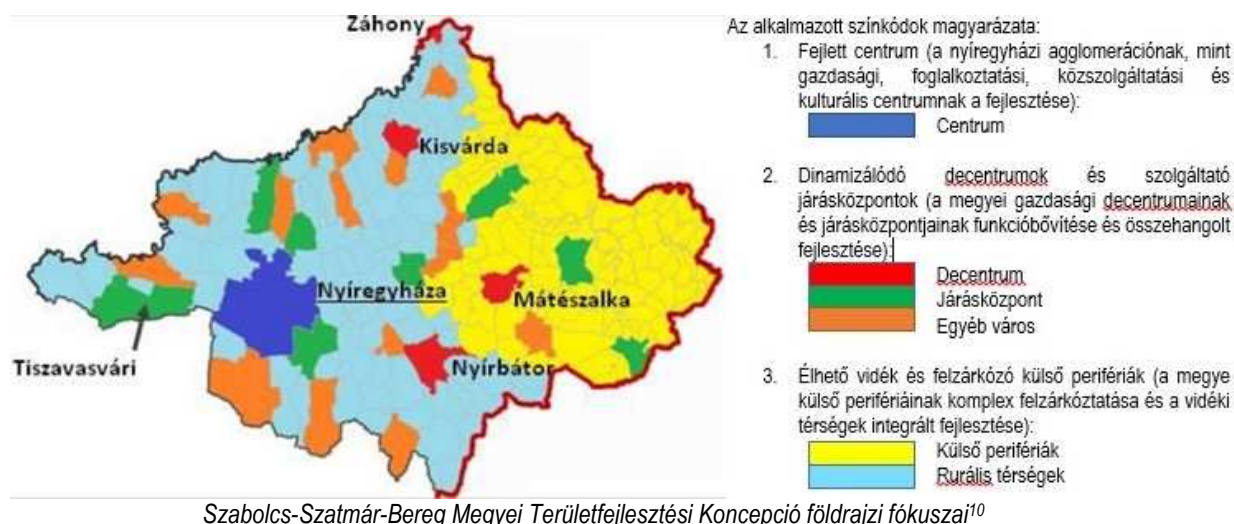
A Társulás tisztán szakmai szervezet, benne diplomás fiatalok végeznek fejlesztő munkát, a tagtelepülésekkel, vállalkozókkal és civil szervezetekkel szoros együttműködésben. A TISZATÉR Társulás megalakulása óta az immár 12 települést, és mintegy 40 ezer embert felölelő kistérség terület- és településfejlesztési munkálatainak teljes vertikumát összefogja.

Tiszavasvári lakóépületek láthatósága⁹

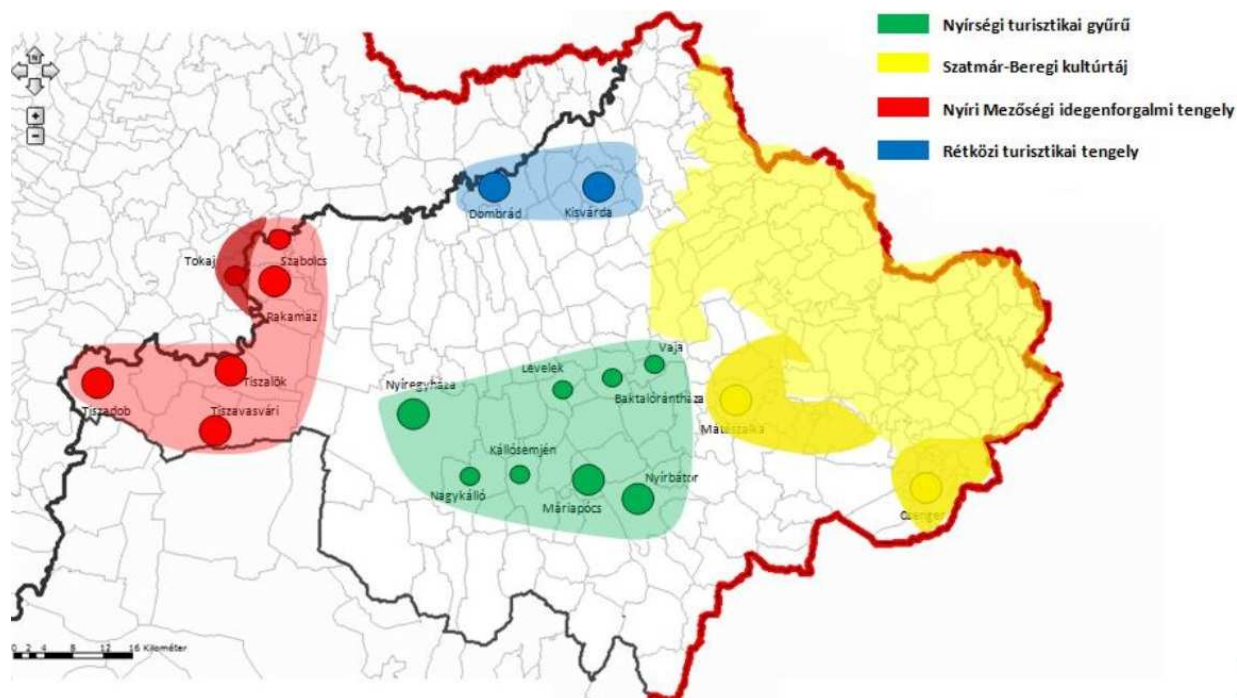
⁹ Forrás: wikipedia és <http://antsz.dyndns.org>

Szabolcs-Szatmár-Bereg Megyei Területfejlesztési Konceptiója (továbbiakban: Konceptió) nagyban befolyásolja a megye stratégiai térszerkezetét – lehetővé téve a célok területi fókuszáltságát. A Konceptió három nagyobb csoportra tagolódik. A csoportokon belül, hat alkategóriát nevezhetünk meg, amik behatárolják a településeket. Tiszavasvári a megye rurális térségének egyik szolgáltató járásközpontja. Ugyanakkor nem tartozik a gazdasági alközpontok (decentrumok: Záhony, Kisvárd, Mátészalka, Nyírbátor) közé.

A Megyében négy nagy idegenforgalmi magterületet lehet behatárolni. A nyíri Mezőség idegenforgalmi tengely a Nyíri Mezőség, mint néprajzi tájegység területe, ahol jelentős a kulturális és természeti vonzerők koncentrátsága, és amely a tiszai turizmus kiemelkedő magterülete lehet a közeljövőben.

- 13 -

¹⁰ Forrás: Szabolcs-Szatmár-Bereg Megyei Területfejlesztési Konceptió, 2014.

A Tiszavasvári Járási Hivatal mivel a megye határvonalait is érinti, így 3 Borsod-Abaúj-Zemplén megyei járással (Tiszaújvárosi, Szerencsi és Tokaji járások) míg 2 Hajdú-Bihar megyei járással (Hajdúnánási és Hajdúböszörményi járások), és a Nyíregyházi járással szomszédos.

A Tiszavasvári járás a megyei 13 járással szemben a 8. helyen áll népesedésben. Összesen 6 település, ebből 2 város alkotja. A járási hivatalt 2013-ban hozták létre, az elmúlt időszakban nincs bejegyzés arról, hogy Tiszavasvári 2013 előtt betöltött volna hasonló szerepet megyei viszonylatban, míg Tiszalök igen.

A járás lakosságának 47,5%-át Tiszavasvári népessége tölti ki, a járás urbanizációs indexe, más néven a városi lakosság aránya 67,6% értékben határozható meg.

Tiszavasvári járásszékhely város területe (ha) 128,53. A járás össz területe (ha) 381,61 ebből Tiszavasvári közigazgatási területe 33,68%-kát teszi ki. A járásban két város található, az egyik Tiszavasvári, a másik Tiszalök. Tiszadob az egyetlen Nagyközség, Szorgalmatos, Tiszadada és Tiszaeszlár Községnek minősül. A népességi kvóta összesen 27 306 fő, ebből Tiszavasvárié százalékarányosan 47,48%-ka.

Ssz	Település	Jogállás	Terület (ha)	Népesség (fő)
1.	Tiszavasvári	járásszékhely város	128,53	12 964
2.	Tiszalök	város	58,72	5 485
3.	Tiszadob	nagyközség	82,61	2 929
4.	Szorgalmatos	község	8,44	1 039
5.	Tiszadada	község	48,75	2 317
6.	Tiszaeszlár	község	54,56	2 572

Tiszavasvári járás települései adatokkal kiegészítve¹²

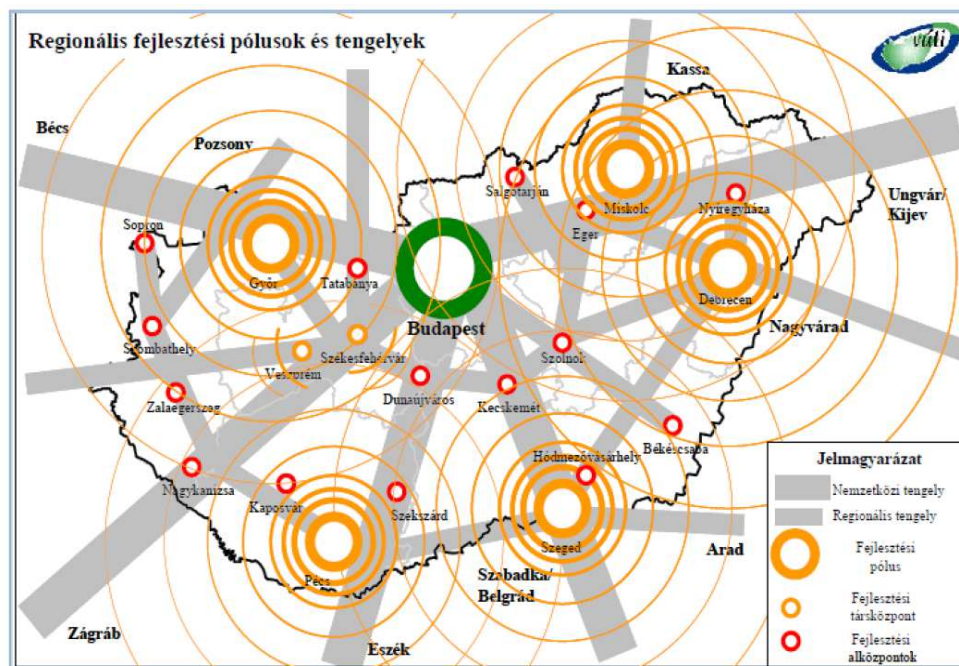
- 14 -

1.2. A területfejlesztési dokumentumokkal (Országos Területfejlesztési Konceptióval és a területileg releváns megyei, valamint térségi területfejlesztési koncepciókkal és programokkal) való összefüggések vizsgálata

Az a státusz, melyben a térség van, nem csak nemzeti, vagy regionális, hanem nemzetközi is. Ezzel számolt az Országgyűlés által elfogadott OTK (Országos Területfejlesztési Konceptió), az elfogadott Országos Területrendezési Terv, és a helyi regionális tervek is. Az OTK a Bécs – Budapest – Záhony irányt, hozzávetőlegesen az M1 – M3 nyomvonal mentén egy innovációs tengelynek tekinti, melynek két végpontja kiemelt jelentőségű. Ezt kiegészíti az M3-as-hoz kapcsolódó új nyomvonalon tervezett M49-es autópályát is. A térség regionális infrastruktúráinak fejlesztését a megyei regionális terv is előírja.

¹¹ Forrás: Szabolcs-Szatmár-Bereg Megyei Területfejlesztési Konceptió, 2014.

¹² Forrás: Magyarország közigazgatási helynévkönyve 2013., KSH

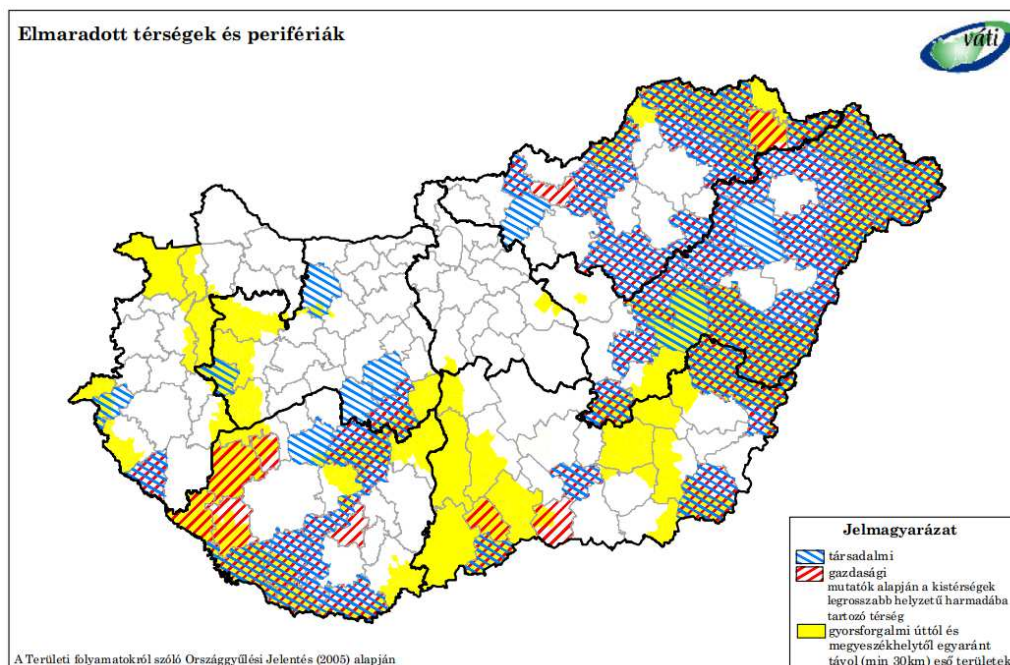

Országos Területfejlesztési Konceptió térképe¹³

Az OTK Tiszavasvári szempontjából releváns pontjai az alábbiak:

Elmaradott térségek, és perifériák térképe alapján, társadalmi és gazdasági mutatók szerint Tiszavasvári stagnáló helyzetbe sorolt Tiszavasvári járásba tartozik.

- 15 -

Elmaradott térségek és perifériák¹⁴

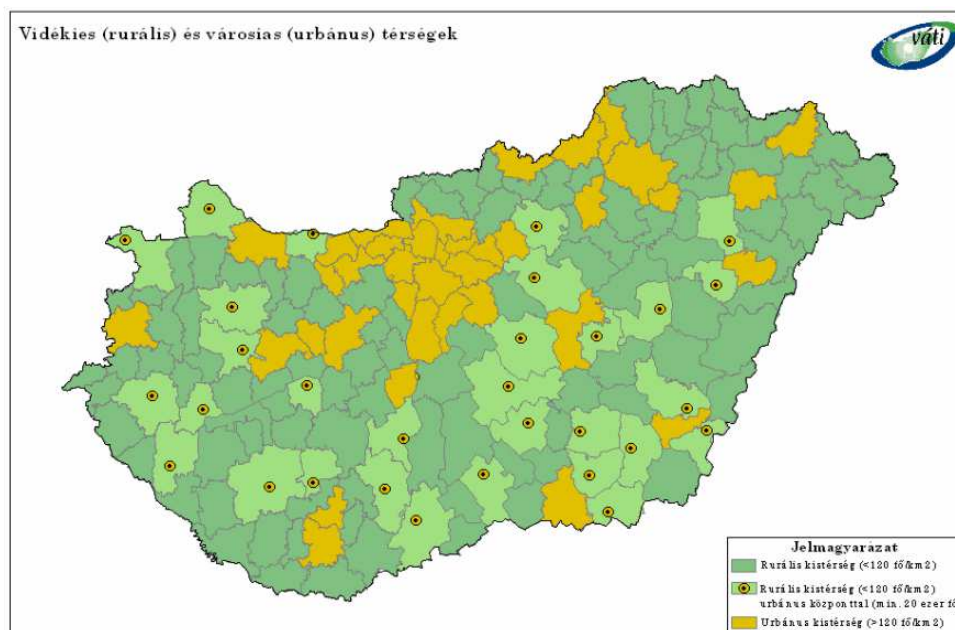
¹³ Forrás: www.vati.hu és www.tankonyvtar.hu (Vidék és területfejlesztés 5.; Az Országos Területrendezési Konceptió. A regionális politika megvalósításának pénzügyi forrásai és intézményei.)

¹⁴ Forrás: Országos Területfejlesztési Konceptió; OTI 2005. Hivatkozási alap: www.tankonyvtar.hu (Vidék és területfejlesztés 5.; Az Országos Területrendezési Konceptió. A regionális politika megvalósításának pénzügyi forrásai és intézményei.)

Megnevezés	Dinamikusan fejlődő	Fejlődő	Felzárkózó	Stagnáló	Lemaradó
Észak-Alföld		Debreceni, Nyíregyházi, Szolnoki	Hajdúszoboszlói, Kisvárdai, Jászberényi	Hajdúböszörményi, Polgári, Mátészalkai, Nagykállói, Tiszavasvári , Vásárosnaményi, Karcagi, Törökszentmiklósi	Balmazújvárosi, Berettyóújfalui, Püspökladányi, Baktalórántházai, Csengeri, Fehérgyarmati, Nyírbátori, Kunszentmártoni, Tiszafüredi

A KSH Magyarország Észak-Alföldi kistérségeinek társadalmi – gazdasági fejlettségi rangsorában¹⁵

A térség népsűrűsége és a népességszámmal meghatározott urbanizált települések előfordulása alapján a jellemzően vidékies (rurális) kistérségekhez tartozik.

Videkies-városias térség-típusok¹⁶

A Szabolcs-Szatmár-Bereg Megyei Fejlesztési Programja, mely Tiszavasvári szempontjából is releváns. Szabolcs-Szatmár-Bereg megye 2030-ra elérni kívánt jövőképe alapján meghatározható a megye fejlesztésének célrendszere, a 2020-ig terjedő időszakra vonatkozó átfogó, stratégiai és horizontális célok. Szabolcs-Szatmár-Bereg megye fejlesztési koncepciója három átfogó célt fogalmaz meg, amelyek tükrözik a megye értékvalasztását, a fejlesztési célkitűzések fő irányát.

A három átfogó cél elérése érdekében hét stratégiai cél került kijelölésre, amelyek közül négy tematikus cél, három területi cél. A kitűzött célok elérése az intelligens, fenntartható és befogadó növekedés (mint horizontális célokra) jegyében történik.

¹⁵ Forrás: KSH adatok szerint

¹⁶ Forrás: Országos Területfejlesztési Koncepció; OTI 2005. Hivatkozási alap: www.tankonyvtar.hu (Vidék és területfejlesztés 5.; Az Országos Területrendezési Koncepció. A regionális politika megvalósításának pénzügyi forrásai és intézményei.)

Szabolcs-Szatmár-Bereg Megyei célmegvalósítások összefoglaló táblázata¹⁷

A megyei fejlesztési stratégiában a járásközpontok fejlesztésének orientációja elsősorban a minőségi szolgáltatások fejlesztése és ezzel a cél egy minőségi szolgáltatásokat nyújtó járáshálózat alapjainak megteremtése. Külön figyelmet kell fordítani azokra a térségekre, ahol gyengék decentrumok (pl. Nyíri Mezőség, Szatmár-Beregi térség) ezeken a területeken a városoknak a gazdaságfejlesztő szerepét szintén erősíteni kell, ilyen Tiszavasvári és térsége is.

1.2.1. EU 2020 stratégia

A 2014-2020 közötti időszakban jelentős uniós forrás áll Magyarország rendelkezésére. A korábbi hét éves periódushoz képest – melynek a legfőbb célja a leszakadt régiók felzárkóztatása volt – a most induló ciklusban az EU más célkitűzéseket vállalt. Ezeket 11 pontban foglalta össze. Az összes tagállamnak a 11 célhoz kell igazítania saját fejlesztési terveit, így mind a 28 ország egy irányba fejlődik majd tovább.

11 tematikus célkitűzés:

1. a kutatás, a technológiai fejlesztés és az innováció erősítése;
2. az IKT-hoz való hozzáférésnek, azok használatának és minőségének a javítása;
3. a kkv-k, (az EMVA esetében) a mezőgazdasági, illetve (az ETHA esetében) a halászati és akvakultúra-ágazat versenyképességének a növelése;
4. az alacsony szén-dioxid-kibocsátású gazdaság felé történő elmozdulás támogatása minden ágazatban;
5. az éghajlatváltozáshoz való alkalmazkodás, a kockázatmegelőzés és -kezelés előmozdítása;
6. a környezet megóvása és védelme és az erőforrás-felhasználás hatékonyságának előmozdítása;
7. a fenntartható közlekedés előmozdítása és szűk keresztmetszetek megszüntetése a kulcsfontosságú hálózati infrastruktúrákban;
8. a fenntartható és minőségi foglalkoztatás, valamint a munkavállalói mobilitás támogatása;
9. a társadalmi befogadás előmozdítása és a szegénység, valamint a hátrányos megkülönböztetés elleni küzdelem;
10. az oktatásba, és a képzésbe, többek között a szakképzésbe történő beruházás a készségek fejlesztése és az egész életen át tartó tanulás érdekében;
11. a hatóságok és az érdekelt felek intézményi kapacitásának javítása és hatékony közigazgatáshoz történő hozzájárulás.

¹⁷ Forrás: Szabolcs-Szatmár-Bereg Megye Stratégiai Programja (www.szszbfejleszt.hu)

2011-2013 között közel 2000 milliárd forint uniós forrás állt Magyarország rendelkezésére, amelynek köszönhetően megerősödhet a gazdaság, növekedhet a foglalkoztatás. Az akciótervekben található pályázatok és kiemelt projektek igazodnak az Új Széchenyi Terv (ÚSZT) hét kitörési pontjához, amelyek biztosítják a foglalkoztatás bővítését, a gazdasági növekedés feltételeinek megteremtését, és hazánk versenyképességének javítását.

Kitörési pontok:

- egészségipar
- zöldgazdaság-fejlesztés
- otthonteremtés
- vállalkozásfejlesztés
- közlekedésfejlesztés
- tudomány-innováció
- foglalkoztatás

Mindannyiunk által elérni kívánt cél Magyarország hosszú távú fejlődésének elősegítése, hozzájárulás a tartós növekedés megkezdéséhez és fenntartásához.

1.2.2. Országos Fejlesztési és Területfejlesztési Koncepció (OFTK)

Az Országos Fejlesztési és Területfejlesztési Koncepció (OFTK) az ország társadalmi, gazdasági, valamint ágazati és területi fejlesztési szükségleteiből kiindulva egy 2014-2020 közötti időszakra vonatkozóan határozza meg Magyarország legfontosabb fejlesztéspolitikai céljait és elveit. A Koncepció a nemzeti fejlesztéspolitika és azzal egyenrangúan a területfejlesztési politika egészét foglalja keretbe. Két fő tematikai részből áll, amelyek egymással összhangban vannak:

- ágazati fejlesztéspolitikai koncepció: a szakpolitikai fejlesztési irányokat, prioritásokat rögzíti, megalapozva a 2014-2020 közötti szakterületi operatív programokat, országos fejlesztési szempontokat adva az ágazati stratégiák számára.
- területi fejlesztéspolitikai koncepció: az átfogó területpolitikai és területfejlesztési, vidékfejlesztési célkitűzéseket, prioritásokat, a beavatkozási térségtípusokat és azok fejlesztési irányait rögzíti, megalapozva a 2014-2020 közötti operatív programok térségi beavatkozásait és tartalmát, a területi fejlesztésekre irányuló operatív programokat, illetve a területi stratégiákat.

- 18 -

A Koncepció kialakítása nemzetstratégiai céljainkból indul ki, de mozgásterét a forrásokon és az EU szintű célokon keresztül meghatározzák az Európai Unió fejlesztés- és támogatáspolitikai keretét jelentő közösségi politikák. Ennek EU szintű stratégiai keretét az Európa 2020 stratégia képezi. A Koncepció jövőképében és célrendszerében illeszkedik a kiemelt nemzeti és nemzetgazdasági stratégiai tervdokumentumokhoz és kapcsolódik a szakpolitikai stratégiai tervdokumentumokhoz. Az OFTK országos célrendszerét és fejlesztéspolitikai feladatait szervesen kiegészítik a megyék területfejlesztési koncepciói és területfejlesztési programjai, melyeket az OFTK célkitűzéseivel igazodva, a helyi, térségi fejlesztési igényeket és specifikumokat megjelenítve a megyei önkormányzatok állítanak össze.

Az OFTK négy hosszú távú, 2030-ig szóló átfogó fejlesztési célt fogalmaz meg:

- Értékteremtő, foglalkoztatást biztosító gazdaság és növekedés: A nemzetstratégiai ágazatokban történő beruházások és vállalkozásfejlesztés támogatása jelenti a gerincét a fejlesztési célnak, amelyben, a kis- és középvállalkozások, az önellátást elősegítő és családi gazdaságok, a nemzeti vállalatok megerősítése kapja az elsődleges fókuszot. Kiemelt területek a piaci lehetőségeik szélesítése a nemzeti szolgáltatási piacok visszaszerzése, a biztonságos élelmiszerellátás, a helyi gazdaság megerősítésével a helyi közösségek autonóm, önfenntartó, öngondoskodó erejének a helyreállítása.
- Népesedési fordulat, egészséges és megújuló társadalom: A népességszám növelése, a gyermekek születésének ösztönzése, a népesség szellemi, erkölcsi, tudásban, készségekben és értékekben való gyarapodásának elősegítése. A közép- és az alsó-közép-osztály, valamint a közösségek és családok megerősítése, a nemzeti, közösségi és egyéni felelősségvállalás és értékátadás ösztönzése. A társadalmi megújulás és gyógyulás elősegítése, az egészséges életmód, a sport és a mozgás, a kultúrához való hozzáférés és a közművelődés biztosítása, valamint az egészséges táplálkozás

ösztönzése, az egészségi állapot javítása, a hatékony közegészségügy és egészségügyi szolgáltatások fejlesztése, a megelőzés és rekreáció biztosítása. A kulturális és épített örökség megőrzése.

- Természeti erőforrásaink fenntartható használata, értékeink megőrzése és környezetünk védelme: természeti erőforrásokkal való fenntartható gazdálkodás megteremtése; az erőforrások megőrzése a jövő generációk számára; az élelmiszer-, az energia-, a környezet-, valamint a klímabiztonság megteremtése; az egészséges ivóvíz ellátás, a biodiverzitás, a tájak és az élővilág sokféleségének megőrzése; az egészséges élet környezeti feltételeinek és jobb minőségének biztosítása; a fenntartható életmód, termelés és fogyasztás elősegítése.
- Térségi potenciálokra alapozott, fenntartható térszerkezet: Az ország Budapest központúságának oldása, a gazdasági növekedés és beruházások területi terítése. A térségi versenyképességet és növekedést segítő térszerkezet létrehozása. A térségi kapcsolatok kialakítása, erősítése, a települési és térségi kapcsolatok, területi együttműködés és integráció erősítése, a város-vidék kapcsolatok megújítása. A térségi autonómia, önálló és önfenntartó képesség erősítése. Az elmaradott térségek felzárkóztatása, a térségi sajátosságoknak megfelelő térségi fejlődési pályák kialakítása.

Az átfogó célok elérése érdekében az OFTK tizenkét, az átfogó céloknál egyenként jóval szűkebb tárgykörű specifikus célt tűz ki. E specifikus célok nemzeti jelentőségű ágazati és területi tématerületeket ölelnek fel:

- Gazdasági növekedés, versenyképes, exportorientált, innovatív gazdaság: A magyar gazdaság újrapozicionálása, külpiazi és belpiazi pozícióinak visszaszerzése, erősítése. A nemzetstratégiai ágazatokra és erőforrásaink, értékeink fenntartható használatára alapozva gazdasági versenyképességünk növelése. Az importkiváltó gazdasági termelés ösztönzése.
- Gyógyuló és gyógyító Magyarország, egészséges társadalom (egészség- és sportgazdaság): A gyógyító és gyógyuló Magyarország megteremtése az egészségügyi szolgáltatások és ellátás, egészséges életmód, kiemelten a sport és az egészséges táplálkozás, valamint a rekreáció ösztönzésével.
- Élhető és életképes vidék, egészséges élelmiszer-termelés és ellátás: A vidéki térségek népességeltartó és népességmentartó képességének javítása, ennek érdekében tájaink természeti értékeinek, erőforrásainak megőrzése, a sokszínű és életképes agrártermelés, az élelmezési és élelmiszerbiztonság, a vidéki gazdaság lételemjainak biztosítása, a vidéki foglalkoztatás növelése, a vidéki közösségek megerősítése, a vidéki népesség életminőségének javítása.
- Kreatív tudástársadalom, korszerű gyakorlati tudás, K+F+I: A nemzeti kreatív képességeinkre, tudástőkénkre és tudáserőforrásainkra építő értékteremtés. Ennek érdekében az infó-kommunikációs háttér javítása, a gazdasági és társadalmi megújulást és a megélhetést biztosító képzési rendszer kialakítása, a fejlesztéseknek kedvező szellemi, innovációs környezet biztosítása, piac képes, szükség esetén mobil egész életen át tartó tanulásra képes, kreatív, kezdeményező, fejlett munkakultúrájú munkaerő-piaci kínálat megteremtése.
- Közösségi megújulás, értéktudatos és szolidáris öngondoskodó társadalom, romaintegráció: a gyarapodó, szolidáris, felelős és összetartó, értékeit ismerő, értéktudatos társadalom és helyi közösségek kialakítása.
- Jó állam: nemzeti közművek és közszolgáltatások, szolgáltató állam és biztonság: A magyar közsféra hatékonyabb szerepvállalása a közjó, a munka, a rend, a biztonság, a tudás és a munka szolgálatában.
- Nemzeti stratégiai erőforrások megőrzése, fenntartható használata, és környezetünk védelme: A természeti erőforrásokkal való takarékos és hatékony gazdálkodás, a fenntartható energiagazdálkodás, a zöldgazdaság-fejlesztés. A stratégiai természeti erőforrások, a víz, a talaj, az ásványkincsek fenntartható használata. A biodiverzitás megőrzése, a természeti értékek védelme, a környezetminőség javítása, környezetbiztonság erősítése, a fenntartható életmód, fogyasztás és termelés elterjesztése, a környezettudatosság erősítése.
- Az ország makroregionális gazdasági és térszerkezeti csomópont: Az ország központi fekvéséből (Európa közepe) adódó fejlesztési potenciál kibontakoztatása, makroregionális csomóponti funkcióinak erősítése, a fenntarthatóság figyelembevételével.
- Többközpontú növekedésünk motorjai: városok és gazdasági térségek: A településhálózat egységes elvek alapján történő fejlesztése, a többszintű településhálózati kapcsolatok kiegyensúlyozott működtetése, korszerű várospolitikai és városfejlesztés, városhálózati kapcsolatrendszer javítása, a térszerkezet funkcionális fejlesztése

- Vidéki térségek értékalapú felemelése: A vidéki térségek táji és közösségi értékeire, természeti erőforrásaira, épített örökségi értékeire alapozott fejlesztése, a speciális térségi vidékfejlesztési problémák kezelése, az elmaradott vidéki térségek felzárkóztatása, a közszolgáltatásokhoz való hozzáférés biztosítása, a foglalkoztatás növelése a hátrányos helyzetű vidéki térségekben.
- Egységes és integrálódó társadalom és gazdaság és egyenlő létfeltételek az ország egész területén: A leszakadó, hátrányos helyzetű térségek, külső és belső perifériák fejlesztése, az eddigieknél sokszínűbb eszközök alkalmazásával, például speciális gazdaságpolitikai eszközökkel, saját meglévő társadalmi és gazdasági erőforrásaik kibontakoztatásával, valamint a közszolgáltatásokhoz, a tudáshoz, a közművelődéshez, az értékekhez való hozzáférés biztosítása, elérhetővé tételével
- Elérhetőség és mobilitás megújuló rendszere: Helyi szinten a hatékony és fenntartható városon belüli, illetve a város és vonzáskörzete közötti mobilitás biztosítása, térségi szinten a foglalkoztatási központok elérhetőségének biztosítása, országos szinten a többközpontú fejlődés elve alapján a centralizáltság oldása, a transzverzális kapcsolatok erősítése, hazánk erősen differenciált településhálózatának figyelembe vétele a hagyományostól eltérő megoldások alkalmazásával

1.3. A területrendezési tervekkel való összefüggések vizsgálata

A területrendezési tervekkel való összefüggéseket a három tervezési szinten kell vizsgálni, melyek a következők:

- Országos szint: országos területrendezési terv + országos területfejlesztési koncepció + operatív programok
- Térségi szint: megyei területrendezési terv + megyei területfejlesztési koncepció + térségi operatív program
- Települési szint: településrendezési eszközök (koncepció + szerkezeti terv + építési szabályzat) + ITS

A területrendezési és településrendezési tervek kapcsolatát szabályozó, a települési önkormányzatok részére kötelező jogszabályok:

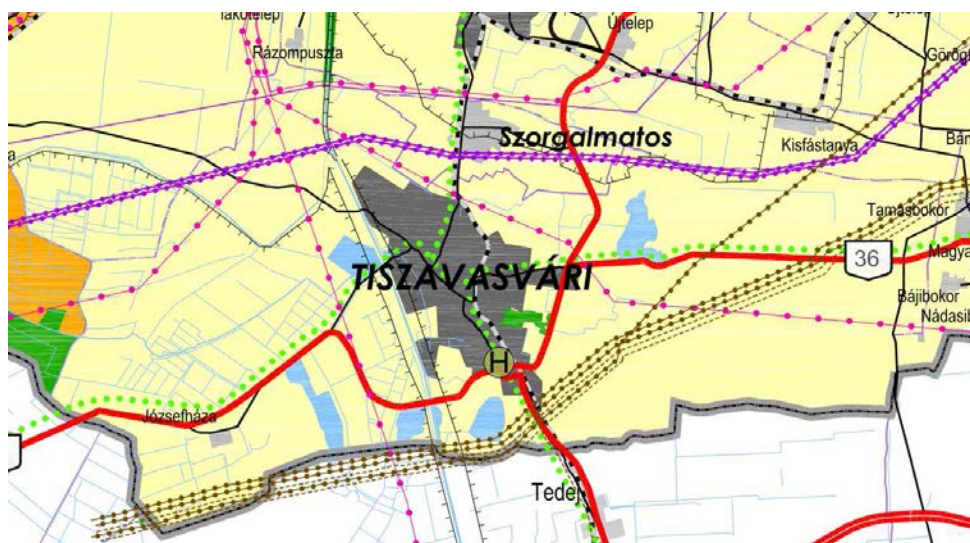
- az országos területrendezési tervről szóló módosított 2013. évi CCXXIX. törvény (OTrT),

- 20 -

Szabolcs-Szatmár-Bereg Megyei települési önkormányzatok részére kötelező jogszabály:

- a megyei területrendezési tervről szóló 19/2011.(XII.1.) sz. megyei önkormányzati rendelet

A hatályos megyei területrendezési terv jóváhagyása óta az országos területrendezési terv változott, azaz a megyei területrendezési terv rajzi munkarészei nincsenek teljes mértékben összhangban az országos területrendezési terv tervlapjaival, ezért a településrendezési eszközök készítése, módosítása során az OTrT 31/B.§ rendelkezéseit kell alkalmazni.

MTrT térségi szerkezeti terv részlet¹⁸

¹⁸ Forrás: Sz-Sz-B. M. Közgyűlésének 19/2011. (XII.1.) önkormányzati rendelete; 1. számú melléklet: Térségi Szerkezeti Terv

A települést az alábbi övezetek érintik

Ssz.	Övezetek megnevezése	Övezeti érintettség
1.	A Térségi Szerkezeti Terv szerinti erdőgazdálkodási térség	érinti
2.	A Térségi Szerkezeti Terv szerinti mezőgazdasági térség	érinti
3.	A Térségi Szerkezeti Terv szerinti vegyes területfelhasználású térség	nem érinti
4.	A Térségi Szerkezeti Terv szerinti városias térség	érinti
5.	A Térségi Szerkezeti Terv szerinti hagyományosan vidéki települési térség	érinti
6.	A Térségi Szerkezeti Terv szerinti vízgazdálkodási térség	érinti
7.	A Térségi Szerkezeti Terv szerinti építmények által igénybevett térség	érinti
8.	A magterület övezet	érinti
9.	Az ökológiai folyosó övezet	érinti
10.	A pufferterület övezet	érinti
11.	A kiváló termőhelyi adottságú szántóterületek övezete	érinti
12.	Kiváló termőhelyi adottságú erdőterület övezete	érinti
13.	Erdőtelepítésre javasolt területek övezete	érinti
14.	Tanyás térség övezete	nem érinti
15.	Térségi tájrehabilitációt igénylő terület övezete	nem érinti
16.	Térségi jelentőségű tájképvédelmi terület övezete	nem érinti
17.	Országos jelentőségű tájképvédelmi terület övezete	nem érinti
18.	A világörökség és világörökség várományos terület övezete	nem érinti
19.	Országos vízminőség-védelmi terület	érinti
20.	A rendszeresen belvízjárta terület övezete	érinti
21.	A nagyvízi meder és a Vásárhelyi-terv továbbfejlesztése keretében megvalósuló vízkár-elhárítási célú szükségtározók területének övezete	nem érinti
22.	Térségi árvízi kockázatkezelési terület	nem érinti
23.	Ásványi nyersanyag-vagyon terület	nem érinti
24.	A földtani veszélyforrás területének övezete	nem érinti
25.	Szélerőműpark telepítéséhez vizsgálat alá vonható terület	nem érinti
26.	A kiemelt fontosságú meglevő honvédelmi terület övezete	nem érinti
27.	Honvédelmi terület övezete	nem érinti

1. táblázat

- 21 -

Település	Településrendszer sajátos megyei térségei			Természet- és tájvédelem sajátos megyei térségei			Környezet- és természeti erőforrásgazdálkodás sajátos megyei térségei				
	Gazdaságfejlesztés térségei és térségi jelentőségű	Turizmusfejlesztés térségei és térségi jelentőségű	Érzékeny települési térségek	NATURA 2000 természetmegőrzési területek	NATURA 2000 madárvédelmi területek	Magas természeti értékű területek	Komplex tájgazdálkodás térségei	Nitrátérzékeny területek	Térségi jelentőségű szántóföldi ártermelő mezőgazdasági területek	Országos Gyümölcs Termőhely Kataszter által érintett település	Szélerőmű telepítés szempontjából vizsgálat alá vonható terület
Tiszavasvári	X		X	X				X	X	X	

2. táblázat¹⁹

¹⁹ Forrás az 1-2. táblázatokhoz: A 147/2011. (XI. 30.) Önkormányzati határozat 3. sz. melléklete: települések 2. melléklet szerinti sajátos megyei térségek általi érintettsége

2011. december hónapban a megye közgyűlése elfogadta Szabolcs-Szatmár-Bereg megye területrendezési tervét. A megyei területrendezési terv figyelembe vette a települések hatályos településszerkezeti terveit is, melyek tartalmazták a meghatározó, távlati fejlesztési elhatározásokat is. A megyei Területrendezési terv kidolgozásakor lehetőség volt a hatályos rendezési tervhez képest figyelembe vetetni az éppen aktuális, elindított módosítási fejlesztési elképzeléseket is, ha azok az országos területrendezési tervvel, és a település térségének érdekeivel összehangoltan készültek, illetve ha azok elhatározásaival nem álltak ellentétben.

A megye szerkezetalakítása vonatkozásában a megyei közgyűlés döntési hatásköre erőteljesen korlátozott. A kijelölhető térszerkezeti egységek és azok lehatárolása nagyjából az OTRT-ben meghatározásra kerültek, a megye által meghatározható pontosítások illetve az országos területfelhasználási egységek térségi kategóriákba történő kifejtése jórészt az OTRT-ről szóló törvény előírásai és/vagy az egyes ágazatokat képviselő államigazgatási szervek adatszolgáltatása szerint történik. Irányadóak – de nem kötelező érvényűek – a hatályos településrendezési terveknek a megye térszerkezetét (is) alakító elhatározásai.

Az Országos Településrendezési Terv (OTRT) a tájszerkezet alakítására vonatkozóan erdőgazdálkodási térség, mezőgazdasági térség, vízgazdálkodási térség területfelhasználási kategóriákat jelölt ki az Ország Szerkezeti Tervében.

A megyei területrendezési tervek készítése során az Ország Szerkezeti Terve által meghatározott tájszerkezet pontosítására vonatkozóan az OTRT a következő szabályokat tartalmazza:

6. § (1) Az országos területfelhasználási kategóriákon belül a kiemelt térségi és megyei területfelhasználási kategóriák kijelölése során a következő szabályokat kell alkalmazni:

- a) az erdőgazdálkodási térséget legalább 75%-ban erdőgazdálkodási térség kategóriába kell sorolni;
- b) a mezőgazdasági térséget legalább 75%-ban mezőgazdasági térség kategóriába kell sorolni;
- c) a vegyes területfelhasználású térséget legalább 75%-ban mezőgazdasági, erdőgazdálkodási vagy vegyes területfelhasználású térség kategóriába kell sorolni;
- d) a települési térséget legalább 75%-ban települési térség kategóriába kell sorolni;
- e) a vízgazdálkodási térséget legalább 90%-ban vízgazdálkodási térség kategóriába kell sorolni;
- f) az építmények által igénybe vett térség más térségi területfelhasználási kategóriába nem sorolható.

(2) A kiemelt térségi és megyei területfelhasználási kategóriákon belül a települési területfelhasználási egységek kijelölése során a következő szabályokat kell alkalmazni:

- a) az erdőgazdálkodási térséget legalább 85%-ban erdőterület területfelhasználási egységbe kell sorolni;
- b) a mezőgazdasági térséget legalább 85%-ban mezőgazdasági terület, beépítésre szánt különleges honvédelmi terület, beépítésre nem szánt különleges honvédelmi terület vagy természetközeli terület területfelhasználási egységbe kell sorolni, a térségben nagyvárosias lakóterület és vegyes terület területfelhasználási egység nem jelölhető ki;
- c) a vegyes területfelhasználású térséget legalább 85%-ban mezőgazdasági terület, erdőterület vagy természetközeli terület területfelhasználási egységbe kell sorolni, a fennmaradó részen nagyvárosias lakóterület kivételével bármely települési területfelhasználási egység kijelölhető;
- d) a települési térség bármely települési területfelhasználási egységbe sorolható;
- e) a vízgazdálkodási térséget legalább 85%-ban vízgazdálkodási terület vagy természetközeli terület területfelhasználási egységbe kell sorolni;
- f) az építmények által igénybe vett térséget az adott építmény jellege szerinti települési területfelhasználási egységbe kell sorolni.

(3) Az országos területfelhasználási kategóriákra vonatkozó szabályoknak a kiemelt térség vagy a megye területére vetítve, a kiemelt térségi és megyei területfelhasználási szabályoknak a település közigazgatási területére vetítve kell teljesülniük.

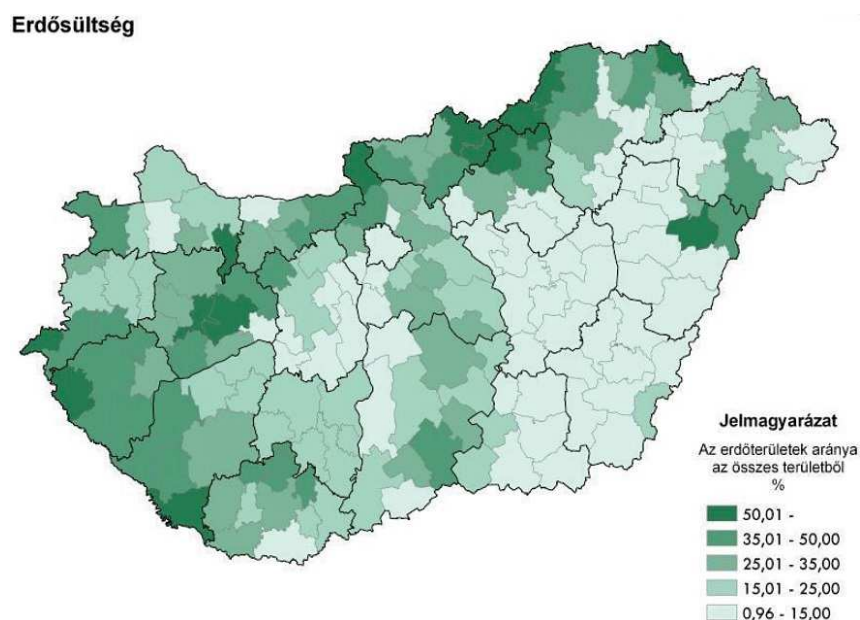
A Térségi Szerkezeti Terv szerinti erdőgazdálkodási térség

Erdőgazdálkodási térség az OTRT fogalom meghatározása szerint: „országos, kiemelt térségi és megyei területrendezési tervekben megállapított területfelhasználási kategória, amelyben olyan meglévő erdőterületek, valamint erdőtelepítésre alkalmas területek találhatók, amelyek erdőgazdálkodásra való alkalmassága termőhelyi viszonyaik alapján kedvező és az erdőtelepítés környezetvédelmi szempontból is szükséges vagy indokolt.”

A megye területén az OTrT az Ország Szerkezeti Tervében meghatározóan a Nyírség területén jelölt ki erdőgazdálkodási térséget, a többi térségben csak néhány nagyobb kiterjedésű erdőgazdálkodási térség jelenik meg. Az OTrT a Nyírség mozaikos, az Alföld erdőszűrségénél lényegesen nagyobb erdőszűrségét igen nagyvonalúan megnöveli, oly mértékben, hogy lényegében a térség közel 50%-os erdőszűrségével számol. Ez természetesen a megyei területrendezési terv távlatában nem tekinthető reális erdőfejlesztési célnak, ezért a terv a mozaikos erdők összefüggő rendszerét megtartva csökkentette a Nyírségben az OTrT által kijelölt erdőgazdálkodási térség területét. Ezzel is hangsúlyozni kívánjuk, hogy a Nyírség kedvezőtlen termőhelyi adottságai ellenére a táj eltartóképességében meghatározó a mezőgazdaság szerepe.

Fontos továbbá az ökológiai, táj- és természetvédelmi szempontból kiemelt jelentőségű térségek – Tisza, Szamos térsége, Szatmári síkság, Beregi síkság – jelenleg alacsony erdőszűrségének növelése. Ezen térségek turisztikai tájpotenciáljának növelése is fontos, ezért a termőhelyi adottságoknak megfelelő őshonos erdőállományok kialakításánál a több célú erdőgazdálkodás elvét fokozottan indokolt érvényesíteni, tehát az erdőtelepítéseket a védelmi és gazdasági rendeltetés mellett a közjóléti rendeltetés figyelembevételével indokolt megvalósítani.

Elsősorban a település belterületétől keletre található egy kisebb terület, mely a település egyetlen erdőgazdálkodási térsége.

Szabolcs-Szatmár-Bereg Megyei erdőterkép²⁰

A Térségi Szerkezeti Terv szerinti mezőgazdasági térség

Az OTrT szerint mezőgazdasági térség olyan területfelhasználási kategória, amelybe elsősorban mezőgazdasági művelés alatt álló területek találhatók. Mezőgazdasági térség területfelhasználási kategóriába sorolja a terv azokat az összefüggő térségeket, ahol a mezőgazdasági termelés távlatban is meghatározó marad és az erdőterületek aránya távlatban sem éri el a 10-15%-ot.

A megyében a termőhelyi adottságok a mezőgazdasági áruterelés szempontjából az országos átlagnál kedvezőlenebbek, amit igazol, hogy a megye területén az OTrT szerinti kiváló termőhelyi adottságú szántóterület alig akad. Ennek ellenére a megye tájgazdálkodásában a mezőgazdaságnak a jövőben is meghatározó szerepe lesz, így a jó minőségű termőföldek védelmét biztosítani kell. A természetvédelmi oltalom alatt nem álló, rossz termőhelyi adottságú mezőgazdasági területeken ösztönözni kell ebben a területfelhasználási egységben is az erdőszűrséget. A természetvédelmi oltalom alatt álló mezőgazdasági területeket – halmozottan a Szatmári és Beregi

²⁰ Forrás: erdotterkep.nebih.gov.hu és lazarus.elte.hu

síkság térségében – a településrendezés eszközeiben olyan korlátozott használatú mezőgazdasági területfelhasználási egységbe célszerű sorolni, ahol épület nem létesíthető, vagy az épületek kialakítása a védelmi célokkal összhangban a természeti területek fenntartása, a természetvédelmi célú tájgazdálkodás, ismeretterjesztés, bemutatás, génmegőrzés és ehhez kapcsolódó ökoturisztikai fejlesztés érdekében történik. A település belterületének közvetlen környezetében található a mezőgazdasági térség övezete, melyek általában 3-4 AK értékű földterületek.

Tiszavasvári közigazgatási területének jelentős része mezőgazdasági térségbe tartozik, ebből következik, hogy a Város mezőgazdasági termelése jelentős.

A Térségi Szerkezeti Terv szerinti városias térség

Az OTv-ről szóló törvény fogalom meghatározása szerint „városias települési térség: kiemelt térségi és megyei területrendezési tervben megállapított területfelhasználási kategória, amelybe a városok települési területe, továbbá azok a települési területek tartoznak, ahol a belterületi laksűrűség 15 fő/ha fölötti. E definíció értelmében Szabolcs-Szatmár-Bereg megye területén 2009. július 1-jén városi ranggal rendelkező 27 város települési területe sorolható ebbe a kategóriába. A Város belterülete a városias települési térség övezetébe van sorolva.

A Térségi Szerkezeti Terv szerinti hagyományosan vidéki települési térség

Az OTv-ről szóló törvény fogalom meghatározása szerint hagyományosan vidéki települési térség: kiemelt térségi és megyei területrendezési tervben megállapított területfelhasználási kategória, amelybe – ide nem értve a városokat – a 15 fő/ha-nál nem nagyobb belterületi laksűrűségű települések települési területei tartoznak. E definíció értelmében Szabolcs-Szatmár-Bereg megye területén a jelenleg városi ranggal rendelkező 27 város települési területe kivételével minden település települési területe hagyományosan vidéki települési térség. A Város egyetlen településrésze, Józsefháza tartozik hagyományos vidéki települési térségbe.

- 24 -

A Térségi Szerkezeti Terv szerinti vízgazdálkodási térség

A vízgazdálkodási térség az OTv törvényi előírása szerint: „országos, kiemelt térségi és megyei területrendezési tervben megállapított területfelhasználási kategória, amelybe egyes folyók, egyes állóvizek, egyes vízfolyások és egyes csatornák medre és parti sávja tartozik.” Az OTv a vízgazdálkodási térség kijelölésére nem ír elő alsó méretbeli korlátot, így elvileg minden vízfelület ebbe a térségi területfelhasználási kategóriába sorolandó). A vízgazdálkodási térségekre vonatkozólag az OTv előírja, hogy a területüket legalább 90%-ban vízgazdálkodási térség kategóriába kell sorolni, a fennmaradó részen városias települési térség nem jelölhető ki”.

A Város közigazgatási területe vonatkozásában elsősorban a csatornák, vízfolyások medre, parti sávja, valamint tavai az érintettek.

A Térségi Szerkezeti Terv szerinti építmények által igénybevett térség

A megye makro-regionális pozíciójának megerősítésében Tiszavasvári térségi központ.

- a Tiszalök-Tiszavasvári térségi jelentőségű gazdasági központ településeggyüttes térségi központja
- másrészt egy részben hagyományos, részben szuburbánus településekből álló 20-30 km-es gyűrű Tiszalök-Tiszavasvári-Hajdúnánás települések között

Térségi főút nyomvonala úgy került kiépítésre, hogy a meglévő gyorsforgalmi út az általános irányelveknek megfelelően a kelet-nyugat irányú közlekedési kapcsolatokat, míg a meglévő mellékutak nyomvonala az észak-déli kapcsolatokat erősítse. A kelet-nyugat kapcsolatokat erősíti a Polgár-Nyíregyháza nyomvonal. Térségi mellékútként került kijelölésre a Tizadob-Hajdúböszörmény (3502. j. út, 3631. j. út), valamint a Tiszalök-Tiszavasvári (3632. j. út) utak. Az M3-as autópálya közelsége jelentősen javítja, illetve irányultságából fakadóan erősíti az észak-déli és nyugat-keleti irányú közlekedési kapcsolatokat.

Szabolcs-Szatmár-Bereg Megyei fő- és mellékút nyomvonalak²¹

Tiszavasvárit érintő nem villamosított vasúti mellékvonal a Debrecen – Tiszalök vasútvonal. Tulajdonképpen az alsóbbrendű vonalak mindegyikét az elavultság és a korszerűtlenség jellemzi, ami a menetsebesség és a vonalterhelés csökkenését vonja maga után. Ezért ezek korszerűsítése, a lakosság számára vonzóbbá tétele fontos fejlesztési feladat.

A magterület övezet

Az ökológiai hálózat magterületei nagyobb összefüggő területet a Szatmári és Beregi síkság térségében alkotnak, amelyek meghatározóan a Szatmár-Bereg Tájvédelmi Körzet területét és Natura 2000 területeket foglalnak magukban. A magterületek által halmozottan érintett térségek a Nyírség területe, így Tiszavasvári városa is.

Az övezetben beépítésre szánt terület nem jelölhető ki, kivéve, ha:

- a) a települési területet a magterület vagy a magterület és az ökológiai folyosó körülzárja, és
- b) a kijelölést más jogszabály nem tiltja.

Az előző bekezdésben szereplő kivételek együttes fennállása esetén, a beépítésre szánt terület területrendezési hatósági eljárás alapján jelölhető ki. Az eljárás során vizsgálni kell, hogy biztosított-e a magterület, a magterület és az ökológiai folyosó természetes és természetközeli élőhelyeinek fennmaradása, valamint az ökológiai kapcsolatok zavartalan működése.

Az övezetben a közlekedési és energetikai infrastruktúra-hálózatok elemeinek nyomvonala, az erőművek és kiserőművek a magterület természetes élőhelyeinek fennmaradását biztosító módon, az azok közötti ökológiai kapcsolatok működését nem akadályozó műszaki megoldások alkalmazásával helyezhetők el.

A Város közigazgatási területe vonatkozásában magterületi övezet a Fehér-szik-tó és a Göbolyös-tó területe.

Az ökológiai folyosó övezete

Az ökológiai folyosó övezetébe „olyan területek (többnyire lineáris kiterjedésű, folytonos vagy megszakított élőhelyek, élőhelysávok, élőhelymozaikok, élőhelytöredékek, élőhelyláncolatok) tartoznak, amelyek döntő részben természetes eredetűek, és amelyek alkalmasak az ökológiai hálózathoz tartozó egyéb élőhelyek (magterületek, pufferterületek) közötti biológiai kapcsolatok biztosítására”.

Az ökológiai folyosó övezetében új beépítésre szánt terület nem jelölhető ki, kivéve, ha:

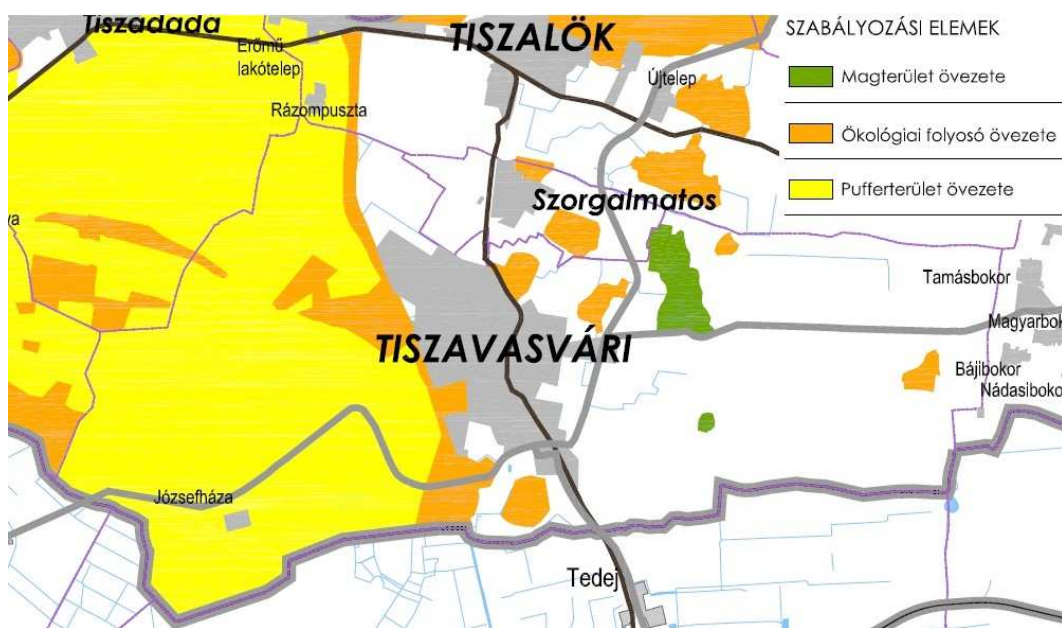
- a) a települési területet az ökológiai folyosó vagy a magterület és az ökológiai folyosó körülzárja, és

²¹ Forrás: http://roads.attus.hu/road_plans/kozut.html

b) a kijelölést más jogszabály nem tiltja.

Az előzőekben szereplő kivételek együttes fennállása esetén, a beépítésre szánt terület területrendezési hatósági eljárás alapján jelölhető ki. Az eljárás során vizsgálni kell, hogy biztosított-e az ökológiai folyosó természetes és természetközeli élőhelyeinek fennmaradása, valamint az ökológiai kapcsolatok zavartalan működése. Az övezetben a közlekedési és energetikai infrastruktúra-hálózatok elemeinek nyomvonala, az erőművek és kiserőművek az ökológiai folyosó és az érintkező magterület természetes élőhelyeinek fennmaradását biztosító módon, az azok közötti ökológiai kapcsolatok működését nem akadályozó műszaki megoldások alkalmazásával helyezhető el. Az övezetben új külszíni művelésű bányatelek nem létesíthető, meglévő külszíni művelésű bányatelek nem bővíthető.

Ökológiai folyosó övezetébe tartozik közigazgatási területen belül a Keleti-főcsatorna nyomvonala, az Egyházerdő vasúti megállóhelytől keletre lévő terület Láposig, és a Nagy-Mézes-Mai-dűlő, valamint a Téglási erdő területe tartozik bele, továbbá a Halastavak, kivéve a Forgácsháti-csatornától nyugatra levő halastó.

Tiszavasvári ökológiai és pufferterületi övezet térképe ²²

A pufferterület övezete

A pufferterület övezetébe olyan rendeltetésű területek tartoznak, „amelyek megakadályozzák vagy mérséklék azoknak a tevékenységeknek a negatív hatását, amelyek a magterületek illetve az ökológiai folyosók állapotát kedvezőtlenül befolyásolhatják vagy rendeltetésükkel ellentétesek”. Az OTTrT ezen fogalom-meghatározásával összhangban a megye pufferterületei elsősorban a magterületek védőzónái, DK-i Nyírség területei. Pufferterületen a településszerkezeti terv beépítésre szánt területet csak abban az esetben jelölhet ki, ha az a szomszédos magterület vagy ökológiai folyosó természeti értékeit, biológiai sokféleségét, valamint táji értékeit nem veszélyezteti.

A település közigazgatási területének a Keleti-főcsatornától nyugatra lévő területe a Halastó és a Pántlika-dűlő kivételével minden pufferterület.

²² Forrás: 19/2011. (XII.1.) Sz-Sz-B. Megyei Közgyűlésének Önkormányzati rendelete; 3. számú mellékletének 1. pontja az Országos ökológiai hálózatról térkép

A kiváló termőhelyi adottságú szántóterületek övezete

Az OTrT előírja a kiváló termőhelyi adottságokkal rendelkező területek megállapítását, ugyanakkor ez az előírás csak a szántóterületekre vonatkozik. A kiváló termőhelyi szántóterületek övezete országos, kiemelt térségi és megyei területrendezési tervekben alkalmazott övezet, amelybe az agroökológiai adottságai alapján kimagasló agrárpotenciállal rendelkező, ugyanakkor környezeti szempontból a legkevésbé érzékeny, ezért mezőgazdasági árutermelésre legalkalmasabb kiváló minőségű és termőképességű szántóterületek tartoznak.

Tiszavasvári kiváló termőhelyi adottságú szántóterület övezet térképe ²³

A lehatárolás alapját a talajtani és klimatikus környezeti változók alkalmasság szerinti súlyozása, valamint az országban leggyakrabban termesztett öt féle növény (búza, kukorica, napraforgó, lucerna, cukorrépa) termesztési alkalmassága alapján az azonos környezeti változókkal jellemezhető, homogén területek rangsorolása. A területek elsődleges mezőgazdasági hasznosítását kell előtérbe helyezni, ezért olyan szabályok megalkotása javasolt, mely e célt szolgálják.

A kiváló termőhelyi adottságú szántóterületeken a föld védelméről szóló törvénnyel összhangban beépítésre szánt terület kijelölése csak akkor javasolt, ha a beépítésre szánt terület

- mezőgazdasági birtokközpont fejlesztését, vagy kialakítását,
- helyi vagy térségi mezőgazdasági termékek feldolgozását szolgálja,
- továbbá ha a mezőgazdasági termeléssel összefüggő turisztikai fejlesztés érdekében

elengedhetetlenül szükséges.

Erdőterület kijelölése akkor javasolt, ha az erdősítés a környezeti károk enyhítését, a környezetszennyezés elhárítását, a termőföldek védelmét, az országos és térségi ökológiai hálózat folytonosságának kialakítását szolgálja.

Az övezet területén a településrendezés eszközeivel is támogatni kell a történelmi hagyományokra épülő, korszerű üzemi jellegű gazdálkodást. Beépítésre szánt területként kell biztosítani a még rendeltetésszerűen működő mezőgazdasági majorok fejlesztési lehetőségét. A nem üzemelő majorok újrahásznosításának lehetőségét a településrendezési tervekben és helyi építési szabályzatban a majorok adottságainak és környezeti érzékenységeinek megfelelő új funkcióval is biztosítani lehet. Az övezet termőföldjeit a településrendezési tervekben általános mezőgazdasági területként javasolt kijelölni, védelmét és a tájkép tagolását biztosító fasorokat, védő erdősávokat, mezsgyéket meg kell őrizni. Ösztönözni kell a nagy összefüggő mezőgazdasági termőföldek fasorokkal, mezsgyékkel, védő erdősávokkal való tagolását. A mezőgazdasági területeket feltáró külterületi gyűjtő utak megtartását biztosítani kell.

Az OTrT által lehatárolt és a megyei tervben is kijelölt kiváló termőhelyi adottságú szántóterületek a belterületről keletre található, melynek keleti határa az Eszlári út, kivétel a Belső-Majorosi-dűlő és a Kashalma-dűlő nagy

²³ Forrás: 19/2011. (XII.1.) Sz-Sz-B. Megyei Közgyűlésének Önkormányzati rendelete; 3. számú mellékletének 2. pontja a Kiváló termőhelyi adottságú szántóterület övezete térkép

része, továbbá kiváló termőhelyi szántóterület az Ér-part-dűlő és a Lyukas-szigi-legelő déli területe, valamint Kincses néhány területe.

A kiváló termőhelyi adottságú erdőterületek övezete

A kiváló termőhelyi adottságú erdőterület övezete az Országos Területrendezési Tervben megállapított, kiemelt térségi és megyei területrendezési tervben alkalmazott övezet, amelybe az őshonos fafajokból álló erdőtársulások fenntartására leginkább alkalmas és az erdő hármaskörű funkcióját – környezetvédelmi, gazdasági, társadalmi – egymással összhangban a legmagasabb szinten biztosítani képes erdőterületek tartoznak. Kiváló termőhelyi adottságú erdőterület övezetében új beépítésre szánt terület nem jelölhető ki. Az övezetben külszíni bányatelket megállapítani és bányászati tevékenységet engedélyezni a bányászati szempontból kivett helyekre vonatkozó szabályok szerint lehet.

Az OTRT által lehatárolt és a megyei tervben is kijelölt kiváló termőhelyi adottságú erdőterületek övezete a település közigazgatási területén elszórva, nagyobb mennyiségben összefüggő terület nem jellemző.

Erdőtelepítésre javasolt területek övezete

Az OTRT fogalom meghatározása szerint az erdőtelepítésre alkalmas terület övezete „kiemelt térségi és megyei területrendezési tervekben megállapított övezet, amelybe azok a többnyire gyenge termőképességű mezőgazdasági területek tartoznak, amelyeknél gazdasági, vidékfejlesztési vagy környezetvédelmi szempontok indokolják az erdők létesítését és azt természetvédelmi vagy termőhelyi okok nem zárják ki”.

Az erdőtelepítésre alkalmas terület övezetét a terv elsősorban a Nyírség kedvezőtlenebb termőhelyi adottságú mezőgazdasági területein az erdős tájszerkezet mozaikos erdőterületeinek összefüggő erdőrendszerévé fejlesztése érdekében jelöli ki.

Az övezet kijelölése ágazati adatszolgáltatás hiányában a tervező javaslata. A kijelölésnél alapelv volt, hogy olyan területek kerüljenek az övezetbe, ahol a mezőgazdasági termelés az ökológiai természeti értékek védelme érdekében erősen korlátozott, ahol az erdőgazdálkodási térség keretében az erdősítés ösztönözhető, továbbá olyan kedvezőtlen termőhelyi adottságú, szélrózsió által veszélyeztetett homoktalajok, amelyek mezőgazdasági hasznosítása gazdaságtalan.

A településrendezési eszközökben az erdőtelepítésre javasolt terület övezetét az erdőterület területfelhasználási egység kijelölésénél figyelembe kell venni.

Az OTRT által lehatárolt és a megyei tervben is erdőtelepítésre alkalmas terület övezete a település közigazgatási területén elszórva, nagyobb összefüggő mennyiségben a közigazgatási terület déli részén találhatóak Kis- és Nagymogyorós térségében.

Tiszavasvári kiváló termőhelyi adottságú erdőterület övezete erdőtelepítésre alkalmas terület övezete térképe ²⁴

²⁴ Forrás: 19/2011. (XII.1.) Sz.-Sz.B. Megyei Közgyűlésének Önkormányzati rendelete; 3. számú mellékletének 3. pontja a Kiváló termőhelyi adottságú erdőterület övezete erdőtelepítésre alkalmas terület övezete térkép

Országos vízminőség-védelmi terület

Az országos vízminőség-védelmi terület övezetében keletkezett szennyvíz övezetből történő kivezetéséről és az övezeten kívül keletkezett szennyvizek övezetbe történő bevezetéséről a kiemelt térség és a megye területrendezési tervében rendelkezni kell. Az övezetbe tartozó települések településrendezési eszközeinek készítése során ki kell jelölni a vízvédellel érintett területeket, és a helyi építési szabályzatban az építési övezetre vagy övezetre vonatkozó szabályokat kell megállapítani. Az övezetben bányászati tevékenységet a bányászati szempontból kivett helyekre vonatkozó szabályok szerint lehet folytatni.

Tiszavasvári teljes közigazgatási területe Országos vízminőség-védelmi terület.

Országos vízminőség-védelmi terület övezete – Tiszavasvári Város és határai²⁵

- 29 -

Kiemelten érzékeny felszín alatti vízminőség-védelmi területek övezete

Földünk egyik legnagyobb problémája az ivóvíz minőségű víz egyre fogyatkozó készlete. A hazánkban lévő ivóvízkészlet védelméről a vízbázisok, a távlati vízbázisok, valamint az ivóvízellátást szolgáló vízi létesítmények védelméről szóló 123/1997. (VII. 18.) kormányrendelet gondoskodik. Az érintett területeken végzett bármilyen tevékenység esetén e rendelet előírásait kell figyelembe venni. Az OTrT-ben meghatározásra került a kiemelten érzékeny felszín alatti vízminőség-védelmi terület övezete, a helyzetelemzésben részletesen bemutatásra kerültek a működő és távlati ivóvízbázisok. A sérülékeny ivóvízbázisok területi elhelyezkedését a tervezés indulásakor az illetékes vízügyi igazgatóságok bocsátották a megye rendelkezésére, így a programban a vízbázisok (kiemelten érzékeny felszín alatti vízminőség-védelmi terület övezeti) lehatárolása pontosításra került. A program lezárását követő időszakban azonban elfogadásra került a 282/2009. (XII. 11.) Korm. rendelet, mely meghatározza az adatszolgáltatásra kötelezettek körét, így a kiemelten érzékeny felszín alatti vízminőség-védelmi területekkel kapcsolatban is. Az NFGM és az Állami Főépítész véleményét figyelembe véve kérte meg a megyei önkormányzat az adatszolgáltatásra kötelezett illetékes minisztériumtól az adatokat, azonban a javaslattevő fázis lezárásáig nem érkezett válasz a minisztériumtól.

A Nemzeti Fejlesztési és Gazdasági Minisztérium véleménye szerint csak az OTrT szerinti (pontosítás nélküli) lehatárolás ábrázolható, ezért a rendelet tervezet is ezt tartalmazza. A mellékelt térkép a FETIKÖVÍZIG és TIKÖVÍZIG állásfoglalása szerint pontosított övezeti lehatárolást ábrázolja, mely véleményünk szerint összhangban van a területfejlesztésről és területrendezésről szóló 1996. évi XXI. törvény 23/A § (1) bek. c) pontjával, miszerint az országos övezetek által érintett területeket az érdekelt államigazgatási szervek állásfoglalása alapján kell lehatárolni. A jogszabályi háttérrel figyelembe véve kérjük az illetékes államigazgatási szervek állásfoglalását, hogy melyik lehatárolás fogadható el.

²⁵ Forrás: OTrT – 3 sz. melléklete

A pontosítás véleményünk szerint megalapozott, mivel a megyének és az államigazgatási szerveknek különösen nagy a felelőssége és érdeke, hogy a valós viszonyoknak megfelelő területrendezési szempontú korlátozások kerüljenek bevezetésre, hiszen ahol új korlátozások merültek fel az elfogadott magasabb szintű jogszabályokhoz képest, ott érvényesülniük kell a korlátozó előírásoknak, ahol viszont a korlátozó tényezők megszűntek, ott a korlátozó előírások se jelenthetnek felesleges akadályt.

Az övezeti lehatárolás pontosításának alátámasztása:

Az vízügyi igazgatóságok véleménye szerint a megyében 60 db sérülékeny vízbázis található, melyből 52 a FETIKÖVÍZIG, 6 (Tiszavasvári, Tiszadada, Tiszalök, Tiszaeszlár, Tiszanagyfalu) a TIKÖVÍZIG működési területén található. A FETIKÖVÍZIG ismét megerősítette, hogy az OTrT-ben jelölt Szakoly-Balkány vízbázis a diagnosztikai vizsgálatok alapján nem bizonyult sérülékenynek, a Mátészalka vízbázis esetében csak rétegbeli védőidom került kijelölésre, melynek nincs felszíni metszete, ezért ezeknek a területeknek a kijelölésére nincsen szükség. A TIKÖVÍZIG ugyanakkor ismét megerősítette, hogy Nyírlugoson előzetesen sérülékenynek minősített ivóvízbázis található. A FETIKÖVÍZIG 5 védőterületet és védőidomot jelölt ki 2010-ben. (Nyírbátor, Nyírvasvári, Nagykálló városi vízmű, nagykállói hévízkút, Vásárosnamény Mátészalka) Távlati ivóvízbázis található Vásárosnamény, Mándok és Tiszaórád térségében. A nyilvántartott távlati vízbázisok sérülékeny földtani környezetben vannak, de kevésbé veszélyeztetettek az üzemelő ivóvízbázisok nagyobb részénél. Kijelölésüknél ugyanis kiemelt szempont volt a terület viszonylagos érintetlensége, a jelentős szennyeződést okozó területhasználatok, tevékenységek hiánya. Az OTrT-hez képest a Szatmárcseke és Vásárosnamény környékén lévő távlati ivóvízbázis a kapott adatszolgáltatás alapján pontosításra került.

A kiemelten érzékeny felszín alatti vízminőség-védelmi terület övezete érinti Tiszavasvári közigazgatási területét.

Kiemelten érzékeny felszín alatti vízminőség-védelmi terület – Tiszavasvári Város és határai²⁶

A település sajátos megyei térségek általi érintettségei a következők:

- településrendszer sajátos megyei térség alapján:
 - ❖ gazdaságfejlesztés térségei és térségi jelentőségű település

A gazdaságfejlesztés térségeit és térségi jelentőségű központjait ábrázoló tervlapon a már kialakult ipari és logisztikai parkokat, illetve jelentősebb foglalkoztatási központokat alapul véve, valamint a leendő gyorsforgalmi utak által felértékelődő területekre tekintettel kerültek lehatárolásra a gazdaságfejlesztés megyén belüli, illetve országhatáron átnyúló térségei.

²⁶ Forrás: OTrT – 3/7. sz. melléklete

A területkijelölések az egyfelől a kapacitások túlméretezésének, a kihasználatlan, gazdaságtalanul működő kapacitások bővülésének korlátait szolgálja, másfelől a hatékony forráskoncentrációt segíti elő.

Tervezett egyéb térségi jelentőségű gazdasági központ-város, településeggyüttesként lett megjelölve Tiszavasvári térsége.

Tiszavasvári Város esetében a teljes közigazgatási terület érintett gazdaságfejlesztés jelentőségű településként²⁷

❖ érzékeny települési térségi település

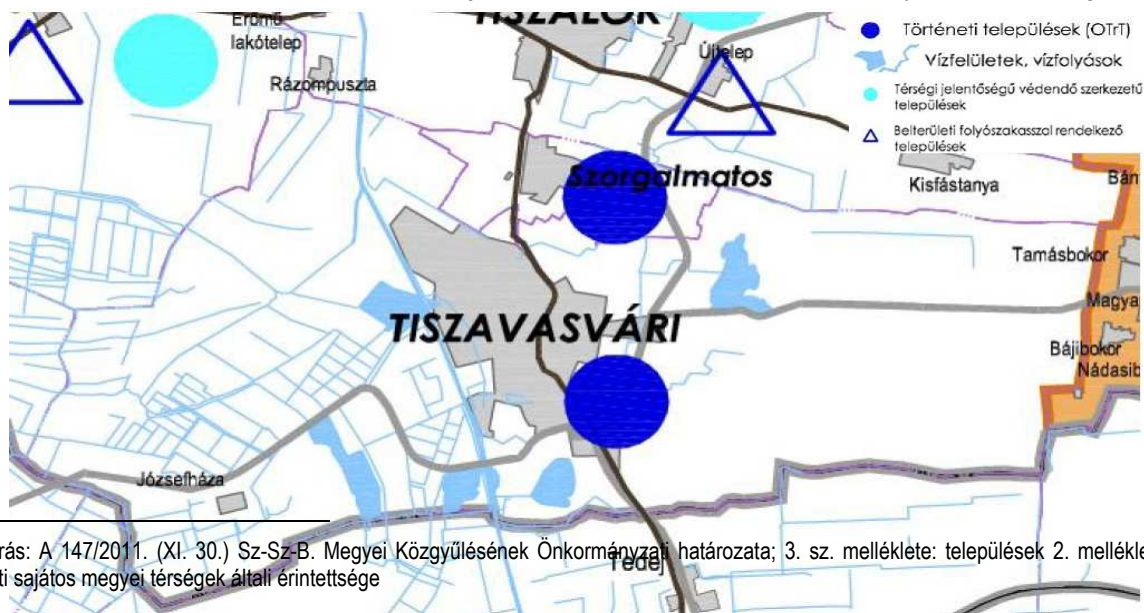
- 31 -

Az OTrT szerint megállapított történeti települések

- Történeti település (OTrT)
- Térségi jelentőségű védendő szerkezetű település
- Belterületi folyószakasszal rendelkező település

Az egyes sajátos térségekre megfogalmazott ajánlások a térségekben rejlő potenciálok legnagyobb hatékonyságú hasznosítását (fejlesztést ösztönöző szabályozás), a területhasználati konfliktusok mérséklését (fenntarthatóságot biztosító szabályozás) és az értékek védelmét és hasznosítását szolgálják.

Jelen esetben a történeti település jelenti Tiszavasvári esetében az érzékeny települési térséget.

²⁷ Forrás: A 147/2011. (XI. 30.) Sz-Sz-B. Megyei Közgyűlésének Önkormányzati határozata; 3. sz. melléklete: települések 2. melléklet szerinti sajátos megyei térségek általi érintettsége

- természet- és tájvédelem sajátos megyei térségei

- ❖ NATURA 2000 természetmegőrzési terület

A Natura 2000 területeket az európai közösségi jelentőségű természetvédelmi rendeltetésű területekről szóló 275/2004. (X.8.) Kormány rendelet jelölte ki, illetve meghatározta az azok területére vonatkozó szabályokat. A Natura 2000 területek a különleges madárvédelmi területeket, a különleges természet-megőrzési, illetőleg kiemelt jelentőségű természet-megőrzési területeket foglalják magukba. A 14/2010. (V.11.) KvVM rendelet tartalmazza a Natura 2000 területekhez tartozó helyrajzi számokat Natura 2000 területenként, települések szerinti bontásban.

Ezek a területek a területhasználatot és a gazdálkodást az ott jelenlévő közösségi fajok és élőhelyek befolyásolják, de azok védelmével összehangolt gazdálkodás támogatandó. A hazai Natura 2000 területek sok esetben átfedésben lehetnek a természetvédelmi oltalom alatt álló egyéb területekkel is. A Natura 2000 területekre a védett természeti területekre vonatkozó szabályozás vonatkozik, amennyiben azok átfednek védett területekkel. A védett természeti területnek nem minősülő Natura 2000 területen az európai közösségi jelentőségű természetvédelmi rendeltetésű területekről szóló 275/2004. (X. 8.) Korm. rendeletben foglaltak az irányadók.

Fontos azonban hangsúlyozni, hogy a Natura 2000 terület fenntartási céljainak elérését nem veszélyeztető vagy nem sértő és a Natura 2000 terület jelölésekor jogszerűen, jogerős engedélynek megfelelően folytatott tevékenység korlátozás nélkül folytatható. A Natura 2000 gyepterületek fenntartásának földhasználati szabályairól külön jogszabály, a 269/2007. (X.18.) Kormány rendelet rendelkezik.

Az ökológiai hálózat magterülete által is lefedett, területek NATURA 2000 természetmegőrzési terület, továbbá a Nagy-Mézes-Mai-dűlő, a Téglási erdő és a Város-Telki-legelő.

²⁸ Forrás: 147/2011. (XI.30.) Sz-Sz-B. Megyei Közgyűlésének Önkormányzati határozata; 2. számú melléklet: Sajátos megyei térségek tervlapjainak: 2.3 pontjának „Érzékeny települési térségek” térképe

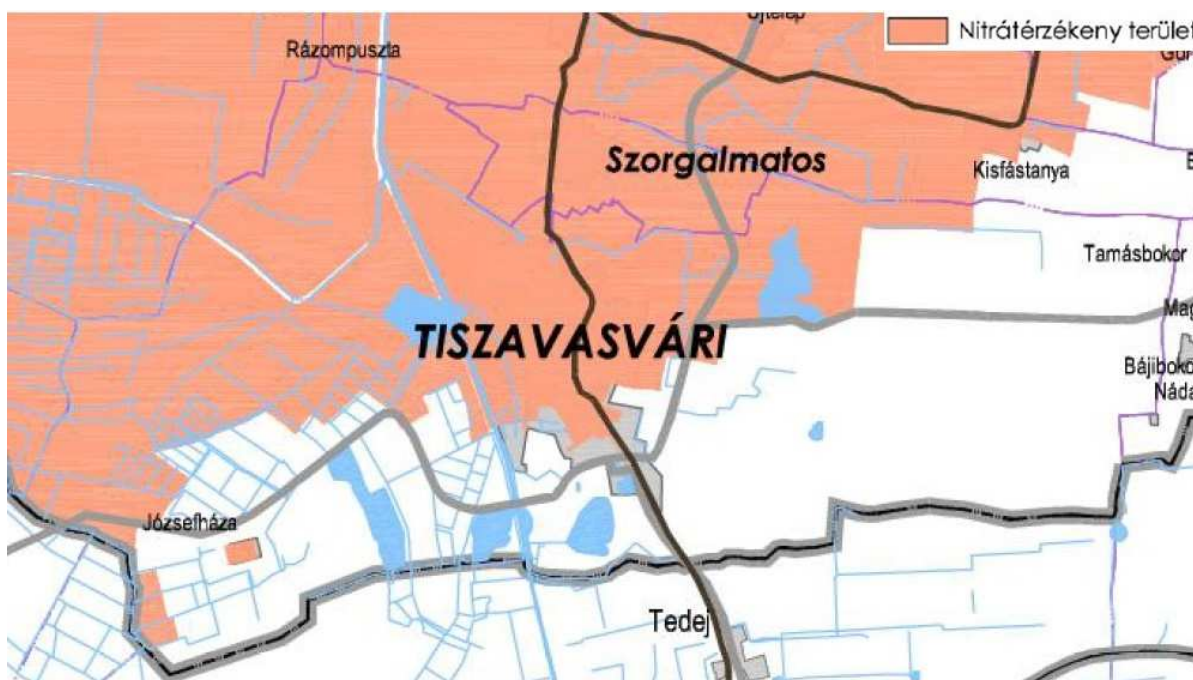
- környezet- és természeti erőforrásgazdálkodás sajátos megyei térségei

- ❖ nitrátérzékeny területű település

A nitrát érzékeny területek kijelölésének célja a vonatkozó külön jogszabályokkal összhangba a vizek védelme a mezőgazdasági eredetű nitrát szennyezéssel szemben, továbbá a vizek meglévő nitrát szennyezettségének csökkentése. Az övezeti tervlap nem a nitrátérzékeny területeket, hanem a nitrátérzékeny területek által érintett településeket jelöli ki.

A megyei térségi fejlesztési koncepciókat, programokat és a településfejlesztési koncepciókat, rendezési terveket a vizek mezőgazdasági eredetű nitrát-szennyezéssel szembeni védelméről szóló 27/2006. (II.7.) Korm. rendelet szerint az 59/2008. (IV.29.) FVM rendelet által meghatározott cselekvési programban foglaltakkal összhangban javasolt kidolgozni.

A nitrátérzékeny területeken a vonatkozó miniszteri rendelet Helyes Mezőgazdasági Gyakorlat szabályai szerint kell a gazdálkodást folytatni.

Nitrátérzékeny területek – Tiszavasvári Város közigazgatási területén ³⁰

- ❖ Térségi jelentőségű Árutermelő Mezőgazdaság Terület által érintett település

A térség egyáltalán nem rendelkezik gazdag mezőgazdasági területekkel, vagy szántóföldekkel, viszont a keleti és dél-keleti részeken jelentősen gazdag árutermelői mezőgazdasági területekben.

²⁹ Forrás: 147/2011. (XI.30.) Sz-Sz-B. Megyei Közgyűlésének Önkormányzati határozata; 2. számú melléklet: Sajátos megyei térségek tervlapjainak: 2.4 pontjának „Natura 2000-Természetmegőrzési terület” térképe

³⁰ Forrás: 147/2011. (XI.30.) Sz-Sz-B. Megyei Közgyűlésének Önkormányzati határozata; 2. számú melléklet: Sajátos megyei térségek tervlapjainak: 2.8 pontjának „Nitrátérzékeny terület” térképe

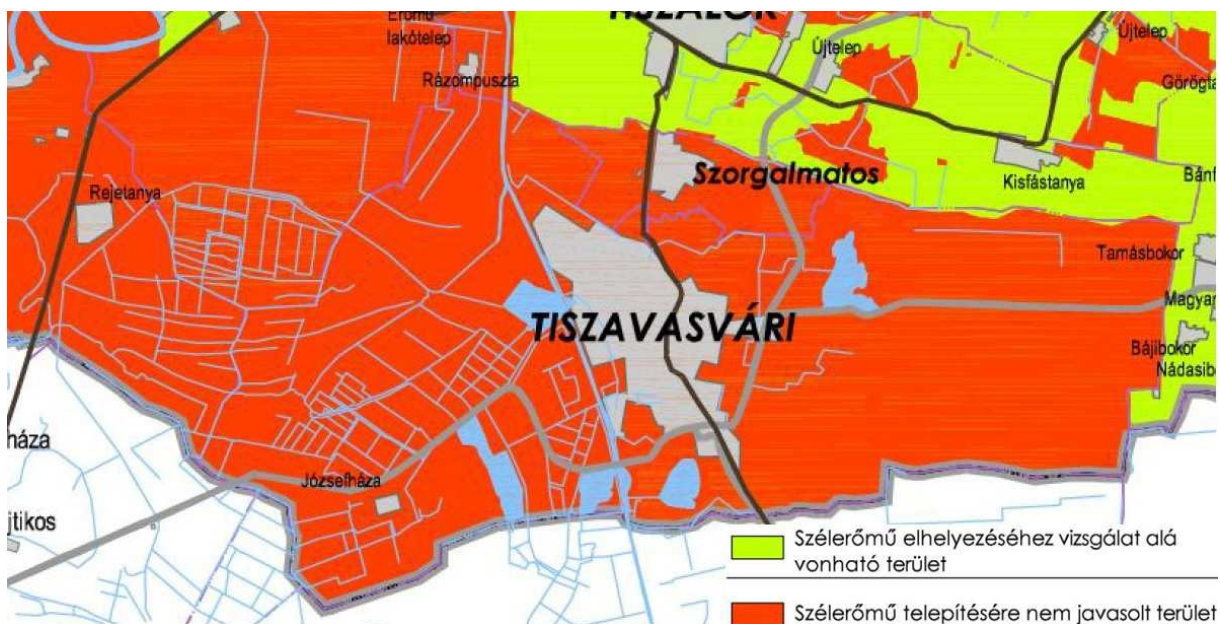

Társági jelentőségű árutermelő mezőgazdaság területe³¹

- ❖ Országos Gyümölcs Termőhely Kataszter által érintett település
Az OTRT 8.§ (2) bekezdése kimondja, hogy az Országos Gyümölcs Termőhely Kataszter I. és II. osztályú területeihez tartozó földrészlet beépítésre szánt területté nem minősíthető. Ennek a szabálynak a betartása a kataszter által érintett települések ismerete nélkül nehézségekbe ütközik. Célszerűnek tartjuk a beépítésre szánt területek kialakításának tilalmát csak az I. osztályú területekre korlátozni.
A megye gyümölcstermesztésben betöltött jelentőségét és alkalmasságát biztosítja, hogy csupán hét település nem érintett a gyümölcs kataszter által. Ez azonban a gyümölcstermesztésre alkalmas területek védelme mellett azt is jelenti, hogy a megye szinte összes települése területén a beépítésre szánt területek kialakítását a gyümölcs termőhely kataszter erősen korlátozhatja.
- Szélerőmű település szempontjából vizsgálat alá helyezhető település
A szélerőművek, szélerőmű parkok kijelölésére vonatkozóan nincs általános országos szintű szabályozás, így a településrendezés szintjén okoz problémát, hogy hol szabad, illetve hol nem szabad szélerőművek létesítésére területet biztosítani.
A telepítéshez nem javasolt területek köre
 - Natura 2000 terület
 - magterületet, ökológiai folyosót és pufferterületet
 - erdőterületet, erdőtelepítésre alkalmas területet
 Ezen térségekben az ökológiai hálózat, tájképi, természeti értékek védelme, a kulturális örökség, világörökség értékeinek megőrzése miatt véleményünk szerint szélerőművek kialakítását meg kellene akadályozni.³²

³¹ Forrás: 147/2011. (XI.30.) Sz-Sz-B. Megyei Közgyűlésének Önkormányzati határozata; 2. számú melléklet: Sajátos megyei térségek tervlapjainak: 2.9 pontjának „Társági jelentőségű árutermelő mezőgazdaság területe” térképe

³² Forrás: Jávahagyott Megyei TrT

Szélerőmű elhelyezéséhez vizsgálat alá vonható területek Tiszavasvári közigazgatási területén³³

1.4. A szomszédos települések hatályos településszerkezeti terveinek – az adott település fejlesztését befolyásoló – vonatkozó megállapításai

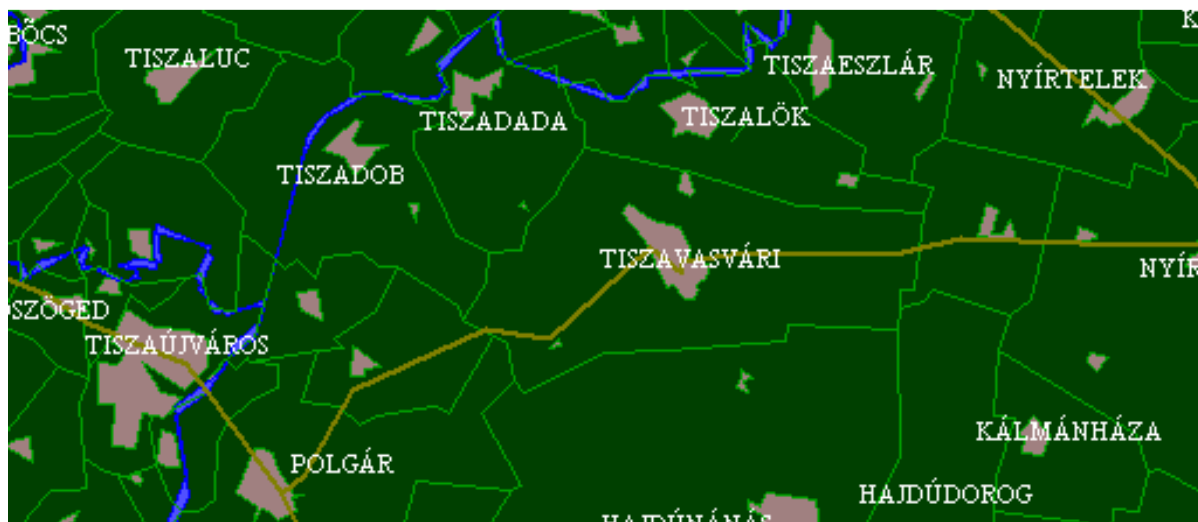
Az alábbi települések határolják Tiszavasvári Várost:

Tiszalök Város, Szorgalmatos Község, Nagycserkesz Község Hajdúdorog Város, Hajdúnánás Város, Polgár Város, Újtikos Község, Tiszadob Nagyközség, Tiszadada Község.

- 35 -

A szomszédos települések településszerkezeti terveiben Tiszavasvárra vonatkozó megállapításai:

- Új főút fejlesztés Tiszavasvári és Hajdúböszörmény között

Közigazgatási területek Tiszavasvári Város környezetében³⁴

³³ 147/2011. (XI.30.) Sz-Sz-B. Megyei Közgyűlésének Önkormányzati határozata; 2. számú melléklet: Sajátos megyei térségek tervlapjainak: 2.11 pontjának „Szélerőmű elhelyezéséhez vizsgálat alá vonható terület” térképe

³⁴ Forrás: www.takarnet.hu

A településfejlesztési koncepcióról, az integrált településfejlesztési stratégiáról és a településrendezési eszközökről, valamint egyes településrendezési sajátos jogintézményekről 314/2012. (XI. 8.) Korm. rendelet 37.§-a alapján az előzetes tájékoztatási szakaszban nem jelezték az érintett önkormányzatok, hogy a tervezett fejlesztéseik befolyásolnák a településrendezési terv készítését. A tervezett fejlesztéseket a Megyei TrT tartalmazza, melyek Tiszavasvárit érintő vonatkozásai jelen tervbe is beépülnek, tehát az összhang biztosított.

1.5. Hatályos településfejlesztési döntések bemutatása

1.5.1. A hatályos fejlesztési koncepció, integrált településfejlesztési stratégia vonatkozó megállapításai

A településfejlesztési koncepció 2002-ben készült el, melyet a képviselőtestület jóváhagyott. A jóváhagyott településfejlesztési koncepció meghatározta a város hosszú távú fejlesztésének tartalmát és irányait. Felvázolta a település jövőképét, a fejlesztendő ágazatokat, a fejlesztések mértékét, melynek esetleg felülvizsgálata, pontosítása szükséges.

A hatályos településfejlesztési koncepcióban az alábbi célok szerepelnek:

- tartós és növekvő munkanélküliség leküzdése:
 - mezőgazdasági termékeket feldolgozó, élőlátás-igényes iparágak és szolgáltatások, környezetvédelmi ipar vagy mikroelektronikai ipar jelenjen meg
 - oktatási intézményekkel való szoros együttműködés szükséges, hogy a befektetők számára is vonzó, korszerű tudással rendelkező szakemberbázis alakuljon ki
 - a város termelőterületeinek egy része alkalmas intenzív termelésre, más területeken turisztikai vonzerőt jelentő extenzív gazdálkodást érdemes ösztönözni
 - átfogó turisztikai program megvalósításának és ezáltal a turizmusban foglalkoztatottak aránya jelentős növekedése
- Környezetvédelmi infrastruktúra hiányosságának csökkentése, megszüntetése:
 - szennyvízhelyzet rendezetlenségének javítása, ivóvíz-szolgáltatás korszerűsítése
 - közlekedési hálózat teljes rendszerének újragondolása: kerékpáros infrastruktúra fejlesztése, vasútállomások megközelíthetőségének javítása, távolsági autóbusz-hálózat javítása
 - települési környezet általános minőségjavítása
 - hulladékgazdálkodási rendszer kialakítása

- 36 -

Az Integrál Városfejlesztési Stratégia (IVS) 2008-ban készült el, melyet a képviselőtestület a 148/2008 (VI. 12.) számú határozatával fogadott el.

Az IVS-ben szereplő hosszú távú célok a következők:

- kistérségi központi szerepkör erősítése minden területen.
- önkormányzati, államigazgatási szinten törekedni kell a kistérségi igazgatás körének szélesítésére
- az oktatás területén stabil intézményrendszert kell kialakítani
- jól szervezett egészségügyi, szociális ellátó rendszerre van szükség kistérségi szinten
- a funkció hiányos városrészközpontokat tényleges fejlesztésekkel erősíteni kell
- EU források igénybevétele, a pályázati lehetőségek kihasználásával meg kell valósítani a város legfontosabb fejlesztési elképzeléseit
- minden eszközt fel kell használni a munkahelyteremtés megvalósítására
- vállalkozások betelepítésével növelni kell a fizető képes keresletet, az adó bevételeket, a szolgáltatás színvonalát, rendezni a környezet, a városképet, szélesíteni a foglalkoztatás lehetőségét, növekvő vonzóerőt képviselni az egész kistérség irányába
- a településnek kistérségi kereskedelmi-szolgáltató központtá kell válni
- a városi és városközi közlekedés fejlesztésével, a kerékpárút hálózat szélesítésével meg kell teremteni a kistérségi szerepkörnek megfelelő közlekedési infrastruktúrát
- a kulturális és sportélet szinten tatásával biztosítani kell a városlakók minőségi kikapcsolódásának, sportolásának feltételeit.

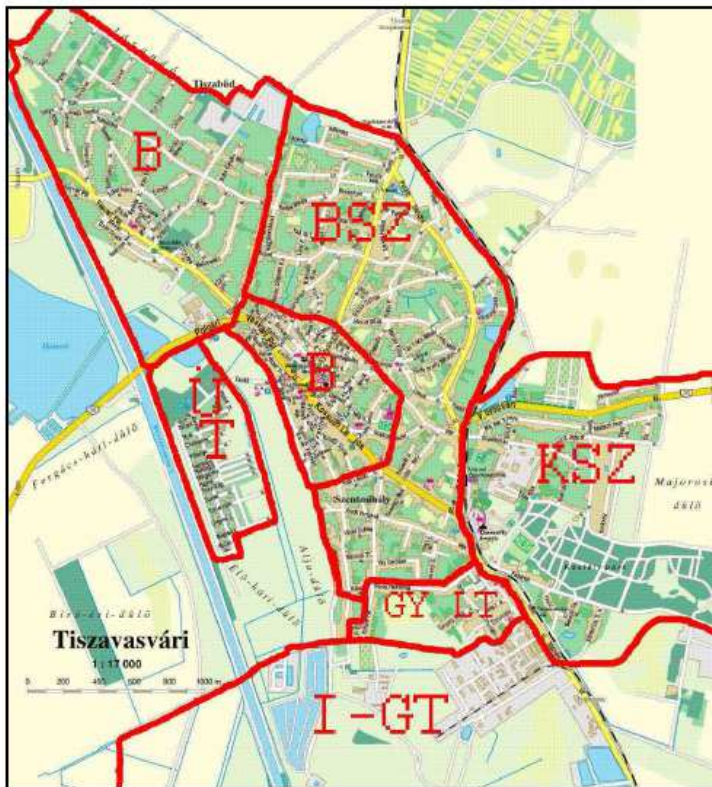
Az IVS-ben szereplő jövőbeni fejlesztési irányok:

A fejlesztés célja az élhető város megteremtése, amely a városrészekkel együttműködő és versenyképes hálózatot alkot, fenntartható városfejlesztésekkel az élhető és vonzó környezet biztosításával.

Alapvető cél a policentrikus város, az erőteljesebben együttműködő, kiegyensúlyozottabb városrészek megteremtése, melyben a fejlesztési pólusok és a városrészek hálózatosan együttműködnek. A városfejlesztés során a gazdasági, szociális és környezetvédelmi fejlesztések iránya azonos. Fontos eszköz az integrált környezeti tervezés, a funkcióvesztett területek revitalizálása, a válságterek rehabilitációja, a zöldterületek védelme és lehetőség szerinti növelése, valamint a városrészek együttműködésének és funkciómegosztásának erősítése.

A fő cél megvalósulását szolgálja a város kistérségi térszervező erejének erősítése, illetve a város és a kistérség közötti harmonikus kapcsolatok valamint a kistérségi városok, falvak egymás közötti intenzív kapcsolattartásának erősítése.

1. Belváros – B1
2. Búdi városrész – B2
3. Belső-Szentmihály – BSZ
4. Külső-Szentmihály – KSZ
5. Gyári lakótelep – GY LT
6. Ipari-gazdasági terület – I-GT
7. Üdülő terület – ÜT

- 37 -

A felzárkóztatást szolgáló fejlesztési két fő iránya: egyrészt a központi funkciók térségellátó és –szervező szerepének növelése különös tekintettel a térségnek nyújtott szolgáltatások fejlesztése, illetve elérhetőségének javítása.

A városi vonzerő növelése a városi és városrész központi területének fenntartható funkcióbővítő fejlesztésével:

- ✓ a központi tér fejlesztése a városi jelleg fokozása érdekében
- ✓ a város életében meghatározó városszervező funkcióval rendelkező történelmi, és az épített örökség részét képező városrész értékmegőrző revitalizációja.

Az IVS-ben szereplő települési lehatárolás:

A jelen tervezési folyamat a településszerkezeti terv és leírás elkészítésére irányul. A készülő településszerkezeti terv célja a településfejlesztési koncepcióban megjelölt fejlesztési irányok és feladatok alapján Tiszavasvári Város településszerkezetének, területfelhasználásának, települési örökség védelmének koncepcionális meghatározása, a településfejlesztési elhatározások területi következményeinek rögzítése.

A szerkezeti tervet követő Helyi Építési Szabályzat és Szabályozási Terv célja a településfejlesztési koncepció és településszerkezeti terv átfogó elhatározásainak jogi eszközökkel történő érvényesítése, azaz az egyes telkek használatának, beépítésének, a természeti, táji és épített környezeti értékek védelmének, és a környezetvédelem követelményeinek jogi szabályozása. A szabályozási terv készítésének célja Tiszavasvári Város épített és természeti környezetének megőrzése, az értékvédelem és a fenntartható fejlődés szempontjainak figyelembe vételével.

A területen műemlék és helyi védett értékek találhatóak, emellett több lakóház helyi védelemre javasolt, illetve a kialakult településszerkezet is megőrzendő, ezek megfelelő kezelése, településrendezési eszközökkel megoldható védelme a területen a helyi építési szabályzattal lesz teljes. A fentiekén túl az önkormányzat, településrendezési eszközök segítségével kívánja a munkahelyteremtő vállalkozó funkciót erősíteni a településen, ezért jelenlegi módosítások célja a gazdasági célú tevékenység építészeti-műszaki kereteinek véglegesítése, illetve a szükséges infrastrukturális és környezetvédelmi beruházások feltételeinek biztosítása.

1.5.2. Hatályos településfejlesztési és településrendezési szerződések

Településfejlesztés, településrendezés vonatkozásában a Nyírségterv Kft.-vel 2014. évben kötött szerződés van csak érvényben.

1.6. A település településrendezési tervi előzményeinek vizsgálata

1.6.1. A hatályban lévő településrendezési eszközök

A településen jelenleg a következő településrendezési eszközök vannak hatályban:

132/2004. (VI. 22.) KT számú határozat Tiszavasvári Város Településszerkezeti tervének és szerkezeti terv leírásának elfogadásáról

11/2004. (VI. 23.) KT számú rendelet, Tiszavasvári Város Szabályozási Terveinek és Helyi Építési Szabályzatának jóváhagyásáról

Egységes szerkezetben: 27/2012. (IX. 14.) számú önkormányzati rendelettel elfogadott Helyi Építési Szabályzat és Szabályozási Terv

1.6.2. A hatályos településszerkezeti terv megállapításai, megvalósult elemek

Tiszavasvári Város Önkormányzata a 27/2012. (IX. 14.) KT. sz. határozatával döntött településrendezési terv átfogó, a teljes közigazgatási területet érintő felülvizsgálatáról, átdolgozásáról, aktualizálásáról az épített környezet alakításáról és védelméről szóló többször módosított 1997. évi LXXVIII. törvény (továbbiakban Étv.), az „országos településrendezési és építési követelményekről” szóló szintén többször módosított 253/1997. (XII. 20.) Korm. számú kormányrendelet (továbbiakban OTÉK) figyelembevételével. A tervezés során „a településfejlesztési koncepcióról, az integrált településfejlesztési stratégiáról és a településrendezési eszközökről, valamint egyes településrendezési sajátos jogintézményekről” szóló 314/2012. (XI. 8.) Korm. rendelet előírásait alkalmazzuk.

Az építési jogszabályok az előző településrendezési terv óta számos elemükben, 2013. január 1.-től pedig alapvetően megváltoztak. Módosított építési törvény lépett életbe, amelynek kapcsán megváltoztak a végrehajtáshoz kötődő rendeletek és az OTÉK is. A településrendezési tervek tartalmáról és az egyeztetési eljárásról hatályba lépett „a településfejlesztési koncepcióról, az integrált településfejlesztési stratégiáról és a településrendezési eszközökről, valamint egyes településrendezési sajátos jogintézményekről” szóló 314/2012. (XI. 8.) Korm. rendelet előírásai új jelkulcsrendszert vezettek be. Az előző jogszabályok szerint készült tervek 2018. december 31.-ig lesznek használhatók. A fenti jogszabályok, valamint a város életében, lehetőségében – az előző terv óta – történt változások tették szükségessé Balkány Város településrendezési tervének felülvizsgálatát, módosítását. Az Étv. szerint – a településrendezés alapvető célja, hogy a települési környezet rendezettebbé, azaz komfortosabbá, működőképesebbé, egészségesebbé, biztonságosabbá és esztétikusabbá váljon. A településrendezés fontos eszközei a településfejlesztési koncepció, a településszerkezeti terv, a helyi építési szabályzat és a szabályozási terv.

Tiszavasvári Város településrendezési terveinek és helyi építési szabályzatának 2013. évi felülvizsgálatát, módosítását követően a hatályba lépésétől a fentebb említett fő problémacsoportok rendezése várható, azaz a településszerkezeti, településképi és épített értékek megfelelő kezelésének, megőrzésének elősegítése, valamint a tervezett fejlesztési elemek kialakítása, az értékes településszerkezet megtartása mellett. A felülvizsgálatot követően, és annak eredményeképpen a város települési területének szerkezete a korábban jóváhagyott tervekhez képest módosulni fog, ugyanakkor az így kialakuló településszerkezet racionális és rendezett marad.

1.7. A település társadalma

1.7.1. Demográfia, népesség, nemzetiségi összetétel, képzettség, foglalkoztatottság, jövedelmi viszonyok, életminőség

A járás összesített népességszáma 28 285 fő, amellyel a 8. helyen áll a lakosságszámot tekintve a 13 darab Szabolcs-Szatmár-Bereg megyei járások közül.

A megye természetes szaporodása sokkal kedvezőbb, mint bármelyik más megyéé, a születési ráta itt a legmagasabb, és a halálozási ráta is alacsonyabb az országos átlagnál. A népességszám alakulásának viszonylag kedvező mutatói azonban nem elegendőek a népesség növekedéséhez. Magyarország egészéhez hasonlóan a népesség fogy, csak sokkal mérsékeltebben, mint az országos átlag.

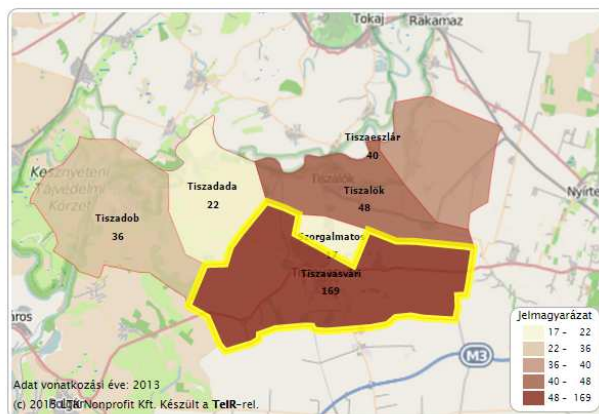
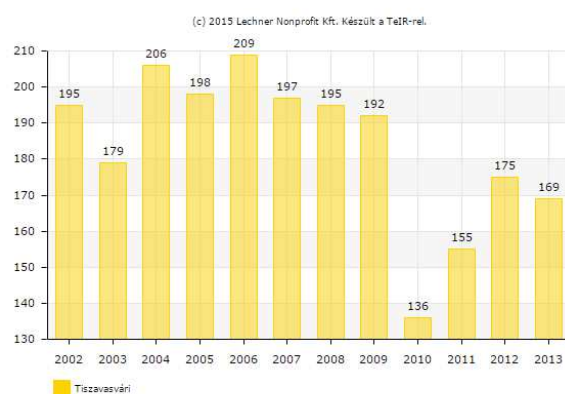
Tiszavasvári város 2014. január 1.-én 12 853 hektárnyi területen 12 964 főnyi állandó népességnek ad otthont, melyből a lakónépesség száma a népszámlálás idején, azaz 2011. október 1.-én 13 040 fő volt. Ez a 2014-es lakónépesség a 2001-es népszámlálás idején regisztrált értékekhez képest közel 9 %-os népességfogyást mutat. Az átlagos népsűrűség mindössze 100,79 fő/km², mely a megyei átlagos népsűrűségi értékhez (99 fő/km²) képest minimálisan magasabb.

Időpont	Lakónépesség	Lakások száma	Területnagyság (hektár)
2014.01.01.	12 954	4 572	12 853
2013.01.01.	12 964	4 571	12 853
2012.01.01.	13 019	4 570	12 853
2011.10.01. (a népszámlálás időpontjában)	13 040	4 571	12 659
2010.01.01.	12 833	4 569	12 659
2009.01.01.	13 012	4 559	12 659
2008.01.01.	13 151	4 546	12 659
2007.01.01.	13 329	4 529	12 659
2006.01.01.	13 410	4 507	12 659
2005.01.01.	13 473	4 497	12 659
2004.01.01.	13 437	4 487	12 659
2003.01.01.	13 583	4 461	13 697
2002.01.01.	14 585	4 773	13 697
2001.02.01. (a népszámlálás időpontjában)	14 698	4 768	13 697
2000.01.01.	14 222	4 850	13 697
1999.01.01.	14 247	4 828	13 697
1998.01.01.	14 253	4 776	13 697
1997.01.01.	14 313	4 708	13 697
1996.01.01.	14 294	4 668	13 697
1995.01.01.	14 217	4 645	13 697
1994.01.01.	14 234	4 624	13 697
1993.01.01.	14 232	4 611	13 697
1992.01.01.	14 230	4 581	13 697
1991.01.01.	14 214	4 519	13 697
1990.01.01. (a népszámlálás időpontjában)	14 232	4 468	13 704

Tiszavasvári Város statisztikai adatok³⁶

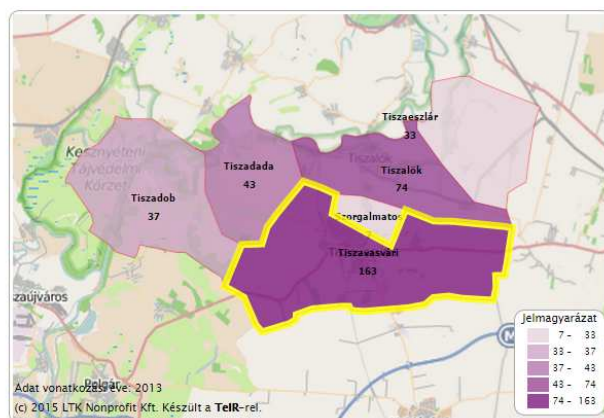
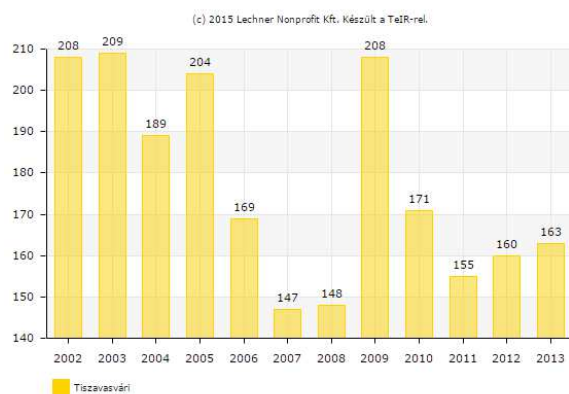
³⁶ Forrás: KSH Helyiségnévtár 2013.- Tiszavasvári Város

Élveszületések száma (fő)

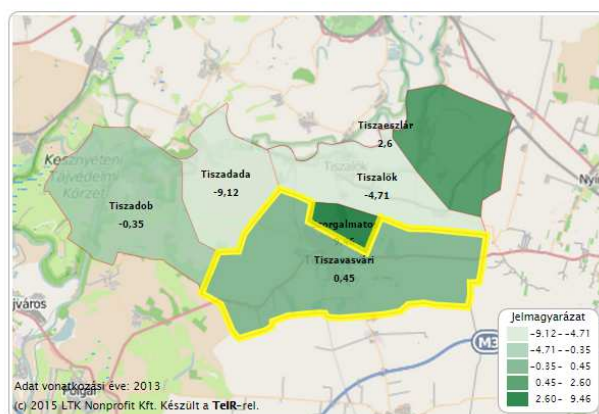
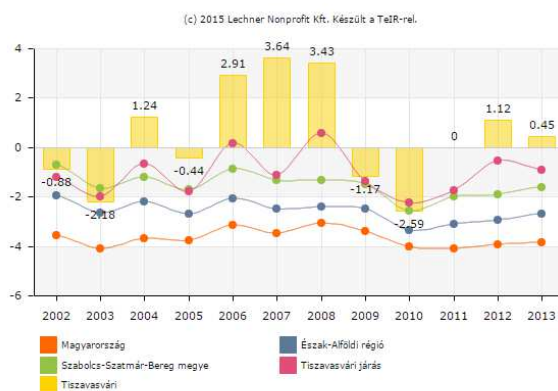
Élve születések száma – 3. táblázat

Halálozások száma (fő)

Halálozások száma – 4. táblázat

Természetes szaporodás/fogyás (ezrelék)

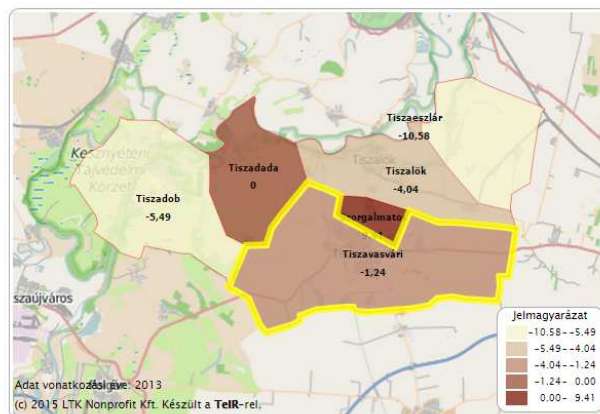
Természetes szaporodás/fogyás (ezrelék) – 5. táblázat³⁷

³⁷ Forrás: 3.-4.-5. táblázatok – TEIR rendszer; Helyzet-Tér-Kép adatbázisa alapján

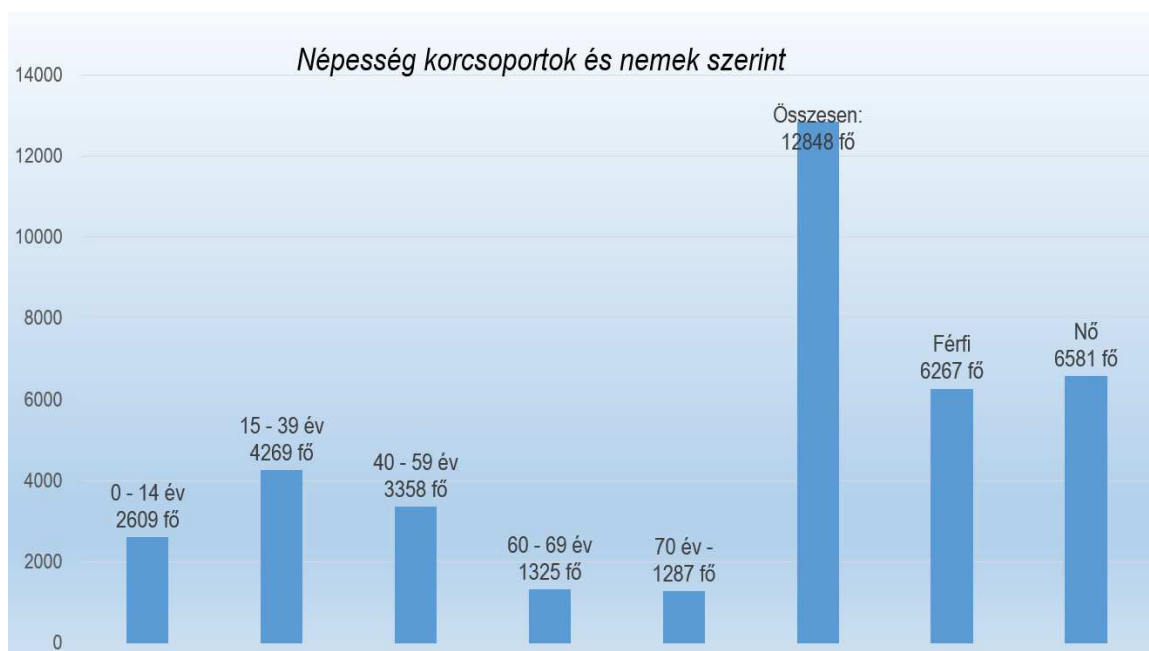
Az elvándorlók száma 2005 óta évente néhány ezrelékkal nőtt, mely a járáshoz, a megyéhez és a régióhoz képest kiemelkedően magasnak mondható. 2010-től a vándorlási ezrelék csökkent, de még mindig negatív tartományban mozog.

(c) 2015 Lechner Nonprofit Kft. Készült a TaIR-rel.

Év	Észak-Alföldi régió	Szabolcs-Szatmár-Bereg megye	Tiszavasvári járás
2002	-3.79	-3.79	-3.79
2003	-4.25	-4.25	-4.25
2004	-3.79	-4.25	1.48
2005	-3.79	-4.25	-3.79
2006	-4.25	-4.25	-11.03
2007	-5.0	-7.5	-11.03
2008	-5.5	-16.5	-15.06
2009	-5.5	-12.08	-12.08
2010	-5.0	-14.98	-14.98
2011	-4.25	-5.34	-5.34
2012	-4.25	-6.02	-6.02
2013	-12.4	-5.34	-5.34

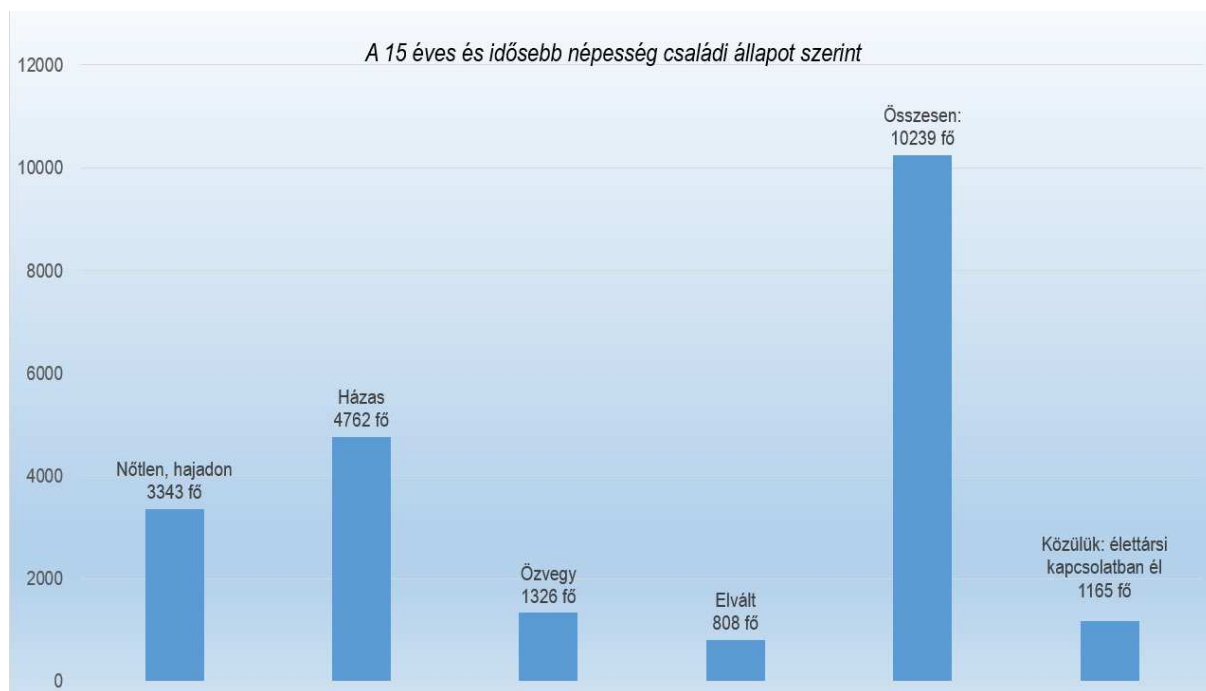
Figyelemre méltó a város állandó népességének korcsoportok szerinti megoszlása, melyből megállapítható, hogy az állandó népesség legnagyobb hányadát a 15-59 évesek korcsoportja képviseli. A 2011-es népszámlálást megelőzően az állandó népesség 59 %-át tették ki.

KSH adatok általi diagram: Népeség korcsoportok és nemek szerint³⁹

³⁸ Forrás: 6. táblázat – TEIR rendszer; Helyzet-Tér-Kép adatbázisa alapján

³⁹ Forrás: KSH 2011. évi népszámlálás 3. Területi adatok 3.16. Szabolcs-Szatmár-Bereg megye (összefoglaló könyv) 4.1.2.1 táblázat adatai alapján

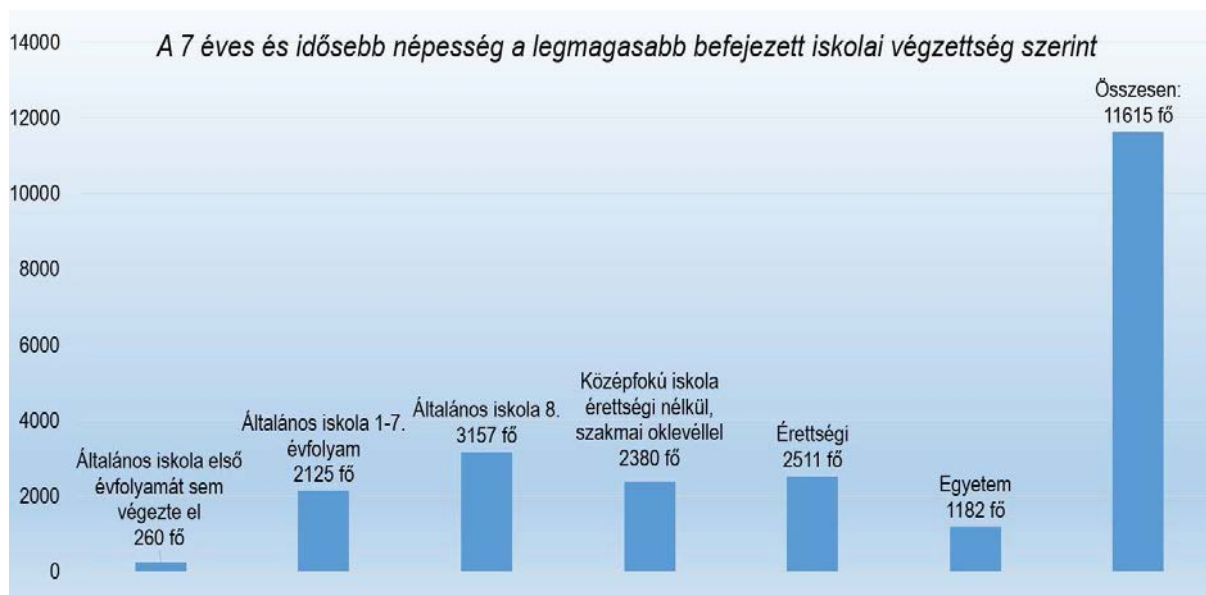

KSH adatok általi diagram: A 15 éves és idősebb népesség családi állapot szerint⁴⁰

A város lakónépessége számának változását több tényező együttesen befolyásolja. Tiszavasvári népessége az elmúlt 15 év alatt 12 %-os csökkenést mutatott, melynek egyik oka a természetes fogyás:

- a halálozások száma már évek óta meghaladja az élveszületések számát,
- illetve a születések száma az elmúlt 10 év alatt csökkent, míg a halálozások száma nőtt.

- 43 -

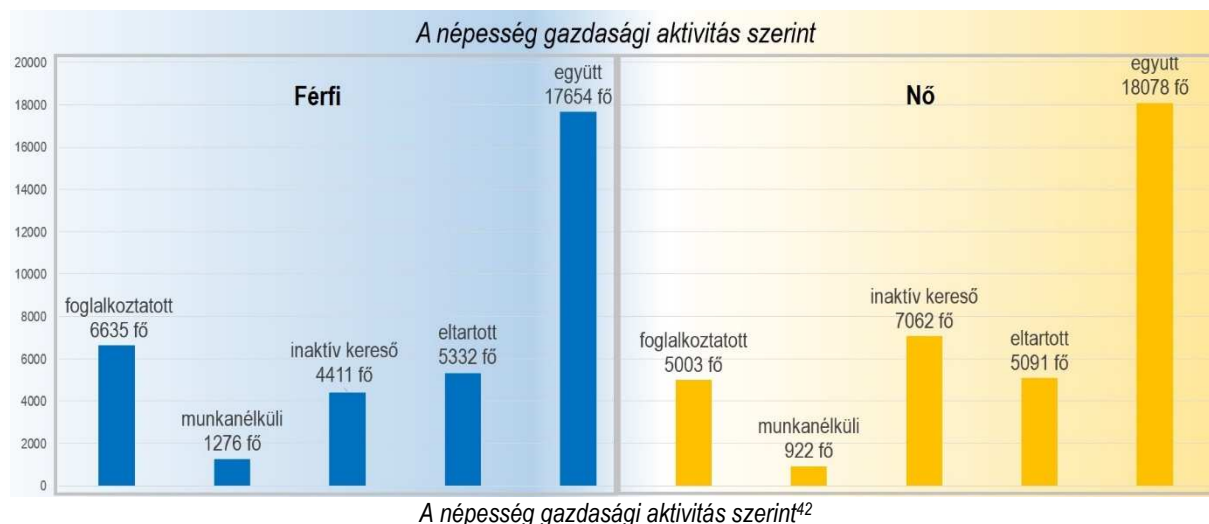
A 7 éves és idősebb népesség a legmagasabb befejezett iskolai végzettség szerint⁴¹

⁴⁰ Forrás: KSH 2011. évi népszámlálás 3. Területi adatok 3.16. Szabolcs-Szatmár-Bereg megye (összefoglaló könyv) 4.1.3.1 táblázat adatai alapján

⁴¹ Forrás: KSH 2011. évi népszámlálás 3. Területi adatok 3.16. Szabolcs-Szatmár-Bereg megye (összefoglaló könyv) 4.1.4.1 táblázat adatai alapján

A településen működő alap- és középfokú oktatás minősége nemcsak a település, hanem a térség gyermekeinek fejlődését befolyásolja, hozzájárul a település népességmegtartó erejének növeléséhez a pedagógiai munka, infrastrukturális tényezők, és az eszközellátottság tekintetében is. A település alap-, közép- és felsőfokú végzettséggel rendelkező népességének arányát mindez együttesen határozza meg. A népesség korösszetétele szintén nagy súllyal esik a latba egy település lakosságának iskolai képzettsége meghatározásakor, és a fiatalabb korosztály aránya általában magasabb végzettséget is jelent.

A képzettséget tekintve a lakosság iskolai végzettségét vizsgálva átlagosnak mondható az országos szinthez. Az alapfokú oktatást 5 óvodai feladatellátási hellyel és 3 általános iskolai hellyel oldja meg, továbbá középiskolai intézetek is működnek. Felsőfokú oktatási intézmény nem működik a településen, de a környéken három megyei város található, - Nyíregyháza, Miskolc, Debrecen - mindegyik felsőfokú oktatási központként működve.

- 44 -

Tiszavasváriban a foglalkoztatottak száma a 2011. évi népszámlálás adatai alapján 4353 fő volt, mely a város népességének közel 34 %-a. Az inaktív lakosok száma 3769 fő, mely a népesség 29 %-nál valamivel több. A nyilvántartott álláskereső aránya az országos átlag körül mozog, viszont a legfeljebb általános iskolai végzettségűek aránya a nyilvántartott álláskereső körében az országos átlag alatt van, de a pályakezdekők aránya a nyilvántartott álláskereső körében magas a település lakosságához viszonyítva.

A település lakosságát nézve egészségügyi helyzet alapján jónak mondható. A város lakosságának egészségügyi állapotáért 4 helyszínen biztosítanak egészségügyi intézmény ellátást.

Tiszavasvári az alapfokú oktatását 4 óvodai és 2 általános iskolai feladatellátási hellyel oldja meg. Középfokú oktatás 2 feladatellátási helyen történik. Felsőfokú oktatás nem működik a településen, de a három megyeszékhely (Debrecen, Nyíregyháza, Miskolc) felsőfokú oktatási központként elhelyezkedési lehetőséget kínálnak a település tanulói számára.

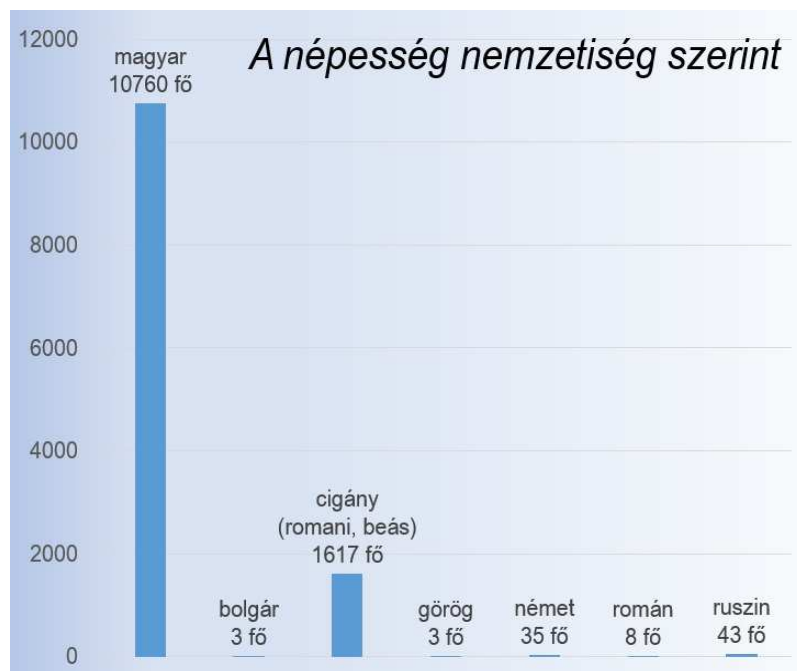
A település lakosságát nézve egészségügyi helyzet alapján környezeti terheléssel járó tevékenység nem működik. A lakosságra betegség típus szem számottevő. Az egészségügyi ellátásba 6 felnőtt háziorvos, 3 gyermekorvos és 3 fogász tartozik. A település lakosai egészségügyi szakellátást a kistérségi központban, helyben veheti igénybe, a járóbeteg szakrendelés kistérségi szintű szolgáltatásokat nyújt, ahol az elérhető betegellátási szakok között megtalálható a szemészeti, a reumatológiai, a nőgyógyászati, a bőrgyógyászati, a sebészeti, az urológiai, a fül-orr-gégészeti, az ultrahang, a belgyógyászati szakrendelés. Az ettől jelentősebb, egyéb szakorvosi, vagy kórházi ellátást a település lakosai csak a közeli megyeszékhelyeken tudják igénybe venni, a legközelebb eső kórházak Debrecenben, Miskolcon és Nyíregyházán találhatóak.

⁴² Forrás: KSH 2011. évi népszámlálás 3. Területi adatok 3.16. Szabolcs-Szatmár-Bereg megye (összefoglaló könyv) 4.1.5.1 táblázat adatai alapján

A településen 3 gyógyszertár működik. A tiszavasvári lakosok és a környékbeli települések sürgősségi betegellátását az Országos Mentőszolgálat Tiszalöki Mentőállomása látja el. Az Országos Mentőszolgálat 1956 óta működtet Tiszalökön Mentőállomást. A mentőállomáson három mentőgépkocsi teljesít szolgálatot, egy Mercedes Sprinter típusú esetkocsi mely 24 órában fut, két db Ford Transit típusú mentőgépkocsi mely közül egy 24 órában, valamint egy munkanapi 12 órában teljesít szolgálatot. Az állomáson öt mentőtiszt, 12 mentőápoló és 12 mentőgépkocsivezető teljesít szolgálatot. A mentőállomás épülete a helyi önkormányzat tulajdonában van.

Az életminőség egyik legfontosabb jellemzője a jövedelem, illetve a kereseti lehetőségek alakulása. A jövedelmekre, átlagkeresetre vonatkozó adatok települési szinten jelenleg nem állnak rendelkezésre, így az elemzés kistérségi összehasonlításra támaszkodik.

A 2001. évi népszámláláskor a város lakosságának 8,9%-a vallotta magát cigány nemzetiségűnek. Ez jóval magasabb a 4,6%-os megyei átlagnál. (KSH adatok) Tény viszont, hogy a népszámlálási adatok jóval kevesebb cigányról adnak számot, mint az a valóságban van, ráadásul a cigányság létszámának pontosabb meghatározása igen problematikus. Első ízben 1994-ben történt mindkét településrészen létszámfelmérés. Az akkori összesített létszámadatak: Szentmihályon 749 fő; Búdon 497 fő olyan személy élt, akit környezete cigánynak tartott, és aki saját magát, illetve családját is annak mondta. Legutoljára 2006. október végén utcánként és lakásonként volt pontosítva a kétfajta cigányság létszáma. Eszerint a város keleti részén 1435 fő oláh-cigány, a nyugati részén 911 fő romungró él, összesen tehát a cigánylakosság létszáma 2346 fő, Tiszavasvári népességének 17,5 %-át adva.

A népesség nemzetiség szerint Tiszavasvári Városban⁴³

A szociális ellátást a Tiszavasvári Szociális-, Gyermejjóléti és Egészségügyi Szolgáltató Központ látja el. A központ által nyújtott szociális alapszolgáltatások:

- étkeztetés
- házi segítségnyújtás
- nappali ellátás (idősek klubja)
- családsegítés
- jelzőrendszeres házi segítségnyújtás
- támogató szolgáltatás

⁴³ Forrás: KSH 2011. évi népszámlálás 3. Területi adatok 3.16. Szabolcs-Szatmár-Bereg megye (összefoglaló könyv) 4.1.6.1 táblázat adatai alapján

A településen egy feladatellátási hellyel működik a bölcsőde, mely 72 férőhellyel rendelkezik. A bölcsőde maximális létszámmal működik. A beírt gyermekek létszáma akkora, hogy a meglévő épület bővítésére vagy új építésére van szükség.

Tiszavasvári Többcélú Kistérségi Társulás Tiszavasvári Szociális és Egészségügyi Szolgáltató Központja Idősek Otthona, fogyatékos személyek otthona, szenvedélybetegek otthona belső életének rendjét tartalmazza irat alapján az intézmény:

- 122 férőhellyel rendelkezik az idősek otthonában
- 98 férőhellyel rendelkezik a fogyatékos személyek otthonában
- 10 férőhellyel rendelkezik a szenvedélybetegek otthonában

A kulturális és szabadidős szolgáltatások intézményi, szervezeti feltételrendszerét tekintve a város helyzete kedvezőnek tekinthető. A város kulturális életének meghatározó részét képezik az oktatási intézmények mellett, a Találkozások Háza. Az épület előadásoknak, irodalmi esteknek, tanfolyamoknak, szakköröknek, konferenciáknak, színházi előadásoknak, esküvőknek, ballagásnak, konferenciáknak stb. biztosít helyszínt.

A kulturális és szabadidős szolgáltatások intézményi, szervezeti feltételrendszerét tekintve a Város helyzete kedvezőnek tekinthető. A város kulturális életének meghatározó részét képezik az oktatási intézmények mellett, a könyvtár. A Művelődési Központ és Könyvtár korszerű közművelődési, közgyűjteményi intézményként a sokszínű kulturális élet színtere. A kultúrák és szolgáltatások találkozásának a szándéka az épület új elnevezésében is megjelent, így lett az intézmény: Találkozások Háza. Az intézmény vezető szerepet tölt be a város kulturális életében, közművelődésében a szórakoztató rendezvények, könnyű- és komolyzenei koncertek, városi ünnepek, kiállítások, a hangversenyek, felnőtt- és gyermek színházi produkciók, nemzeti ünnepek, városi nagyrendezvények, találkozók, szervezésével és lebonyolításával. Befogadója tanfolyamoknak, civil szervezeteknek, vallási - és politikai eseményeknek. A művészeti csoportok egy része rendszeresen itt tartja foglalkozásait, próbáit, előadásait. Az intézmény szerteágazó közművelődési tevékenységet végez, tevékenységi körében fontos szerepet játszott az amatőr művészeti csoportok felkutatása, munkájuk, szakmai előmenetelük segítése, bemutatkozási lehetőséget biztosítunk számukra amatőr művészeti találkozók keretében.

- 46 -

A közigazgatási funkciójú épületek a belső városmagban, a polgármesteri hivatalnál és annak környékén helyezkednek el. A www.tiszavasvari.hu weboldal biztosítja az önkormányzat internetes megjelenését, alakosság sokrétű tájékoztatását. Az önkormányzati tisztségviselők és a képviselő-testület bemutatása mellett mindenki számára hozzáférhetőek a város képviselő-testületi ülések jegyzőkönyvei, rendeletei és az ügyintézéshez szükséges hivatalos nyomtatványok, hatályos településrendezési eszközök.

A Polgármesteri Hivatal a jegyző vezetésével önállóan gazdálkodó, teljes jogkörrel rendelkező költségvetési szerv. A 2014 óta 11 tagú képviselő-testület határozza meg a Polgármesteri Hivatal működéséhez szükséges előirányzatokat, működési, fenntartási költségeket. A képviselő-testület döntéseinek előkészítésére, a döntések végrehajtásának szervezésére, ellenőrzésére állandó vagy ideiglenes bizottságokat hozott létre.

1.7.2. Térbeli-társadalmi rétegződés, konfliktusok, érdekviszonyok

Tiszavasvári esetében a gyermekek magas száma és a hátrányos helyzetű lakosság, valamint a térbeli koncentráció jelenthet konfliktus, amelyet csak részben képes megfelelően kezelni az önkormányzat és az érintettek számára nyújtott szolgáltatások ellátását végző szervezetek.

Az elmúlt két évtizedben a magyarországi középosztály – különösen az alsóbb rétege – fokozottan megélte létbiztonságának csökkenését és perspektíváinak beszűkülését. Ez a negatív tendencia attól függetlenül meghatározta az érintettek közérzetét, hogy nagy részük életszínvonal a általánosságban véve növekedett a rendszerváltás előtti időszakhoz képest. A saját életszínvonal emelkedését a birtokolt ingó és ingatlan vagyon mennyiségének és értékének (nyugati autó, nagyobb ház, stb.), valamint a családi fogyasztás növekedésében elkönnyvelő többség ugyanakkor intenzíven élte meg a relatív elszegényedést, hiszen a referenciacsoportok, a náluk magasabb státusszal rendelkezők ugyanezen a téren lényegesen sikeresebbek voltak (drágább és több autó, még nagyobb és több luxust biztosító ház, márkás használati tárgyak, stb.).

Miközben a rendszerváltás nyertesei dinamikus „elhúztak” középosztály előtt, a társadalom jelentős tömegei látványosan lecsúsztak: megszenvedték a megélhetésüket biztosító munkalehetőségek nagymértékű beszűkülését, eltűnését, életkörülményeik zuhanásszerűen romlottak, elszegényedtek. A középosztály alatt megnyíló szocioökonómiai szakadék, amely milliós nagyságrendben nyelte el azokat, akikkel majdnem azonos színvonalon éltek a rendszerváltást megelőzően, azt a fokozódó fenyegetést jelenti a középosztály számára, hogy elnyeli őket is.

Ez a folyamat, egyéb negatív tendenciákkal kiegészülve (a megélhetési költségek növekedése, a hitelből elért és fenntartott életszínvonal feszültségei, majd a mindezt leromboló hitelválság, a munkaerő-piaci bizonytalanságok, stb.) a középosztály leértékelődéséhez vezetett. Széles társadalmi rétegek kényszerültek arra, hogy erőforrásaikat végsőig kihasználva arra törekedjenek, hogy legalább a következő generáció visszaszerezhesse az elvesztett helyzetet – és ennek a küzdelemnek a legfőbb színtere az iskola. A középosztály erőfeszítései másrészt arra irányulnak, hogy plasztikusan elhatárolják magukat a náluk szegényebektől – az intézményrendszerek nyújtotta lehetőségek kiaknázásakor széleskörűen elmélyítve a mélyszegénységhez fűződő etnikai és kulturális tartalmakat –, melynek erkölcsi alapot a *kirekesztés ideológiája* ad. Mivel a társadalmi egyenlőtlenségi rendszer a társadalom jelentős rétegei számára kézzel fogható előnyökkel jár, ennek következtében tudatosan, vagy tudattalanul, de közreműködnek az egyenlőtlenségi rendszer fenntartásában – pl. a jellemzően a középosztály normái által „uralt” közoktatás révén –, hiszen így olyan helyzetet tudnak konzerválni, amelyben a társadalom egy jelentős rétegével nem kell versenyezniük a munkahelyekért.

A helyi munkalehetőségek beszűkülésével, és a környékbeli munkalehetőségek elérhetőségének gátoltságával (utak állapota leromlott, a tömegközlekedés – vasút – leépült, a fő közlekedési útvonalak elkerülik a várost) a középosztály a megélhetését és viszonylagos jólétét és jóllétét fenyegető helyzetbe került, melyet az aktív korúak, főképpen a képzett fiatalok elvándorlásával reagált le. Mindeközben, ahogy szinte mindenütt Magyarországon, itt is bekövetkezett a képzetlen romák lecsúszása, munkaerőpiacról való kiszorulása.

A legfőbb társadalmi konfliktus alapvetően egzisztenciális – azaz a munkaerő-piachoz köthető –, mindenkit negatívan érintő helyzetből fakad. Ugyanakkor, szintén jellemzően az ország többi részéhez, a felek a konfliktust etnikai konfliktusként élik meg, nevezetesen magyar-cigány érdekellentétként.

- 47 -

1.7.3. Települési identitást erősítő tényezők (történeti és kulturális adottságok, társadalmi élet, szokások, hagyományok, nemzetiségi kötődés, civil szerveződések, vallási közösségek stb.)

Történeti és kulturális adottságok:

A város helyén két település állt egykor, Tiszabűd (korábban Bűd) és Bűdszentmihály (korábban Szentmihály). A tatárjárás idején elpusztult, majd később újra települt falu a XVI. század végén ismét lakatlan jó félszáz évig, majd örmény kereskedők görög katolikus kárpát-ukrán telepeseikkel telepítik be. Ez időben a Taktaközből református magyarok is jöttek ide. Szentmihály 1440 táján született: Báthori András Bűd határában önálló települést hozott létre és bűdi jobbágysággal népesítette be. 1550 körül jeles település volt, közel félezer ember élt itt. A XVII. század első harmadában az új birtokos hajdúkat telepített ide, akik a bíraskodás terén kiváltságokat kaptak. A XVII. század második felében lakatlan, majd 1700 körül ismét hajdúk élnek itt, akik szerződéses viszonyban voltak a földesúrral, s a szabad mezővárosi jogállást 1848-ig megőrizte a település. 1771-től 1945-ig Dessewffy-birtok. A két szomszédos község (ekkor már Bűdszentmihály és Tiszabűd) közigazgatási egyesítése nem volt zökkenőmentes. Az új elnevezés 1952-től: Tiszavasvári, Vasvári Pálról és a Tiszáról. Tiszavasvári 1986. január 1-je óta város.

A közművelődés helyi szinterei:

- Találkozások Háza
- Városi Könyvtár
- Vasvári Pál Múzeum
- Oktatási intézmények
- Alapfokú Művészetoktatási Intézmény
- Hankó László Zeneiskola
- Civil Ház

Hitélet

3 keresztény felekezet:

Görög Katolikus Egyház

- Tiszavasvári Szent Miklós püspök Görög Katolikus templom

Református Egyház

- Tiszavasvári Református Egyházközség temploma

Római Katolikus Egyház

- Szent Kereszt Felmagasztalása Szent Eleonóra templom

Sportélet

- sport koncepció
- a tömeg- és diáksport feltételeinek megteremtése kötelező önkormányzati feladat
- szándék az élsport erősítése.

Sportlétesítmények és események

- a helyi sportéletet kiszolgáló infrastruktúra hiányos és korszerűtlen;
- a labdarúgó megyei I. osztály bajnokságán rendszeresen résztvevője a Tiszavasvári SE
- Sportlétesítmény: Városi Sportcsarnok

Civil szervezetek

Megnevezés	Tiszavasvári	Szabolcs-Szatmár-Bereg Megye	Magyarország
Civil szervezetek száma⁴⁴	73	2 314	56 570

Tiszavasvári civil szervezetek⁴⁵:

Civil szervezetek		
SSz.	Szervezet neve	Cím
1.	„Dezsavű” Színkör Kulturális Szolgáltató Egyesület	4440 Tiszavasvári, Hétvezér u. 16.
2.	„FAIR PLAY” Alapítvány	4440 Tiszavasvári, Kabay u. 29.
3.	„Gimnazistákért” Alapítvány	4440 Tiszavasvári, Hét vezér út 19.
4.	„Kicsi vagyok én...” Alapítvány a Bölcsődés Gyermekekért	4440 Tiszavasvári, Vöröshadsereg u. 10.
5.	„Közös kincsünk a gyermek” Alapítvány	4440 Tiszavasvári, Bajcsy-Zs. u. 30.
6.	A boldogabb családokért Tiszavasváriban Alapítvány	4440 Tiszavasvári, Hősök u. 38.
7.	Add a kezed az esélyegyenlőség megteremtésének segítségére az oktatásban és a munkaerőpiacon közhasznú Egyesület	4440 Tiszavasvári, Szent I. u. 9.
8.	Alberth Béla Gyermekvédelmi Alapítvány	4440 Tiszavasvári, Ifjúság út 4.
9.	ALKALOIDA LOMBIK Horgász Egyesület	4440 Tiszavasvári, Kabay János út 29.
10.	ALKALOIDA Önkéntes Kölcsönös Nyugdíjpénztár	4440 Tiszavasvári, Kabay János út 29.
11.	ALKALOIDA Technikai és Tömegsportklub	4440 Tiszavasvári, ALKALOIDA Gyár
12.	Biztonságos Életért Egyesület	4440 Tiszavasvári, Kinizsi út 20 a.
13.	Együtt Egymásért Városvédő Egyesület	4440 Tiszavasvári, Bethlen G. út 2.
14.	Esélyegyenlőség – SZET Egyesület	4440 Tiszavasvári, Adria u. 10.
15.	FÜGGETLENEK A VÁROSÉRT EGYESÜLET	4440 Tiszavasvári, Kisfaludy u. 6.
16.	Hankó László Zenei Alapítvány	4440 Tiszavasvári, Báthori út 1.
17.	Horgászatért Alapítvány	4440 Tiszavasvári, Kabay J. u. 29.
18.	Hunyadi József Hagyományőrző és Művészeti Közhasznú Egyesület Tiszavasvári	4440 Tiszavasvári, Bethlen G. út 2.

⁴⁴ Forrás: KSH 2013-as adatok alapján

⁴⁵ Forrás: civil.info.hu

19.	Játékkal a Gyermekekért Alapítvány	4440 Tiszavasvári, Ifjúság u. 1.
20.	Kabay János Alapítvány	4440 Tiszavasvári, Ifjúság u. 4.
21.	Keresztény Értelmiségi Klub	4440 Tiszavasvári, Aradi vértanúk u. 35.
22.	Kör-karéj Búdszentmihályi Hagyományörző Egyesület	4440 Tiszavasvári, Vörösvári u. 58.
23.	Kör-Karéj Tánckör Kulturális Szolgáltató Egyesület	4440 Tiszavasvári, Vörösvári u. 58.
24.	LUKÁCS FERENC Önkéntes Tűzoltó Egyesület	4440 Tiszavasvári, Báthory u. 6.
25.	Magyar-Roma-Maxima Tiszavasvári Egyesület	4440 Tiszavasvári, Iskola u. 2.
26.	MÁKVIRÁG CENTRUM Kulturális és Szabadidő Egyesület	4440 Tiszavasvári, Árpád út 12.
27.	MÁSOKÉRT VAGYUNK	4440 Tiszavasvári, Garami utca 1.
28.	Napraforgó Nyugdíjas Klub	4440 Tiszavasvári, Hétvezér út 2/a
29.	NOE Tiszavasvári Nagycsaládosok Egyesülete	4440 Tiszavasvári, Móricz Zs. u. 6.
30.	Nyíregyháza Sütőipari Vállalat Tiszavasvári Üzeme Munkástanácsa	4440 Tiszavasvári, Gépállomás u. 1.
31.	Nyugat-Szabolcsi Agrár Vállalkozó Egyesülete	4440 Tiszavasvári, Városháza tér 4.
32.	Önkormányzati Tűzoltóság Tiszavasvári	4440 Tiszavasvári, Báthory u. 6.
33.	Őszikék Idősek Egyedülálló Egyesülete	4440 Tiszavasvári, Hősök u. 38.
34.	ÖSSZEFOGÁS A BÜDI ROMÁKÉRT TISZAVASVÁRI EGYESÜLET	4440 Tiszavasvári, Bethlen G. út 2.
35.	PATRÓNUS Alapítvány	4440 Tiszavasvári, Szilágyi u. 2.
36.	Pethe Ferenc Alapítvány	4440 Tiszavasvári, Kossuth út 76.
37.	REQVIEM Fúvózenekari Alapítvány	4440 Tiszavasvári, Krúdy u. 7. fszt./2.
38.	Sibelius Vegyeskar Egyesület	4440 Tiszavasvári, Hét vezér út 19.
39.	SZENT ANNA Kantász Közhasznú Egyesület	4440 Tiszavasvári, Árpád u. 9/b.
40.	SIKRA Vadásztársaság	4440 Tiszavasvári, Bajcsy-Zsilinszky u. 37/A
41.	TINITANODA Zeneművészeti Egyesület	4440 Tiszavasvári, Irinyi u. 7.
42.	Tisza Menti Iskolaszövetség	4440 Tiszavasvári, Ifjúság út 4.
43.	Tiszamenti Emberek Lelki Segítő Egyesülete	4440 Tiszavasvári, Vasvári Pál u. 55.
44.	Tiszamenti Települések Térségfejlesztési Társulás	4440 Tiszavasvári, Ady Endre u. 8.
45.	Tiszavasvári Bölcs Baglyok Szögi Lajos Alapítványa	4440 Tiszavasvári, Szabadság tér 1.
46.	Tiszavasvári Diákcsoport Egyesület	4440 Tiszavasvári, Ifjúság u. 8.
47.	Tiszavasvári és Vidéke Méhész Egyesület	4440 Tiszavasvári, Városháza tér 4.
48.	Tiszavasvári Felnőtt Kórusmozgalomért Alapítvány	4440 Tiszavasvári, Szabadság tér 1.
49.	Tiszavasvári Gazdakör	4440 Tiszavasvári, Petőfi út 65/D.
50.	Tiszavasvári Lovas Egyesület	4440 Tiszavasvári, Városháza tér 4.
51.	Tiszavasvári Mazsorett Egyesület	4440 Tiszavasvári, Kabay J. út 13. fsz./1.
52.	Tiszavasvári Média Egyesület	4440 Tiszavasvári, Kabay J. u. 19/a.
53.	Tiszavasvári Otthon Segítünk Alapítvány	4440 Tiszavasvári, Móricz Zs. u. 6.
54.	Tiszavasvári Rádióamatőr Sportegyesület	4440 Tiszavasvári, Kossuth u. 41.
55.	Tiszavasvári Roma Egyesület	4440 Tiszavasvári, Déryné út 16.
56.	Tiszavasvári Sport Klub	4440 Tiszavasvári, Kossuth u. 41.
57.	Tiszavasvári Sportegyesület	4440 Tiszavasvári, Városháza tér 4.
58.	Tiszavasvári Szabadidős Programszervező Egyesület	4440 Tiszavasvári, Hősök utca 51.
59.	Tiszavasvári Szakképzésért Alapítvány	4440 Tiszavasvári, Petőfi út 1.
60.	Tiszavasvári Vállalkozások Érdekképviselőinek Egyesülete	4440 Tiszavasvári, Városháza tér 4.
61.	TISZAVASVÁRI VÁROS KÖZREND-KÖZBIZTONSÁGÉRT Közalapítvány	4440 Tiszavasvári, Városháza tér 4.
62.	Tiszavasvári Városért Alapítvány	4440 Tiszavasvári, Kabay J. u. 29.
63.	Tiszavasvári Városi Polgárőrség	4440 Tiszavasvári, Ady Endre u. 8.
64.	Tiszavasváriért Közéleti Egyesület	4440 Tiszavasvári, Vasvári Pál u. 18.
65.	TIVASZOLG KFT Munkahelyi Szakszervezete	4440 Tiszavasvári, Bajcsy-Zsilinszky u. 54/a
66.	Tőkés Diák Alapítvány	4440 Tiszavasvári, Kálvin u. 10.

67.	TRADÍCIÓ Országos Hagyományőrző és Gasztronómiai Egyesület	4440 Tiszavasvári, Nánási u. 2.
68.	UNDER TABLE KULTURÁLIS ÉS RENDEZVÉNYSZERVEZŐ EGYESÜLET	4440 Tiszavasvári, Szabolcsvezér út 10.
69.	Varázsceruza Óvodai Egyesület	4440 Tiszavasvári, Vöröshadsereg út 10/a.
70.	Vasvári Pál Diákszövetség	4440 Tiszavasvári, Vasvári Pál Ált. Isk.
71.	Vasvári Pál Közhasznú Alapítvány	4440 Tiszavasvári, Iskola út 2.
72.	VASVÁRI PÁL MŰZEUM BARÁTI KÖRE Egyesület	4440 Tiszavasvári, Kálvin út 7.
73.	VASVÁRI PÁL Társaság Tiszavasvári	4440 Tiszavasvári, Városháza tér 4.

1.8. A település humán infrastruktúrája

Egy településen lakó emberek életminőségét jelentős mértékben meghatározza az elérhető humán közszolgáltatások (oktatás, egészségügy, kultúra) elérhetősége és azok minősége

1.8.1. Humán közszolgáltatások (oktatás, egészségügy stb.)

Oktatás

Bölcsődei ellátás

Bölcsődei ellátás a járás területén Tiszavasvári mellett csak Tiszalökön található. A Tiszavasvári Bölcsőde engedélyezett férőhely-száma 72 fő, de 2015. május 14.-én a Képviselő-testülethez benyújtott előterjesztés témaként az intézményvezető kezdeményezte az intézmény jelenlegi férőhelyszámának 6 férőhellyel történő növelését.

A bölcsődések száma jelenleg 74 fő, akik 6 csoportszobában 269 m² hasznos alapterületen vannak elhelyezve.

- 50 -

Óvodai nevelés

A település közigazgatási területén 4 óvoda található, melyek mind a Tiszavasvári Egyesített Óvodai Intézmény részei.

A Fülemlé Óvoda az Ifjúság utcán található a település központjában. Az idejárók száma 130-140 fő. A csoportok száma 6. (Fülemlé csoport, Sárgarigó csoport, Katica csoport, Pacsirta csoport, Cinege csoport, Fecske csoport.

A Minimanó Óvoda Tiszavasvári bűdi részén a Vasvári Pál utcán található, melyben korábban bölcsőde is működött. Az épületet 1986-ban adták át, melyben 100 fő óvodás és további 40 fő bölcsődés ellátására volt lehetőség. Napjainkban a Vasvári Pál úti épületben megtalálható a Minimanó Óvoda mellett a Pedagógiai Szakszolgálati Központ is. Jelenleg 4 csoport működik, melyek a következők: Bóbíta csoport, Pillangó csoport, Napsugár csoport, Eszterlánc csoport.

A Lurkó-Kuckó Óvodába járók száma évente 75-80 fő. Az intézményben népi kismesterségekkel ismerkednek meg a gyerekek a kézműves foglalkozások keretein belül. A műhelyekben szövőszékek, szövőkeret, korongonok találhatóak. A kerámiák elkészülése után azok kiégetésére is van lehetőség a kemencében. Az óvodában 3 csoport működik: a Napsugár csoport, a Katica csoport és a Szivárvány csoport.

A Varázsceruza Óvoda a gyári lakótelep szívében található. Az itt található csoportok száma 3, melyek a következők: Maci csoport, Margaréta csoport, Gomba csoport.

Az óvoda biztosítja az óvodás korúak nevelését, gondozását, oktatását. Ennek keretében felkészíti az általános iskola tanulmányokra, szervezi az iskola-érettségi vizsgálatokat. Alaptevékenysége a hátrányos, halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek integrált nevelése, a Nemzeti Erőforrás Miniszter által kiadott program alapján. A

sajátos nevelési igényű gyermekek ellátását biztosítja. A hátrányos helyzetű és halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek integrált nevelését, fejlesztését is biztosítja.

Általános iskolai oktatás

A Tiszavasvári Általános Iskola feladatellátási helyeinek száma 3 darab, melynek fenntartója a Klebelsberg Intézményfenntartó Központ. A költségvetési szerv működési területe Tiszavasvári és környéke. Az intézmény székhelye az Ifjúság utca 8 szám alatt a 2795/3. hrsz. alatt 5837 m² területen van, a telephelyei Vasvári Pál u. 95 (822/2/A/2 hrsz. terület 456 m²) és 97/A (992 hrsz. terület 3741 m²) szám alatt található. Az iskola maximálisan felvehető létszáma összesen: 1200 fő, a székhelyen 850 fő, telephelyen 350 fő. Az iskola nappali rendszerű iskolai oktatást végez, melyben alsó és felső tagozat, valamint sajátos nevelési igényű tanulók integrált nevelése-oktatása (beszéd fogyatékos, egyéb pszichés fejlődés zavarral küzdők, enyhe értelmi fogyatékos gyerekek) működik. A székhelyen két tanítási nyelvű nevelés-oktatás (angol) folyik, míg a telephelyen nemzetiségi nevelés-oktatás (magyar nyelvű roma/cigány nemzetiségi nevelés-oktatás (bolgár). A Vasvári Pál u. 95 szám alatti épületnek jelenleg csak az ebédlő része működik konyhával.

A Hrenkó László Zenei Alapfokú Művészeti Iskola feladatellátási helyeinek száma 2 darab, melynek fenntartója a Klebelsberg Intézményfenntartó Központ. A költségvetési szerv működési területe Tiszavasvári, Tiszadada és környéke. Az intézmény székhelye a Báthory utca 1. szám alatt a 20/1 és 20/2. hrsz. alatt 119+434 m² területen van, a telephelye Tiszadadán található. Az iskola maximálisan felvehető létszáma összesen: 200 fő, a székhelyen 150 fő, telephelyen 50 fő. Az iskola alapfokú műveltség oktatást végez, melyben a zeneművészeti ág 12 évfolyamos. A művészeti iskolában az alábbi szakok működnek: akkordikus tanszak, billentyűs tanszak, fafúvós tanszak, rézfúvós tanszak, vokális tanszak.

A Vásárhelyi László Alapfokú Művészeti Iskola Tiszavasvári Tagintézmény fenntartója Botoló Nonprofit Közhasznú Kft. Az iskolában három művészeti ág oktatása zajlik: a táncművészet, színművészet, képzőművészet. A tagintézmény 1999-ben Tiszavasváriban néptánc csoportokkal indult, majd 2000-ben festészet tanszakkal bővült, igazodva ezzel a város, a partnerintézmények, a szülők és a tanulók igényeihez, elvárásaihoz. 2001-ben alakult meg a Tiszavasvári Tagintézmény, amelyhez Tiszavasváriban három, Tiszaeszláron egy telephely tartozik. A tagintézményben néptánc, dráma és képzőművészet oktatása folyik, helyi és utazó tanárok tanítanak.

- 51 -

Középiskolai oktatás

A Tiszavasvári Középiskola, Szakiskola és Kollégium feladatellátási helyeinek száma 2 darab, melynek fenntartója a Klebelsberg Intézményfenntartó Központ. A költségvetési szerv működési területe Tiszavasvári és környéke. Az intézmény székhelye a Petőfi Sándor utca 1. szám alatt a 2443. hrsz. alatt 78 892 m² területen, a telephelye a Hétvezér utca 19. szám 2835. hrsz. alatt 7654 m² területű telken. A székhelyen maximálisan felvehető létszáma összesen: 1255 fő, melyből 396 fő szakiskolai, 75 fő felnőtt oktatási és 784 fő szakközépiskolai képzésben ellátható. A telephelyen gimnáziumi képzés folyik négy, öt évfolyammal 432 maximális iskolai létszámmal. Iskolai könyvtár mindkét iskolaegységben található. A kollégiumi ellátásban maximum 110 fő vehet részt.

Az intézmény fogadja a sajátos nevelési igényű tanulók integrált nevelése-oktatása (mozgásszervi fogyatékos, érzékszervi fogyatékos, értelmi fogyatékos, beszéd fogyatékos, halmozottan fogyatékos, autizmus spektrumzavar, egyéb pszichés fejlődés zavarral rendelkező tanulók foglalkoztatását. A szakközépiskolai az alábbi ágazatok képzése folyik: informatika, gépész, rendészet, szépművészet, vegyészmérnök. A szakiskola képzése a következők: ipari gépész, mezőgazdasági gépész, eladó, asztalos, hegesztő, szociális gondozó és ápoló, gépi forgácsoló, kertész, kőműves és hidegburkoló, víz-, csatorna- és közmű rendszer szerelő, női szabó. Az érettségire épülő képzések: informatikai rendszergazda, automatikai technikus, gépgyártás-technológiai technikus, vegyipari technikus, gyakorló fodrász.

Felnőttoktatás

A településen a Tiszavasvári Középiskola, Szakiskola és Kollégium felnőttoktatás működik, mely elsősorban az érettségire való felkészülésre összpontosít.

Felsőfokú oktatás

A településen nem működik felsőfokú oktatás. A legközelebbi felsőfokú oktatási intézmény Debrecenen, Miskolcon és Nyíregyházán található.

Kulturális intézmények

Találkozások Háza

A város kulturális életének meghatározó részét képezik az oktatási intézmények mellett, a Találkozások Háza. Az épület előadásoknak, irodalmi esteknek, tanfolyamoknak, szakköröknek, konferenciáknak, színházi előadásoknak, esküvőknek, ballagásnak, konferenciáknak stb. biztosít helyszínt. Az épületben mozi vetítés is működik.

Városi Könyvtár

A Könyvtár a Találkozások Házánál található. A könyvtár alaptevékenységéhez kapcsolódó szolgáltatásai:

- könyv- és könyvtárhasználati, olvasás- és könyvtárnépszerűsítő foglalkozások vezetése
- könyvtári, könyvtárhasználati órák megtartása
- kulturális-, könyv-, könyvtár-, olvasásnépszerűsítő rendezvények szervezése
- tanfolyamok szervezése (digitális tudás népszerűsítése)
- hátrányos helyzetben élők könyvtári ellátása, esélyegyenlőség biztosítása

A könyvtári szolgáltatások közül megtalálható a fénymásolás, internet használat, nyomtatás, faxolás, laminálás.

Vasvári Pál Múzeum

A Múzeum a település központjában található, mely két épülettel rendelkezik: egy főépületből és egy néprajzi Múzeumból.

Jelenleg a következő állandó kiállítások látogathatóak:

- Alkaloida Anno
- Tiszabüdi Tiszta szoba:
A kiállítás az 1930-as évek tiszta szobáját rekonstruálja. Sarkos elrendezésben találhatók a berendezési tárgyak, köztük Szabó Erzsébet 1861-ből származó kelengye ládája. Szent sarokban a komód felett tükör lóg, a komódon a görög katolikusok szent szobrai (Szűz Mária, Szent Antal a kis Jézussal, egy zenélő feszület) állnak. E szobában tekinthetők meg a helyben készült szűrők, ködmönök és kis bundák jeles darabjai is, melyek inkább a nagylattartó szilaj pásztorkodás Hortobágy melléki hatásaira utalnak.
- Régészet
- Mesterkezek
- Szent Mihály Konyha
- Vasvári Pál Emlékiállítás
- Langaméta Gyermekjáték Gyűjtemény
A Vasvári Pál Múzeum falai között 2009. augusztus 20-án nyílt meg folyamatosan megújuló kiállításával a Langaméta Gyermekjáték Gyűjtemény. A korábban a Találkozások Házában látható kiállítás itt játszótérrel kibővülve várja a látogatókat és a nosztalgizálókat. A gyűjtemény maga a Langaméta Óvodai Szakmai Munkaközösség kezelésében van, melyet a szorgos és lelkes óvó nénik folyamatosan gyűjtenek, idejükből és saját pénzükből szánva egyes darabokat megvásárolnak és leltároznak.
- Szabolcs-Szatmár-Bereg megye orvos és gyógyszerészet története

Időszakos kiállítások:

- Veterán Motorok Kiállítása
- Olló-design kiállítás

A Pulszky Társaság – Magyar Múzeumi Egyesület pályázatán a Bíráló Bizottság elismerő oklevelét érdemelte ki 2014-ben a Vasvári Pál Múzeum a tudatos, stratégiai gondolkodás nyomán kialakított, szakmai bázison alapuló, korszerű technikát alkalmazó, közösségi központú intézményfejlesztésért

Civil Ház

2010-ben került átadásra a Civil Ház a Bethlen Gábor u. 2. szám alatt, egykor iskolaként működő épületben. A Civil Házban a következő szolgáltatások elérésében segítik a szervezeteket: nyomtatás, fénymásolás, scannelés, egyéb irodai szolgáltatások, a civil szervezetek informatikai műveltségének fejlesztése a hatékonyabb mindennapi munka érdekében. Feladatuk a pályázatok figyelése, segítségnyújtás pályázatok megírásában, a civil szervezeteket érintő jogi és adóügyi változások figyelemmel kísérése, amelyeket Civil Hírlevél formájában tesznek közzé a szervezetek számára.

Egészségügy - szociális ellátás

Tiszavasvári Szociális-, Gyermekjóléti és Egészségügyi Szolgáltató Központ. A Bűdi városrészen található Dogály-Kornis kúriában lett kialakítva. Az Intézmény célja elsősorban olyan idősök, felnőtt fogyatékos személyek, illetve szenvedélybetegek ellátását biztosítani, akik koruk, egészségi állapotuk, és/vagy szociális helyzetük miatt személyes gondoskodást nyújtó, bentlakásos ápolást, gondozást igényelnek. 122 fős idős és a 98 fős fogyatékos személyek ellátása a központtal megegyező címen történik. Az otthonnak két részlege van: idősök részlege, fogyatékos emberek részlege.

Az időskorúak részlegén elsősorban azoknak az időskorúaknak és azon, betegsége miatt önmagáról gondoskodni nem tudó 18. életévét betöltött személynek az ápolása, gondozása, teljes ellátása történik, akiknek egészségi állapota rendszeres gyógyintézeti kezelést nem igényel. Az ellátás keretén belül gondoskodnak a kornak, egészségi állapotnak megfelelő fizikai, egészségügyi ellátásról, mentális gondozásról.

A fogyatékos emberek részlegén azon felnőtt korú (látás-, mozgás-, értelmi és halmozottan fogyatékos) személyek ellátását végzik, akik nem igényelnek gyógyintézeti kezelést, valamint rehabilitációs intézményi ellátásban nem részesülnek. Az intézményi ellátása során lehetőséget biztosítanak a fogyatékos ember állapotának megfelelő önállóságra, döntési lehetőségre, továbbá a szinten tartó, képességfejlesztő, sport és szabadidős tevékenységek végzésére is.

- 53 -

A településen az alábbi szociális alapszolgáltatások érhető el:

- étkeztetés
- házi segítségnyújtás
- nappali ellátás (idősök klubja)
- családsegítés
- jelzőrendszeres házi segítségnyújtás
- támogató szolgáltatás

Gyermekjóléti alapellátások közül a város gyermekjóléti szolgálatot nyújt és családok átmeneti otthonát működtet.

Gyermekjóléti szolgáltatás feladata:

- a gyermek testi, lelki egészségének, családban történő nevelésének elősegítése
- a gyermek veszélyeztetettségének megelőzése
- a kialakult veszélyeztetettség megszüntetése
- a családjából kiemelt gyermek visszahelyezése

A Családok Átmeneti Otthona az otthontalanná vált szülő (anya) kérelmére biztosítja a család együttes elhelyezését, ha az elhelyezés hiányában lakhatásuk nem lenne biztosított, és a gyermeket emiatt el kellene választani a szülőtől. Az otthonban engedélyezett férőhelyek száma 16.

A településen működő egészségügyi alapellátások:

- védőnői szolgálat 5 körzetben működik

- iskolai egészségügyi ellátás
- járóbeteg szakellátás

Az egészségügyi ellátásba 6 felnőtt háziorvos, 3 gyermekorvos és 3 fogász tartozik. A település lakosai egészségügyi szakellátást a kistérségi központban, helyben veheti igénybe, a járóbeteg szakrendelés kistérségi szintű szolgáltatásokat nyújt, ahol az elérhető betegellátási szakok között megtalálható a szemészeti, a reumatológiai, a nőgyógyászati, a bőrgyógyászati, a sebészeti, az urológiai, a fül-orr-gégészeti, az ultrahangi, a belgyógyászati szakrendelés. Az ettől jelentősebb, egyéb szakorvosi, vagy kórházi ellátást a település lakosai csak a közeli megyeszékhelyeken tudják igénybe venni, a legközelebb eső kórházak Debrecenben, Miskolcon és Nyíregyházán találhatóak.

1.8.2. Esélyegyenlőség biztosítása

Az Egyenlő Bánásmódról és az Esélyegyenlőség Előmozdításáról szóló 2003. évi CXXV. törvény, a helyi esélyegyenlőségi programok elkészítésének szabályairól és az esélyegyenlőségi mentorokról szóló 321/2011. (XII. 27.) Korm. rendelet és a helyi esélyegyenlőségi program elkészítésének részletes szabályairól szóló 2/2012. (VI. 5.) EMMI rendelet rendelkezéseivel, rögzíteni szükséges az esélyegyenlőség érdekében Balkány Önkormányzat Esélyegyenlőségi Programját.

A Helyi Esélyegyenlőségi Program Intézkedési Tervének helyzetelemzés megállapításának összegzése

Romák és/vagy mély szegénységben élők	
Probléma beazonosítása	Fejlesztési lehetőség meghatározása
Alacsony iskolai végzettség.	Tanoda program. A 8 általános iskolai végzettek számának növelése.
A szegénységben lakta családok lakta utcákban infrastruktúra javítása.	Utak aszfaltozása, járdák építése.
A tartós munkanélküliség aránya 50 % fölötti.	Munkahelyteremtés, továbbképzések, átképzések.

- 54 -

Gyermekek	
Probléma beazonosítása	Fejlesztési lehetőség meghatározása
A gyerekek körében terjednek a különböző betegségek.	Szűrővizsgálatok gyakoriságának lehetőségekhez mérten történő növelése, felvilágosító programok szervezése.
A hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű tanulók aránya az általános iskolások körében több 50 %-nál.	A ZH-s, 3H-s gyerekek szülei számára képzések szervezése, munkahelyek teremtése.
Alacsony iskolai végzettség.	Tanoda Program. A 8 általános iskolai végzettek számának növelése.
A Tiszavasvári Egyesített Óvodai Intézmény Fülemüle óvodai egységben férőhelyhiány.	Az óvodai férőhelyek számának növelése csoportszoba kialakításával.
Védőnői Szolgálat munkájánál infrastrukturális hiányosságok.	Számítógépes adatbázis, informatikai hálózat fejlesztése, építményi adottságok javítása.

Idősek	
Probléma beazonosítása	Fejlesztési lehetőség meghatározása
Egyedülálló idősek elmagányosodása.	Civil kezdeményezések.
Informatikai ismeretek hiánya.	Képzés az idős korosztály számára.

Nők	
Probléma beazonosítása	Fejlesztési lehetőség meghatározása
A munkanélküli nők száma 8,5 %-ról 11 %-ra emelkedett 2008-2012 között.	Munkahelyteremtő programok.

Védőnői Szolgálat munkájánál infrastrukturális hiányosságok.	Számítógépes adatbázis, informatikai hálózat fejlesztése, építményi adottságok javítása.
A Tiszavasvári Egyesített Óvodai Intézmény Fülemüle óvodai egységben férőhelyhiány.	Az óvodai férőhelyek számának növelése csoportszoba kialakításával.

Fogyatékkal élők	
Probléma beazonosítása	Fejlesztési lehetőség meghatározása
A városban lévő épületek akadálymentesítettségének hiánya.	Nyertes pályázat esetén akadálymentesítettség megvalósítása.
Fogyatékos emberek foglalkoztatásának hiánya.	Fogyatékos emberek foglalkoztatásának elősegítése munkáltatói szemléletformálással.
Társadalmi integrációs problémák.	Érzékenyítő Program.

A Helyi Esélyegyenlőségi Program Intézkedési Tervének a beavatkozások megvalósító összegzése:

Romák és/vagy mély szegénységben élők	
Következtetésben megjelölt beavatkozási terület, mint intézkedés címe, megnevezése	Az intézkedésbe bevont aktorok és partnerek
„Vissza a munka világába!”	Tartós munkanélküliek - önkormányzat és intézményei - civil szervezetek
„Jó utat mindenkinek.”	Szegényebbek által lakott városrészen élők - önkormányzat - civil szervezetek - építési vállalkozók
„Tudással a jövőbe.”	Mélyszegénységben élők és romák - Magiszter Alapítvány Óvoda, Általános Iskola, Középiskola és Szakiskola - önkormányzat - általános iskolák

- 55 -

Gyermekek	
Probléma beazonosítása	Fejlesztési lehetőség meghatározása
„Ép testben ép lélek.”	- önkormányzat - Tiszavasvári Szociális-, Gyermekjóléti és Egészségügyi Szolgáltató Központ - orvosok
„Munkával a hátrányok ellen.”	- hátrányos és halmozottan hátrányos gyerekek és szüleik - önkormányzat
„Tanoda Program.”	- mélyszegénységben élők és romák - Magiszter Alapítvány Óvoda, Általános Iskola, Középiskola és Szakiskola
„Óvodában cseperedni.”	- óvodák - önkormányzat
„Infrastruktúra-fejlesztés.”	- nők - gyerekek - Tiszavasvári Szociális-, Gyermekjóléti és Egészségügyi Szolgáltató Központ - önkormányzat

Idősek	
Probléma beazonosítása	Fejlesztési lehetőség meghatározása

„Derűs időskor.”	<ul style="list-style-type: none"> - nyugdíjasok, idősek - önkormányzat - Tiszavasvári Szociális-, Gyermekjóléti és Egészségügyi Szolgáltató Központ Idősek klubja - idősek civil szerveződései
„Klikkelj rá nagy!”	<ul style="list-style-type: none"> - idősek - önkormányzat - civil szervezetek - önkormányzat - Találkozások Háza

Nők	
Probléma beazonosítása	Fejlesztési lehetőség meghatározása
„Nők a munkában.”	<ul style="list-style-type: none"> - munkanélküli nők - önkormányzat és intézményei - önkormányzat - Találkozások Háza
„Infrastruktúra-fejlesztés.”	<ul style="list-style-type: none"> - nők - gyerekek - Tiszavasvári Szociális-, Gyermekjóléti és Egészségügyi Szolgáltató Központ - önkormányzat
„Óvodában cseperegni”	<ul style="list-style-type: none"> - óvodák - önkormányzat

Fogyatékkal élők	
Probléma beazonosítása	Fejlesztési lehetőség meghatározása
„Akadálymentes város.”	<ul style="list-style-type: none"> - fogyatékkal élők - önkormányzat - civil szervezetek
„Közösen dolgozzunk!”	<ul style="list-style-type: none"> - fogyatékkal élők - önkormányzat - munkáltatók - Tiszamenti Emberek Lelki Segítő Egyesülete - civil szervezetek, egyesületek - Tiszavasvári Szociális-, és Egészségügyi Szolgáltató Központ - Szabolcs-Szatmár-Bereg Megyei Kormányhivatal Tiszavasvári Járási Hivatal Járási Munkaügyi Központja
„Együtt egymásért.”	<ul style="list-style-type: none"> - fogyatékkal élők - önkormányzat - Tiszamenti Emberek Lelki Segítő Egyesület - Szociális- és Egészségügyi Szolgáltató Központ - civil szervezetek, egyesületek

- 56 -

A helyi esélyegyenlőségi programban helyzetelemzést találunk a hátrányos helyzetű társadalmi csoportok – különös tekintettel a nők, a mélyszegénységben élők, romák, a fogyatékkal élő személyek, valamint a gyermekek és idősek csoportjára – oktatási, lakhatási, foglalkoztatási, egészségügyi és szociális helyzetéről. A helyzetelemzésen alapuló intézkedési tervben meg vannak határozva a helyzetelemzés során feltárt problémák komplex kezelése érdekében szükséges intézkedések.

1.9. A település gazdasága

Tiszavasvári tagja a Települési Önkormányzatok Országos Szövetségének. A TÖOSZ 26 éves szakmai múltjával a háta mögött, jelenleg is az ország legnagyobb, legerősebb, jelentős nemzetközi kapcsolatokkal, korszerű infrastruktúrával, elismert szakértőkkel és magasán képzett apparátussal rendelkező érdekvédelmi szervezete. Helyzetéből adódóan jelenleg az egyetlen olyan önkormányzati érdekvédő szervezet, amely képes az érdekképviselésen és - egyeztetésen túl, színvonalas szolgáltatásokat is nyújtani tagjainak, illetve igény esetén az egész önkormányzati szférának.

A TÖOSZ betölti országos érdekvédelmi szerepét, kiteljesíti szolgáltató funkcióját, tudatosan bővíti hálózati együttműködését és folyamatosan növeli taglétszámát és önkormányzati érdekvédelmi befolyását. A TÖOSZ az új önkormányzati törvény szabályozása alapján is országos érdekszövetségnek minősül és a kormányzat stratégiai partnere.

Az önkormányzat közszolgáltatásokat nyújt. Saját tulajdonnal rendelkezik és költségvetési bevételeivel, kiadásaival önállóan gazdálkodik. Az önkormányzat a helyi lakosság szükségleteiből s a jogszabályokból adódó feladatait saját költségvetési szerv útján, más gazdálkodó szervezet támogatásával, szolgáltatások vásárlásával illetve más módon jár el. Az önkormányzatnak a bevételei és kiadásai egyensúlyban vannak. Lejárt esedékességű elismert tartozásállománya nincs.

Az önkormányzati intézményrendszer főbb területei a teljesség igénye nélkül: közigazgatás, oktatás, egészségügy, szociális ellátás, kultúra, sport. A közszolgáltatást nyújtó intézmények fejlesztése magába foglalja a nevelési-oktatási intézmények, az egészségügyi szolgáltatások (házi orvosi/fogorvosi rendelők, egészségügyi központ), a szociális és gyermekjóléti intézmények, illetve a kulturális és közművelődési intézmények fejlesztését is. A megfelelő infrastrukturális háttér kialakítása mellett fontos, hogy a közszolgáltatások, illetve közintézmények mindenki számára elérhetőek legyenek, így gondoskodni kell az intézmények komplex fizikai és infokommunikációs akadálymentesítéséről is.

- 57 -

A Polgármesteri Hivatal a jegyző vezetésével önállóan gazdálkodó, teljes jogkörrel rendelkező költségvetési szerv. A 2014 óta 11 tagú képviselőtestület határozza meg a Polgármesteri Hivatal működéséhez szükséges előirányzatokat, működési, fenntartási költségeket. A képviselőtestület döntéseinek előkészítésére, a döntések végrehajtásának szervezésére, ellenőrzésére állandó vagy ideiglenes bizottságokat hozott létre.

1.9.1. A település gazdasági súlya, szerepköre

A külső környezet elemzése megmutatja, hogy az EU-s csatlakozást követő évek óriási változásokat hoztak nem csak a kistérség, hanem hazánk életében is. A csatlakozás érinti a térség fontos ágazatát, a mezőgazdaságot is, a gazdáknak alkalmazkodniuk kell a magasabb minőségi elvárásokhoz, a változó szabályozási környezethez, továbbá a térség jellegénél fogva célterülete lehet a vidékfejlesztési forrásoknak. A Tiszavasvári járás belső erőforrásait vizsgálva ellentmondásos kép rajzolódik ki. A Szabolcs-Szatmár-Bereg megye nyugati részén fekvő kistérség jó közúti elérhetőségű, viszonyai az M3-as autópálya megépítésével tovább javultak, a szomszédos települések közötti közlekedés feltételei megfelelőek, az autóbusz-közlekedés jó és szervezett igény mutatkozik a kerékpáros közlekedés infrastruktúrájának fejlesztésére is.

A fejlődés hátráltatója a kedvezőtlen munkaerő-piaci tendenciákban keresendő: a kistérségben alacsony a foglalkoztatottak és magas a munkanélküliek aránya, a munkanélküliek és a szociális segélyben részesülők száma pedig folyamatosan növekedett. A lakosság képzettségi színvonala nem versenyképes, így a térséget relatíve magas strukturális munkanélküliség sújtja, amelyet tetéz, hogy a képzett szakemberek hiánya akadályozza a magasabb hozzáadott értéket termelő gazdasági tevékenységek letelepedését.

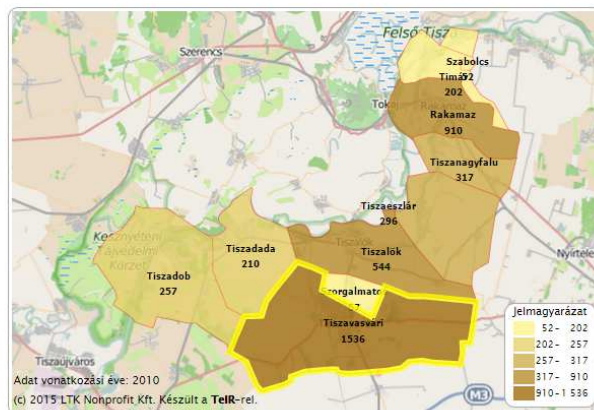
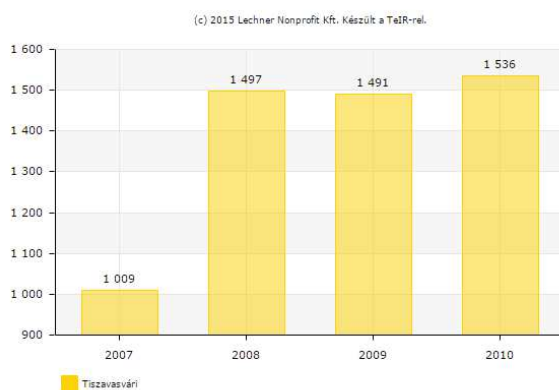
A térség szereplői számára fontos az idegenforgalom fejlesztése, jelenleg azonban a kistérségben az idegenforgalomnak még nincs kiépítve a megfelelő infrastruktúrája és szolgáltatói háttere, bár több természeti és építészeti látványossággal rendelkezik a település, kihasználtságuk turisztikai szempontból nem jelentős.

A település fejlesztési feladatainak meghatározásához figyelemmel kell lenni a nemzetközi társadalmi-gazdasági, valamint politikai folyamatokra, tehát az Európában zajló folyamatok meghatározóak az országra és így a Tiszavasvári járásra, benne Tiszavasvárra nézve is.

Az információs társadalom felé való fejlődés olyan körülmények között zajlik, amikor a társadalmi-gazdasági folyamatok kilépnek a nemzetállami keretektől, melyek szükségessé teszik az országok integrálódását, mind kontinens, mind pedig globális méretekben. Az Európai integráció határozza meg a növekedési pályán való haladás lehetőségét és sebességét. A globalizációs folyamatok versenyre kényszerítik a vállalatokat, intézményeket, településeket, városokat, régiókat és országokat. A globális verseny a gazdaságban kikényszeríti az állandó termék innovációt, a gyártási technológiák szüntelen megújításának kényszerét, új piacszerzési és megtartási módszerek alkalmazását.

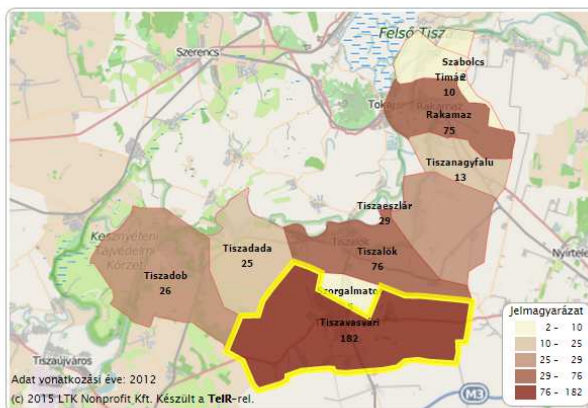
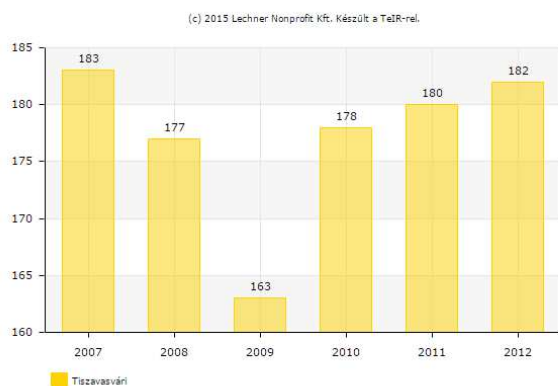
Néhány gazdasági helyzetelemzést segítő adat a TEIR adatbázisból:

A településen működő vállalkozások száma:

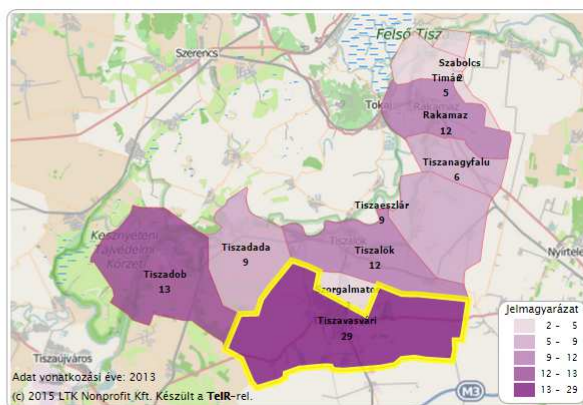
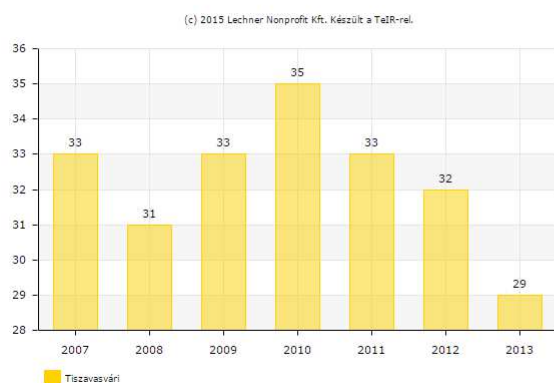

- 58 -

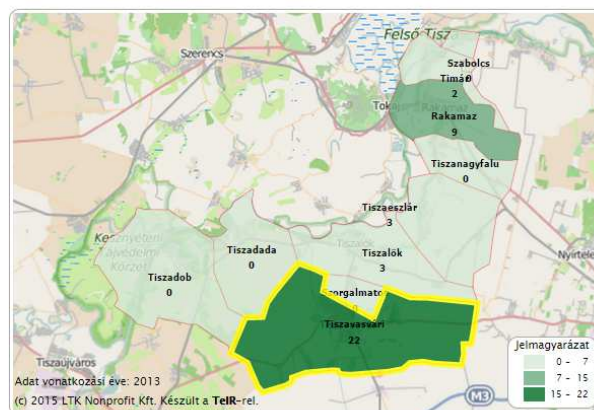
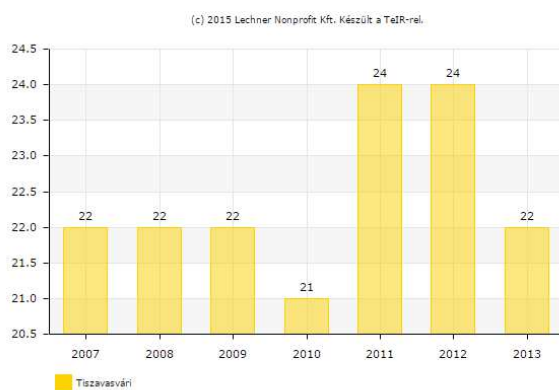
Kiskereskedelmi hálózati egységek száma (gyógyszertár nélkül) (db)

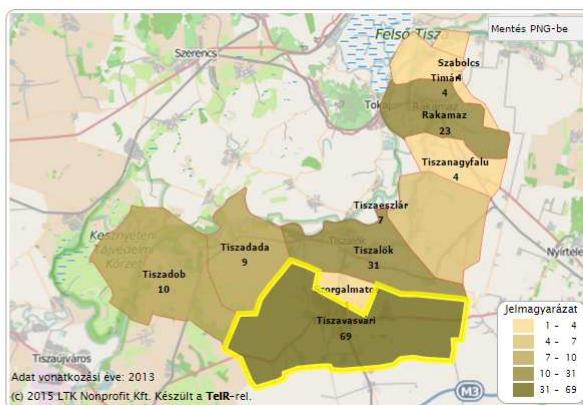
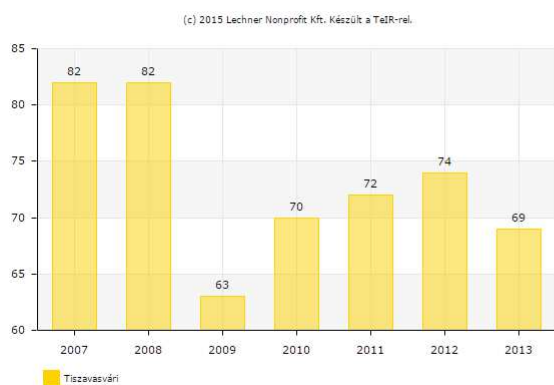
Élelmiszer jellegű üzletek és áruházak száma (db)

Ruházati szaküzletek száma (db)

Vendéglátóhelyek száma (db)

1.9.2. A település főbb gazdasági ágazatai, jellemzői

Tiszavasvári erős iparral rendelkező település. A működő vállalkozások között az országos és megyei átlaghoz képest az ipari tevékenységet végző vállalkozások magas számban vannak jelen.

A külső környezet elemzése megmutatja, hogy az EU-s csatlakozást követő évek óriási változásokat hoztak nem csak a járás, hanem hazánk életében is. A csatlakozás érinti a térség fontos ágazatát, a mezőgazdaságot is, a gazdáknak alkalmazkodniuk kell a magasabb minőségi elvárásokhoz, a változó szabályozási környezethez, továbbá a térség jellegénél fogva célterülete lehet a vidékfejlesztési forrásoknak. A Tiszavasvári járás belső

erőforrásait vizsgálva ellentmondásos kép rajzolódik ki. Megállapítható, hogy a térségnek számos olyan adottsága, erőssége van, melyet alapvető infrastrukturális, szerkezeti hiányosságok miatt nem tud kihasználni. A Szabolcs-Szatmár-Bereg megye középső részén fekvő járás jó közúti elérhetőségi viszonyai az M3-as autópálya megépítésével még tovább javultak, a szomszédos települések közötti közlekedés feltételei megfelelőek, az autóbusz-közlekedés jó és szervezett, és igény mutatkozik a kerékpáros közlekedés infrastruktúrájának fejlesztésére is.

A fejlődés hátráltatója a kedvezőtlen munkaerő-piaci tendenciákban keresendő: a járásban alacsony a foglalkoztatottak és magas a munkanélküliek aránya, a munkanélküliek és a szociális segélyben részesülők száma pedig folyamatosan növekedett. A lakosság képzettségi színvonala nem versenyképes, így a térséget relatíve magas strukturális munkanélküliség sújtja, amelyet tetéző, hogy a képzett szakemberek hiánya akadályozza a magasabb hozzáadott értéket termelő gazdasági tevékenységek letelepedését.

A térség gazdaságának versenyképessége alacsony, struktúrája elavult, fontos a mezőgazdaság szerepe, annak ellenére, hogy az ágazat adottságai nem kedvezőek sem a föld minősége, sem a mezőgazdasági-tulajdoni szerkezet szempontjából. Az ágazatra az elavult termelési szerkezet, a nagytömegű alapanyag-termelés, alacsony hozzáadott érték és elaprózott birtokméretek jellemzőek, továbbá a helyben történő feldolgozás mértéke alacsony.

A járási foglalkoztatásában fontos szerepet játszik az ipar, a megyei jelleghez hasonlóan a feldolgozóipar, azon belül is a fafeldolgozás, az élelmiszerek és textilárak gyártása dominál. A tercier szektort vizsgálva kiderül, hogy a lakossági szolgáltatások széles köre inkább csak a nagyobb településeken biztosítottak, az üzleti ellátás szintje alacsonynak tekinthető.

A térség szereplői számára fontos az idegenforgalom fejlesztése, jelenleg azonban a járásban az idegenforgalomnak még nincs kiépítve a megfelelő infrastruktúrája és szolgáltatói háttere, bár több természeti és építészeti látványossággal rendelkeznek a települések, kihasználtságuk turisztikai szempontból nem jelentős.

A járás gazdasági fejlődését, vonzerejének növekedését nagyban akadályozza a közműellátottság alacsony színvonala, a szennyvízelvezetés részben kiépített.

- 60 -

Nemzetgazdasági ág szerint vizsgálva a foglalkoztatottakat megfigyelhető, hogy a Tiszavasvári járásban a mezőgazdaságban foglalkoztatottak aránya jelentősebb, mint a megyei vagy az országos átlag, ugyanakkor a foglalkoztatottak aránya a szolgáltatási jellegű ágazatokban elmarad a megyei, és az országos átlagtól.

REGISZTRÁLT VÁLLALKOZÁSOK SZÁMA (mezőgazdaság, erdőgazdálkodás, halászat nemzetgazdasági ágakban) ⁴⁶				
Megnevezés	2011	2012	2013	2014
Tiszadob	125	134	136	139
Tiszadada	131	137	138	144
Tiszaeszlár	242	255	261	262
Tiszaölök	217	228	233	248
Szorgalmatos	21	23	22	27
Tiszavasvári	700	719	742	772
Tiszavasvári Járás	1 436	1 496	1 532	1 592
Szabolcs-Szatmár-Bereg Megye	68 364	71 332	72 730	74 346

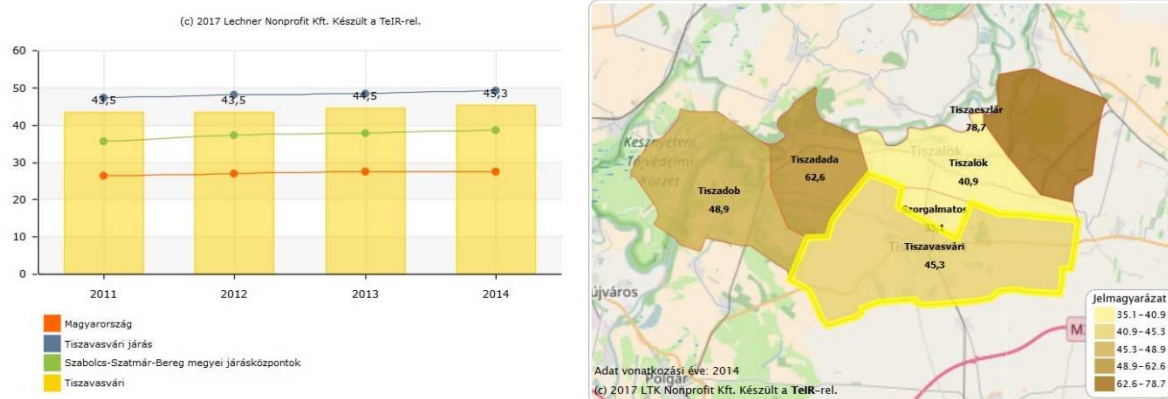
A település fejlesztési feladatainak meghatározásához figyelemmel kell lenni a nemzetközi társadalmi-gazdasági, valamint politikai folyamatokra, tehát az Európában zajló folyamatok meghatározóak az országra és

⁴⁶ Forrás: TEIR rendszer; Helyzet-Tér-Kép adatbázisa alapján

így a Tiszavasvári járásra, benne Tiszavasvárit nézve is. Az információs társadalom felé való fejlődés olyan körülmények között zajlik, amikor a társadalmi-gazdasági folyamatok kilépnek a nemzetállami keretéből, melyek szükségessé teszik az országok integrálódását, mind kontinens, mind pedig globális méretekben.

Az Európai integráció határozza meg a növekedési pályán való haladás lehetőségét és sebességét. A globalizációs folyamatok versenyre kényszerítik a vállalatokat, intézményeket, településeket, városokat, régiókat és országokat. A globális verseny a gazdaságban kikényszeríti az állandó termék innovációt, a gyártási technológiák szüntelen megújításának kényszerét, új piacszerzési és megtartási módszerek alkalmazását.

Mezőgazdaságban regisztrált vállalkozások aránya (az összes regisztrált vállalkozás százalékában) – GFO11

Mezőgazdaságban regisztrált vállalkozások aránya (az összes regisztrált vállalkozás százalékában) – GFO11 – 2014. évi adatok alapján ⁴⁷

- 61 -

1.9.3. A gazdasági szervezetek jellemzői, fontosabb beruházásai települést érintő fejlesztési elképzelése

1.9.4. A gazdasági versenyképességet befolyásoló tényezők (elérhetőség, munkaerő képzettsége, K+F stb.)

1.9.5. Ingatlanpiaci viszonyok (kereslet-kínálat)

A városra a családi házas épületek jellemzőek. A 2011-es népszámlálás adatai szerint 4571 lakás van Balkányon. A lakások alapterületét vizsgálva elmondható, hogy a lakások 52,66 %-a 80 m²-t meghaladja, az egy lakásra jutó alapterület 83 m². A meglévő lakásállománynak a 91,18 %-a be van kapcsolva a közüzemi ivóvízvezeték-hálózatba. A meglévő lakásállománynak a 80,42 %-a van bekapcsolva a közüzemi szennyvízgyűjtő-hálózatba. A lakások komfortozat szerinti megoszlása: 44,98 % összkomfortos, 41,96 %-a komfortos, 2,71 %-a félkomfortos, 8,58 % komfort nélküli és 1,77 % szükség lakás. A gázhálózatra a lakásállomány 68,9 %-a van bekapcsolva.

Az eladásra kínált lakások átlagára Tiszavasváriban 52 ezer Ft/m² 2013-ban. A lakások értékesítési árának elmúlt 10 év során bekövetkezett változását 2002-2009 között tartós emelkedés jellemezte országosan, Szabolcs-Szatmár-Bereg megyében. A gazdasági válság hatásaként az ingatlanpiaci kereslet drasztikusan visszaesett, ami az eladási árakban is megmutatkozik. A 2009 óta tartó csökkenő trend máig tart, és a Tiszavasvári kistérséget az országos és a megyei visszaesésénél is jobban sújtotta.

⁴⁷ Forrás: 12. táblázat – TEIR rendszer; ITS tervezését támogató alkalmazás adatbázisa alapján

Összkomfortos	Komfortos	Félkomfortos	Komfort nélküli	Szükség- és egyéb lakás	Összesen
4 983	6 242	510	1 671	126	13 532
36,82 %	46,13 %	3,77 %	12,35 %	0,93 %	100 %

A lakások komfortfokozat szerinti megoszlása Tiszavasváriban⁴⁸

1.10. Az önkormányzat gazdálkodása, a településfejlesztés eszköz- és intézményrendszere

1.10.1. Költségvetés, vagyongazdálkodás, gazdasági program

Költségvetés

Az önkormányzat 2015-ben a képviselőtestület a költségvetés bevételeit 2 368 699 E Ft-ban, kiadását 2 530 768 E Ft-ban fogadta el az 4/2015. (II.19.) önkormányzati rendelet alapján. A költségvetés 162 069 E Ft költségvetési hiánnyal számol.

Az önkormányzat költségvetésének kidolgozásának alapja, hogy biztosítani tudja az önkormányzat kötelező és önként vállalt közfeladatainak ellátásához szükséges gazdasági alapokat.

Az önkormányzat fő bevétele normatív hozzájárulások, kiegészítő támogatás és egyéb támogatás jogcímen keletkezik. Ugyanígyan jelentőséggel bírnak a támogatásértékű bevételek.

Tiszavasvári Város 2015. évi költségvetésének	
BEVÉTELEI	
Bevételi jogcím	2015. évi előirányzat (ezer forintban)
Önkormányzat működési támogatásai	970 458
Működési célú támogatások államháztartáson belül	324 559
Felhalmozási célú támogatások államháztartáson belül	329 840
Közhatalmi bevételek	294 863
Működési bevételek	429 869
Felhalmozási bevételek	5 400
Működési célú átvett pénzeszközök	2 750
Felhalmozási célú átvett pénzeszközök	10 960
KÖLTSÉGVETÉSI BEVÉTELEK ÖSSZESEN:	2 368 699
Hitel-, kölcsönfelvétel államháztartáson belül	100 000
Belföldi értékpapírok bevételei	0
Maradvány igénybevétele	192 441
Belföldi finanszírozás bevételei	0
Külföldi finanszírozás bevételei	0
Váltóbevételek	0
Adóssághoz nem kapcsolódó származékos ügyletek bevételei	0
FINANSZÍROZÁSI BEVÉTELEK ÖSSZESEN:	292 441
KÖLTSÉGVETÉSI ÉS FINANSZÍROZÁSI BEVÉTELEK ÖSSZESEN:	2 661 140

Tiszavasvári Város 2015. évi költségvetésének	
KIADÁSAI	
Kiadási jogcím	2015. évi előirányzat (ezer forintban)
Működési költségvetés kiadásai	2 172 315
Felhalmozási költségvetés kiadásai	358 453

⁴⁸ Forrás: KSH 2011. évi népszámlálás 3. Területi adatok 3.16. Szabolcs-Szatmár-Bereg megye (összefoglaló könyv) 4.3.4.2 táblázat adatai alapján

KÖLTSÉGVETÉSI KIADÁSOK ÖSSZESEN:	2 530 768
Hitel-, kölcsöntörlesztés államháztartáson kívülre	102 952
Belföldi értékpapírok kiadásai	0
Belföldi finanszírozás kiadásai	27 420
Külföldi finanszírozás kiadásai	0
Adóssághoz nem kapcsolódó származékos ügyletek	0
Váltókiadások	0
FINANSZÍROZÁSI KIADÁSOK ÖSSZESEN:	130 372
KIADÁSOK ÖSSZESEN:	2 661 140

A költségvetési, finanszírozási bevételek és kiadások egyenlege -162 069 E Ft.

Magyarországon az utóbbi években alakult át az önkormányzati vagyongazdálkodás, mely az állami támogatások csökkenéséhez vezetett és az egyes feladatkörök központosítása mellett megnőtt az önkormányzati saját bevételek jelentősége. Tiszavasvárinak az egy főre vetített önkormányzati bevételei a megyei és országos átlag alatt maradnak. A településnek nincs idegenforgalmi adóbevételei, az iparüzési adó is alacsony adóbevétel eredményez.

Vagyongazdálkodás

A vagyon - rendeltetése szerint - a törzsvagyonból és a törzsvagyon körébe nem tartozó üzleti vagyonból tevődik össze. Az önkormányzat törzsvagyonába a forgalomképtelen és a korlátozottan forgalomképes ingatlanok tartoznak. Forgalomképtelen ingatlanok a helyi közutak és műtárgyaik, a terek, a parkok, és minden más ingatlan és ingó dolog, amelyet törvény vagy a helyi önkormányzat forgalomképtelenné nyilvánít. A forgalomképtelen ingatlanok az önkormányzat feladatellátáshoz kapcsolódnak, nem idegeníthetők el.

Korlátozottan forgalomképes ingatlanok a közművek, intézmények és középületek, továbbá a helyi önkormányzat által meghatározott ingatlanok és ingók. Forgalomképes ingatlanokhoz tartoznak az önkormányzat tulajdonába tartozó, értékesíthető telkek, épületek, ingatlanok.

Az önkormányzat közszolgáltatásokat nyújt. Saját tulajdonnal rendelkezik és költségvetési bevételeivel, kiadásaival önállóan gazdálkodik. Az önkormányzat a helyi lakosság szükségleteiből s a jogszabályokból adódó feladatait saját költségvetési szerv útján, más gazdálkodó szervezet támogatásával, szolgáltatások vásárlásával illetve más módon jár el.

Az önkormányzati intézményrendszer főbb területei a teljesség igénye nélkül: közigazgatás, oktatás, egészségügy, szociális ellátás, kultúra, sport. A közszolgáltatást nyújtó intézmények fejlesztése magába foglalja a nevelési-oktatási intézmények, az egészségügyi szolgáltatás, a szociális és gyermekjóléti intézmény, illetve a kulturális és közművelődési intézmény fejlesztését is. A megfelelő infrastrukturális háttér kialakítása mellett fontos, hogy a közszolgáltatások, illetve közintézmények mindenki számára elérhetőek legyenek, így gondoskodni kell az intézmények komplex fizikai és infokommunikációs akadálymentesítéséről is. A városban épített lakások többségét természetes személyek építetik, a 2011. évi népszámlálási adatok szerint a tulajdonjellegét tekintve 4462 lakás van magánszemélynél, 91 önkormányzatnál és 18 más intézményi szervezetnél. A Polgármesteri Hivatal a jegyző vezetésével önállóan gazdálkodó, teljes jogkörrel rendelkező költségvetési szerv. A képviselőtestület döntéseinek előkészítésére, a döntések végrehajtásának szervezésére, ellenőrzésére állandó vagy ideiglenes bizottságokat hozott létre.

Tiszavasvári Város Önkormányzat közép- és hosszú távú vagyongazdálkodási tervéről az önkormányzat 74/2013. (III.21.) számú határozata szól.

A határozatban szereplő középtávú vagyongazdálkodási terv (2012-2017) pontjai:

- Az önkormányzati vagyonnal – mint a nemzeti vagyonnal – felelős módon, rendeltetésszerűen kell gazdálkodni.
- A vagyongazdálkodás feladata az önkormányzat teherbíró képességéhez igazodó, elsődlegesen a közfeladatok ellátásához és a mindenkori társadalmi szükségletek kielégítéséhez szükséges vagyon

egységes elveken alapuló, átlátható, hatékony és költségtakarékos működtetése, értékének megőrzése, állagának védelme, értéknövelő használata, hasznosítása, gyarapítása, továbbá a feleslegessé váló vagyontárgyak elidegenítése.

- Az önkormányzati vagyonfejlesztés céljait (létrehozás, bővítés, felújítás) a Képviselőtestület döntései és az éves költségvetési rendelet határozza meg.
- Az önkormányzati vagyon hasznosításának módjai:
 - A feladatok ellátásához nem szükséges vagyon elidegenítése
 - Használatba-, bérbeadás
 - Önkormányzati vagyontárggyal vállalkozói tevékenység folytatása.

A határozatban szereplő hosszú távú vagyongazdálkodási terv (2012-2022) pontjai:

- A hosszú távú vagyongazdálkodási terv alapjául a középtávú vagyongazdálkodási terv szolgál.
- A vagyonhasznosítás során a bevételszerzés, illetve a kiadáscsökkenés mellett szem előtt kell tartani, hogy az ne eredményezzen vagyonfelélést.
- A piaci helyzet ismeretében szükséges az értékesítendő és más módon hasznosítható vagyonelemek felülvizsgálata.
- Az önkormányzat számára kedvező, vagyongyarapodást eredményező pályázati lehetőségeket maximálisan ki kell használni.

Gazdasági Program

Tiszavasvári város működésének és fejlődésének kiemelten fontos feltétele a gazdasági élet erősítése, az intézményhálózat hatékony, a város lakosságának igényeit magas szinten kielégítő működtetése, az oktatásban az eddig elért eredmények továbbfejlesztése, valamint a város lakosságának közéleti aktivitására építő önkormányzati munka.

A település célja, hogy biztosítsa a megélhetést, a komfortos életteret lakói számára, valamint a kellemes környezetben való pihenés lehetőségét.

- 64 -

Az önkormányzat új 5 évre szóló Gazdasági Programja 2015-ben készül.

1.10.2. Az önkormányzat településfejlesztési tevékenysége, intézményrendszere

Az önkormányzat településfejlesztési tevékenységi feladatait a 2011. évi CLXXXIX. Magyarország helyi önkormányzatairól szóló törvény szabja meg:

„13. §

(1) A helyi közügyek, valamint a helyben biztosítható közfeladatok körében ellátandó helyi önkormányzati feladatok különösen:

1. településfejlesztés, településrendezés;
2. településüzemeltetés (köztemetők kialakítása és fenntartása, a közvilágításról való gondoskodás, kéményseprő-ipari szolgáltatás biztosítása, a helyi közutak és tartozékainak kialakítása és fenntartása, közparkok és egyéb közterületek kialakítása és fenntartása, gépjárművek parkolásának biztosítása);
3. a közterületek, valamint az önkormányzat tulajdonában álló közintézmény elnevezése;
4. egészségügyi alapellátás, az egészséges életmód segítségét célzó szolgáltatások;
5. környezet-egészségügy (köztisztaság, települési környezet tisztaságának biztosítása, rovar- és rágcsálóirtás);
6. óvodai ellátás;
7. kulturális szolgáltatás, különösen a nyilvános könyvtári ellátás biztosítása; filmszínház, előadóművészeti szervezet támogatása, a kulturális örökség helyi védelme; a helyi közművelődési tevékenység támogatása;
8. gyermekjóléti szolgáltatások és ellátások;
- 8a. szociális szolgáltatások és ellátások, amelyek keretében települési támogatás állapítható meg;
9. lakás- és helyiséggazdálkodás;

10. a területén hajléktalanná vált személyek ellátásának és rehabilitációjának, valamint a hajléktalanná válás megelőzésének biztosítása;

11. helyi környezet- és természetvédelem, vízgazdálkodás, vízkárelhárítás;

12. honvédelem, polgári védelem, katasztrófavédelem, helyi közfoglalkoztatás;

13. helyi adóval, gazdaságszervezéssel és a turizmussal kapcsolatos feladatok;

14. a kistermelők, őstermelők számára – jogszabályban meghatározott termékeik – értékesítési lehetőségeinek biztosítása, ideértve a hétvégi árusítás lehetőségét is;

15. sport, ifjúsági ügyek;

16. nemzetiségi ügyek;

17. közreműködés a település közbiztonságának biztosításában;

18. helyi közösségi közlekedés biztosítása;

19. hulladékgazdálkodás;

20. távhőszolgáltatás;

21. víziközmű-szolgáltatás, amennyiben a víziközmű-szolgáltatásról szóló törvény rendelkezései szerint a helyi önkormányzat ellátásért felelősnek minősül.

(2) Törvény a helyi közügyek, valamint a helyben biztosítható közfeladatok körében ellátandó más helyi önkormányzati feladatot is megállapíthat.

Polgármesteri Hivatal feladata az önkormányzat működésének segítése, a közigazgatási ügyek döntésre való szakszerű előkészítése és a döntések végrehajtásával kapcsolatos feladatok és államigazgatási ügyek ellátása. A hivatal, mint önállóan működő és gazdálkodó, teljes jogkörrel rendelkező költségvetési szerv, ellátja az igazgatási szervezet működtetéséhez szükséges gazdasági, pénzügyi, jogi, szakmai, ügyviteli, adminisztratív feladatokat, valamint az önkormányzatok, és az önállóan működő intézmények vonatkozásában a pénzügyi, gazdasági feladatokat egyaránt.

A városfejlesztésre hatékony és szakmailag jól működő szervezeti rendszere van, mely alkalmas a város rehabilitációjával kapcsolatos tevékenységek eredményes megvalósítására. A Hivatalban az elmúlt években szervezetfejlesztés volt, melynek eredményeképpen a feladatvégzés és a működés hatékonysága javult.

- 65 -

A városfejlesztési tevékenységekben fontos szerepet játszik a jegyző, mert a jogszabályi felhatalmazás alapján ő koordinálja az önkormányzati rendeletek és koncepciók előkészítését.

Az Önkormányzati és Jogi Osztály feladata a fejlesztési programok operatív megvalósítása, mellette más önkormányzati szervezeti egységek (Építési Iroda és a Költségvetési és Adóigazgatási Osztály) is közreműködnek valamilyen formában a városfejlesztési tevékenységek megalapozásában vagy végrehajtásában.

A városfejlesztéshez kapcsolódó Tiszavasvári tulajdonában lévő gazdasági társaságok:

- Tiszavasvári Egészségügyi Szolgáltató Közhasznú Nonprofit Kft.
Feladata: egészségügyi feladatok ellátása, egészségügyi és szociális intézmények üzemeltetése
- Városi Kincstár
Feladata: közmunka szervezése, az önkormányzati intézmények művelési gazdálkodásának bonyolítása
- Hajdúkerületi és Bihari Víziközmű Szolgáltató Zrt.
Feladata: ivóvíz- és szennyvízszolgáltatás

1.10.3. Gazdaságfejlesztési tevékenység

A település rendelkezik Gazdasági Programmal, mely 2007-ben készült el. A program 2007-2010 közötti időszakot öleli fel, tehát elavult.

A helyi gazdaságfejlesztés legfontosabb jellemzői:

- helyi kezdeményezésre vagy annak bátorításával jön létre;
- helyi elköteleződéssel jellemezhető, azaz helyi szereplők (önkormányzat, vállalkozások, civil szervezetek és lakosság) együttműködésében, részvételével és érdekében valósul meg;

- elsősorban helyi eszközökre, belső erőforrások felhasználására épít, a külső eszközöknek és erőforrásoknak elsősorban átmeneti ösztönző szerepük van;
- autonóm, egyedi, helyhez illő megoldásokat keres;
- a helyi közösség ellenőrzése mellett valósul meg;
- a helyi „piac” szervezésére irányul;
- a fejlesztett gazdasági tevékenység eredményei alapvetően helyben hasznosulnak;
- a gazdasági célok mellett helyi közösségi, társadalmi célokat vállal;
- önmagát építő folyamatként valósul meg, stratégiai szemlélettel.

A helyi gazdaságfejlesztés járulékos hasznai:

A helyi gazdaságfejlesztésnek számos pozitív hatása van, amelyek területfejlesztési és vidékfejlesztési jelentőséggel bírnak:

- helyi vállalkozói tevékenységet generál;
- munkahelymegőrző és -teremtő szerepe van;
- mozgósítja a helyi közösséget, bővíti a helyi együttműködési hálót;
- a helyi erőforrások fenntartható használatához vezet;
- erősíti a helyi identitást és lokálpatriotizmust;
- a település népesség-megtartó erejét növeli, élhetőségét javítja;
- megújítja a város-vidék kapcsolatokat.

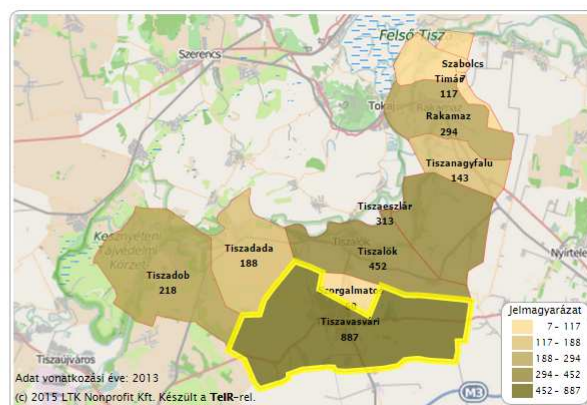
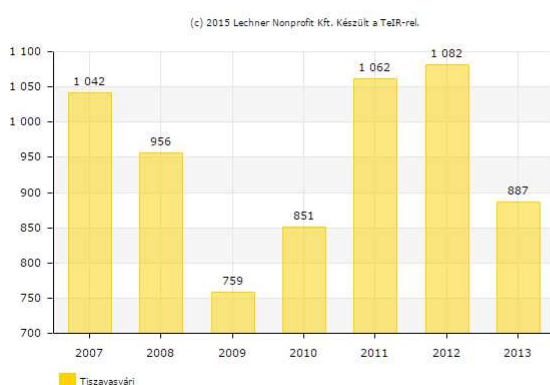
1.10.4. Foglalkoztatáspolitikai

Az önkormányzat törekszik arra, hogy a településen élő aktív korúak saját jövedelemszerző erejükre támaszkodva váljanak képessé az önfenntartásra, családfenntartásra. Ennek érdekében lehetőségeihez mérten támogatja a vállalkozásokat, munkaadókat.

A nyílt munkaerőpiacon elhelyezkedni nem tudókat az önkormányzat közfoglalkoztatottként tartja a munka világában. Az alacsony képzettségű (jellemzően a szegregált, vagy szegregációval veszélyeztetett környezetben lakó) munkanélküliek foglalkoztatására minden közmunkaprogramot megvizsgál.

Jövőbeni lehetőségként a szociális szövetkezet megerősítését, munkaerő-szükségletének növelését, valamint fellelvőpiacának szélesítését tervezi az önkormányzat kihasználni, oly módon, hogy a szövetkezet reális perspektívát nyújtson a más módon nem (vagy csak közmunkaprogramban) foglalkoztatható munkavállalók számára.

Regisztrált munkanélküliek száma (fő)

1.10.5. Lakás- és helyiséggazdálkodás

Az önkormányzat tulajdonát képező – a rendelet hatálya alá tartozó - ingatlanairól nyilvántartást vezet, amely tartalmazza az ingatlanokra vonatkozó valamennyi lényeges adatot, így az ingatlan helyrajzi számát, az ingatlan fekvését, utca, házszám, a lakás alapterületét, komfortfokozatát, az ingatlanhoz tartozó egyéb épületek megnevezését, kerthasználatot, annak jellegét, stb.

1.10.6. Intézményfenntartás

Tiszavasvári Város Önkormányzata a következő intézményeknél fenntartói jogokat gyakorol:

- Polgármesteri Hivatal
- Egyesített Óvodai Intézmény
- Művelődési Központ és Könyvtár
- Vasvári Pál Múzeum
- Városi Kincstár
- Tiszavasvári Szociális és Egészségügyi Szolgáltató Központ
- Tiszavasvári Bölcsőde

Az általános iskolák 2013. január 1. óta a Klebelsberg Intézményfenntartó Központ a fenntartója.

1.10.7. Energiagazdálkodás

Az utóbbi évek intézményfejlesztési beruházásainak fontos részét képezte, hogy energetikailag korszerű, modern hőtechnikai elvárásoknak megfelelő épületek adjanak helyet a szolgáltatásoknak. A beruházásokban egyre szélesebb körben kapnak szerepet az alternatív energia kihasználást célzó megoldások.

A cél a villamos energia fogyasztás részbeni kiváltása a megújuló energiaforrással működő termelő berendezéssel. A berendezés által termelt villamos energia a felhasználó belső hálózatán közvetlenül felhasználásra kerül, illetve ún. ad-vesz mérőóra beépítésével a pillanatnyi termelési többlet visszatáplálásra kerül elszámolásra az áramszolgáltatóval.

1.11. Településüzemeltetési szolgáltatások

A településüzemeltetéssel kapcsolatban a közművek vonatkozásában az Önkormányzat szerződött partnerein keresztül látja el a feladatokat, kivéve a vízellátást, csatornázást, mely a Hajdúkerületi és Bihari Víziközmű Szolgáltató Zrt. látja el, melynek részbeni tulajdonosa Tiszavasvári Város Önkormányzata.

- 67 -

Jelenleg minden típusú települési szilárd hulladékot az Észak-Alföldi Környezetgazdálkodási Kft. által Nyíregyháza - Oros településrészen üzemeltetett hulladéklerakóba kell beszállítani és kezelésre átadni. Ezért az eddigi gyakorlattól eltérően a lom hulladék Tiszavasvári Kommunális Hulladéklerakó Telepen történő szétválogatása már nem lehetséges.

Az elektronikai hulladékok átadása díjmentesen a Tiszavasvári, Nánási út 2. szám alatti telepen lehetséges, egyedi beszállítással, valamint gumibroncs hulladékok átadása is díjfizetés ellenében itt lehetséges. A városban a gázszolgáltatás kiépített. Szolgáltatóként a TIGÁZ van jelen. A település elektromos rendszere kiépített, a szolgáltatást az E-ON végzi. A településen jelen van valamennyi mobil szolgáltató, a vezetékes telefonszolgáltatást a Magyar Telekom végzi. A település saját maga látja el a közút kezelés-karbantartás árok és padkarendezéssel a nem országos főutakon, valamint a közterület, és parkrendezési feladatokat.

1.12. A táji és természeti adottságok vizsgálata

1.12.1. Természeti adottságok

A természeti értékek és természeti területek a nemzeti és települési vagyon sajátos és pótolhatatlan részei. Fenntartásuk, kezelésük, állapotuk javítása, a jelen és a jövő nemzedékek számára való megőrzése, a természeti örökség és a biológiai sokféleség oltalma, valamint az ember és a természet közötti harmonikus kapcsolat biztosítása a környezet-természetvédelmi tevékenység lényeges feladata.

Földtani adottságok

Tiszavasvári Szabolcs-Szatmár-Bereg megye nyugati részén a Hortobágy és a Hajdúhát határán fekszik. A két kistáj határvonala a Keleti-főcsatorna. A Hortobágy szinte teljesen sík, gyenge szikes talajjal rendelkező felszínét

csatornák hálózák be, melyek az öntözést és belvízelevezést szolgálják. A Hajdúhát löszös, homokos üledéken kialakult mészlepedékes csernozjom enyhén hullámos talaja és a 2-4 méter mélyen fekvő talajvíz a szántóföldi termelésnek kedvez. A Tiszavasvári környéki löszös-homokos kistájat az ottani lakosság nyíri Mezőségnek nevezi. Tái, természeti értékekben rendkívül gazdag a térség, ami az igen változatos természeti adottságok, elsősorban a kedvezőtlen termőhelyi viszonyok következménye. A mély fekvésű vízállásos, mocsaras vagy szikes területeken a kedvezőtlen adottságok az intenzív mezőgazdasági termelést nem teszik lehetővé.

A halastavak környezetében nagy kiterjedésű legelők találhatók állattartó majorközponttal. A tanyák a hatvanas-hetvenes években eltűntek, az utak azonban továbbra is igen kedvezően tárják fel a nyugati határt, ami lehetőséget ad az alföldi tájra egyedülállóan jellemző tanyás gazdálkodás felvirágoztatására. A város minimális erdőterülettel rendelkezik, ezek védelme tehát kiemelt jelentőségű, különös tekintettel a csatornákat kísérő galériaerdőkre. Tájszerkezeti szempontból meghatározó a volt zártkertek – szőlők területe, ahol a pihenő-üdülő funkció mind jelentősebb szerepet játszik. A város és a Keleti-főcsatorna között fekvő üdülőterület a stranddal, az ifjúsági táborral, a horgásztóval, a csónakázótóval további rekreációs fejlesztéseket tesz lehetővé. A Hajdúhát lösszel-izsappal fedett hordalékkúp síkság, a lösztakaró vastagsága többnyire 1-2, 5 m között mozog.

A Hortobágy még hazai viszonylatban is kimondottan száraz vidék: az éves csapadék 520–550 mm. A csapadék eloszlása igen egyenlőtlen: a nyári időszakban rendszeres és jelentős a csapadékhiány. A Hortobágy tavasszal és ősszel áthatolhatatlan sártengerré, nyáron száraz pusztasággá válik. A nyári szárazságok idején a pusztán semmi sem állja útját a nagy szeleknek. A gyakori forgószelek (trombák) magasra felkavarják a pusztai szikes porát. A Hortobágy éghajlatának sokat emlegetett jellemvonása a csapadék és a hőmérséklet járásának szeszélyessége.

A Kárpát-térség hegy- és vízrajza⁴⁹

Tiszavasvári vonatkozásában Hajdúhát jelentős területeken vannak homokpuszta-gyepek. Fontos fajok a piros kigyószisz, a szakállas csomolya és az alföldi aszat. A mezőgazdaságilag hasznosított területek haszonnövényei a búza, az őszi árpa, a kukorica és a cukorrépa. A Hortobágy kistájba tartozó nyugati terület a nyílt társulások között ecsetpázsitos és ecsetkákás sziki rétek figyelhetők meg. A tájra legjellemzőbb fajok a mézpázsit, az egérfarkfű, a seprőparéj és a sziki kocsord. A kistájon erdészetileg kezelt erdőterület gyakorlatilag nincs. A mezőgazdaságilag hasznosított területek fő kultúrái a búza és a burgonya.

A Keleti csatornától keletre fekvő területen a talajtakaró döntő része löszön képződött, túlnyomó része jó mezőgazdasági hasznosítást tesz lehetővé, leginkább az alföldi mészlepedékes csernozjomot találunk. Emellett réti csernozjomok, szolonyeces réti csernozjomok, mélyfekvésű részein réti szolonyekek, sztyepestes réti szolonyekek találhatók, továbbá csernozjom barna erdőtalajok és kovárványos barna erdőtalajok fordulnak elő. A terület mezőgazdaságilag hasznosított. A Keleti csatornától nyugatra fekvő terület döntő részét mélyben sós és szikes talajok fedik. A löszös üledékeken a szikes talajvíz hatására réti szolonyekek, szolonyeces réti talajok képződtek. Ezek legelőként, kaszálóként vagy gyenge szántóként hasznosíthatók. A magasabb térszínek taljai kedvező termékenységű csernozjomok, értékes sztyeppnövényzetnek adnak helyet. A szegélyzónában mélyben sós réti csernozjomok, mélyben szolonyeces réti csernozjomok alakultak ki. A legmélyebb fekvésű részekben nem szikes réti talaj jellemző.

⁴⁹ Forrás: <http://www.eng.unideb.hu/userdir/forian/Vizes/1.jpg>

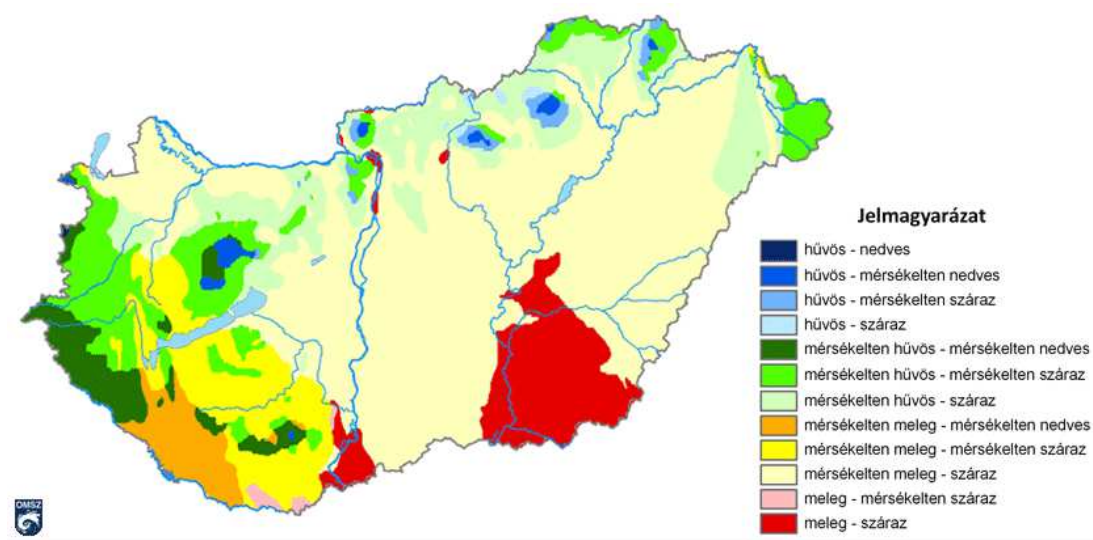
Tiszavasvárin keresztül folyik a mesterségesen kialakított Keleti-főcsatorna, melyet 1956-ban nyitottak meg. 1967 után megépült a Nyugati-főcsatorna is mely Tiszavasvárinál ágazik el. A város közigazgatási területen több árok és csatorna halad keresztül, melyek a főcsatornába folynak bele. A város körül több mestersége halastó épült ki. A város a mérsékelt meleg, száraz éghajlati övbe tartozik. Az évi középhőmérséklet 9-10°C, a csapadék átlagos mennyisége év 500-550 mm. Az északkeleti és délnyugati szél a jellemző a térségre. Az évi napsütéses órák száma kedvező esetben 2000 óra körül van.

Domborzati adatok

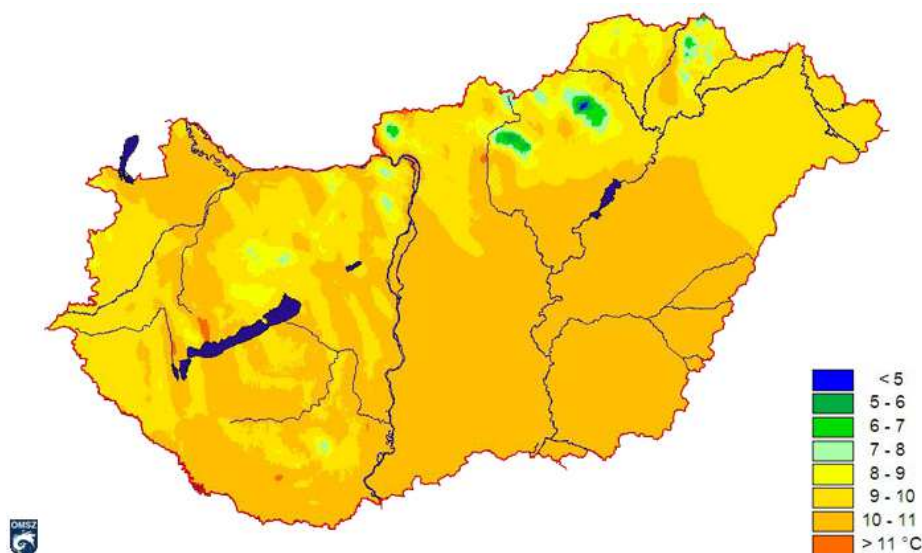
A Nyírségi járás szinte teljesen sík terület. Lejtéviszonyait tekintve 97,2% lejtése kisebb, mint 1%, 2,7% lejtése 1-3 %, és csupán 0,1% lejtése 3-5%.

Éghajlat

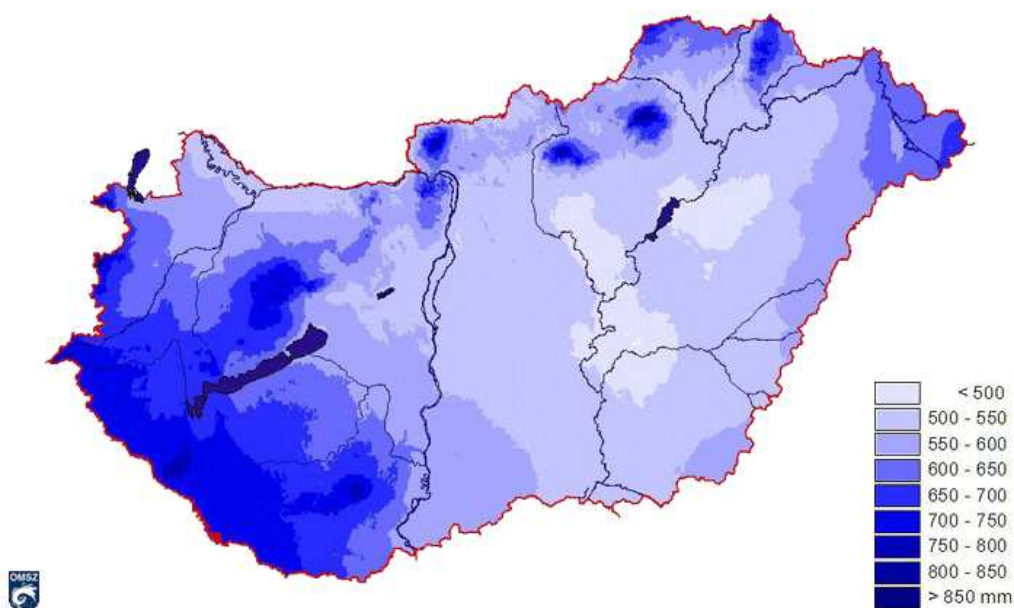
Mérsékelt meleg, száraz éghajlati övbe tartozik. Az évi középhőmérséklet 10°C, a csapadék átlagos mennyisége év 560-590 mm. Az északkeleti és délnyugati szél a jellemző a térségre. Az évi napsütéses órák száma kedvező esetben a 2000 órát is eléri.

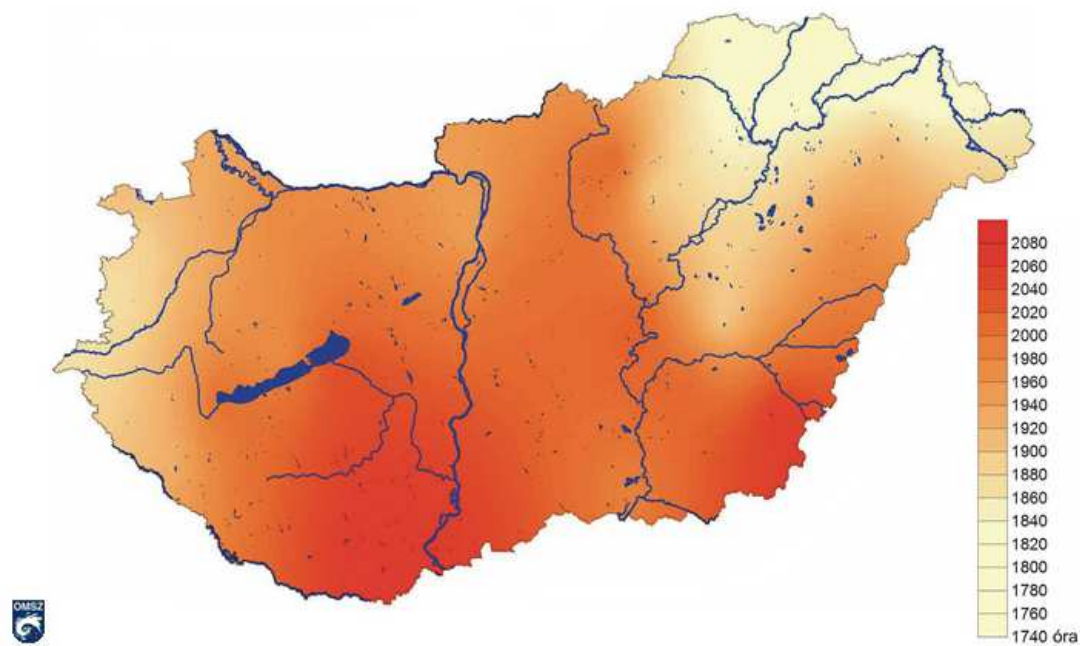
Szabolcs-Szatmár-Bereg Megye éghajlati körzetei (Péczeli György munkája alapján)
1.12.1./1. térkép

Szabolcs-Szatmár-Bereg Megye évi átlagos középhőmérséklete 1971 – 2000 közötti időszak alapján
1.12.1./2. térkép

Szabolcs-Szatmár-Bereg Megye átlagos éves csapadékösszeg az 1971-2000 közötti időszak alapján
1.12.1./3. térkép

Szabolcs-Szatmár-Bereg Megye évi átlagos napfénytartam (óra) az 1971-2000 közötti időszak alapján
1.12.1./4. térkép⁵⁰

A települést behálózó csatornák, szivárgók:

- Keleti-főcsatorna
- Nyugati-főcsatorna
- Keleti-Nyugati-összekötőcsatorna
- N-I. öntöző csatorna
- N-III. öntöző csatorna
- K-I. öntöző főcsatorna

⁵⁰ Forrás: 1.12.1./1 – 4. térképek: www.omsz.hu

- Hajdúnánási tápcsatorna
- Hortobágyi-főcsatorna
- Forgácsháti-csatorna
- Király-ér
- Borockás-Borzik-csatorna
- Dankó-Laposháti-csatorna
- Kapsa-Kálvinházi-csatorna
- Nyickiréti-csatorna
- Rázomi-övcatorna

Tiszavasvári vízrajzára az elmúlt évszázadban jellemző tavak és mocsarak a 19. század utolsó harmadában végrehajtott belvízrendezés következtében mára csak foltokban maradtak meg, többnyire halastavak formájában. A városnak nincs természetes vízfolyása, a Nyugati- és Keleti-főcsatornát mesterségesen készítették el.

A levegőminőség állapota kedvezőnek mondható, a légszennyezés mértéke nem haladja meg a jogszabályok által előírt egészségügyi határértéket. A lakossági emisszió elsősorban a fűtési szezonban jelentkezik, a közlekedési eredetű légszennyezés esetében a településen áthaladó közlekedési út térségében meghatározó mértékű. Az ipari jellegű légszennyezőanyag-terhelés nem jellemző a településre.

1.12.2. Tájhasználat, tájszerkezet

1.12.2.1. Táj történeti vizsgálat

A Nyírségnek a honfoglaló magyarok által itt talált utolsó természetes képe a síklápokkal, mocsarakkal, pusztagyeppekkel tarkított erdőssztyepp lehetett, melynek uralkodó fafaja a tölgy volt. Ebből alakult ki a középkorban az a mozaikos táj, ahol kis falvak sokasága húzódott meg, melyek lakói az erdős-lapos-buckás területen rét és legelőgazdálkodást, kis parcellákon szántóföldi művelést folytattak, s élvezték azt a terített asztalt, amit a gazdag természet nyújtott: az erdők gyümölcseit, a tocsogós laposok bőséges hal és vadtermését. A törökidőszak következtében a kis falvak többsége elnéptelenedett. A táj a XVIII., de főleg a XIX. századtól kezdett újra benépesedni, újjáépültek a falvak. A XIX. század második felétől kezdve felgyorsult a természet átalakítása, melynek nyomán kezdett kialakulni a táj ma ismert képe. A legnagyobb beavatkozás a térség vizeinek lecsapolása volt. Az ún. nyírvízmentesítő társulatok 1892-től kezdve csatornákkal hálózták be a területet, s a korábban lefolyástalan nyírvízlaposok vizét összegyűjtötték.

A vízrendezésnél jóval korábban, már a XVI-XVII. század török világa alatt megkezdődött az erdőterületek csökkenése, melyek helyét szántók, gyümölcsösök, rétek, homoki legelők foglalták el. Ezt tetézte a megmaradt erdők faállományának átalakítása, amikor a tölgyet a gyorsan növekvő, a szárazságot jobban tűrő akáccal váltották fel. Ez a folyamat, bár a XIX. században elindult, az I. világháború után gyorsult fel, amikor a 20-as évek fakonjunktúrájának idején az értékes, idős tölgyeseket fakereskedők vásárolták fel. Az 50-es évektől az akác mellett egyre gyakoribbá vált a szintén tájidegen erdei és fekete fenyő, valamint a nemesnyár használata nemcsak az őshonos erdők felújítására, de a néhai homoki tölgyesek helyén létrejött silány szántók újrafásítására is. Az akác és a többi tájidegen fafaj a térség élővilágát, tájképét elszegényítette. Ráadásul az erdők tarvágás utáni kituskózása és mélyszántása nyomán eltűnt az erdei aljnövényzet és az erdőssztyepp jellegű növényzet túlnyomó része. Ez a folyamat pusztította ki a térségből a hóvirágot, a tarka nőszirmot, de igen súlyos csapást mért az egykor igen gyakori egyhajúvirág, tarka sáfrány és magyar nőszirm állományaira is.

A természetes táj pusztulásának folyamatára a „koronát” a természettel még viszonylag összhangban élő kispusztai életformát felváltó nagyüzemi gazdálkodás erőltetett és átgondolatlan meliorációi, gyepterőssztyepp programjai, kemizálása tették fel. Ennek nyomán sok vízállás, homoki rét, és legelő tűnt el örökre.

Bár a táj a változások ellenére sokat megőrzött ősi képéből, az erdők, legelők, rétek és szántók változatos hangulatából, az eredeti természet – a homokpuszták, láprétek, fűzlápok, keményfás ligetek, pusztai és gyöngyvirágos tölgyesek – a fent leírt folyamatok hatására szigetszerű maradványfoltokra húzódott vissza. Ennek következménye a tájvédelmi körzet szétszórta, mozaikos jellege. Az utóbbi évtizedben újabb veszélyek öltöztek aggasztó méretet. A természetes élővilág megmaradt apró szigeteit a többnyire amerikai származású

özönnövények fokozódó inváziója szorongatja. A gyepek rohamos pusztulását okozza, hogy az állattartás feltételei igen rosszak, ezért egyre kevesebb legelőre és kaszálóra van szükség.

A település tájhasználatának alakulása, változása az I. Katonai felmérés (1763-1787), a II. Katonai felmérés (1806-1869), a III. Katonai felmérés (1869-1887) történeti térképek vonatkozó szelvényein, illetve a Google Earth közelmúltban készült műholdfelvételein keresztül kerül bemutatásra.

I. katonai felmérés (1763-1787)

II. katonai felmérés (1806-1869)

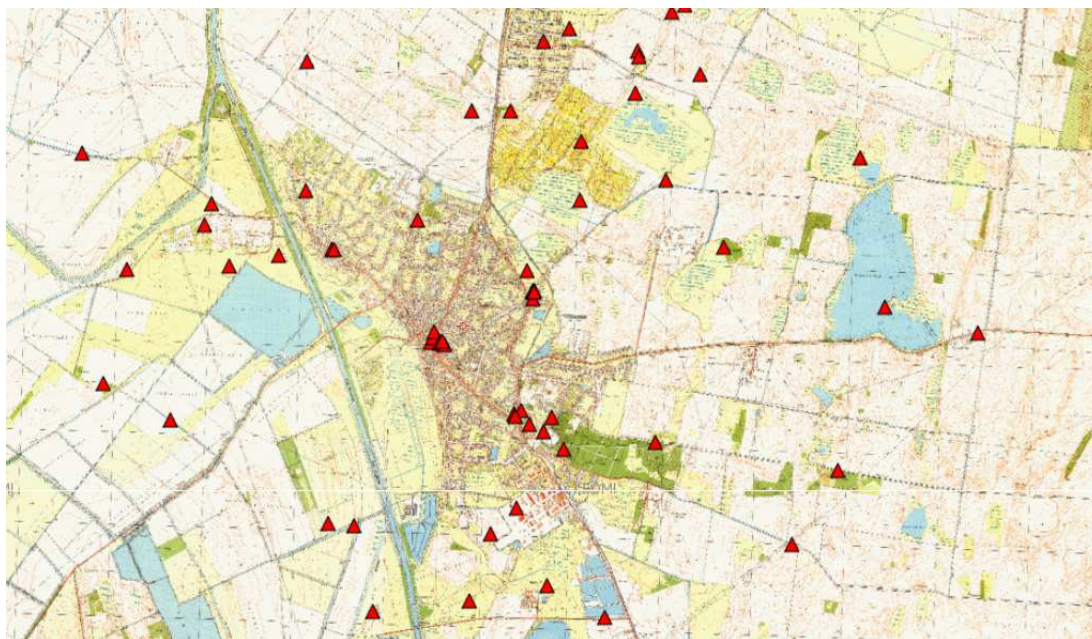

III. katonai felmérés (1867-1887)

Az elmúlt cca 250 évet felölelő térképi ábrázolások vizsgálatát követően legszembetűnőbb megállapítható, hogy az üdülőterületen korábban víz állt.

A település lakott területeinek terjeszkedés a déli irányba számottevő.

1.12.2.2. Tájhasználat értékelése

A település rendezési terv települési táji környezetre gyakorolt hatása nem minősül jelentős hatásnak. A környezeti hatások a módosítások után szinten tartó, vagy az átminősítéseknek köszönhetően kedvezőbb környezeti állapotot eredményeznek. A módosítások nem eredményeznek az eredeti állapottól kedvezőtlenebb környezeti, tájképi változást. A változtatások lokálisan az eredeti települési, táji környezetben a tájkép lényeges megváltoztatása nélkül valósítható meg és tartható fenn. A tájrendezési vizsgálatot, illetve értékelést a jelenlegi szerkezeti terv terület felhasználási és szabályozási elemeiben bekövetkező változtatási igény tette indokolttá.

- 73 -

Földrészlet statisztika fekvésenként

fekvés	földrészletek száma	egyéb önálló épületek száma	egyéb önálló lakások száma	összes terület (m ²)
belterület	6096	172	1143	8185035
külterület	2565	6	5	127193579
zártkert	1920	0	0	1592867
ÖSSZESEN	10581	178	1148	136971481

Földrészlet statisztika művelési áganként

művelési ág	földrészletek száma	alrészletek száma	összes alrészlet terület (m ²)
erdő	191	229	5913420
fásított terület	2	3	3887
gyümölcsös	231	231	465258
halastó	6	6	3030509
kert	1215	1216	819261
kivett	6973	7062	19642287
legelő	250	341	10876169
nádas	7	9	340967
rét	73	89	1824943
szántó	1714	4093	93780222

szőlő	355	355	274558
-------	-----	-----	--------

1.12.3. Védett, védendő táji-, természeti értékek, területek

Kistájkataszteri besorolás szerint Tiszavasvári a Hortobágy és a Hajdúhát határán helyezkedik el, így az épített és természeti környezetét egyaránt a kistáj geoökológiai sajátosságai határozzák meg.

A Natura-2000 besorolás alapján, a közigazgatási területen egy kiemelt jelentőségű különleges természetmegőrzési területet találunk, a Fehér-szik.

Tiszavasvári és térsége védett területei:

- Országosan védett természeti területek (gyep, csatorna, vízállás és ezek környezete)
- NATURA 2000 Hálózat területei között különleges természetmegőrzési területek találhatók:
 - Fehér-szik
 - Natura2000 terület
- Helyi védelemre javasolt természeti értékek

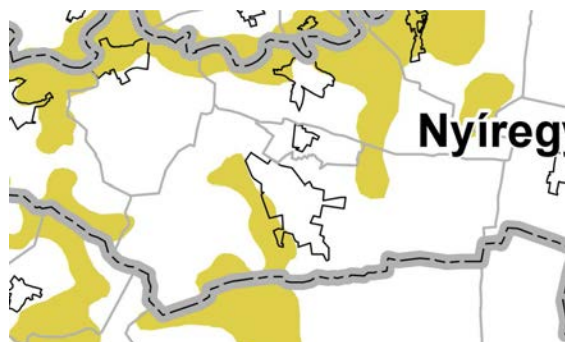
Különleges madárvédelmi területekkel Tiszavasvári nem rendelkezik.

1.12.3.1. Tájképvédelmi szempontból kiemelten kezelendő területek

Az Országos Területrendezési Terv alapján, Tiszavasvári területén országos jelentőségű tájképvédelmi terület övezete van kijelölve.

Országos tájképvédelmi övezetbe tartozik a Fehér-szik, valamint a településtől nyugatra fekvő területek a lenti ábrázolás OTTr-s térképi ábrázolás szerint.

A Térségi Településrendezési Terv alapján Tiszavasvári teljes közigazgatási területe a térségi jelentőségű tájképvédelmi terület övezetébe tartozik.

Országos tájképvédelmi övezet

Térségi jelentőségű tájképvédelmi terület övezet

1.12.3.2. nemzeti és nemzetközi természetvédelmi oltalom alatt álló vagy védelemre tervezett terület, érték, emlék

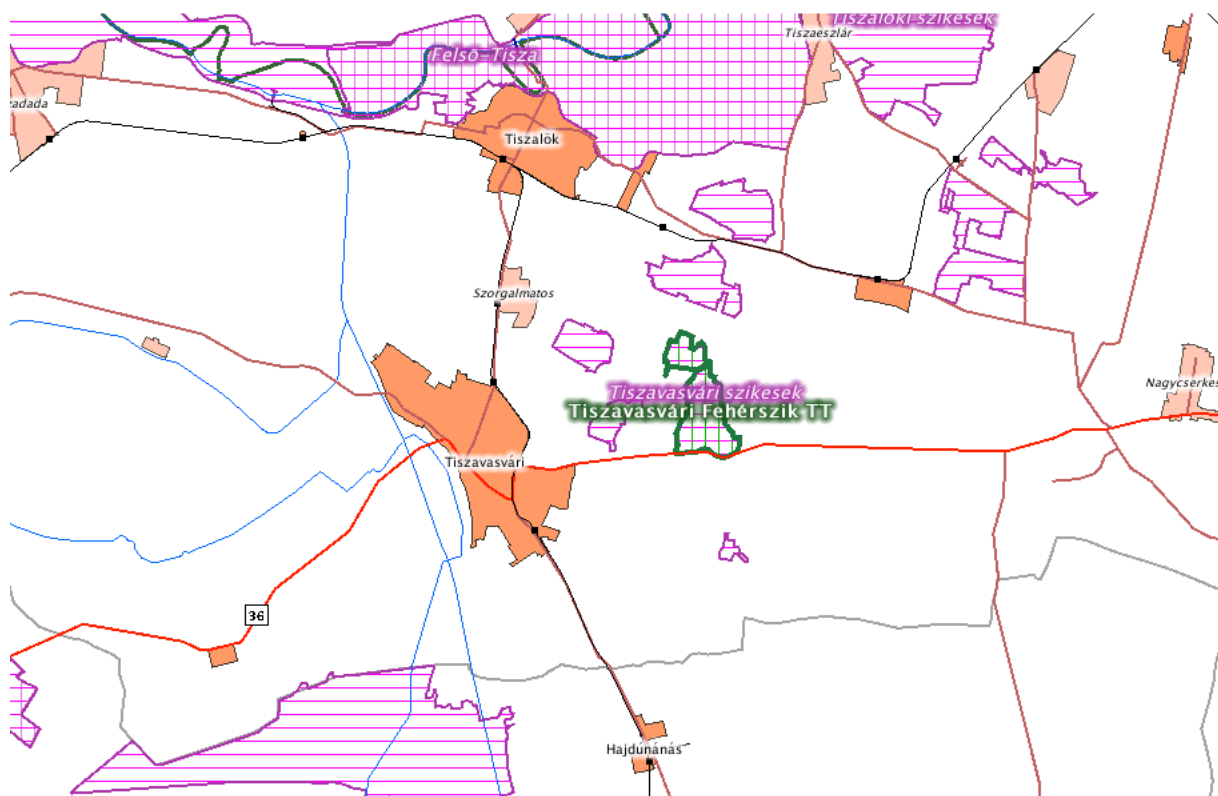
A város jelenlegi és jövőbeni életét nem befolyásolja döntően az OTTr szerinti Ökológiai hálózati övezet.

Országos védelem

A 275/2004 (X. 8.) sz. kormányrendelet alapján a település közigazgatási területén található Tiszavasvári szikések (HUHN20116) a NATURA 2000 területen fekszik.

NATURA 2000 terület⁵¹

NATURA 2000 védelem⁵²

- 75 -

NATURA 2000 VÉDELEM (forrás: Natura 2000 információs portál)

Magyarország az Európai Unióhoz való csatlakozás pillanatától Magyarországra is érvényes a két uniós direktíva, a Madárvédelmi- és az Élőhelyvédelmi Irányelv.

Ezek értelmében hazánk köteles volt közösségi jelentőségű természetes élőhelyei, valamint állat- és növényfajai védelmében területeket kijelölni, amelyek így az EU ökológiai hálózatának, a Natura 2000 hálózatnak a részévé váltak. A hálózat eszméjére nevéből is következtethetünk: értékes természeti területek, élőhelyek többé-kevésbé összefüggő láncolata, amelyek az eredeti európai élővilágot őrzik.

⁵¹ Forrás: NATURA 2000 terület (www.natura2000.eea.europa.eu)

⁵² Forrás: NATURA 2000 terület (<http://geo.kvvm.hu>)

A kijelöléssel hazánk területének közel 21%-a lett Natura 2000 terület. Az eredeti védett területeink csaknem mindegyike bekerült a hálózatba, de ezeken kívül további körülbelül 1.2 millió hektár kap uniós védeltséget. Nem csoda hát, hogy ezek között igen nagy százalékban vannak mezőgazdasági területek, gyepek, tavak, folyók, erdők, ahol évszázadok óta gazdálkodás folyik.

Európában a szó szoros értelmében vett "vadon" elvétve található, a táj képét oly régóta formálja az ember, hogy még a természetesnek tartott élőhelyek túlnyomó többsége is így vagy úgy őrzi annak keze nyomát. Európában ezért különösen igaz, hogy a biológiai sokféleségnek meghatározó eleme az a bonyolult kapcsolatrendszer is, amely összeköti az embert a természettel: a házasított állatok és nemesített növények sokfélesége, a különböző földhasználati praktikák.

A Natura 2000 területek védelmében tehát különösen hangsúlyos a gazdálkodók, a fenntartó, hagyományos gazdálkodási módok szerepe. Általánosságban elmondhatjuk, hogy a Natura 2000 hálózattal a rezervátum-szerű védelem helyett a társadalmi, kulturális, gazdasági és természetvédelmi érdekek összehangolására alapozó megóvás kerülhet előtérbe:

kiemelt jelentőségű természetmegőrzési terület

Tiszavasvári szikesek (HUHN 20116),

A Natura 2000 területek helyrajzi számos listája az európai közösségi jelentőségű természetvédelmi rendeltetésű területekkel érintett földrészekről szóló 14/2010. (V. 11.) KvVM rendelet alapján a következők:

7.35.23. Tiszavasvári

0921/4, 0921/5, 0921/6, 0921/11b, 092

7.95. Tiszavasvári szikesek (HUHN20116)

7.95.1. Tiszavasvári

021, 026, 035b, 038/2b, 038/3, 040/1, 073/27, 073/28, 077/7b, 077/7c, 077/7d, 077/7f, 077/7g, 077/7h, 078, 097/1, 097/4, 0181/7, 0181/8

A Tiszavasvári Fehér-szik természetvédelmi terület védeltségének fenntartásáról a 1/2007 KvVM rendelet rendelkezik. A védeltség indoka és célja a területen található szikes tóhoz kapcsolódó természetes szikes növénytársulásoknak (zsiókás, sziki kákás élőhelyek, szikpusztai gyepek, vakszikkoltok) és a területen élő jellegzetes sziki növény- és állatfajoknak a megőrzése, valamint a gazdag madárvilág zavartalanágának biztosítása.

- 76 -

A Fehér-szik Tiszavasváritól 4 km-re K-re, a 36-os főút mentén terül el. Területe 165 ha. Természetvédelmi oltalom alatt 1977 óta áll. Már az I. katonai térképen is mocsárként szerepel. A Fehér-szik homokos löszbe mélyült völgyben elhelyezkedő lefolyástalan, minden oldalról "dombokkal" határolt terület. a felszíntől karbonátos, kerges réti szolonyec, nagy szódatartalommal. A tó kiszáradásakor a szóda a felszínen kiválik, "kivirágzik". A helybeliek a sziksót évszázadokon keresztül gyűjtötték, sőt a XVIII. században szódagyárat is építettek itt. A mintegy 100 hektáros szikes tavat a csapadékvíz és a talajvíz táplálja.

A vízszint állandó ingadozása mozgásban tartotta a szikesedési folyamatokat, megakadályozta az élőhelyek homogenizálódását. A 60-as évek közepén végrehajtott belvízrendezés megzavarta a tó vízháztartását, s 1976 óta az összegyűjtött belvizeket a tóba vezették, ami a kiszáradások elmaradásával járt. A kedvezőtlen szukcessziós folyamatok miatt erre a jövőben nincs lehetőség.

A változatos élőhely mellett a terület igazi értékét a madárvilága adja. A területen végzett felmérések 41 madárfaj fészkelését rögzítette. A vízszint megemelése óta a tó ritka fajai megritkultak, eltűntek, de a faj- és az egyedszám gyarapodott. Kora tavasszal elsőként jelennek meg a bibicek. Aztán a jó idő beálltával egyre több madár (récék, darvak, vadludak, parti madarak) pihen meg a tónál, hogy pár nap múlva folytassák útjukat fészkelő helyeik felé. A tó nyugati szélén található megfigyelőtoronyból nézhetők a madarak, úgy mint a búbos vöcsök, kis vöcsök, bölömbika. Legnagyobb egyedszámban a vizityúk és a szárcsa található meg. Megtalálható továbbá a piroszlábú cankó, a barna rétihéja, a gulipán. Nyár végén nagy számban táplálkozik itt a kanalasgém, kis kócsag és a szürke gém. Ősszel vonuláskor találkozni itt fehér és fekete gólyákkal is. Októberben a récék, később a vetési ludak és a nagy lilik jelennek meg tömegesen.

A tópart puha sarában gyakran találkozhatunk a vörös róka vagy a borz lábnyomaival, míg a mocsári növényzet határán a vízből kiemelkedő, vízínövényekből összehordott várra, a pénzmapocok építményére lelhetünk. A terület költési időben csak engedéllyel, költési időn kívül szabadon látogatható.

1.12.3.3. ökológiai hálózat

A kiemelt természetvédelmi oltalom alatt nem álló (sem törvény erejénél fogva, sem egyedi jogszabállyal nem védett) természetes és természetközeli élőhelyek fennmaradását, megőrzését a Nemzeti Ökológiai Hálózat biztosítja. Az ökológiai hálózat funkcionális eleminek, a kiemelten védendő magterületek, az ezeket összekötő ökológiai folyosók, valamint a pufferterületek, rehabilitációs területek hálózatának kiemelkedő jelentőségű szerepük van az élőhelyek folytonosságának biztosításában, mely a flóra és fauna elemeinek megfelelő életteret biztosítanak.

A Tiszavasvári szikesek kiemelt jelentőségű természetmegőrzési területté nyilvánításakor az élőhelyvédelmi irányelv 4. cikkének (4) bekezdése alapján a terület természetvédelmi célkitűzései meghatározásra kerültek, valamint kiemelésre kerültek egyes jelölő értékek, amelyeket a kezelés során prioritásként kell kezelni. A Natura 2000 területek célkitűzései és prioritásai a területek hivatalos Natura 2000 adatlapjain (SDF) találhatóak.

1.12.4. Tájhasználati konfliktusok és problémák értékelése

Általános tájvédelem

A tájrendezés feladatai kiemelt szerepet kapnak Tiszavasvári Város településrendezési tervének készítésekor. A térséget táji, természeti adottságai miatt az OTRT az Országos ökológiai hálózat, valamint az Országos jelentőségű tájképvédelmi terület övezetébe sorolja. Mindkét övezet - egymás hatását erősítve - a táj természeti elemei és az azon kialakult, azzal szoros kapcsolatban maradt ember alkotta értékek összességének védelmét szolgálja. A tájképi elemek megtartását és védelmét úgy biztosítjuk, hogy az egyes területeket a tájvédelmet leginkább garantáló terület-felhasználási egységbe soroltuk. A település területén nincs zavaró táji elem.

Átjárhatóság

A közigazgatási területen nem találhatóak olyan nagy kiterjedésű területek melyeket hosszú szakaszokon kerítés, vagy más, az átjárhatóságot akadályozó építmény határolna. A terv távlatában is gondoskodni kell az átjárhatóság fenntartásáról. Különösen a mezőgazdasági üzemek (majorok) és a gazdasági területek tekintetében kell ügyelni arra, hogy az egyes bekerített nagy telkek (melynek egyik oldala hosszabb, mint 200 m) között az átjárhatóságot biztosító min. 3 m széles folyosók létesüljenek.

- 77 -

Szegélyhatás

Az erdőszélek, vízpartok értékes, nagy energiájú, faj- és alaggazdag zónák. Nagyon fontos a szegélyek épségének megőrzése, a szegélyek jótékony hatásának kiaknázása.

Tájrendezéssel kapcsolatban javasolt intézkedések

Az őshonos fafajták telepítése és még megtalálható társulásaik megőrzésére tett javaslat nem maradhat meg csak terv szinten. Lehetőség szerint mielőbbi telepítésük, a meglévő társulások megőrzése elengedhetetlen feladat. A belterületi zöldfelületek rehabilitációját, parkosítását, a készülő településrendezési terven való szereplését hosszú távú intézkedések között szerepeltetni kell.

A településrendezési terv települési táji környezetre gyakorolt hatása nem minősül jelentős hatásnak. A környezeti hatások a módosítások után szinten tartó, vagy az átminősítéseknek köszönhetően kedvezőbb környezeti állapotot eredményeznek. A módosítások nem eredményeznek az eredeti állapottól kedvezőtlenebb környezeti, tájképi változást.

A változtatások lokálisan az eredeti települési, táji környezetben a tájkép lényeges megváltoztatása nélkül valószínűsíthető meg és tartható fenn. A tájrendezési vizsgálatot, illetve értékelést a jelenlegi településszerkezeti terv terület felhasználási és szabályozási elemeiben bekövetkező változtatási igény tette indokolttá. A tájrendezési vizsgálat azzal, hogy feltárta a tervezett terület felhasználások, illetve beépítések által várható környezeti hatások mértékét, megalapozta a tervmódosítás megvalósításának jogszabályi és környezetvédelmi lehetőségét. A

vizsgálat várható hatások tekintetében megoldhatatlan ellentmondásokat nem talált. A terv összességében biztosítja a fenntartható fejlődés gazdasági, infrastrukturális, települési és társadalmi feltételeit. Megfogalmazza a környezeti és természeti, ökológiai értékekkel való hatékony gazdálkodás eszközeit, céljait.

1.13. Zöldfelületi rendszer vizsgálata

1.13.1 A települési zöldfelületi rendszer elemei

A települési zöldfelületeket a használhatóságuk szempontjából három típusba soroljuk:

- a korlátlanul látogatható (árokpart, út menti zöldsáv, parkok),
- a korlátozottan látogatható (temető, sportpálya),
- a magánterület.

A különböző típusú zöldfelületek együttesen illeszkednek bele a térségi, tágabb ökológiai hálózatba.

1.13.1.1. Szerkezeti-, kondicionáló szempontból lényeges valamint a zöldfelületi karaktert meghatározó elemek

A zöldfelületi rendszereket egy településen elsősorban a funkcionális, esztétikai, vizuális szempontok szerint kell kialakítani. Tiszavasvári zöldfelület gazdálkodása nem túl kedvező, de mivel laza szerkezetű beépítéssel bír, így a közterületi és magántulajdonú zöldfelületek együttesen a települési belterület nagy részét adják.

1.13.1.2. Zöldfelületi ellátottság értékelése

A város beépítettségéből fakadóan a zöldfelületi ellátottság elegendő, de növelése a későbbiekben célszerű. A zöldfelületekre az igényesség jellemző.

Utcafásítások:

A legjelentősebbek a nyárfák, akácfák, melyek az intézményterületen, utcafásításban, előkertekben jelennek meg, emellett említést érdemelnek a gyümölcsfák.

- 78 -

A széles keresztmetszvényű belterületi lakóutak jól fásítottak, a szűk keresztmetszetű utcáreszek fásítása nem lehetséges. Tiszavasvári területén gondozott közterületek, utcafásítások, intézményfásítások találhatók. A kisebbségben élők lakóterületein az utcafásítás nem jellemző.

Külterületi szántóföldek dűlőutjai mentén fasorok lettek telepítve.

A lakótelkek kertjei:

A terület növényzetének jelentős részét a telkek növényzete jelenti. A telkek növényzete a tulajdonos egyéniségétől függ, így az előkertekben örökzöldek, fenyők, évelők, rózsák és egynyári növények találhatók. A díszkertekben rózsafajták, loncok, fagyalok, borbolya, borostyánok kerültek telepítésre. A telkeket három részre osztják a kapukkal ellátott belső kerítések: első, középső és hátsó udvar. A hátsó udvar mögött kezdődik a kert, újabb kapuval és kerítéssel leválasztva. A háztáji kert jelentős részét gyümölcsösök, zöldséges kertek foglalják el. Az egész közigazgatási területen gondozott kertek a jellemzőek, a növényállomány széles skálája megtalálható.

1.13.2. A zöldfelületi rendszer konfliktusai és problémái

A település belterületén lévő, illetve a belterülethez kapcsolódó, a város térszerkezetét, arculatát, klimatikus viszonyait befolyásoló zöldfelületi rendszer elemeit illetően elmondható, hogy a meglévő, közhasznú, közcélú zöldfelületek gondozottak, a település magja értékes növényállománnyal rendelkezik.

Az utcákat kísérő zöldsávok állapota vegyes képet mutat. A település morfológiájából adódóan jellemzően szűk, kanyargós utcák fás növényállománnyal történő ellátása, egységes utcafásítás kialakítása nehezen megoldható.

Mindezt tovább nehezíti a település közterületeit behálózó, az utcákat követő légvezetékek, közműoszlopok rendszere is.

A meglévő közterek, az utcákat kísérő zöldsávok fejlesztése, a növényanyag lehetőség szerinti bővítése, a település arculatát, az utcaképeket negatívan befolyásoló, rontó elemek felszámolása javasolt.

1.14. Az épített környezet vizsgálata

1.14.1. Területfelhasználás vizsgálata

Közvetlen települési környezetünk képezi mindennapjaink életterét. A közterületek, utak, járdák, parkok ipari- és szolgáltató területek állapota közérzetünk alakításának igen jelentős tényezője, nem lehet tehát közömbös számunkra az azokkal kapcsolatos tevékenység.

Tiszavasvári szabálytalan alaprajzú két település összenövéséből kialakult halmaztelepülés. Szerkezetére jellemző volt a kétbeltelkes területfelhasználás. Településszerkezetének fejlődéséről könyvek szólnak pl. Honismereti Kutatások Szabolcs—Szatmárban. A legdöntőbb településformáló tényezők között a természeti adottságokon túl, az itt élő lakosságot, azok foglalkozását (állattenyésztés, földművelés), gazdasági erejét, kultúráját, történelmét, jövedelmi helyzetét említhetjük.

Tiszavasvári településrendezési terve törekszik a még megmaradt hagyományos utcaszerkezet fenntartására, a beépítési módok meghatározásánál pedig a hagyományos kisvárosias környezet kialakíthatóságára.

1.14.1.1. A település szerkezete, a helyi sajátosságok vizsgálata

A településszerkezet halmazos, összesen 208 utca szövi át a várost, ebből főutcának tekinthető a 36-os főút pár utcája: a Vasvári Pál út, a Kossuth Lajos út, a Petőfi út, emellett a Tiszavasvárit Tiszalöklével összekötő Bajcsy-Zsilinszky út, valamint a Tiszavasvárit Hajdúnánással összekötő és az Alkaloida Vegyészeti Gyár Zrt.-hez vezető Kabay János út. Szerkezetére a hajdú települések halmaz települési szerkezete jellemző, az intenzív beépítésű belső városmag, majd a peremterületek felé haladva a nagytelkes családi házas beépítés.

A település egy "Y"-hoz hasonló alakzatban épült ki, a 3 kivezető útvonalhoz igazodva, bár ez mára már elmosódottabb képet ad.

Tiszavasvári, mint fürdőváros és sportcentrum kínálja magát a turisták, vendégek számára. A városi strandfürdőt tápláló 85°C termálforrás gyógyvízzé nyilvánítása, a mozgásszervi és nőgyógyászati betegségek kezelésében tapasztalt jó eredmények, újabb lendületet adnak a város fejlődésének. A strand melletti Mákvirág Centrum a nyári aktív pihenést szolgálja, a Művelődési Központ és Könyvtár változatos programokkal egész évben várja a sportolni, szórakozni vágyókat. Lovas- és kerékpártúra útvonal is érinti a várost. A strand környezetében a horgászok és természetbarátok érintetlen környezetben hódolhatnak szenvedélyüknek. Vadászatra a Szikra Vadásztársaság szervezésében nyílik lehetőség. A Vasvári Pál Múzeum és a műemlékek megtekintése jeles kulturális program. A város hangulatához tartoznak azok a kisebb éttermek, fogadók, melyek az idelátogatóknak sajátos étel- és italajánlataikkal kedveskednek. A zenei életet gazdagítja a Városi Fúvószenekar, a Vasvári Népzenei Együttes, a gyermek néptánc-együttesek és a mazsorett csoportok.

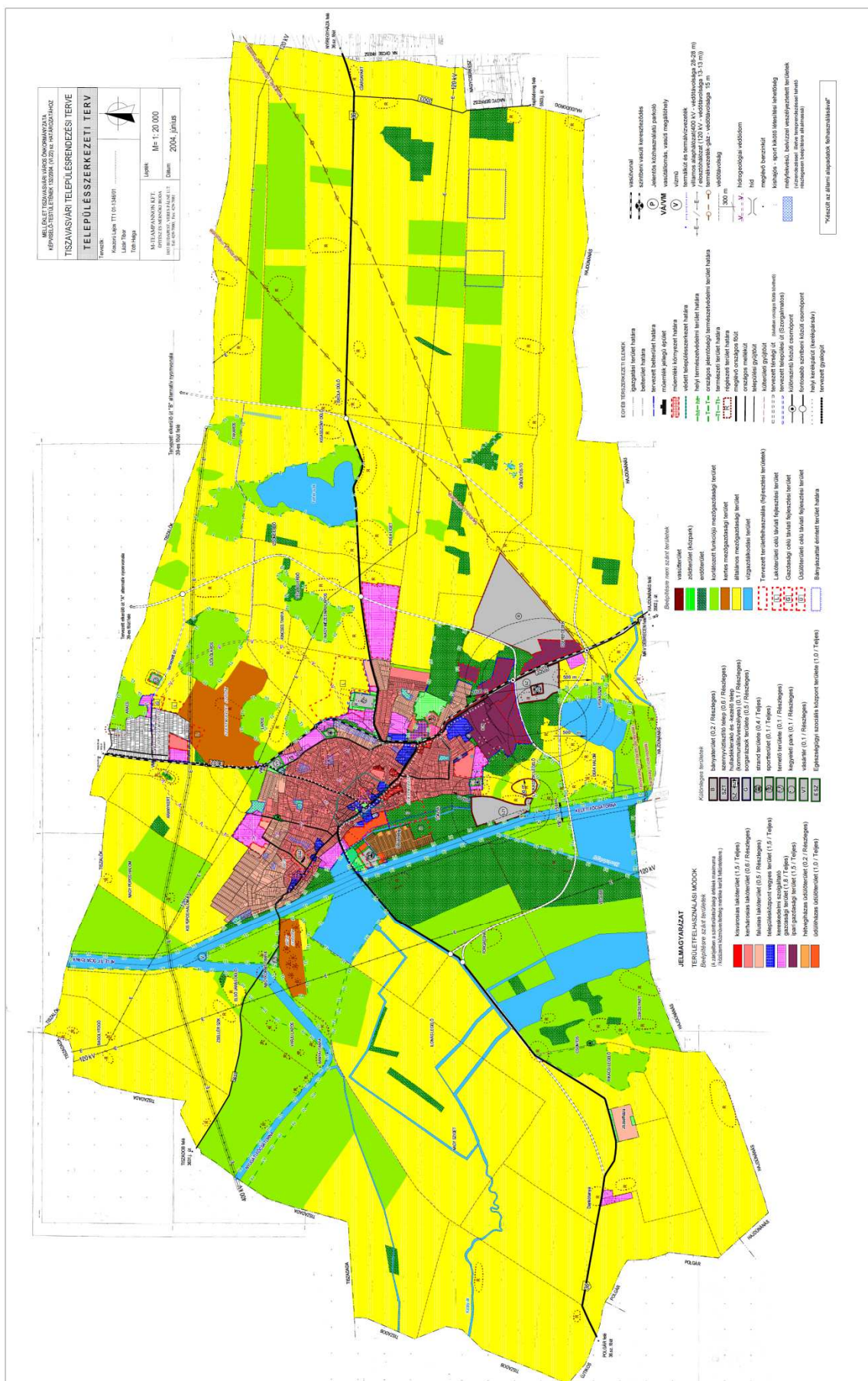

Települési összekötő út

Vasútvonal

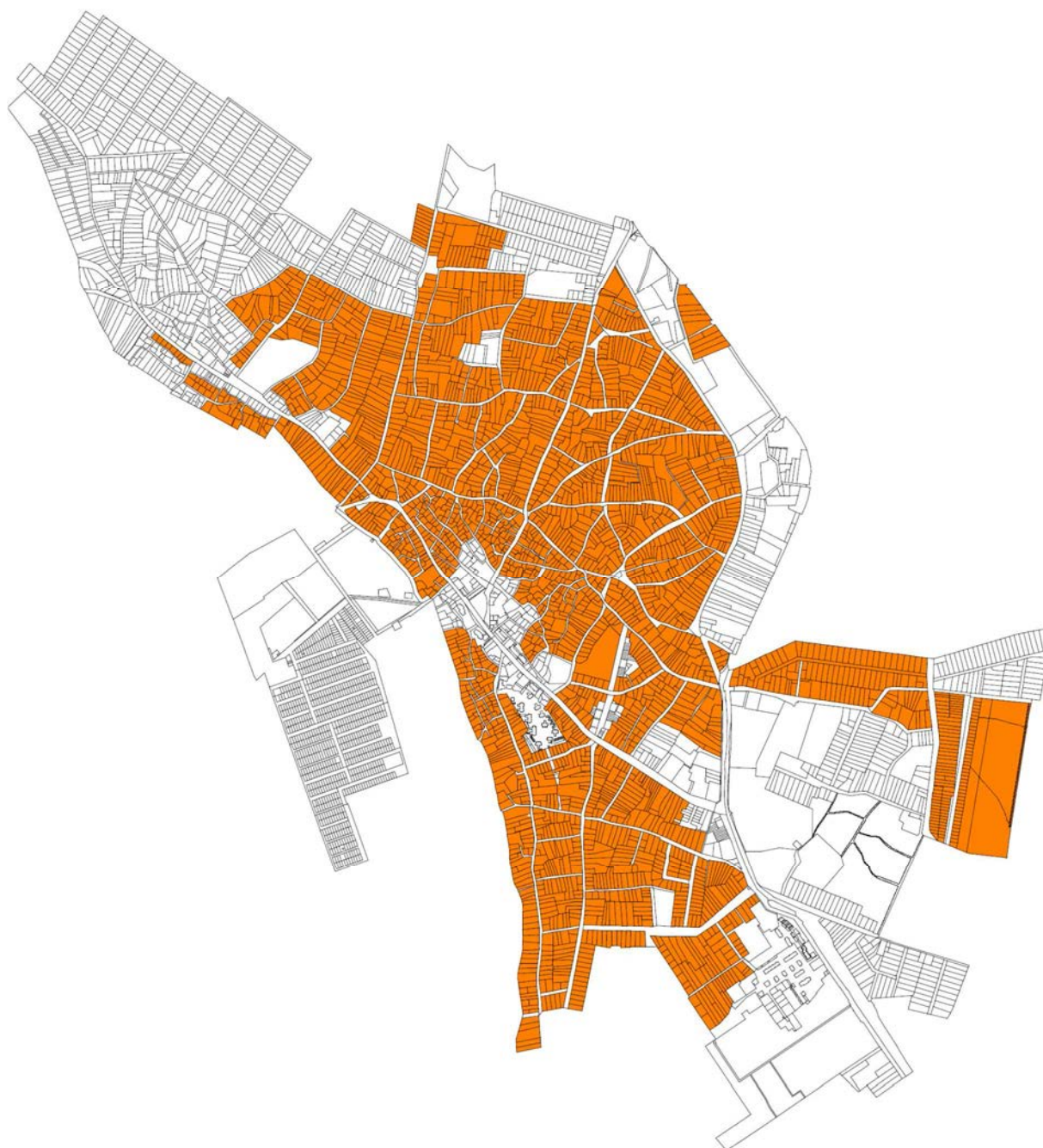
- 80 -

Települési összekötő út

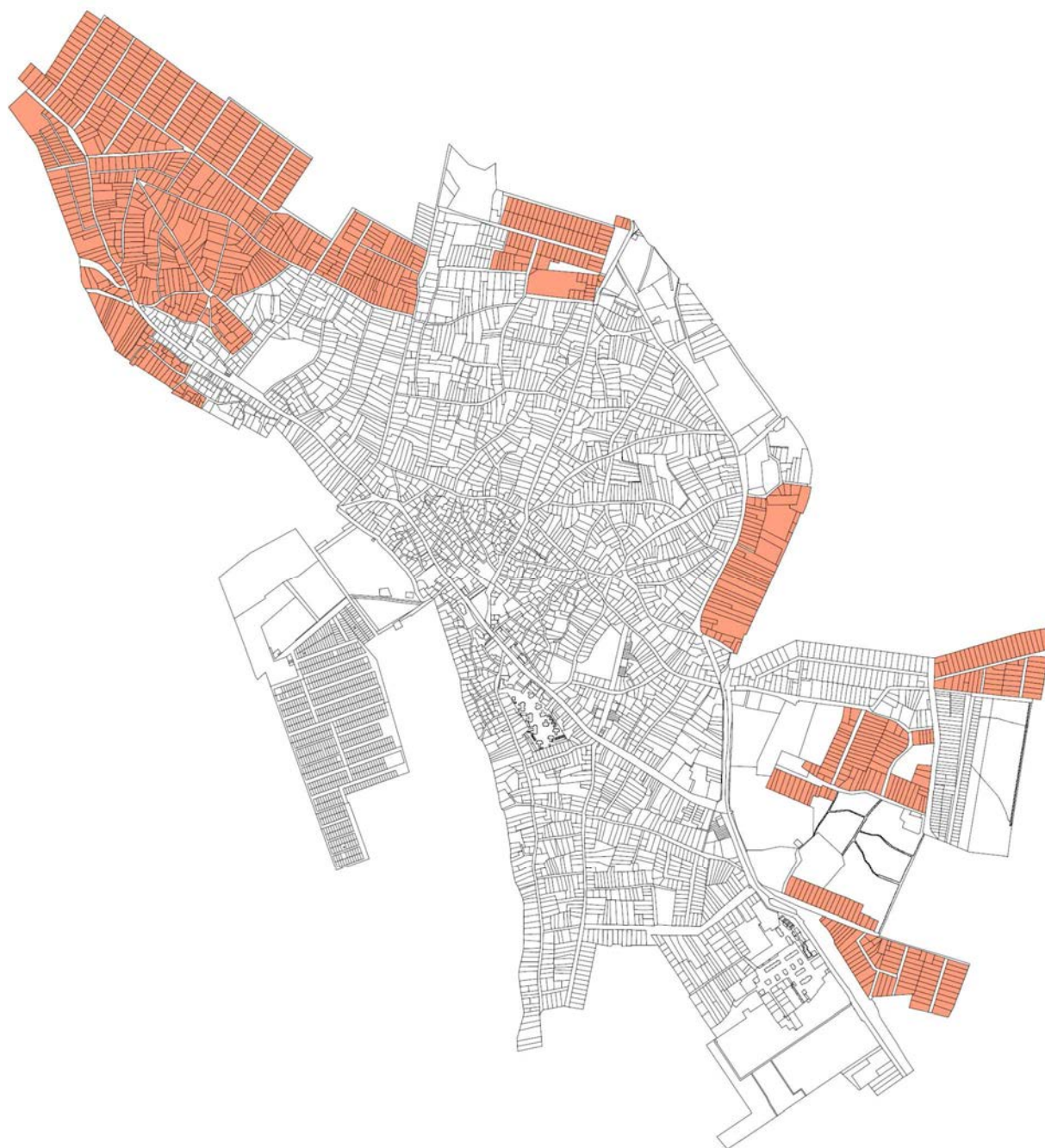

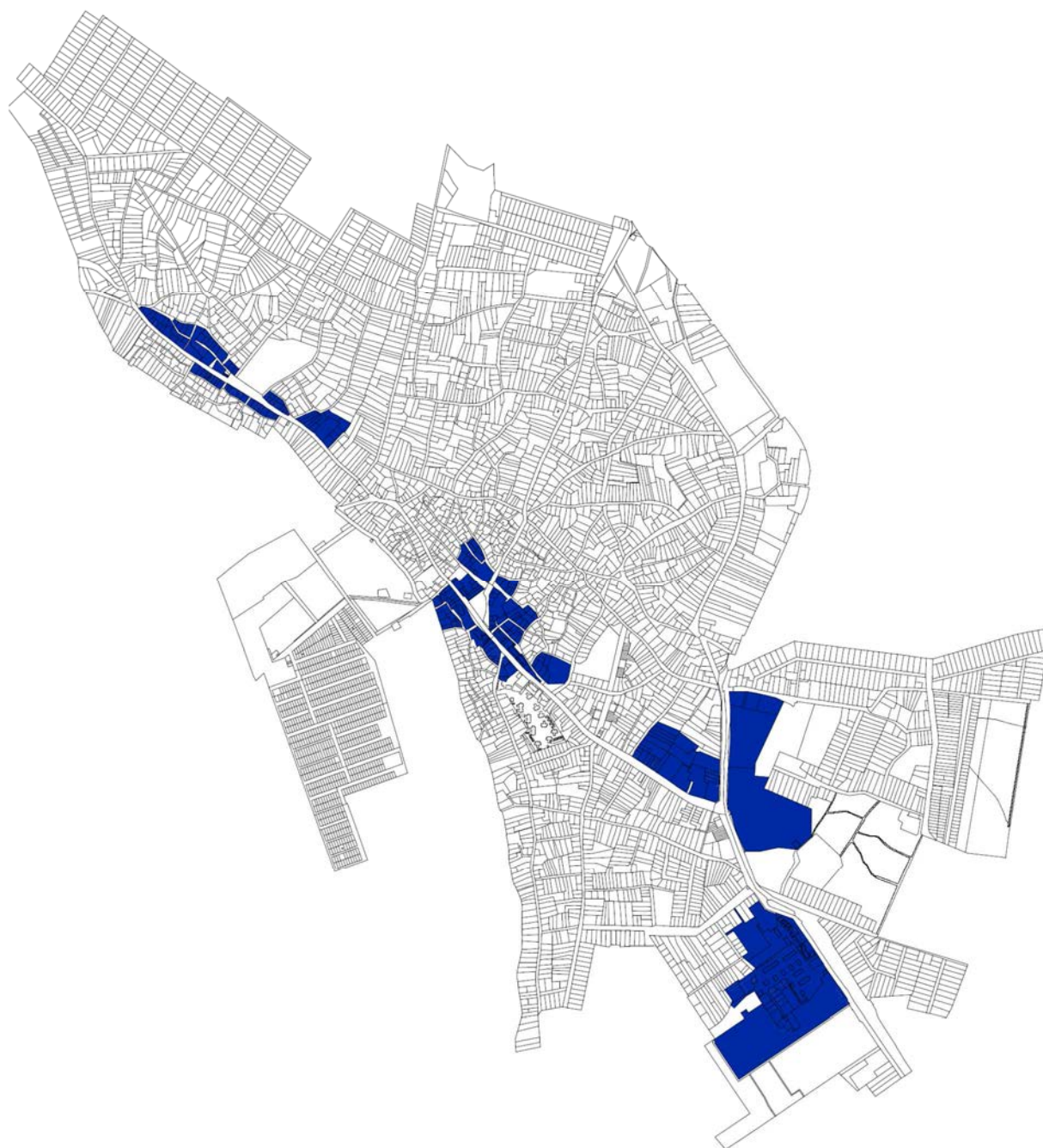
Kisvárosias lakóterület

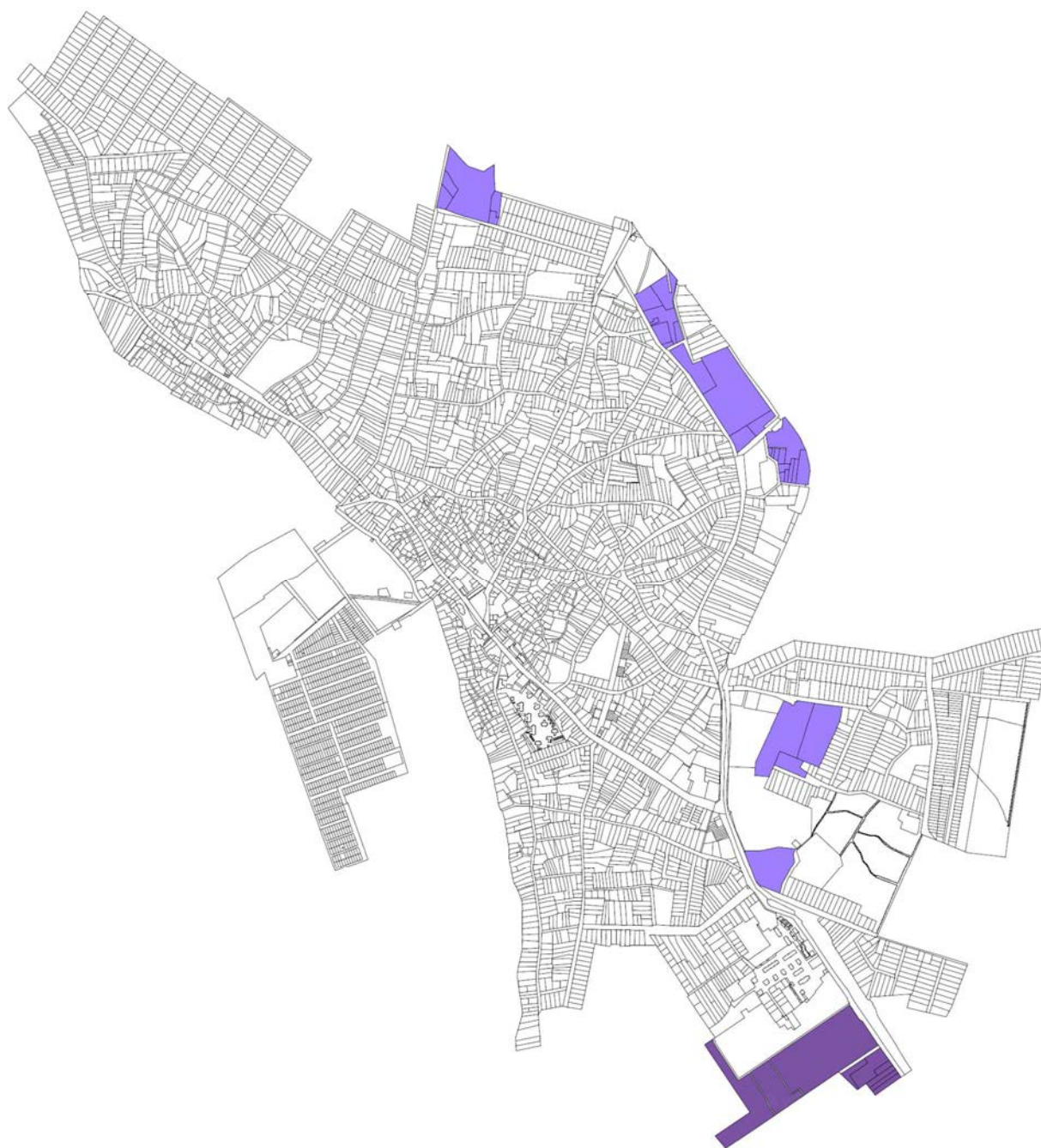
Kertvárosias lakóterületek

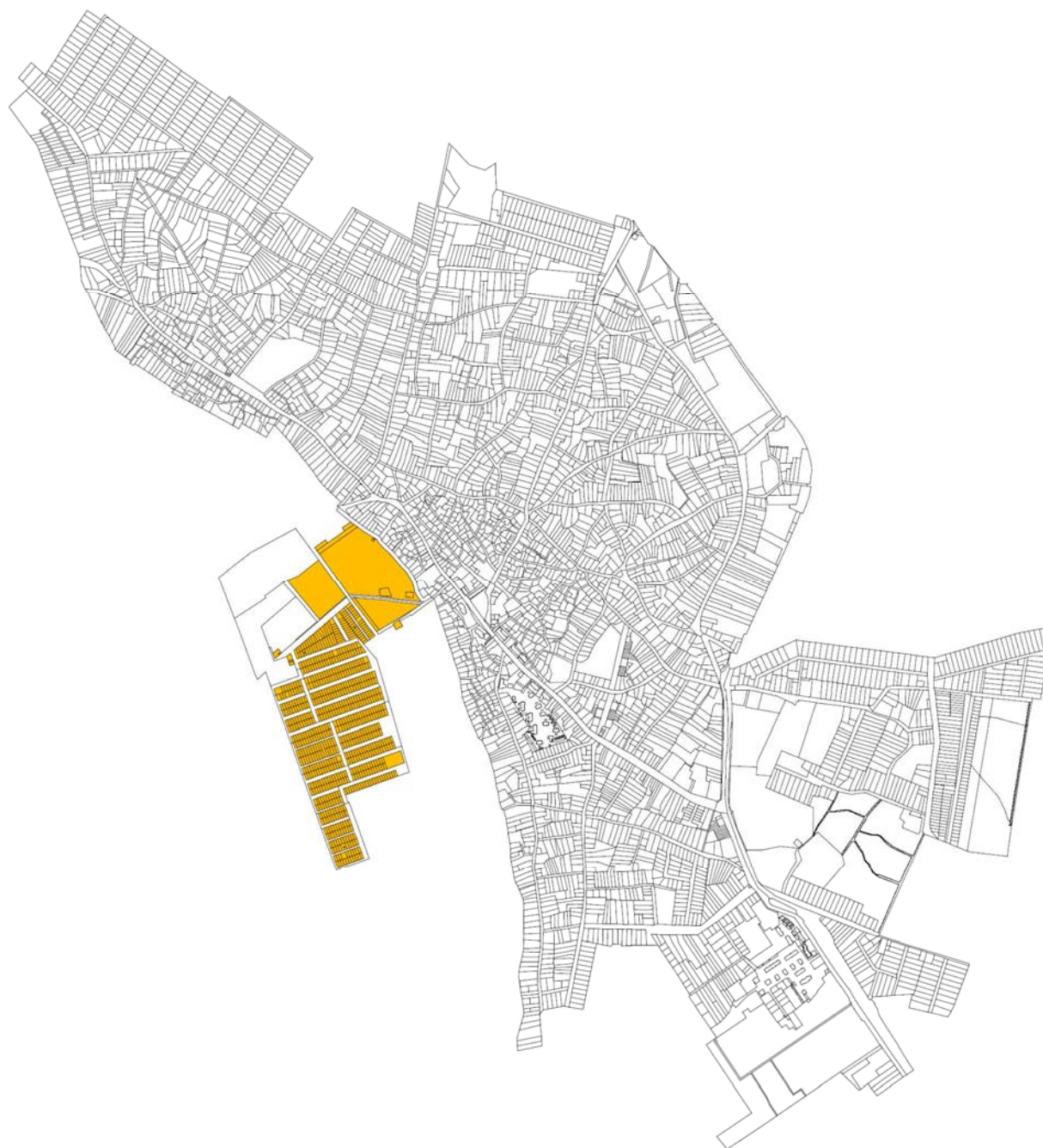
Falusias lakóterületek

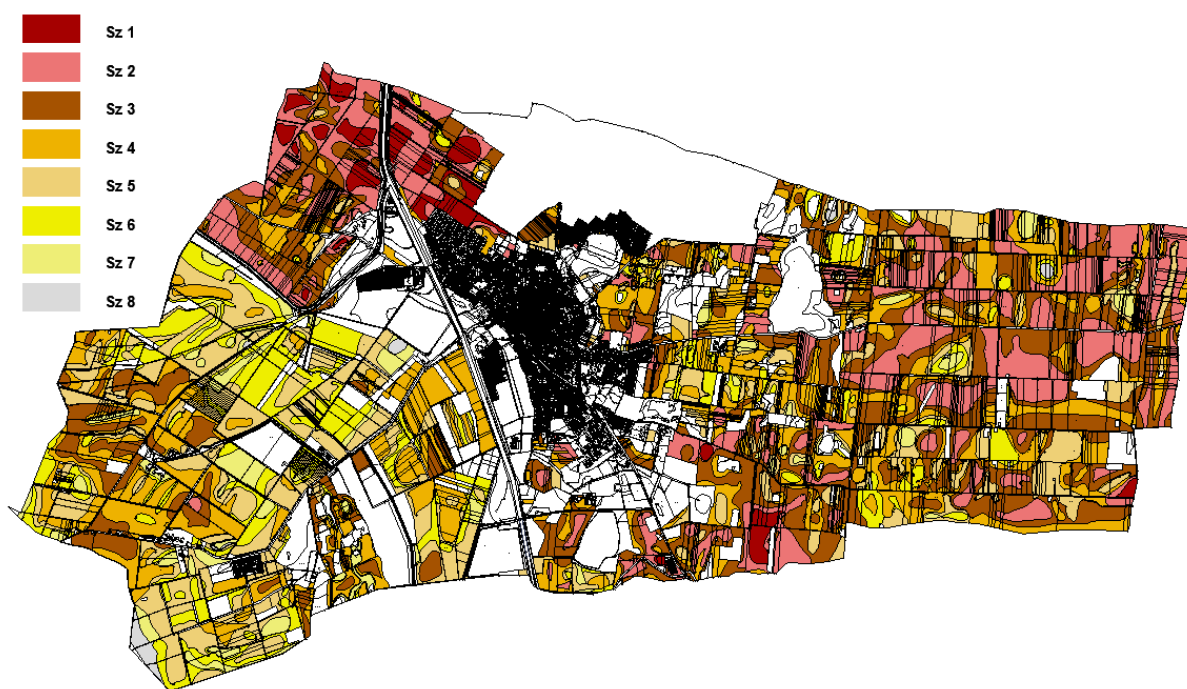
Vegyes területelhasználású terület

Kereskedelmi, gazdaági terület

Üdülőterület

Szántó területek és minőségi osztályuk

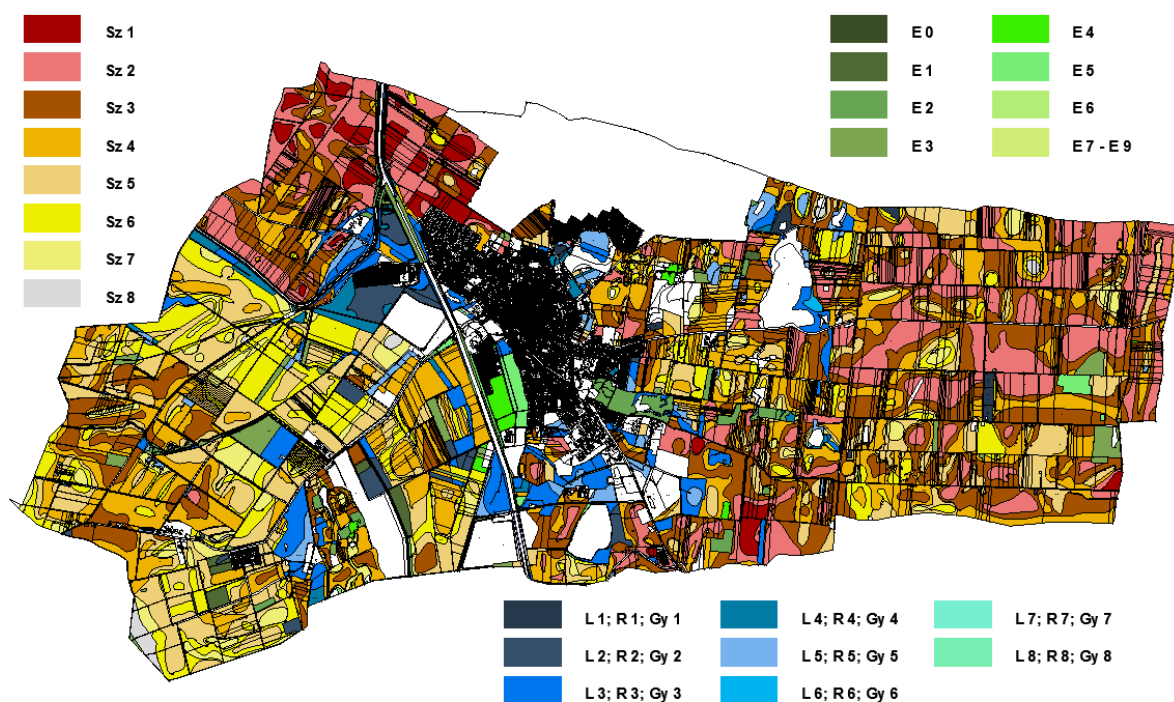

Legelő/gyep/rét területek és minőségi osztályuk

Erdőterületek és minőségi osztályuk

1.14.1.2. Az ingatlan-nyilvántartási adatok alapján, termőföld esetén a művelési ágak és a minőségi osztályok

Művelési ág felosztás minőségi osztályok szerint

1.14.1.3. Beépítésre szánt és beépítésre nem szánt területek

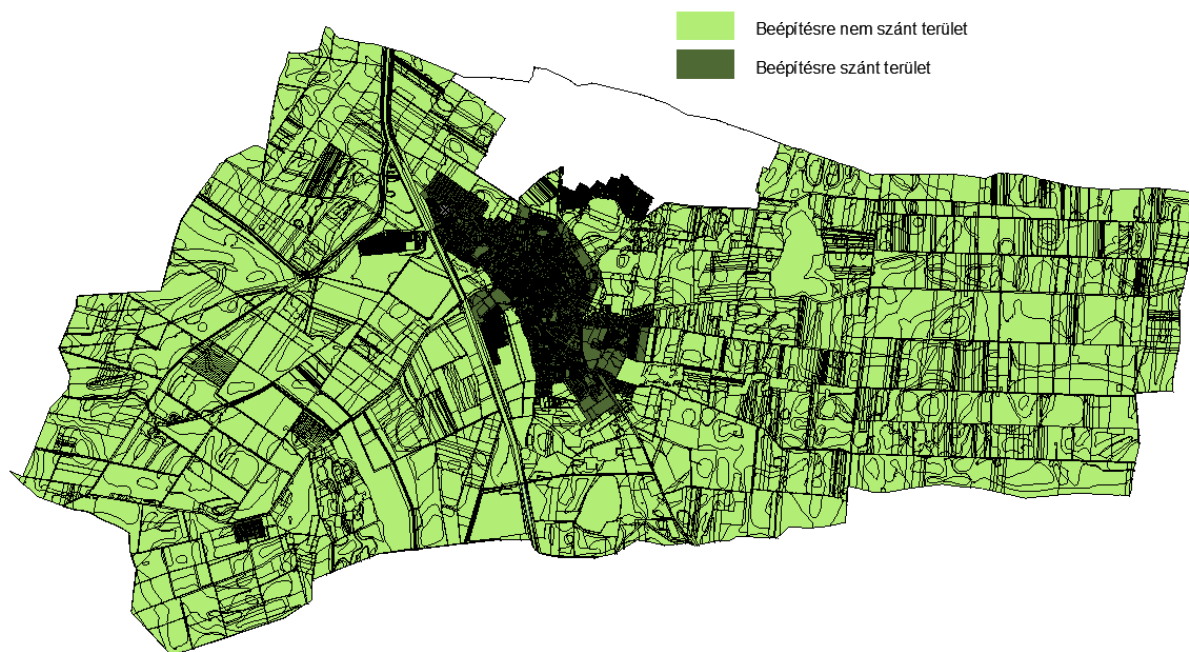
A város beépítésre szánt területe a következő terület-felhasználási egységekbe soroltak:

Területfelhasználási egységek		
Általános használat szerint	Sajátos használat szerint	
	Megnevezés	Jel
Lakóterületek	Kisvárosias lakóterület	Lk
	Kertvárosias lakóterület	Lke
	Falusias lakóterület	Lf
Vegyes területek	Településközponti vegyes terület	Vt
Gazdasági területek	Kereskedelmi, szolgáltató gazdasági terület	Gksz
	Ipari gazdasági terület	Gip
Üdülőterületek	Hétvégi házas üdülőterület	Üh
	Üdülőházas üdülőterület	Üü
Különleges területek	Sportterület	Ksp
	Strand terület	Kst
	Temetőterület	Kt
	Kegyeleti park terület	Kk
	Egészségügyi szociális központ	Kesz
	Vásártér	Kvt
	Sorgarázsok területe	Kg
	Szennyvíztisztító-telep	Kszv
	Kommunális szilárd és veszélyes hulladéklerakó	Ksz
	Bányaterület	Kb
	Mezőgazdasági üzemi terület	Kmü

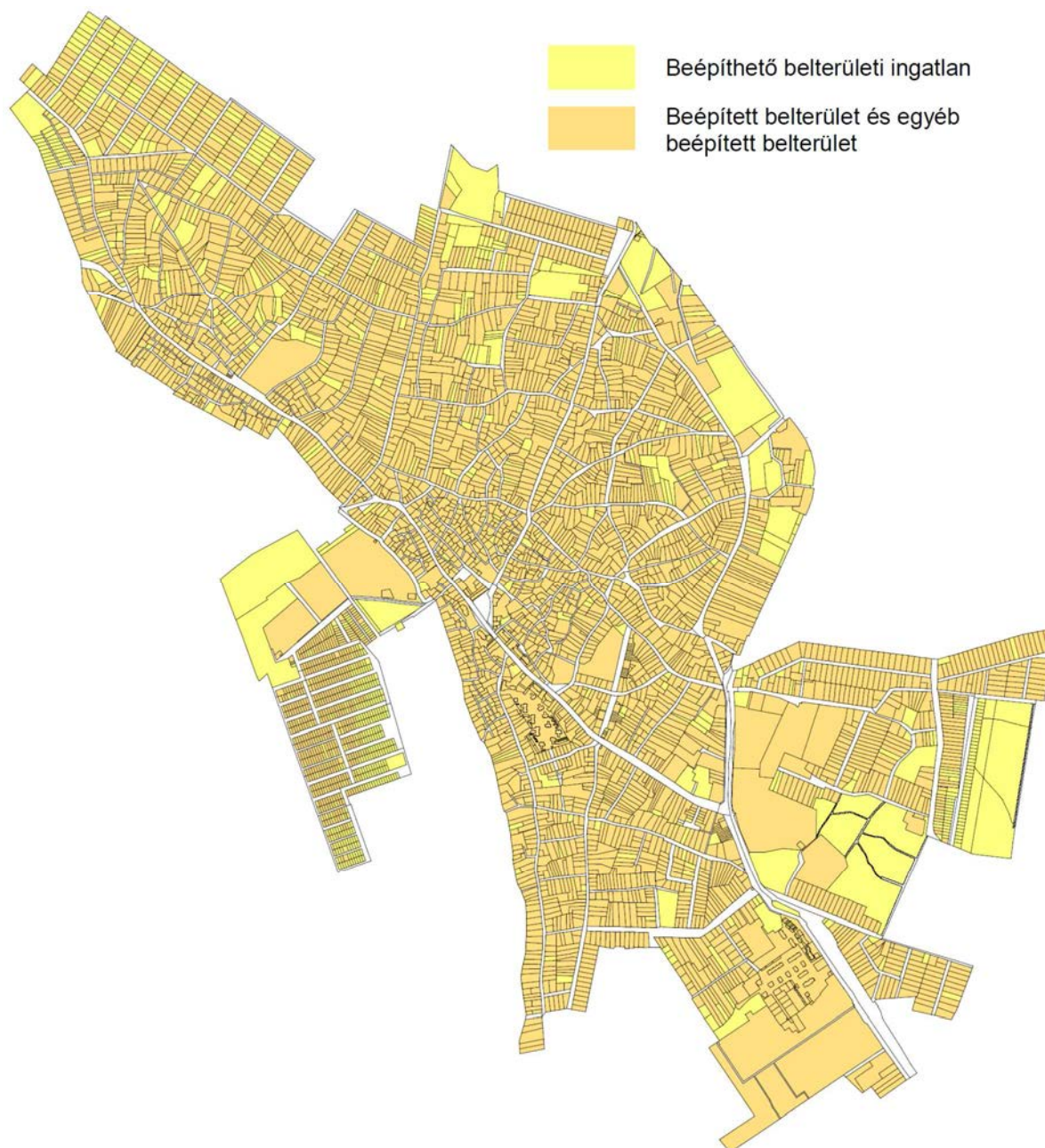
- 90 -

Tiszavasvári területén a beépítésre nem szánt területek az építési használatuk általános jellege valamint sajátos építési használatuk szerint a következő területfelhasználási egységek közé sorolandók:

Területfelhasználási egységek		
Általános használat szerint	Sajátos használat szerint	
	Megnevezés	Jel
Közlekedési és közmű területek	Közút	K
	Vasút	KÖk
Zöldterületek	Közpark	Z
Erdőterületek	Védelmi rendeltetéssel	Ev
	Gazdasági rendeltetéssel	Eg
	Egészségügyi- szociális, turisztikai rendeltetéssel	Ee
Mezőgazdasági területek	Általános mezőgazdasági terület	Má
	Korlátozott funkciójú mezőgazdasági területek	Mko
	Kertes mezőgazdasági terület	Mk
Vízgazdálkodási területek	csatornák és a vízfolyások medre, töltései, Fehér szik tó	V
	halastavak	Vh
	gátórház, vízmű területek	Vg
	a Szikes tó területe	Vtó

Beépítésre szánt és beépítésre nem szánt területek

Beépített és beépíthető belterület

1.14.1.4. Funkció vizsgálat (intézményi ellátottság, funkcionális és ellátási kapcsolatos)

A város intézményi ellátottsága a hasonló nagyságrendű városokkal egyezik meg. Az intézményi területek többsége Tiszavasvári közigazgatási területének vonzáskörzetére terjed csak ki.

Közigazgatás:

- Városi Polgármesteri Hivatal
- Szabolcs-Szatmár-Bereg Megyei Kormányhivatal Tiszavasvári Járási Hivatala
- NAV Ügyfélszolgálati Iroda
- Tiszavasvári Önkormányzati Tűzoltóság
- Tiszavasvári Rendőrkapitányság

Oktatási, nevelési intézmények:

- Pedagógiai Szakszolgálati Központ, Nevelési Tanácsadó, Logopédiai Intézet és Konduktív Pedagógiai Intézmény
- Tiszavasvári Középiskola, Szakiskola és Kollégium
- Hankó László Zeneiskola
- Tiszavasvári Általános Iskola
- Tiszavasvári Egyesített Óvodai Intézmény
- Magiszter Alapítvány Óvoda, Általános Iskola, Középiskola és Szakiskola Tagintézményei

Kulturális intézmények:

- Találkozások Háza Művelődési Központ és Könyvtár
- Tiszavasvári Városi Könyvtár
- Vasvári Pál Múzeum
- Civil Ház
- Cigány Közösségi Ház

Egészségügy:

- Háziorvosi rendelők
- Fogászati rendelők
- Orvosi ügyelet
- Tiszavasvári Szociális-, Gyermekjóléti és Egészségügyi Szolgáltató Központ
 - Járóbeteg Szakrendelő
 - Védőnői Szolgálat
 - Labor
 - Fogászati Röntgen

Szociális ellátás:

- Tiszavasvári Bölcsőde
- Tiszavasvári Szociális-, Gyermekjóléti és Egészségügyi Szolgáltató Központ
 - Fogyatékos személyek otthona
 - Támogató Szolgálat
 - Családok Átmeneti Otthona

Sport:

- Városi Sportcsarnok
- Tiszavasvári Strandfürdő
- Városi Sporttelep
- Tiszavasvári Sportegyesület

Hitélet:

- Tiszavasvári Református Egyház
- Görög Katolikus Egyházközség
- Tiszavasvári Római Katolikus Egyház

Közlekedés:

- Tiszavasvári vasútállomás
- Egyházerdő vasúti megállóhely

Egyéb közintézmények:

- Posta
- Temető
- Bankok
- Takarékszövetkezet
- Ifjúsági tábor

Intézmény típusa	Központ	Eljutási idő * Óra:Perc	Távolság km
Építésügyi Hivatal	Nyíregyháza	0:34	33,75918
Építésügyi körzetközpont	Nyíregyháza	0:34	33,75918
Fogyasztóvédelmi Felügyelőség	Nyíregyháza	0:34	33,75918
Gyámhivatal	Tiszavasvári	0:0	0
Járási Hivatal	Tiszavasvári	0:0	0
Katasztrófavédelmi kirendeltség	Nyíregyháza	0:34	33,75918
Kerületi Állategészségügyi és Élelmiszer-ellenőrző Hivatal	Nyíregyháza	0:34	33,75918
Kistérségi ÁNTSZ	Nyíregyháza	0:34	33,75918
Környezetvédelmi, Természetvédelmi és Vízügyi Főfelügyelőség	Debrecen	0:57	57,60623
Körzeti Földhivatal	Nyíregyháza	0:34	33,75918
Megyei földhivatal	Nyíregyháza	0:34	33,75918
Megyei Katasztrófavédelmi Igazgatóság	Nyíregyháza	0:34	33,75918
Megyei Kormányhivatal Egészségbiztosítási Pénztári Szakigazgatási Szerv	Nyíregyháza	0:34	33,75918
Megyei Kormányhivatal Élelmiszerlánc-biztonsági és Állategészségügyi Igazgatósága	Nyíregyháza	0:34	33,75918
Megyei Kormányhivatal Erdészeti Igazgatósága	Debrecen	0:57	57,60623
Megyei Kormányhivatal Földművelésügyi Igazgatósága	Nyíregyháza	0:34	33,75918
Megyei Kormányhivatal Mérésügyi és Műszaki Biztonsági Hatóság	Debrecen	0:57	57,60623
Megyei Kormányhivatal Munkaügyi Központ	Nyíregyháza	0:34	33,75918
Megyei Kormányhivatal Növény- és Talajvédelmi Igazgatósága	Nyíregyháza	0:34	33,75918
Megyei népegészségügyi szakigazgatási szerv	Nyíregyháza	0:34	33,75918
MKh. Munkavédelmi és Munkaügyi Szakigazgatási Szerveinek Munkavédelmi Felügy.	Nyíregyháza	0:34	33,75918
MKh. Munkavédelmi és Munkaügyi Szakigazgatási Szervének Munkaügyi Felügy.	Nyíregyháza	0:34	33,75918
Munkaügyi központ kirendeltsége	Tiszavasvári	0:0	0
NeKI Kirendeltség	Debrecen	0:57	57,60623
Nemzeti Adó- és Vámhivatal Megyei Vám- és Pénzügyőri Igazgatósága	Nyíregyháza	0:34	33,75918
Nemzeti Adó- és Vámhivatal Regionális Adó Főigazgatósága	Debrecen	0:57	57,60623
Nemzeti Adó- és Vámhivatal Regionális Vám- és Pénzügyőri Főigazgatósága	Debrecen	0:57	57,60623
Nyugdíjbiztosítási Igazgatóság	Nyíregyháza	0:34	33,75918
Polgármesteri hivatalok	Tiszavasvári	0:0	0
Rendőrkapitányság	Tiszavasvári	0:0	0
Szociális és gyámhivatal	Nyíregyháza	0:34	33,75918
Városi Bíróság	Nyíregyháza	0:34	33,75918
Vízügyi Igazgatóság	Debrecen	0:57	57,60623

* Az elérési idők meghatározása során az országos közúthálózaton, illetve a belterületen a KRESZ által meghatározott általános sebességhatárításokkal (130, 110, 90, 50 km/h), kompok esetében 7 km/h sebességgel számolva.

1.14.1.5. Alulhasznosított barnamezős területek

Tiszavasvári alulhasznosított barnamezős területei a következők:

- Szilági utcában található Magtár épülete, mely 2009-ben leégett.
- Alkaloida Vegyészeti Gyár Zrt. felhagyott üzemi területei
- Volt gépgyári terület

1.14.1.6. Konfliktussal terhelt (szlömösödött, degradálódott) terület

A KSH 2011-es népszámlálási adatai alapján elmondható – a 314/2012-es Kormányrendelet 10. melléklete szerinti szegregációs mutatók alapján történő lehatárolás alapján (2000 főnél népesebb város és község esetében a szegregációs mutató nagyobb vagy egyenlő, mint 35%) –, hogy Tiszavasvári belterületén 2 db szegregátum található. Az egyik szegregátum Tiszavasvári belterületén található: a Széles utcán a település keleti irányában a 36-os főútból nyílik, míg a másik Tiszavasvári egyik külterületén, Tiszavasvári központjától nyugatra, a 36-os úton Polgár felé, Józsefházán helyezkedik el.

A népszámlálás során regisztrált adatok alapján, jóval meghaladja a város roma lakosságának aránya, a valós értéket kb. 16–17% körüli lehet. A helyi romák többsége két településrészen, szegregált körülmények között él. Korábbi tanulmányok szerint a bűdi városrész É-i felében inkább romungrók, míg a Külső-Szentmihály K-i felén oláh cigányok laktak. Mára ezek a határvonalak elmosódottabbak, de a két városrészben az életkörülmények lényegesen rosszabbak a város többi részénél.

1.14.2. A telekstruktúra vizsgálata

A belterületnek a szerkezetét a két korábbi település - Bűd és Szentmihály – alapvetően meghatározza. A telkekre a kétbeltelkes területhasználat volt a jellemző.

Tiszavasvári város szerkezetére a halmazos települési szerkezet jellemző. A központban az intenzív beépítésű belső városmag a jellemző, kifelé haladva a családi házas, nagy telkes beépítés a jellemző. Az utcahálózatot és a telkek kialakulását a szabálytalanság jellemzi. Szabályos utcákkal kizárólag az újonnan kialakított lakóterületeken, illetve az üdülőterületen és a város peremén található. Ezek a helyeken azonos méretű, szabályosan kialakított telkek találhatók.

A település központjának a Városháza körüli tér mondható. A két korábbi településnek alközpontjai alakultak ki, melyek azonban nem váltak valóságos alközponttá.

- 95 -

1.14.2.1. Telekmorfológia és telekméret vizsgálat

A település értéke, erőforrása az a természeti-topográfiai adottságok folytán kialakult érdekes együttélés, amelyet a síkvidéki falusias település és központja, a mélyebb fekvésű, dombosabb külterülete, a csatorna és környéke, a nagymértékű erdősültsége jelent. A legkorábbi megtelepülés vonala a többszörösen „hajló” Kossuth Lajos utca nyomvonala, illetve e területek környezete.

A települést elsősorban szántóföldi mezőgazdasági területek, kertes mezőgazdasági területek (gyümölcsös-, szőlőskertek) határolják. Külterületi mezőgazdasági területeit szántók alkotják. A szántóterületek mellett jelentős aránnyal bírnak az erdőterületek, melyek fő alkotóeleme az akác. A település belterületének környezetében több gyümölcsös található. A gyeptel, réstel, legelőterületek is jellemzőek a közigazgatási területen. Meghatározó elemei a településnek, mely az állattenyésztés feltételeit alapozza meg. A külterületet az összerület 89,4 %-a, ami 212 304,1406 hektárt tesz ki. A belterület, inkább centrálisan terül el a közigazgatási területen belül 9,05 %-ban, 21 497,7510 hektáron. A zártkertek foglalnak el legkevesebb részt a közigazgatási határon belül, mintegy 1,55 %-ban, 3 659,5531 hektáron.

Fekvés	Összes terület (m²)	Összes terület (ha)	Összes terület százalékos aránya
belterület	214 977 510	21 497,7510	9,05 %
külterület	2 123 041 406	212 304,1406	89,4 %
zártkert	36 595 531	3 659,5531	1,55 %
Összesen	2 374 614 447	100	100

A település területének döntő részét a falusias karakter jellemzi. A korábbi településszerkezet a Rákóczi u., Vízmű u. és Nagy út mentén alakult ki. A leágazó utcák beépítése szintén a falusias lakóterületre utal. A régi településrész mentén nem követi a törtvonalú telekformákat, az egyenes szalagtelkek az „ősközség” főutcájának mentén aránylag széles, viszont változatos hosszúságú ingatlanokat eredményeztek. Az utólagos telekosztásoknál, és beépítéseknél már az utóbbi évtizedekben megszokottá vált a 16-18 m-es szélesség, és a (80)-100-120 m hosszú telkek a jellemzőek. A „főutca” mentén elvétve található régi lakóházak kivételével, az új utcák ingatlanjai előkertes beépítésűek. Hátranyúló szalagtelkei általában sorosak, ritkábban kétsorosak (nyári konyha épület szélesebb ingatlanon a jellemző).

A paraszttudvarokra a tagolt épületelrendezés a jellemző. A beltelkek három udvarrészre osztódnak és ezeken egymáshoz építve helyezkednek el a melléképületek. A lakóházzal kezdődő épülettömb mögött helyezkednek el az egyre kisebb traktusmélységű (így egyre alacsonyabb gerinc magasságú) gazdasági épületek. A település belterületét a főutca mentén a településközpontban a közintézmények környezetében már a településközponti karakter jellemzi.

A falu utcái előkertes beépítésűek. Szalagtelkei közül a szegényebb porták udvarának elrendezése tiszta soros. A részekre osztott udvarra a tagolt épületrendezés jellemző.

A XX. század elején Tiszavasvári régi típusú épületei közül a lakóházainak a legnagyobb része három- ritkán két- vagy négyosztatú volt, melyeknek az udvari hosszoldalról nyílt a bejárata a pitvarba. Ebből lehetett megközelíteni a nagyház (utcai szoba) és szemben a fűstház, valamint a belső kamra vagy kisház. A negyedik helyiség az úgynevezett külső kamra, mely az udvarról nyílt.

Az épületek falaira, azokon belül a régebbiekre a karóvázas szerkezet, míg az újabbakra a vert vagy vályogfal volt a jellemző. A tetők szalmával fedettek és szarufás kialakításúak. A barokkos vakolatlizenákkal és keretekkel - párkányokkal díszített utcai homlokzat általában nyeregvető volt, de a csapott nyeregvető sem ritka. Az udvari hosszúoldalon gyakori volt a tornác és a rangosabb házakon, a két végén téglából falazott tornácoszlopok között általában falazott oszlopok sorakoztak. A fűstházakból a szabadkémények már hiányoztak, úgyszintén a szobák kívülről fűthető boglyakemencéi is.

- 96 -

1.14.2.2. Tulajdonjogi vizsgálat

A településen összesen 4571 épület található. Ebből 4462 magántulajdonban van, 91 épület az Önkormányzaté, és 18 épület más intézmény vagy szervezet tulajdonát képezi a 2011-es népszámlálási adatok alapján.

1.14.3. Önkormányzati tulajdon kataszter

Az Önkormányzati tulajdonban lévő ingatlanok felsorolását a Tiszavasvári Város Önkormányzat Képviselő-testületének 31/2013. (X.25.) önkormányzati rendelete az önkormányzat vagyonáról és a vagyongazdálkodás szabályairól határozza meg.

31/2013. (X.25.) önkormányzati rendelete mellékletei alapján	Meghatározás	Mennyiség (db.)
1. melléklet	Forgalomképtelen törzsvagyon körbe sorolt ingatlanok	597
2. melléklet	Nemzetgazdasági szempontból kiemelt jelentőségű vagyon	8
3. melléklet	Korlátozottan forgalomképes törzsvagyon	44
3.1 melléklet	Nem többségi tulajdonában lévő gazdasági társaságokban fennálló részesedései	3
4. melléklet	Forgalomképes ingatlanok	478

1.14.4. Az épületállomány és a környezet geodéziai felmérése

A 2011-es népszámlálási adatokat felhasználva a következő adatok olvashatók le:

A lakóegységek rendeletetése							
lakott		nem lakott				együtt	
4271		286				4557	

A lakások szobaszám szerint			
1 szoba	2 szoba	3 szoba	4 vagy több szoba
293	1510	1819	949

A lakások építési év szerint							
1946 előtt	1946-1960	1961-1970	1971-1980	1981-1990	1991-2000	2001-2005	2006-2011
349	589	808	1105	1072	418	142	88

A lakások alapterület szerint							
29 m2 alatt	30-39 m2	40-49 m2	50-59 m2	60-79 m2	80-99 m2	100 m2 fölött	egy lakásra jutó alapterület(m2)
53	73	182	591	1265	1148	1259	83

1.14.5. Az építmények vizsgálata

A város épületállománya, a házak karaktere Tiszavasváriban meglehetősen vegyes, ami egyaránt összefügg a telekrendszer vegyességével, az építés korával, az eltérő időszakokban történt építés keveredésével, nem utolsósorban pedig a házak igen különböző építészeti színvonalával. A település belterületén a hagyományos falusi porták mellett az alábbi egyéb jellegzetes típusok találhatók a községben:

- hatvanas években épült sátozott "kockaépületek" - a település belsőbb területein mindenütt fellelhetők, sajnos a településkép szerves részeivé váltak;
- utcavonalra merőleges tetőgerincű újabb házak - szélesebb traktussal épültek a 80-as években, esetenként a településképben méreteikkel zavaróak, különösen, ha tetőtér-beépítéssel épültek;
- a legutolsó évek "divatos" épületei - szerencsére csak viszonylag nagyon-nagyon kevés számban lelhetők fel túlformált, túldíszített házak.

Az építészeti heterogenitás ellenére a község épületállománya jól illeszkedik a tájba, ami elsősorban a magastetős hagyománynak, a település sajátos morfológiáját tisztelően tartó korábbi településrendezésnek és a helyi értékvédelemnek tudható be.

1.14.5.1. Funkció, kapacitás

A KSH 2011-es népszámlálási adatai és a helyszíni bejárás alapján megállapítható, hogy a nem lakott lakások aránya magas, amely meghaladja a 6,28 %-ot. A lakott lakások száma 4271 db volt, míg a nem lakott lakások száma 286 db-ra tehető. Ha összevetjük a jelenlegi lakosságot, ami 13253 fő, valamint a lakott épületeket, akkor kivehető, hogy arányosan az egy lakóépületben élő lakosok száma 3,10 főre tehető.

1.14.5.2. Beépítési jellemzők (beépítési mód, beépítési mérték, sűrűség)

A beépítési mód meghatározását, az épület magasságát, a beépítettség mértékét, a telek legkisebb kialakítható területét, valamint az újonnan telekosztásra kerülő területeken a telek méreteit a jelenleg hatályos SZT és a HÉSZ különböző területekre vonatkozó részletes előírásai tartalmazzák, melyek a kialakult állapotok elsődlegességét hangsúlyozzák. A településen oldalhatáron és szabadonálló beépítési mód van jelen. Zártosrú

beépítés csak egy-egy tömbben található. A beépítési százalék értéke a kicsi telkeknek köszönhetően magasabb, mely a városiasság jelképe.

1.14.5.3. Magasság, szintszám, tetőidom

A jellemző építménymagassági érték a 4,5 m-es építménymagasság. A lakóépületek jellemzően földszintesek vagy földszint+tetőtér beépítések, tehát 2 szintes, alápincézetség esetén 3 szintesek. Köz- és gazdasági épülettípusok esetében a 4,5 vagy 6,0 illetve ritkán a 7,5; 9,0 és 10 m-es építménymagasságok is előfordulnak. A tetőidom jellemzően utcafrontra merőleges nyeregtető és sádtető, társasházaknál lapostető. A hagyományos oldalhatáron álló beépítési mód a településen jellemzően megmaradt. A legmagasabb épületek bizonyos kertvárosias lakóterületen 12,5 m, bizonyos településközpont vegyes területen 15,0 m, az ICN Alkaloida ipari gazdaági területen 16,0 m megengedett építménymagassággal építhető építmények.

1.14.5.4. Településkarakter, helyi sajátosságok: utcakép, térarány, jellegzetes épülettípusok

Tiszavasvári a szabálytalan alaprajzú települések közé sorolható, ahol a szabálytalanság az összes fontos morfológiai elemet (utcahálózat, telekfelosztás, a házak telkeken belüli elrendezése) felöleli.

A halmazfalu olyan település, amelynek belső magja szabálytalan alaprajzú, és e települési szabálytalanság minden lényeges alaprajzi vonásra kiterjed, ugyanakkor az újonnan kialakult településrészekben egymásra merőleges utcák találhatók, egyenlő nagyságú telkekkel. Házai a központi belterületen rendszertelen összevisszaságban állnak, utcái rövidek, zezugosak, míg az új településrészekben mesterséges településrendezés nyomai találhatók.

A település két település fúziójából alakult ki, melyeknek külön-külön volt belső magjuk, de az összeolvadáskor a Városháza tere vált a település központjává.

A város központi területe városias beépítésű, kicsi, rövid telkekkel rendelkezik, míg a központtól távolodva telkek hosszabbodnak és szélességük is nagyobb.

Tiszavasváriban fellelhetők a kisvárosokra jellemző karakterű épületek, épülettípusok, melyek közül a gyógyszertár lakótelepén lévő társasházak az egyik legszembetűnőbb példája.

Közterületek

Közterületek

- 99 -

1.14.6. Az épített környezet értékei

1.14.6.1. településszerkezet történeti kialakulása, történeti településmag

A város két település: Búd és Szentmihály összeolvadásával jött létre. 1941-ben, a közigazgatási egyesítés után a Büdszentmihály nevet kapta. A ma használatos Tiszavasvári elnevezést 1952 óta viseli. A Búd elnevezés török eredetű, honfoglalás kori. A tatárjárás idején elpusztult, majd később újra települt falu a XVI. század végén ismét

lakatlan jó félszáz évig, majd örmény kereskedők (Dogály János és Konstantin) görög katolikus kárpát-ukrán telepesekkel telepítik be. Ez időben a Taktaközből református magyarok is jöttek ide.

Szentmihály 1440 táján született: Báthori András Búd határában önálló települést hozott létre és bűdi jobbággyokkal népesítette be. 1550 körül jeles település, közel félezer ember élt itt. A XVII. század első harmadában az új birtokos - Lónyay-család - hajdúkat telepített ide, akik a bíraskodás terén előjogokat kaptak. A XVII. század második felében lakatlan, majd 1700 körül ismét hajdúk élnek itt, akik szerződéses viszonyban voltak a földesúrral, s a szabad mezővárosi jogállást 1848-ig megőrizte a település. 1771-től 1945-ig Dessewffy-birtok.

Búd és Szentmihály, Tiszabúd és Búdszentmihály - voltak a történelem során az egymással szomszédos települések nevei, mígnem 1952 óta Tiszavasvári az egyesült községek, illetve a mai város neve. A két szomszédos község (ekkor már Búdszentmihály és Tiszabúd) közigazgatási egyesítése nem volt zökkenőmentes. Először 1941-ben egyesültek Búdszentmihály néven, de a tiszabúdiak nem akarták elfogadni önállóságuk elvesztését. 1946-ban sikerült is átmenetileg négy évre visszanyerni a függetlenségüket, de 1950-ben újra Búdszentmihály néven hozták egybe a két községet. Tiszabúd legalább a község nevében akarta jelezni egykori önállóságát. Ennek eredménye lett végül az új elnevezés 1952-től: Tiszavasvári.

Búdszentmihály - nagyobb lélekszáma és az Alkaloida Gyár fejlődése következtében - a két világháború között már elindult a városiasodás útján. A tényleges várossá válásra az egyesült, és immár igen jelentős lélekszámú településnek, Tiszavasvárinak egészen 1986-ig kellett várnia.

A török dúlások, a kuruc felkelések Bocskai, Bethlen Gábor, majd Rákóczi oldalán vívott szabadságharcok keményen megedzették az itt élő népet, mely két pogány közt (törökök és császárok) őrlődve, de az önálló Erdély erkölcsi és katonai erejével a háta mögött meg-megújuló erővel igyekezett szerzett jogait, hajdú kiváltságait védelmezni. Búd és Szentmihály földműves népe nagyszámban állott honvéddnek, az 1848-49-es szabadságharc idején. Vasvári Pál (Búd szülötte) neve összefonódik a forradalmat előkészítő Márciusi Ifjak mozgalmával és a szabadságharc hősiei küzdelmeivel. Megtorlás, árvizek, kolera, földínség, világégés- gyászos címszavak a múlt század közepétől a XX. század közepéig ívelő korszakból. A nincstelenség, a látástól vakulásig tartó mezei munka tették küzdelmessé a hétköznapiakat a történelem csendesebb évtizedeiben is.

- 100 -

1.14.6.2. Régészeti terület, védett régészeti terület, régészeti érdekű terület

Tiszavasvári régészeti lelőhelyei

Azonosító	Lelőszám	Alsószám	Név	Érték	Helyrajzszám
32129	0	1	Búdszentmihály	Általános	043/6; 043/7
32134	0	2	A Tiszavasvári- Nyíregyháza közötti út	Általános	
32135	0	3	Becskereki part	Általános	
32136	0	4	Búdszentmihály, Józsefháza	Általános	
32137	0	5	Bűdi szőlő	Általános	
32138	0	6	Belterület	Általános	
32139	0	7	A Tiszavasvári-Nyíregyháza közötti út	Általános	
32140	0	8	A Tiszavasvári-Nyíregyháza közötti út	Általános	
32141	0	9	Bóz-zug	Általános	
32142	0	10	N 2 öntözőfűrt	Általános	
32143	0	11	Tiszavasvári határa	Általános	
32144	0	12	Józsefháza	Általános	
32145	0	13	Józsefháza II	Általános	
32146	0	14	Józsefháza, Révalj	Általános	
32147	0	15	Józsefháza, Bivalyhát	Általános	
32148	0	16	Búd, Kornis Ferenc szőlője	Általános	

32149	0	17	Deákalmi-dűlő, Sz. Balogh István	Általános	
32150	0	18	Fehértói út I. dűlő	Általános	
32151	0	19	Fehértói út I. dűlő, Béke Tsz	Általános	
32152	0	20	Fehértói út I. dűlő, Dancs Péter földje	Általános	
32153	0	21	Fehértói út I. dűlő, közelebbről meg	Általános	
32154	0	22	Fehértói út I. dűlő, Zalki Gál földje	Általános	
32155	0	23	Fehértói út I. dűlő, Kató Bálint tanyája	Általános	
32156	0	24	Fehértói út II. dűlő	Általános	
32157	0	25	Kakashalom	Általános	
32158	0	26	Király-ér part	Általános	
32159	0	27	Nyugati-főcsatorna mentén	Általános	
32160	0	28	Silögödrök	Általános	
32161	0	29	Szemők part	Általános	
32163	0	30	Tiszavasvári határa II.	Általános	
32164	0	31	Belterület, közelebbről meg nem	Általános	
32165	0	32	Fácános	Általános	
32166	0	33	Nyíregyházi úti I. dűlő, Református	Általános	
32167	0	34	Utaséri-dűlő, közelebbről meg nem	Általános	
32168	0	35	Dankó-tanya	Általános	
32169	0	36	Papok földje	Általános	
32170	0	37	Újtelep, Homokbánya	Általános	
32171	0	38	Nyugati-főcsatorna építések	Általános	
32172	0	39	Nyugati-főcsatorna építések	Általános	
32173	0	40	Nyugati-főcsatorna építések	Általános	
32174	0	41	Nyugati-főcsatorna építések	Általános	
32175	0	42	Tiszavasvári határa III.	Általános	
32176	0	43	Tiszavasvári határa IV.	Általános	
32177	0	44	Tiszavasvári határa V.	Általános	
32179	0	45	Tiszavasvári határa VI.	Általános	
32180	0	46	Tiszavasvári határa VII.	Általános	
32181	0	47	Tiszavasvári határa VIII.	Általános	
32182	0	48	Tiszavasvári határa IX.	Általános	
32183	0	49	Tiszavasvári határa X.	Általános	
24055	1	0	Tiszavasvári 1. lelőhely	Általános	0492,0492/10, 0492/9
24056	2	0	Kántorföld	Általános	0492/10
24058	3	0	Tiszavasvári 3. lelőhely	Általános	0492/4
24059	4	0	Tiszavasvári 4. lelőhely	Általános	0468,0467/2
24061	5	0	Tiszavasvári 5. lelőhely	Általános	748
24064	6	0	Tiszavasvári 6. lelőhely	Általános	0505, 0505/18, 0505/17, 0505/16
24065	7	0	Tiszavasvári 7. lelőhely	Általános	0753, 10262, 10263, 10264, 10265, 10266, 10239, 10238, 10237, 10236, 10235, 10221, 10492, 10267

24068	8	0	Tiszavasvári 8. lelőhely	Általános	0753, 10241, 10243, 10244, 10247, 10242, 10239, 10238, 10240, 10245, 10237, 10236
24070	9	0	Tiszavasvári 9. lelőhely	Általános	0753, 10215, 10211, 10216, 10210, 10220, 10207, 10209, 10208, 10213, 10221, 10214, 10219, 10217
24073	10	0	Tiszavasvári 10. lelőhely	Általános	485
24074	11	0	Tiszavasvári 11. lelőhely	Általános	0753, 10144, 10359, 10361, 10360, 10363, 10362, 10366, 10357, 10492, 10148, 10147, 10145, 10142
24075	12	0	Tiszavasvári 12. lelőhely	Általános	0753, 10392, 10390, 10391, 10396, 10394, 10395, 10393, 10388, 10387, 10389
24077	13	0	Tiszavasvári 13. lelőhely	Általános	0753, 10379, 10380, 10375, 10372, 10369, 10367, 10366, 10371, 10373, 10378, 10377, 10376, 10370
24080	14	0	Tiszavasvári 14. lelőhely	Általános	0753, 10336, 10338, 10333, 10340, 10331, 10337, 10334, 10335, 10339, 10330, 10342
24082	15	0	Tiszavasvári 15. lelőhely	Általános	0753, 10378, 10377, 10373, 10371, 10375, 10372, 10369, 10367, 10380, 10492, 10138, 10134, 10133, 10137, 10136, 10139, 10140, 10132, 10130
24083	16	0	Tiszavasvári 16. lelőhely	Általános	0753, 1008, 10089, 10090, 10091, 10092, 10093, 10415, 10417, 10416, 10419, 10423, 10424, 10425, 10421, 10427, 10418, 10420, 10426, 10492
24085	17	0	Dankótanya	Általános	0638/10, 0638/9, 0638/4
24087	18	0	Tiszavasvári 18. lelőhely	Általános	448
24089	19	0	Tiszavasvári 19. lelőhely	Általános	448
24093	20	0	Tiszavasvári 20. lelőhely	Általános	0505, 0505/42
24094	21	0	Tiszavasvári Pál Tsz.	Általános	0475, 0474, 0475/24
24095	22	0	Tiszavasvári 22. lelőhely	Általános	0505, 0505/4
24096	23	0	Tiszavasvári 27. lelőhely	Általános	0505, 0505/7, 0505/6, 0505/5, 0505/4
24097	24	0	Nagy-Püpos halom	Általános	0505, 0505/8, 0505/9
24098	25	0	Tiszavasvári 23. lelőhely	Általános	0450, 0447
24099	26	0	Tiszavasvári 24. lelőhely	Általános	0408, 0408/1
24100	27	0	Kis-Püpos halom	Általános	446

24101	28	0	Tiszavasvári 25. lelőhely	Általános	391
31833	29	0	Badicslát	Általános	0619, 0622, 0622/4, 0622/3
31834	30	0	Bányai tanya	Általános	0492/11, 0492/12, 0492/13, 0492/14, 0506
31835	31	0	Bercki-halom	Általános	0985, 0296/2, 0351
31836	32	0	Berecki-part	Általános	0296/2, 0297, 0298, 0301/1, 0301/4
31837	33	0	Büdi Kenderföld, Vasvári Pál Tsz	Általános	0472, 0472/4, 0472/5
31838	34	0	Deákalmi-dűlő	Általános	0312, 0333/15, 0312/2
31839	35	0	Deák-halom	Általános	0312, 0333/15, 0312/2
31840	36	0	Deákalmi-dűlő II.	Általános	0133, 0333/17
31841	37	0	Deákalmi-dűlő III.	Általános	0312, 0312/1, 0312/2
31842	38	0	Dézsmapart	Általános	046/1, 043, 042/18
31843	39	0	Fehértői út I. dűlő, D Pethe László	Általános	0245/2, 0245/1, 0246/1, 0246/2, 0253, 0255/4, 0255/3
31844	40	0	Fehértői út I. dűlő, Kisbodzás	Általános	0250/15, 0223
31845	41	0	Fehértői út I. dűlő, Tőkés-part, Munka	Általános	0247, 0247/11, 0247/10, 0253
31846	42	0	Fejérszik	Általános	086, 0140/1, 0134, 086/1, 0140/6
31847	43	0	Füldőspart	Általános	0921, 0921/3
31848	44	0	Józsefháza, Homokos	Általános	0919/2, 0921, 0921/3
31849	45	0	Józsefháza, Szamárhát	Általános	0896/1, 0896/12, 0896/13, 0896/14, 0899/2, 0896/15
31850	46	0	Józsefháza, Téglás	Általános	0938, 0791, 0935, 0912, 0938/4, 0938/6, 0938/7, 0949, 0791/16, 0791/10, 0791/14, 0873, 0912/4
31851	47	0	Kisasszony-dűlő	Általános	097/6, 097/7, 097/8, 097/9, 097/10, 097/11, 097/12
31852	48	0	Köztemető	Általános	067/9, 057, 067/14, 067/13
31853	49	0	Lyukas-halom	Általános	0340/2, 0172/2, 0340/13, 0340/14
31854	50	0	Mézesmáj	Általános	077, 077/2, 077/12, 077/11, 077/10, 077/8
31855	51	0	Mézesmáj, Rákóczi Tsz	Általános	084, 084/5, 084/6, 084/7, 084/8, 084/9, 084/10
31856	52	0	Nyíregyházi útl. dűlő, Iskola- dűlő	Általános	0132/4, 0132/5
31857	53	0	Nyíregyházi út II. dűlő	Általános	0209, 0209/12
31858	54	0	Nyíregyházi út I. dűlő, Eszlári út	Általános	0132/4, 0132/5, 0106
31861	57	0	Utaséri-dűlő	Általános	0342, 0330, 0333/7, 0333/14
31862	58	0	Utaséri-dűlő II.	Általános	0315, 0318, 0332, 0316, 0133, 0318/2, 0318/1, 0333/15, 0333/19, 0331, 0329, 0318/4
31864	59	0	Utaséri-dűlő III.	Általános	0342, 0340/11
31865	60	0	Városere erdő	Általános	0352, 0352/3, 0351
31866	61	0	Városcsirtje, Béke Tsz telepe	Általános	0294/2, 0293, 1873, 1874,

					1875, 1872, 0288/2, 0294/6
31867	62	0	Városföldje, Jegyzőtag	Általános	0301/3, 0284, 0287/1, 0284/9, 0301/17, 0284/8
31868	63	0	Városföldje	Általános	0296/1, 0296/14, 0296/10, 0296/13
31869	64	0	Városket. Gypárrospart, Béke Tsz	Általános	0294/1, 0294/5, 0294/6
31870	65	0	Városföldje, Béke Tsz sertéstelep	Általános	0301/1, 0300/1, 0300/3, 0300/5, 0300/7, 0300/8, 0301/4
31871	66	0	Nagy Gypáros	Általános	2347/7, 2347/3, 2347/2
31872	67	0	Gypáros	Általános	0287/3, 0288/1, 0289/4, 0291, 0294/2, 0289/25, 0289/2, 0289/27, 0284/7, 0288/2, 0287/5, 0287/6, 0287/7, 0287/8
31873	68	0	Kis Gypáros-halom	Általános	0287/3, 0287/8, 0287/9, 0287/10, 0287/11
31874	69	0	Kis Gypáros II.	Általános	0287/1, 0287/3, 0294/2, 0287/11, 0287/9, 0287/10, 0284/9, 0287/8
31875	70	0	Horgoló	Általános	0133, 0333/17
31876	71	0	Keresztesi partok	Általános	0142, 0142/6, 0142/7, 0142/8, 0142/9
31877	72	0	Paula liget, Paula ligeti iskola	Általános	0140/1
31878	73	0	Előhát, Hosszú remisz	Általános	01034, 01034/7, 01034/8, 0351
31879	74	0	Koldus-domb	Általános	0333, 0305, 0304, 0306, 0333/10, 0305/1
31880	75	0	Téglagyár	Általános	0303, 0302
31881	76	0	Nyíregyházi út II. dűlő, Zöld Mező Tsz	Általános	0138, 0138/1
31882	77	0	Dankó tanya, Bete-part	Általános	0872, 0878/3, 0873, 0877/1, 0876, 0874/3
31883	78	0	Dankó tanya, Bete-part II.	Általános	904
31884	79	0	Dózsa telep, Csillag u. 14-16. László	Általános	1161, 1158, 1159, 1160, 1155, 1156, 1157, 1211, 0376/6
31885	80	0	Kovács György telke	Általános	1460, 1532, 1459, 1003/2, 1004, 1005, 1008, 1007, 1006, 1003/1, 1000, 1533, 1461, 1458, 1457, 1456, 1455, 1531, 821
31886	81	0	Vasvári utca 16.	Általános	55, 54, 52, 1631, 1630/2, 1628/2, 1628/1, 1629, 1630/1, 1641/1, 42, 43, 48/2, 51, 53, 56, 1625/4, 1627, 1644, 1645/1, 1645/2, 1632
31887	82	0	Muszka domb, Községi vízmű	Általános	2472/3, 2473/1, 2473/2, 2473/3, 2439, 2443, 0140/14, 0140/6, 0140/15
31888	83	0	Bocskai utca 31, 46, 49, 52, 67	Területi	1815, 1814, 1797, 1798,

			számú házszám		1801, 1800, 1803, 1804, 1807, 1799, 1808, 1811, 1816/1, 1812, 1813, 1816/3, 1817, 1810, 1809/2, 1809/1, 1806, 1805/1, 1805/2, 1796
31889	84	0	Krúdy Bocskai utcák kereszteződése	Általános	2114/2, 1749, 1784/1, 1784/2, 2112, 1781, 1750, 2123/105, 1799
31890	85	0	Kultúrház	Általános	20/2, 19, 20/1, 21/1, 21/2, 22, 85, 119
31892	87	0	Nagykornis tanya	Általános	0470, 0506
31893	88	0	Kabai Lajos telke	Általános	0385/4, 3604/14, 3578, 3604/17, 3580, 3604/15, 3579, 3577, 3576, 3604/13
31894	89	0	Eszenyi Miklós telke	Általános	
31895	90	0	Józsefháza, Homokbánya	Általános	0919/2
31896	91	0	Görög Katolikus templom	Általános	991, 989/1, 822/3, 955, 956/1, 956/2, 992, 993, 821
31897	92	0	Morvai Miklós, Dohos Mihály telke	Általános	2811/1, 2811/2, 2810/2, 2749/2, 2809, 2799, 2797, 2793, 2792, 2796, 2804, 2800, 2782/1, 2801, 2802, 2794, 2810/4, 2749/1, 2750/2, 2810/3, 2806, 2807, 2756/2
31898	93	0	Józsefháza, Csikós-part	Általános	0936, 0936/8, 0936/2
31899	94	0	Józsefháza, Hegyes-hát	Általános	0938, 0938/12, 0938/11
31900	95	0	Nyíregyházi út II. dűlő	Általános	0209, 0209/13
31901	96	0	Keresztfal, Tímár tanya	Általános	0296/1, 0296/10, 0296/9, 0296/8, 0296/7
31902	97	0	Paptelekhát	Általános	0301/1, 0312, 0312/1, 0301/7, 0301/6, 0306
31903	98	0	Dorgi úti déli tábla	Általános	0213, 0213/17, 0213/18, 0218
31904	99	0	Csárdapart	Általános	0221, 0221/4, 0220
31905	100	0	Királytelki út II. dűlő	Általános	0117/1, 0114/2, 0114/29, 0114/28, 0114/27
31906	101	0	Alkaloida, 46 lakásos ház	Általános	0284, 2347/11, 0284/3
31907	102	0	Központi általános iskola	Általános	2870, 2869/2, 2869/1, 2867, 2866, 18
31908	103	0	1.sz. általános isk. gyakorló kertje	Általános	2984, 2983, 2982, 2985, 2986, 2871, 3432
31909	104	0	Sajti Bálint kertje	Általános	199/2, 429/2, 199/4, 199/3, 198, 430, 429/1, 425, 424, 202/1, 401, 201, 200, 431, 186
31910	105	0	Déli temető árok	Általános	0291, 0290
31911	106	0	Dorogi csárda	Általános	0255, 0255/8, 0255/7
31912	107	0	Szilvási telek	Általános	3369/6, 3369/3, 3369/2, 3369/4, 3371, 3372, 3338/5, 3337/1, 3377, 3376, 3375, 3374, 3368/1,

					3348
31913	108	0	Fertő, B. Kovács tanyája	Általános	0340/6, 0340/4, 0340/7, 0340/8, 0340/9, 0339, 0333/9
31914	109	0	Forgács-hát	Általános	01010, 01010/7, 01010/6, 01010/5, 01010/4, 01015
31915	110	0	Főtér	Általános	10, 18, 1625/2, 1625/4
31916	111	0	Függős-part	Általános	0201, 0167, 0189, 0167/13, 0167/14, 0167/4, 0167/16, 0167/17, 0167/15, 0167/1, 0189/1, 0201/13
31919	114	0	Királytelki út I. dűlő „pisze,, Kenyeres	Általános	0107/11, 0107/21, 0107/33, 0107/15, 0107/34, 0107/32, 0107/19, 0107/20
31920	115	0	Királytelki út I. dűlő	Általános	0108/10, 0108/11, 0108/12, 0108/13, 0108/14, 0317/1, 0318
31921	116	0	Kossuth u. 29.	Általános	2778, 2775/8, 2777, 2772/7, 2145/2, 2772/5, 2771, 2772/4, 2772/3, 2772/1, 2146/1, 2146/2, 2150, 2149, 2148/2, 2148/1, 2147, 1903, 2095, 2096, 2145/1
31922	117	0	Nyíregyházi út I. dűlő	Általános	0130, 0130/37, 0130/38
31923	118	0	Őz utca 2.	Általános	0151, 2563, 2564, 2565, 2566, 2567, 6577
31924	119	0	Református templom	Általános	2873/2, 2872, 2866, 2871, 2977
31925	120	0	Végvár	Általános	0966, 0996/7, 0996/8, 0996/9, 0996/10
42600	121	0	Kishalom-dűlő, Tiszavasvári I. agyag	Általános	0194/1, 0194/9, 0194/10
42605	122	0	Kishalom-dűlő, Tiszavasvári I. agyag	Általános	0194/1, 0198, 0194/9, 0194/10, 0201/17
42606	123	0	Kishalom-dűlő, Tiszavasvári I. agyag	Általános	0201, 0201/17
42607	124	0	Kishalom-dűlő, Tiszavasvári I. agyag	Általános	0201, 0201/13
42608	125	0	Kishalom-dűlő, Tiszavasvári I. agyag	Általános	0201, 0201/13, 0201/14, 0201/15
52063	129	0	Tiszavasvári kelet 1,5 km	Általános	0140/1, 0140/14, 0140/6
52064	130	0	Fehérszik kelet	Általános	097/6, 099/22, 099/23, 099/24, 099/25, 099/26, 099/27, 097/7
52065	131	0	Tiszavasvári K 2 km nagyállói-	Általános	0167, 0167/6, 0167/5, 0167/17, 0167/16, 0167/15, 0167/3
52067	132	0	Tiszavasvári K 3,5 km, halastó	Általános	0181, 0181/28, 0161/26, 0161/27, 0161/28
52068	133	0	Kisbodzás	Általános	0255, 0255/7
52069	134	0	Fehértói-dűlő	Általános	0255, 0255/18, 0255/19,

					0255/20, 0255/21
55286	135	0	Rókalyuk-dűlő	Általános	022/3, 022/4, 022/5
56693	136	0	Szentmihályi szőlők	Általános	048/12
57315	137	0	Szőlő-lapos	Általános	
59031	138	0	Józsefháza, Nánási út	Általános	0919/1, 0919/9, 0919/8, 0919/7, 0919/6, 0919/12, 0896/15
59986	139	0	Utas-Ér-part-dűlő	Általános	
62436	140	0	Csere-földek	Általános	

Tiszavasvári területén időszámítás szerinti 600 körül egy népes kolónia élt. Korábban több mint 80 sírt találtak, nem rég 41-et fedeztek fel, közülük sikerült többet feltárni. Az egyik sírban megtalálták az egyik előkelő vezető csontjait, mellette két arany karika fülbevalót, bár az akkori szokás szerint egy fülbevalót viseltek. Az öv csatja is szépen kivehető, nem zárható ki, hogy az is arany. Derék magasságban még vannak olyan fémből készült töredékek, amik egy tegez díszei lehetnek.

A megállapodás szerint a téglagyár biztosítja a feltárásokat, és ha jól fogy a téglá, akkor még további nagy területeket kutatnak át, mert a beruházás területének növelése előtt ez követelmény. A feltárások során az itt élő népesség szegényebb részének sírjait tárták fel, a későbbi feltárt rész az előkelőké lehetett. A terület déli részén több tucatnyi ház maradványait találták meg, így ezt a kort sikerült alaposan feltérképezni. A lelet akár segíthet átértékelni a Honfoglalás kori történelmet is, ugyanis sokak felfogása szerint az országba érkező magyarok nem találkozhattak avarokkal, azok addigra kihaltak, a mostani lelet szerint akár azoknak lehet igaza, akik ezzel szemben azt tartották, hogy a beérkező magyarok találkozhattak, keveredhettek az itt élő avarokkal.

1.14.6.3. Védett épített környezet, a helyi, egyedi arculatot biztosító építészeti jellemzők

A helyi védelem alá vonandó épületek felsorolását az 1.14.6.9 fejezet tartalmazza.

Tiszavasvári település szerkezete halmaz jellegű, az utcák szabálytalan alaprajzúak. A hazai rendszerben összevisszaságban állnak az utcák, amelyek rövidek és zerguzogások.

- 107 -

Tiszavasvári épített környezeti emlékei:

- Műemlékek
- Helyi védelemre javasolt természeti értékek
- Közparkok
- Kegyeleti parkok, temetők területei

1.14.6.4. Világörökségi és világörökségi várományos terület

A település közigazgatási területén világörökségi és világörökségi várományos terület nem található.

1.14.6.5. Műemlék, műemlékegyüttes

Az épített környezet legértékesebb emlékeinek és értékeinek megtartása a műemlékvédelem feladata. A műemlékek és a műemléki környezettel kapcsolatos eljárási szabályokról a Kulturális Örökség védelméről szóló 2001-évi LXIV. sz. törvény rendelkezik.

Tiszavasváriban 5 darab műemléki védelem alatt álló épület található.

DESSEWFFY-KASTÉLY	
azonosító	8499
törzsszám	6198
védelem	műemléki védelem
jelleg	építmény
név jellemző	mai
eredeti kategória	lakóépület

eredeti főtípus	kastély
cím	4440 Tiszavasvári, Petőfi u. 1.
helyrajzi szám	2443, 2444, 2438, 2439, 163, 2440, 2441, 2447, 2448
rövid leírás	<p>Ma a volt Dessewffy-kastély ipari tanulóintézet. A klasszicista időben épület 1820 körül. Az 1850-es és az 1870-es években bővítették.</p> <p>Az épület bejárata a főtömb tengelyéből erőteljesen kiugró timpanonos lezárású, melyet 6 db négyzetes hasáboszlop tart</p> <p>Két oldalán lizénák keretezte faltükrökben az egész épületre jellemző 2-2 egyenes záródású ablak nyílik, felettük stukkós kördíszítés.</p> <p>A főtömb két végén sarokrizalitok ugranak ki, melyek karcolt kváderes sarokpillérei között szárnyanként 1-1 félköríves vakolt oromdíszes ablak nyílik.</p> <p>A főtömbhöz balról egyszintes, jobbról kétszintes ívelt vonalú, befelé hajló szárnyrész csatlakozik.</p> <p>Az íves szárnyrészekhez sarokpavilonként csatlakozó kétszintes épületek tengelyében kőkeretes portikuszos bejáratok, ezek két oldalán 1-1 egyenes záródású, felettük az emeleten falpilasztetek között nyíló 3-3 hasonló ablak található.</p> <p>Kert felőli déli homlokzatának tengelyében, középrizalit ugrik ki. Timpanonos lezárású teraszépítményét 2 hasáb és 4 hengeres dór oszlop tartja. A főtömb és a szárnyak elválását itt kevésbé hangsúlyos sarokrizalit és homlokzati tagolás jelzi.</p> <p>A kváderes falpilasztetek között egyenes záródású körstukkós díszítésű ablakok nyílnak. A főtömböt mindkét oldalon erőteljes párkányzat zárja le. Összetett kontyolt és oromzatos nyeregtetejét cseréphéjazat fedi.</p>
fotó	

GÖRÖG KATOLIKUS TEMPLOM	
azonosító	8500
törzsszám	6199
védettség	műemléki védelem
jelleg	építmény
név jellemző	mai
eredeti kategória	szakrális építmény
eredeti típus	görög katolikus templom
cím	4440 Tiszavasvári (Tiszabüd) Vasvári Pál u.
helyrajzi szám	991
rövid leírás	<p>A görög katolikus templom 1762-ben készült el. A tornyát a 19. század utolsó harmadában romantikus stílusban átépítették. A templombelsőben 1870 körül a régebbi képfal elemeinek felhasználásával ikonosztáz található. A főoltár a 18. század végéből való.</p> <p>Az épület egyhajós, hosszaház, lóhereívvű szentéllyel, egy homlokzati toronnyal</p>

	<p>épült, nyeregtetős épület, északkelet felé néző szentéllyel</p> <p>Bejárata a hosszház délnyugati rövid oldala elé épített torony alatt nyílik. Kőkeretes, félköríves záródású bejárata felett timpanonos vakolt oromzat, felette félköríves szoborfülke. Osztópárkánya felett keretezetlen kör és kettős ikerablakok nyílnak, utóbbi zsalus.</p> <p>Háromszögű oromzatok zárják le a hasonló tagolású oromzatokat, bennük óralemez.</p> <p>Bádoggúlasisak fedi a tornyot.</p> <p>Délkeleti oldalát két félköríves záródású ablak tagolja. Apsza lóhereíves, Délkeleti mellékszentélyében egy egyenes záródású ajtó. A kelet felé néző apszisában egy félköríves ablak nyílik. A hajó északnyugati oldalának felosztása megegyezik a délkeletivel.</p> <p>Nyeregtetős, apszisa felett ívesen hajló, műpala fedésű épület.</p>
fotó	

REFORMÁTUS PARÓKIA	
azonosító	8496
törzsszám	10240
védettség	műemléki védelem
jelleg	építmény
név jellemző	mai
eredeti kategória	lakóépület
eredeti főtípus	református parókia
cím	4440 Tiszavasvári, Garami Ernő út 2.
helyrajzi szám	2873
rövid leírás	<p>Barokk eredetű épület, de már átépítve.</p> <p>Bejárata a déli oldalon nyílik, az egykor nyitott, ma zárt fasáv, üvegezett 4 db. széles félköríves nyíló tornác egyik ívében nyitott ajtón.</p> <p>A zárt árkád tornác két szélén egyszerű belső helyiségekbe nyíló egyenes záródású ablakok.</p> <p>Az utca felőli hosszoldalon 3 db., a két rövid oldalon 2-2 egyenesen záródó ablak nyílik.</p> <p>Kontyolt nyeregtetejének 2 végén kémény, a tető kettős hódfarkú cserépfedés borítja.</p>

fotó

REFORMÁTUS TEMPLOM

azonosító	8497
törzsszám	6197
védetség	műemléki védelem
jelleg	építmény
név jellemző	mai
eredeti kategória	szakrális építmény
eredeti főtípus	református templom
cím	4440 Tiszavasvári, Kálvin u.
helyrajzi szám	2872
rövid leírás	<p>A templom középkorú eredetű, többször átépített és újjáépített a 17. és a 18. században. Jelenlegi formájában 1789-es átépítés óta áll. Az épület körül falazott kerítés kerek tornyokkal.</p> <p>Szabálytalan alaprajzú, nyugati harangtornyos, poligonális záródású, északon és délen előcsarnokos, nyeregtetős épület.</p> <p>Bejáratai három irányból nyílnak. Északon díszes lépcsős feljáró vezet az előcsarnok tengelyében álló ajtóhoz, nyugaton a torony tengelyében, délen szintén egy kisebb előcsarnokban nyílik bejárat.</p> <p>Az északi előcsarnok timpanonos lezárású, a bejárat kőkeretes, kosárásvé, zárókódíszes ajtóban nyílik. Két oldalán hasonló kőkeretes karzattfeljáró kapuk. Felettük könyöklőpárkányos, félköríves ablakok között építési tábla. A templomon körben a földszintre egyenes, a karzatokra nagyobb félköríves, szalagkeretes ablakok nyílnak.</p> <p>Harangtornyát nyugatról két kis támpillér erősíti, sarkai lekerekítettek. Szegmensíves, kőkeretes bejáratú ajtó felett szalagkeretes körablak, felette hasonló keretezésű, félköríves ablak, oldalanként 1-1 db.</p> <p>Jelzésszerű párkány felett oldalanként 1-1 szalagkeretes, félköríves ablak nyílik, felette zárókódíszéhez érintkező, vakolt körablak.</p> <p>Fél órapárkány felett ívelt, közepén kockát formázó gúlasívak, sarkain bádogvázás díszítéssel, bádogfedésű.</p> <p>Hajója a toronyhoz háromszögű oromzattal kapcsolódik, sarkain támpillérekkel. Déli előtere hasonló oromzatú, benne kosárásvé, kőkeretes bejáratú. Nagyméretű apszisának sarkain támpillérek. Nyeregtetejét fémlemezborítás fedi.</p>

fotó	
------	--

RÓMAI KATOLIKUS TEMPLOM	
azonosító	6498
törzsszám	10238
védettség	műemléki védelem
jelleg	építmény
név jellemző	mai
eredeti kategória	szakrális építmény
eredeti főtípus	római katolikus templom
cím	4440 Tiszavasvári, Kossuth u. 88.
helyrajzi szám	2701
rövid leírás	<p>A templom gótizáló késő romantikus stílusú 1912-ből. A település középpontjában található, sík területen áll.</p> <p>Egyhajós, hosszaház, poligonális szentélyzáródással, egy homlokzati toronnyal ellátott nyeregtetős épület.</p> <p>Bejárata a hosszaház nyugati oldala elé épített torony alatt nyílik. Magas orommezővel díszített kapuja felett bélletes körablak, osztópárkánya felett két neogót ablak, harangszinten szintén. A torony sarkait egy-egy támpillér támasztja. Bádoggúlasírok fedik.</p> <p>A hajó déli oldalán három csúcsíves ablak, közöttük három támpillér. Koronapárkánya gótizáló. Ezen oldalhoz kapcsolódik az oratórium. Déli oldalán két csúcsíves ablakkal. Fölötte áttört kőkorlát húzódik.</p> <p>Poligonális szentélyét két csúcsíves ablak és négy támpillér tagolja.</p> <p>A hajó északi oldalához csatlakozik a sekrestye ugyanolyan felépítéssel, mint az oratórium.</p> <p>A hajó északi tagolása megegyezik a délivel.</p> <p>Nyeregtetős, pala fedésű épület.</p>

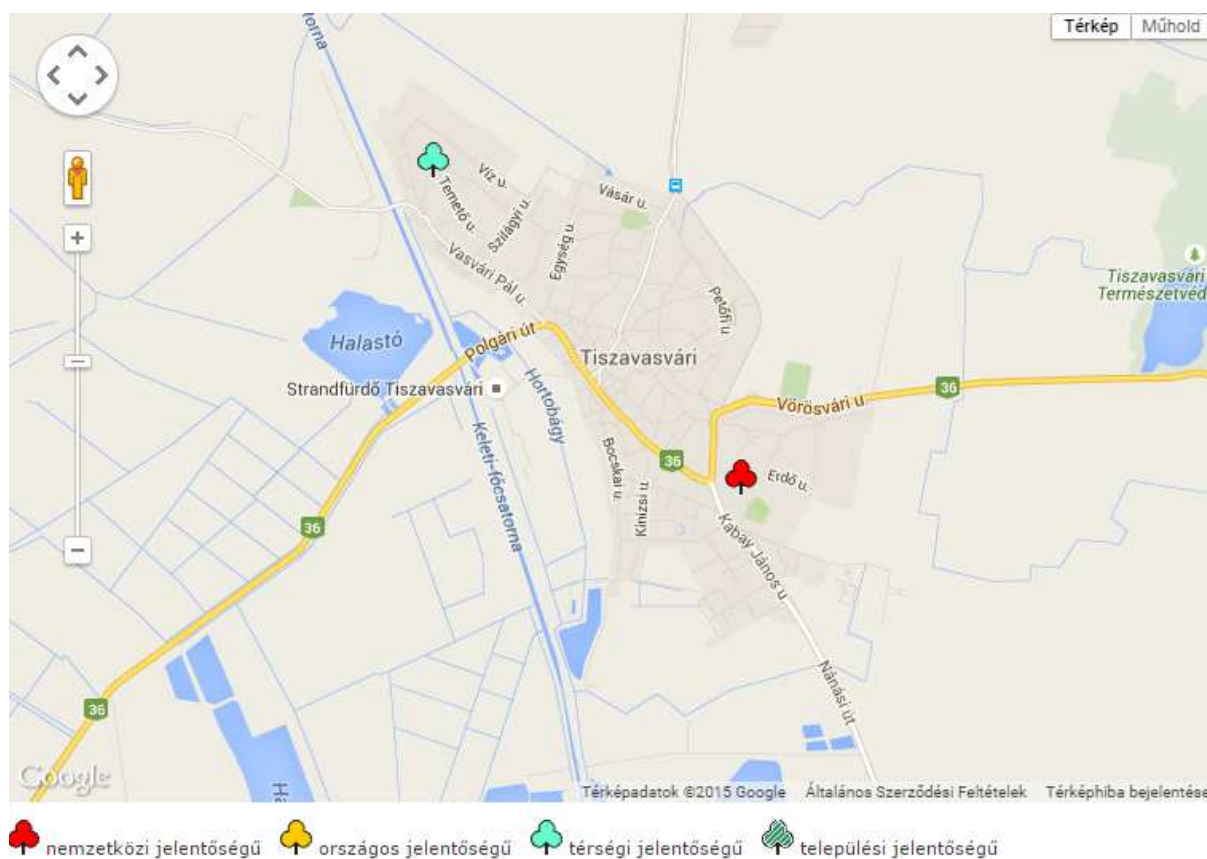
fotó

1.14.6.6. Műemlékvédelem sajátos tárgyai: a történeti kert, temető és temetkezési emlékhely

Történeti kert:

A településen található történeti kertek helyét az alábbi historicgarden honlapról letöltött térkép ábrázolja.

A térkép alapján 1 nemzetközi jelentőségű kert és 1 térségi jelentőségű kert található Tiszavasváriban.

Nemzetközi jelentőségű kert a Desseffy-kastély parkja. A kert viszonylag gondozott. A parkban sok idős és nagy méretű fa található: pl. vérbükk, magnólia, szomorú japánakácok, selyemfenyő, és a bejárat közelében egy óriási vöröstölgy csonkja (még él). A kastély hátsó bejárata előtti egykori szökőkút medencéje üresen áll.

Térségi jelentőségű kert a Korniss-Dogály kastély kertje, stílusa középkori, reneszánsz.

Temető:

A működő közterület a 36-os főút mentén a település magjától keletre Nyíregyháza felé található. Ravatalozó épület található rajta.

A település közigazgatási területén több temető van, melyek elhanyagolt környezetben, növényzettel benőve találhatóak.

A római katolikus vallásúak temetője a Dessewffy család kriptája köré alakult ki, mely az ajtón látható évszám szerint 1862-ben épült. Egyszerű nyeregtetővel fedett, kisméretű, dísztelen építmény. A krypta előtt 1844-es évszámmal öntöttvas talapzaton jazenista kereszt áll, amin bronzírozott vaskorpusz van. A kereszt előtt két sorban a Dessewffy család elhunyt tagjainak öntöttvas síremlékei állnak magyar nyelvű hexameterben írt sírfeliratokkal.

Az 1980-as évekig állt még egy kétágas harangláb is a temetőben, melynek harangját Józsefháza - pusztáról hozták. Felirata a következő volt: „Öntötte Schitz Pál Eperjesen 1848. A Józsefháza Pusztának emlékéül adta gróf Dessewffy Eleonóra 1848”. A krypta nemzeti sírkert.

Zsidótemető:

Az 506-os helyrajzi szám alattiingatlanon található. Ravatalozó épület nem található az ingatlan területén.

A nem használt illetve a zsidótemető területét településszerkezeti változása kegyeleti parkká való minősítése indokolt.

1.14.6.7. Műemléki terület: történeti táj, műemléki jelentőségű terület, műemléki környezet

Történeti táj:

Történeti tájként kell műemléki védelemben részesíteni az ember és a természet együttes munkájának eredményeként létrejött olyan kulturális (történeti, műemléki, művészeti, tudományos, műszaki stb.) szempontból jelentős, részlegesen beépített területet, amely jellegzetessége, egységessége révén topográfiailag körülhatárolható egységet alkot.

Történeti táj a településen található.

Műemléki jelentőségű terület, műemléki környezet:

Műemléki jelentőségű területként kell védeni a település azon részét, amelynek jellegzetes szerkezete, beépítésének módja, összképe, a tájjal való kapcsolata, terei és utcaképei, építményeinek együttese összefüggő rendszert alkotva történelmi jelentőségű és ezért műemléki védelemre érdemes.

Tiszavasvári műemléki környezetbe sorolt ingatlanjai helyrajzi számok szerint: 2700/4, 2700/6, 2702, 2863/1, 2863/2, 2864/1, 2864/2, 2864/3, 2864/4, 2865, 2867, 2868, 2869/1, 2869/2, 2870, 2977, 2979/2, 2979/3, 2967, 2873/1, 2874, 2876, 2873/4, 2873/5, 2873/6, 2875, 2877, 2878, 2438, 2441, 2444, 2448/6, 2448/9, 2465/1, 2465/2, 2466-2472/1-3, 822/5, 822/2, 822/4, 822/6, 822/7, 822/8, 822/9, 822/10, 822/11, 824, 825, 826, 955, 956/1, 956/2, 957-960/1, 992, 993, 1540-1548.

1.14.6.8. Nemzeti emlékhely

A nemzeti emlékhely a nemzet történelmében meghatározó jelentőséggel bíró helyszíne, amely a magyar nemzet, illetve a magyar és az ország területén élő nemzetiségek összetartozását erősítő és identitásképző jellegénél fogva a nemzet önképében kiemelkedő fontossággal bír, továbbá amely országos jelentőségű állami megemlékezés színhelye lehet, és amelyet az Országgyűlés törvénnyel nemzeti emlékhellyé nyilvánított.

A település közigazgatási területén nemzeti emlékhely nem található.

Tiszavasváriban nemzeti sírkert fellelhető.

A nemzeti sírkert a Nemzeti Emlékhely és Kegyeleti Bizottság (NEKB) által annak minősített temető, hősi temető, hősi temetési hely, továbbá temetkezési emlékhely, kegyeleti emlékhely, temetési helyek összessége. A római katolikus temetőben Dessewffy József, cserneki és tarkeői gróf sírhelye található. Dessewffy József politikus, költő, író, műfordító, főrend, az MTA tagja volt.

1.14.6.9. Helyi védelem

Helyi jelentőségű védett természeti területi értékek

Helyi jelentőségű védett természeti területeknek nevezzük a települési önkormányzat által, rendeletben védetté nyilvánított természeti területeket. Védelmi kategóriájukat tekintve lehetnek természetvédelmi területek (TT) vagy természeti emlékek (TE) is.

A Helyi Építési Szabályzat alapján helyi jelentőségű természetvédelmi terület a Dessewffy kastély parkja.

Tiszavasvári védett területeinek listája a Hortobágyi Nemzeti Park adatszolgáltatása alapján:

Dessewffy kastélypark: 0163, 2439, 2443

Védelmi kategória: TT

Kiterjedése: 69,03 hektár

Ebből fokozottan védett: 0 hektár

A Helyi Építési Szabályzat alapján a Hortobágyi Nemzeti Park adatszolgáltatás alapján Tiszavasvári tervezett Természeti Területei helyrajzi számok alapján: 025/AB, 035, 038/1, 040, 010/AB, 0974, 0975, 0356, 0358/112, 0364/6, 042/14, 044/1, 046/1, 046/2, 048/1, 048/2, 049/1, 0333/4, 0261/13, 0749, 0755/1, 0755/2, 0755/3, 0492, 0494, 0910, 0912/AB, 926, 933, 0307, 0296/2, 0298, 0301/1-A, 073, 077, 090/1, 090/2

Helyi jelentőségű épített örökségű védelemre javasolt épületek

Az épített örökség helyi védelmére az Örökségvédelmi Hatástanulmány tesz javaslatot.

Tiszavasvári helyi védelemre javasolt épületei:

Dogály-Korniss kastély (Tiszavasvári, Vasvári Pál u. 820. hrsz.)

A XIX. század elején épült földszintes kúria nőági öröklés útján került az erdélyi származású Korniss család birtokába. A klasszicista stílusban épült kúriát Korniss Ferenc a XX. század elején bővítette kastéllyá. A kastély neobarokk stílusú, palafedésű, magas manzárdtetővel ellátott. (A tetőszerkezetben állítólag semmi „vasanyag” nincs. Fa „csapolásokkal” oldották meg az illesztéseket.) A kúria körül lévő kertből lett leválasztva a Szilágyi utca. A kastély bejáratánál található kétszárnyú kovácsoltvas kapun 1812-es évszám olvasható. A Dogály-kúria ötös osztású klasszicizáló épülete és kovácsolt vaskapuja jelentős értéket képvisel. Az épület jelenleg szociális otthonként működik, és a nagy tiszteletnek örvendő tekintetes asszonyról Kornissné Liptay Elza Szociális és Rehabilitációs Központnak nevezték el. Többször át lett alakítva, vannak boltíves plafonjai, de a nagy többsége a szobáknak sík mennyezetű. Angol kertje az enyészeté lett, de parkja ma is gondozott, szépen rendben van tartva. A kastély mögött új épülettel került bővítésre az otthon lakóinak jobb ellátása érdekében. A kastély hátsó parkjában temetkezési hely is van kialakítva, ahol az utolsó Korniss tulajdonos sírhelye is megtalálható.

1. Hősök utca 2. sz. üzlet épülete (3039/2. hrsz.)
2. Ady Endre utca 8. sz. alatti Térségi Szolgáltató Ház épülete (2866. hrsz.)
3. Dózsa György utca 43. sz. alatti lakóépület (3368. hrsz.)
4. Vasvári Pál utca 87. sz. alatti Kornis Kastély épülete (820. hrsz.)

5. Báthori u. 2. sz. Kabay János szülőháza (3. hrsz.)
6. Garami Ernő. u. 4. volt református Gyülekezeti terem (2861. hrsz.)
7. Bajcsy-Zsilinszky Endre utca 52. sz. alatti lakó- és gazdasági épület (240. hrsz.)

1.14.7. Az épített környezet konfliktusai, problémái

Az elhanyagolt helyi védelemre javasolt építmények állapotának felmérése, ennek alapján intézkedési terv kidolgozása szükséges.

A leromlott állapotú, elhanyagolt házak, lakóépületek felújítását el kell érni az ott lakók együttműködésével, bevonásával.

Továbbá környezeti és tájhasználati konfliktus forrása:

- az extenzív területhasználat,
- a csatornázatlanság, a kommunális hulladék elhelyezésének és kezelésének nem elfogadható megoldása,
- az úthálózati hiányosság, ami miatt a város belső forgalma is túlzottan a központra terhelődik,
- az épített környezet terén a szakszerűtlen építészeti gyakorlat
- védett kastélyok leromlott állapotúak
- a zöldfelületek nagysága alacsony
- a belvizes területek nagysága magas
- magántulajdonú házak állagának, külső megjelenésének romlása (, főleg a szegregált területeken)

Jelentős mértékű szennyezőanyag kibocsátás nem jellemező egyik gazdasági tevékenységet végző vállalkozásra sem a közigazgatási területén. A levegőminőség állapota kedvezőnek mondható, a légszennyezés mértéke nem haladja meg a jogszabályok által előírt egészségügyi határértéket. A lakossági emisszió elsősorban a fűtési szezonban jelentkezik, a közlekedési eredetű légszennyezés esetében a településen áthaladó közlekedési út térségében meghatározó mértékű. Jelentős porterhelést okozhatnak a levegőben a város és környékén jellemző gyengén humuszos talajok. Az ipari jellegű légszennyezőanyag-terhelés nem jellemző a településre.

1.15. Közlekedés

1.15.1. Hálózatok és hálózati kapcsolatok

A közúti közlekedés fő tengelyvonalait a megyében az M3-as autópálya, és a 4., 36., 38., 41., 49. számú főutak jelentik. Az utak mennyisége összességében megfelelő, a települések közti úthálózat sűrűsége kedvező, meghaladja az országos átlagot. Az útállomány összetétele is sokat javult: a 100 km²-re jutó főútvonal-sűrűség a megyében már alig maradt el az országos átlagtól, és a mellékutak sűrűsége sem sokkal magasabb már az országos átlagnál. Összességében viszont továbbra is inkább a mellékutak dominanciája a jellemző.

A megye kedvezőtlen elérhetőségét az M3 autópálya Nyíregyházaig történő megépítése javította, viszont továbbra is hiányzik néhány főút, amely az egyes kistérségeknek az autópályához való gyorsabb kapcsolódását biztosítaná. A meglévő hálózat struktúrája az M3-as autópálya Vásárosnamény felé történő továbbépülésével folyamatosan átrendeződött. A további útszakaszépítések megtörténtek Nyíregyháza felől Magyótól és Ófehértótól délre, Vásárosnamény felé, az autópálya a kistérség északi szélén halad, és Nagykállnál kijárata létesült. Az autópálya megépítésével nagyobb átmenő teher és személyforgalomra lehet számítani, de ezzel összefüggésben a 41.sz. kl. úton a forgalom jelentős visszaesése eddig még nem következett be.

A legközelebbi repülőtér Debrecenben és Nyíregyházán található. A román, szlovák és ukrán határ elérhető távolságban van.

1.15.2. Közúti közlekedés

Tiszavasvári Város területét az országos főúthálózat 36-os számú főútja érinti, valamint az M3-as autópálya közelsége révén a település könnyen megközelíthető.

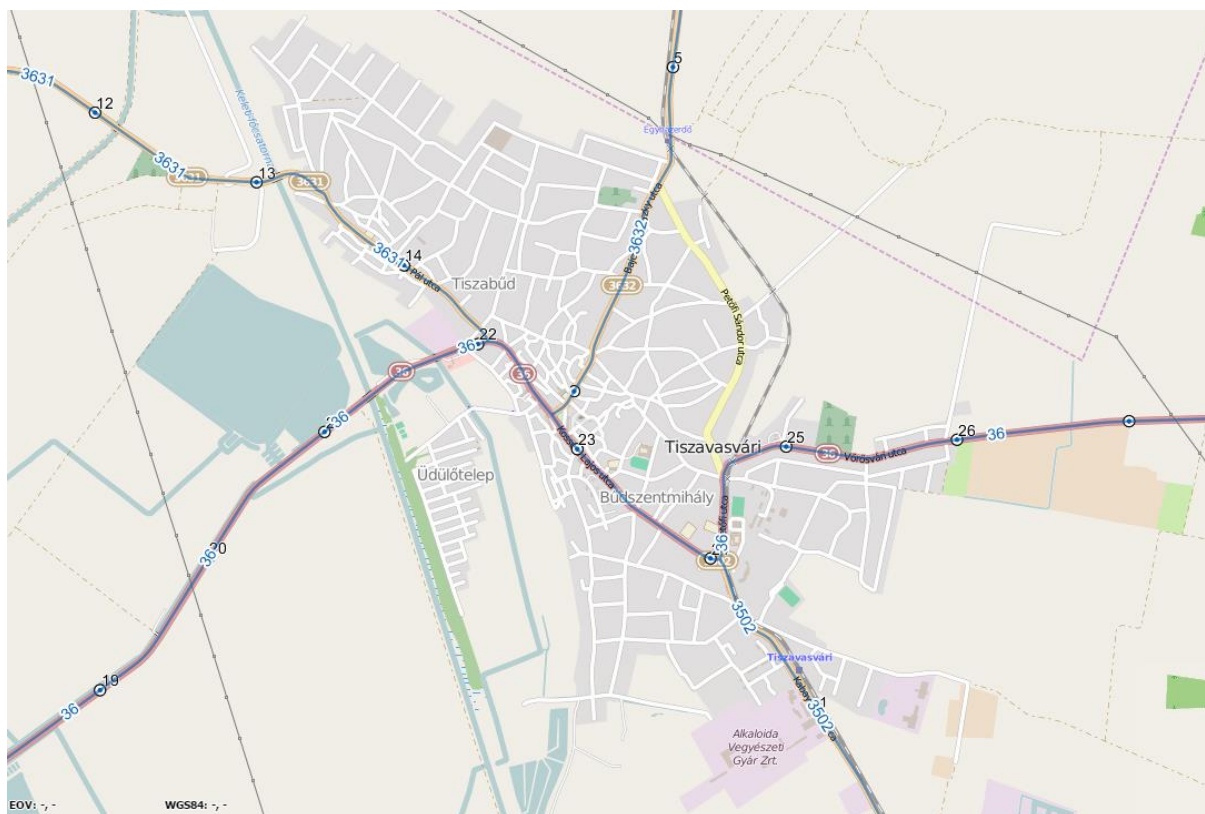
A település közvetlen elérhetőségét biztosító utak:

- 36. sz. másodrendű főút (Polgár-Nyíregyháza)
- 3502. sz. összekötő út (Tiszavasvári-Hajdúböszörmény)
- 3631. sz. összekötő út (Tiszadob-Tiszavasvári)
- 3632. sz. összekötő út (Tiszalök-Tiszavasvári).

A központi belterületről kiinduló, a főbb irányokba kivezető utak szilárd burkolattal rendelkeznek. A külterületi lakott helyeket egymással összekötő dűlőutak, melyek egyben a mezőgazdasági táblák és a majorok megközelíthetőségét is biztosítják, burkolat nélküli földutak. Igen fontos szerepet töltenek be a település életében, ezért minden évszakban való járhatóságuk létfontosságú.

A településen alapvetően a személygépkocsi forgalom a domináns. A városközponton keresztülhaladó 4102. sz. forgalmi úton jelentős a közúti forgalom ma még elviselhető nagyságú. A jövőben tervezett fejlesztések hatására várhatóan növekszik a település közlekedési forgalmi tárgyú terhelése, így szükségessé válhat egy közlekedési gyűrű kiépítése Tiszavasvári települése körül. A megyei terven már a déli elkerülő távlati nyomvonala leolvasható.

A településen lévő közlekedés a jelenlegi igényeket kielégíti.

forrás: kira.gov.hu

A település a 109-es vasútvonal vonalán helyezkedik el, 1 vasútállomással (Tiszavasvári vá.) és 1 vasúti megállóhellyel (Egyházerdő mh.) rendelkezik.

Kerékpáros úthálózat részben kiépített. Tiszavasváriból Tiszalökre önálló kerékpárúton keresztül eljuthatunk. A település központjában is kiépített kerékpárút található a 36-os főút mentén.

1.15.3. Községi közlekedés

1.15.3.1. Közúti

Tiszavasváriban a közúton történő közlekedésre az Észak-Magyarországi Közlekedési Központ Zrt. járatai adnak lehetőséget. Napi szinten több járat közlekedik Nagycserkeszen át Nyíregyházára, és Szorgalmatosan át Tiszalökre. Ritkábban közlekedik járat Hajdúnánás, illetve Tiszalökön át Tiszadadára, Tiszadobra, valamint Újtikoson keresztül Polgárra, Tiszaújvárosra. Naponta csak egy-egy járat közlekedik átszállás nélkül Fehérgyarmatra, Egerre, Gyöngyösre és Budapestre.

A buszjáratok célcsoportját az alap-, és középfokú oktatási intézményekben tanuló diákok, a szakrendelésekre, gyógykezelésekre járó lakosok, a kistérségi (nagyvárosi) közösségi funkciók, illetve a munkahelyük elérésére használó utasok alkotják. A buszjáratok jelenleg kielégítik a lakosság elsődleges igényeit, viszont a késő esti órákban is vannak buszjáratok.

1.15.3.2. Kötőtpályás

A település közigazgatási területén 2 vasúti megállóhely található: Egyházerdő és Tiszavasvári, melyek a 109-es számú vasútvonalon találhatóak. A személyszállítás 9 vonattal történik.

1.15.4. Kerékpáros és gyalogos közlekedés

Kerékpáros úthálózattal a település részben rendelkezik. A városba érkező kerékpárosok biztonságos utazása Tiszalök felől önálló kerékpárúttal megoldott. A 36-os főúton Nyíregyháza, valamint Polgár fele nem készült

kerékpárút. A település központjában kerékpáros sávok és utak vannak kijelölve. Az utakra jellemző a teherforgalom és a keskeny nyomtáv.

1.15.5. Parkolás

A hosszú, valamint a nagytávú ütemben a parkolóhelyek számát a mindenkor érvényben lévő parkoló szabványok szerint, lehetőség szerint ingatlanon belül kell biztosítani. A város több helyen is találkozhatunk parkolási lehetőségekkel.

1.16. Közművesítés

Egy térség közműellátottsága az egyik legfontosabb tényező a vállalkozások működési környezetében, meghatározó szerepe van egy terület tökevonzó képességének alakulásában, a víz-és szennyvízcsatorna ellátás pedig következtetni enged a lakosság életminőségének szintjére is.

Tiszavasvári közmű szolgáltatói a következők:

- Villamos hálózat
 - E. ON Tiszántúli Áramhálózat Zrt.
 - 4024 Debrecen, Kossuth L. u. 41.
- Vízellátási hálózat
 - Hajdúkerületi és Bihari Víziközmű Szolgáltató Zrt.
 - 4220 Hajdúböszörmény, Radnóti Miklós u. 1.
- Szénhidrogén hálózat
 - TIGÁZ_DSO Földgázelosztó Kft.
 - 4200 Hajdúszoboszló, Rákóczi u. 184.
- Vízvezetési hálózat
 - Hajdúkerületi és Bihari Víziközmű Szolgáltató Zrt.
 - 4220 Hajdúböszörmény, Radnóti Miklós u. 1.
- Hírközlési hálózat
 - Magyar Telekom Nyrt.
 - 1013 Budapest, Krisztina krt. 55.

1.16.1. Víziközművek

1.16.1.1. Vízgazdálkodás és vízellátás (ivó-, ipari-, tűzoltó-, öntözővíz, termálvíz hasznosítás)

A település területén közüzemű vízellátó hálózat üzemel, melyet a Hajdúkerületi és Bihari Víziközmű Szolgáltató Zrt. biztosít. A város közműves ivóvízzel való ellátottsága teljeskörű, csak a külterületen lévő Józsefháza vezetékes ivóvízellátása nincs megoldva.

Az 5 db víztermelő kút közül 3 db üzemel. A vízigényt teljes egészében rétegvízből biztosítja a szolgáltató. A rétegvíz az ivóvízminőségi határértéket meghaladó koncentrációban tartalmaz ammóniumot és mangánt. Korábbi mérések alapján a vas is határérték feletti értéket mutatott. A vízkezelési technológia során a mangán és a vas eltávolításra kerül a vízből. Az ammónia kezelésére nincs kialakítva kezelési technológia, de mivel az értéke nem túl magas, a vízkezelési technológia során határérték alá csökken.

A rétegvíz búvárszivattyúkkal kerül kiemelésre. A kutak szellőztetése biztosított a magas gáztartalom csökkentésére. A vízműtelepre a rétegvíz 150 és 200 mm átmérőjű műanyag és azbesztcement csővezetéseken keresztül kerül.

A vízkezelés a Bajcsy Zs. u. 59. alatti vízműtelepen történik. A szűrőteremben ZEL 3150 típusú szűrő biztosítja a vas és mangán eltávolítását. A beépített szűrők száma 6 db, melyből a jelenlegi vízigényt 2 db szűrő üzemével is biztosítani lehet. A szűrő kapacitása 1000 m³/d. A klórgázadagoló helyiségben a szűrés után fertőtlenítés ADVENCE típusú klórozó berendezéssel. A vízműtelep 700 m³ térszínti tározóval került kialakításra, melyből 400 m³-es nagytározó nem üzemel, tartalék.

A 200 m³-es magastározó a város súlypontjában, a Gépállomás utcán található.

A tűzoltóvíz szükségletet, illetve a vezetékmossatást földfeletti tűzcsapok biztosítják, melyek ellátottsága 100%-os. A település külterületén elhelyezkedő Józsefháza vezetékes ivóvízhálózata hiányos.

A vízmű kapacitása a jelenlegi igényeket kielégíti, sőt a város lakosságának a dupláját is elviselné.

A város belterületén egy hévízkút található, melyet a termálfürdőnél hasznosítanak. A kút 1075 m-ről termel vizet, a víz hőmérséklete 67°C, a talphőmérséklete 88°C. A termálvíz nagyon sós.

1.16.1.2. Szennyvízelvezetés

A település területén közüzemű szennyvízellátó hálózat üzemel, melyet a Hajdúkerületi és Bihari Víziközmű Szolgáltató Zrt biztosít. A város közműves szennyvízzel való ellátottsága teljeskörű, csak a külterületen lévő Józsefháza vezetékes szennyvízellátása nincs megoldva.

A szennyvíztelep főbb létesítményei:

- 1 db Multiprojekt géprács
- 1 db tangenciális homokfogó homokkihordóval
- 3 db vasbeton denitrifikáló medence
- 2 db vasbeton levegőztető medence
- 3 db utóülepítő medence
- 1 db vasbeton iszapsűrítő
- 1 db átemelő akna
- 1 db komposztáló telep

A szennyvíztelep Tiszavasvári és Szorgalmatos szennyvíz kezelését végzi el. A város közigazgatási területén NA 200 KG PV gerinccsatorna hossza 32 597 folyóméter, a nyomócső hossza DN 50 KPE nyomócső esetén 4 002 folyóméter, DN 63 KPE nyomócső esetén 12 0063 folyóméter, DN 90 KPE nyomócső esetén 3 260 folyóméter, DN 110 KPE nyomócső esetén 1 438 folyóméter. A bekötések száma 2 777 darab, az NA 150 KG PVC bekötőcsatornák hossza 14 616 folyóméter. A házi átemelők hossza 661 darab, a tisztító aknáké 626 darab, a tisztító idomoké 519 darab, átemelőből 17 darab található.

1.16.1.3. Csapadékvíz elvezetés, felszíni vízrendezés

A település területére hulló csapadékvizek elvezetésére a közlekedési utak mentén részben zárt csőcsatornák, részben nyílt árkok létesültek, a feladat ellátója az Önkormányzat.

A település szerkezete, vízhalózata, hidrológiai jellemzői, lejtési viszonyai, talajtani adottságai nagyban befolyásolják a települések belterületén elvégzendő vízrendezési munkákat. A település szerkezete befolyásolja a vízrendezési művek vonalvezetését, a csatornák és árkok (nyílt-zárt) kialakítását. A sűrűn lakott, burkolattal ellátott helyeken a zárt rendszerek kiépítése szükséges, a laza beépítésű utcáknál a nyílt vízvezető árkok kialakítása javasolt.

Az elvezetett felszíni vizek befogadója a Hortobágy csatorna és a Kincses csatorna.

A külterületek területe vízrendezett, ahol a vízvezetés megoldott, de a rendszeres karbantartás hiányzik, melyet közmunkások bevonásával próbálnak megoldani.

A település számos pontján a belvíz elvezetés problémákba ütközik.

1.16.2. Energia

16.2.1. Energiagazdálkodás és energiaellátás (villamos energia, közvilágítás, gázellátás, távhőellátás és más ellátórendszerek)

Villamos energia

A város villamosenergia-ellátását az E-ON Tiszántúli Igazgatósága biztosítja. A villamosenergia-hálózat a település teljes területén kiépített légvezetékes rendszerrel.

A szabályozási terv készítésénél fontos szempont a megfelelő védőtávolság betartása, mely a 20 kV-os hálózatonál 5 m, a 120 kV-os hálózatonál 13 m.

A jelenlegi szekunder 0,4 kV-os hálózat légvezetékes, oszlopon szerelt, az utak mentén és a közterületeken a tartóoszlopok egyben a közvilágítási feladatot is ellátják a rájuk szerelt világító testekkel, melyek korszerűsítése

megtörtént. Az egyes ingatlanok légvezetékekkel és földkábelekkel csatlakoznak a szekunder hálózathoz. A meglévő 20 kV-os hálózat további fejlesztési igényeket kielégít.

A településkép javítása érdekében a jelenlegi szabadvezetékes rendszer helyett földkábeles rendszer kiépítésére van szükség a központi területek, valamint a főutak környékén.

Gázellátás

A település gázszolgáltatója a TIGÁZ-DSO Földgázelosztó Kft. A település teljes területén elérhető a gázszolgáltatás, vagyis a települési ellátottság 100 %-os. A gázellátást a Tiszavasvári gázátadó állomás biztosítja.

1.16.2.2. Megújuló energiaforrások alkalmazása, a környezettudatos energiagazdálkodás lehetőségei

Tiszavasvári vonatkozásában a napfénytartalom felhasználásával kapcsolatos adatok nem állnak rendelkezésre. A napsütéses órák számát tekintve a település napfényviszonyai megfelelnek a szoláris energia felhasználására.

A település geotermikus felhasználását tekintve csekély, a felhasználása 2011-ben kezdődött meg.

1.16.2.3. Az önkormányzati intézmények energiahatékonysági értékelése

Az önkormányzati épületek közül a polgármesteri hivatalon napelemes rendszer került kiépítésre. A rendszer biztosítja a Hivatal áramfogyasztását és a visszatáplálással a rendszer még nyereséget is termel. 2015-ben az önkormányzat az épületeire napelemes rendszer telepítésére pályázatot nyert.

1.16.3. Elektronikus hírközlés (vezetékes elektronikus hálózat, vezeték nélküli hírközlési építmények)

Tiszavasváriban a kábeltelevíziós hálózatba bekapcsolt lakások száma folyamatosan változik. A teljes lakásállománynak majdnem fele rá van kapcsolva.

A település vezetékes és mobil szolgáltatással rendelkezik, a vezetékes szolgáltató a T-Com, míg mind három mobil szolgáltató elérhető.

A helyhez kötött telefon-, műsorelosztó- és internet szolgáltatás fejlesztésére és a meglévő vezetékes hálózat továbbépítésre van szükség a szolgáltatás minőségének javítása mellett. Mobil rádióhálózatok tekintetében a szolgáltatás minősége megfelelő.

1.17. Környezetvédelem (és településüzemeltetés)

1.17.1. Talaj

Tiszavasvári a Hajdúhát és a Hortobágy kistájak határán található.

A Hajdúhát medencealjazat felépítéséről viszonylag kevés az információ, de a település közigazgatási területén a szenon-paleogén flis előfordulása a jellemző, melyre a középső-miocén elvékonyodó vulkáni sorozata települt. A középső-pleisztocénig szárazulati felszínű Hajdúhátat elérő folyók üledéke helyenként lösszel keveredik. A tiszta futóhomok jelenleg nincs a felszínen, mert a lösz, löszös homok, mely a felső-pleisztocén korból való, befedi. Tiszavasvári területén a lösz és iszapos folyóvízi üledékből diagenizálódott ártéri infúziós lösz vastagsága a 10 métert is elérheti, melyekhez jelentő agyag előfordulások kapcsolódnak. Diagenizált kőzet az üledékes kőzetnek a vízből és levegőből természetes úton lerakódott üledéke.

A közigazgatási területen a Hortobágy jellemzően ártéri szintű tökéletes síkság. A pleisztocén végén három hordalékkúp fogta közre a kistájat, melynek következtében ezen a területen főképpen finomszemcsésű üledékek akkumulálódtak. A pleisztocén iszap, agyag rétegekre löszréteg képződött. A Tisza az óholocénban öntésiszapot rakott le és a lösziszapos területek elszikesedést eredményeztek. A holocénban a Tisza az egész Hortobágyot bejárta az üledéket és a domborzatot homogenizálva. A Hortobágy területének 74 %-a sós és szikes talajok fedik. A löszös üledékeken jellegzetes mozaikos talajkomplexumok keletkeztek a felszín közeli szikes talajvíz hatására.

A szikes talajvízű területeken a csernozjom talaj a mélyben sós, az 50-60 (int.) talajminőségi kat. sorolt réti csernozjom (1%) és az erősebben szikes, a 40-55 (int.) termékenységi kat. sorolt, mélyebben szolonyeces réti csernozjom változata (11%) fordul elő. A csernozjom talajok főként (90-100%) szántóként hasznosultak.

A mély fekvésű, szikes talajvízű területek löszös anyagain a réti szolonyeces talajok 3%-ot, az igen gyenge termékenyséű (int. <25) sztyepesedő réti szolonyecsek 4%-ot, a szolonyeces réti talajok pedig <0,5% területet foglalnak. Körülbelül a fele-fele részben legelőként és szántóként hasznosíthatók.

A réti talajok 15%-a és a nyers öntés 75%-a rét- legelőként és szántóként hasznosítható.

A kistáj mezőgazdaságilag hasznosítható, de a fokozott figyelmet kell fordítani a szél és a víz- erózió elleni védekezésre, az öntözési lehetőségek jobb kihasználására, valamint a talajszerkezet megővését szolgáló növényrend és agrotechnika alkalmazására.

Hajdúhát csernozjom talajok e főtypusban azokat a talajokat egyesítjük, amelyekre a humusz anyagok felhalmozódása, a kedvező, morzsalékos szerkezet kialakulása, valamint a kalciummal telített talaj oldat kétirányú mozgása jellemzi, és amelyek az ősi füves növénytakaró alatt bekövetkezett talajképződés eredményei. Humuszosodása, a füves növényzet talajba jutott maradványainak mikrobiológiai úton bekövetkező elbomlása és átalakítása a humuszosodás. Ezt a folyamatot a mélyebb szintekben csak fokozatosan csökkenő erősséggel lehetjük fel, következményeként a csernozjom talajokban a humusztartalom a mélységgel csökken. Előfeltétele a füves növénytakaró, gyengén lúgos vagy semleges kémhatású talaj, megfelelő víz levegő, és tápanyag viszonyok, amelyek a biológiai tényezőknek kedveznek. A humuszos réteg a vízhatástól mentes típusokban fokozatosan átmenetet mutat, a réti csernozjomokban viszont nem. A kilúgozási folyamat a csernozjomokban a szénsavas meszet oldja ki a felső talajszintekből, karbonát tartalmat csökkenti. A kilúgozódásnak előfeltétele az elegendő csapadék, melynek eloszlása egyenletes. További vízvesztesség esetén a sók betöményednek és kiválnak, a dolomit kicsapódásához vezet a mészlepedékes csernozjomokban. Ugyancsak feltétel a jó vízáteresztő képesség. A mészlepedékes csernozjom szelvényében a karbonátok mennyisége felülről lefelé fokozatosan nő. A kilúgzás sosem ér el olyan mértéket, hogy a talaj elsavanyodása jelentős legyen. Agyagosodása, a csernozjom főtypusban ritka, vagy az ősi erdőtalaj-képződésnek a humuszosodással elfedett maradványa lehet. Kimutatása az agyagtartalom karbonát-mentes anyagra való átszámítása alapján lehetséges. A szénsavas mész fluktuálása, a kilúgozási folyamat jellegének következménye. Azokban a talajokban, amelyekben a sók kilúgozódása a nyári száraz időszakban visszafordul, és a karbonátok időleges felhalmozódását idézi elő. Ez a jelenség nyáron jobban észlelhető. Só felhalmozódás a mélyebb szintekben akkor következhet be, ha a talajvíz csak kisebb mélységben található. Előfeltétele a sok sót tartalmazó talajvíz, vagy a vízhatlan altalaj, mely meggátolja az oldatok további lefelé mozgását.

1.17.2. Felszíni és a felszín alatti vizek

Felszíni víz

A terület vízháztartására a gyér lefolyás, a szárazság és a vízhiány a jellemző. A vízfolyásokban állandó jelleggel csak csapadékos időszakokban van víz. Máskor csak tavasszal jelentkeznek árhullámok. A vízminőség II. osztályúnak mondható. A Keleti-főcsatornán maximum 80 m³/s vizet vezetnek ki.

Az állóvizek mennyisége csekély, a legnagyobb természetes állóvíz a településtől keletre található szikes tó, a Fehér-szik. A 6 darab mesterséges tározók ennél nagyobbak.

A belvízelvezető csatornák mentén a parti sáv - melyet az akadálymentes fenntartás végett kell biztosítani - igazgatóság által kezelt csatorna esetén 6 m, társulati kezelésben levő csatornáknál 2 m.

Felszín alatti víz

Tiszavasvári területe a 27/2004 (XII. 25.) KvVM rendelet melléklete alapján az érzékeny felszín alatti vízminőség védelmi területen lévő települések közé tartozik.

A talajvíz mélysége jellemzően 2-4 méter között van, de ennél magasabb és alacsonyabb talajvízszintek előfordulhatnak. A talajvíz kémiai jellege szerint főleg kalcium-magnézium-hidrogénkarbonátos. Keménysége 15-25 nk° között van, de a település körzetében 45 nk° fölé megy.

A rétegvizek mennyisége nem jelentős. Az artézi kutak száma nagy.

Felszín alatti vizeket érintő és vízminőség-védelmi szempontok: (VVO)

Felszín alatti vizekkel kapcsolatban Tiszavasvári közigazgatási területén sérülékeny földtani közegű vízbázisra épült vízmű üzemel. A sérülékeny ivóvízbázis hidrogeológiai B védőidomot kijelölő határozat száma: 1428/12/2007. A közigazgatási területen távlati ivóvízbázis nem található.

A felszín alatti vizek védelmével kapcsolatos szennyeződéserzékenységi besorolására az érvényes szabályozás a 219/2004. (VII. 21.) Kormányrendelet és a 27/2004. (XII. 25.) KvVM rendelet. A védőidom területe „Fokozottan érzékeny” míg a terület többi része az „Érzékeny” kategóriába tartozik.

A 27/1006. (II. 7.) Kormányrendelet alapján a közigazgatási terület részben nitrát érzékeny terület.

Fentiek figyelembevételével ezért a létesítmények kialakítását úgy kell megoldani, hogy a 219/2004. (VII. 21.) Kormányrendelet 1. számú mellékletében felsorolt anyagoknak (pl. ammónia, nitrátok, stb.) a felszín alatti víztérbe történő közvetlen bevezetése elkerülhető legyen. A talajba és vízfolyásokba szennyezett csapadékvíz vagy egyéb szennyvíz nem kerülhet. A csapadékvíz elvezetését burkolt árokban javasoljuk megoldani.

Tiszavasvári közigazgatási területe teljes egészében az országos vízminőség-védelmi övezet területét és képi, így kérjük a 2003. évi XXVI. törvény ide vonatkozó (15. §) részét is betartani.

Továbbá be kell tartani a 147/2010. (IV. 29) Kormányrendelet a vizek hasznosítását, védelmét és egyéb kártételeinek elhárítását szolgáló tevékenységekre és létesítményekre vonatkozó általános jogszabályok előírásait.

Vízgyűjtő-gazdálkodási Tervezés:

A Kormány által 2016. március 31-én a 1155/2016. (III. 31.) Kormányhatározatában elfogadott 2015. évi, felülvizsgált Vízyűjtő-gazdálkodási Terv (továbbiakban VGT2) értelmében Tiszavasvári közigazgatási területe a 2-17 Hortobágy-Berettyó nevű alegységen található, amely a Tisza részvízgyűjtő területe.

Az Európai Parlament és a Tanács 2006/60 EK (33.) bekezdése szerint minden vízgyűjtőn törekedni kell a vizek jó állapotának elérésére vagy fenntartására, úgy hogy az ugyanahhoz az ökológiai, hidrológiai és hidrogeológiai rendszerhez tartozó felszíni és felszín alatti vizekkel kapcsolatban tett intézkedések összehangoltak legyenek.

A VGT2 különböző célokat, intézkedéseket fogalmaz meg, amelyek megvalósítására törekedniük kell, és amely alapján a célokat, intézkedéseket igyekezniük kell szem előtt tartani. Cél minden esetben a víztestek jó állapotának elérése vagy fenntartása.

A területen érintett felszín alatti víztestek:

1) sekély porózus talajvíz test:

- sp. 2.6.1 talajvíz test: Nyírség déli rész, Hajdúság. Mennyiségi állapota gyenge. Oka szárazföldi és vizes FAVÖKO (felszín alatti víztől függő ökoszisztéma); kémiai állapota jó.
- sp. 2.6.2 talajvíz test: Hortobágy, Nagykunság, Bihar északi rész. Mennyiségi állapota gyenge, okai tartós vízszintsüllyedés, szárazföldi FAVÖKO (felszín alatti víztől függő ökoszisztéma), túlzott vízkivételek. Kémiai állapota jó, de gyenge kockázatú.

2) porózus rétegvíz test:

- p. 2.6.1 rétegvíz test: Nyírség déli része, Hajdúság. Mennyiségi és kémiai állapota is jó.
- p. 2.6.2 rétegvíz test: Hortobágy, Nagykunság, Bihar északi rész. Mennyiségi állapota gyenge a túlzott vízkivételek miatt, kémiai állapota jó.

3) porózus termálvíz test:

- pt. 2.4 termálvíz test: Északkelet-Alföld. Mennyiségi és kémiai állapota is jó.

A területen érintett felszíni víztestek:

A víztestek minősítését a vízgyűjtő-gazdálkodási Terv 6.1 melléklete szerint adjuk meg. (Felszíni víztestek excel melléklet)

Vízrendezési és öntözési szempontok: (VÖO)

Érintett belvízrendszerek és öblözetek:

Tiszavasvári közigazgatási területének nyugati része az 50.sz. Nyugati-főcsatorna menti belvízrendszeren belül az 50.a Királyéri belvízöblözetben, a többi része a 49.sz. Hortobágyi belvízrendszeren belül a 49.a Hortobágy közvetlen belvízöblözetben helyezkedik el.

A település közigazgatási területén lévő vízrendezési és vízhasznosítási létesítmények:

Belvizes és öntöző csatornák:

- Keleti-főcsatorna
- Nyugati-főcsatorna
- Keleti-Nyugati-összekötőcsatorna
- N-I. öntöző csatorna
- N-III. öntöző csatorna
- K-I öntöző főcsatorna
- Hajdúnánási tápcsatorna
- Hortobágy-főcsatorna
- Forgácsháti-csatorna
- Király-ér
- Borockás-Borzik-csatorna
- Dankó-Laposháti-csatorna
- Kapsa-Kálvinházi-csatorna
- Nyickiréti-csatorna
- Rázomi-övcatorna

Tavak, tározók:

- Losonczi és Losonczi Kft. halastava (2695/18/2008. sz., vízikönyvi szám: V/304)
- Alkaloida „LOMBIK” Horgász Egyesület halastava (Ht. 958/07/1990, vízikönyvi szám: VI/615)

- Munka Mezőgazdasági Szövetkezet halastavai (Ht. 174-2/II/1986, vízikönyvi szám: V/209, Ht. 167-2/II/1986, vízikönyvi szám: V/212)
- Szabolcsi Halászati Kft. Józsefházi halastó(Ht. 448-1/II/1986, vízikönyvi szám: V/293)

Tiszavasvári közigazgatási területén TIVIZIG kezelésében lévő belvíztározó nem található. Az 1,3 millió m³-es Fehérsziki tározó a Királyéri VGT kezelésében van.

Öntöző telepek:

Tiszavasvári közigazgatási területén a 2019. évben 44 db árvényes vízjogi üzemeltetési engedéllyel rendelkező öntözőtelepet tartunk számon, ami ~ 1300 ha területet érint.

A település belvízrendezési és vízhasznosítási létesítményeit az 1. számú melléklet szemlélteti.

A város közigazgatási területén további egyéb kezelésű belvízvédelmi és vízhasznosítási művek is találhatóak, amelyeknek a kezelői, tulajdonosai nyilvántartásunkban nem szerepelnek.

Tiszavasvári közigazgatási területének belvíz veszélyeztetettsége:

A síkvidéki vízjárta külterületeket az úgynevezett Pálfi féle belvíz veszélyeztetettségi, illetve belvíz gyakorisági térképpel jellemezzük.

A veszélyeztetettségi térkép készítéséhez az 1961-től a 2002-es évekig végzett szisztematikus belvíz-elöntési felmérések utólagos statisztikai és térinformatikai feldolgozása szolgált alapul.

Veszélyeztetettségi kategória	Az elöntés relatív gyakorisága, azaz hosszabb időszakra vetítve a belvíz	Szöveges minősítés
I.	<0,05 20 évnél ritkábban	Belvízzel alig veszélyeztetett terület
II.	0,05-0,10 10 és 20 év között	Belvízzel mérsékelt veszélyeztetett terület
III.	0,10-0,20 5 és 10 év között	Belvízzel közepesen veszélyeztetett terület
IV.	>20 5 évnél is sűrűbben előforduló (visszatérő) esemény	Belvízzel erősen veszélyeztetett terület

A Pálfi-féle belvíz-veszélyeztetettségi térkép alapján Tiszavasvári közigazgatási területe jellemzően belvízzel alig (I. kat.) és mérsékelt (II. kat.) veszélyeztetett, de elszórtan találhatók közepesen veszélyeztetett (III. kat.) illetve erősen veszélyeztetett (IV. kat.) területek is.

A TIVIZIG által megállapított belvíz-veszélyeztetettségi besorolás alapján Tiszavasvári belterülete mérsékelt veszélyeztetett kategóriába tartozik.

1.17.3. Levegőtisztaság és védelme

A város levegőminőségi állapotát alapvetően a közlekedés légszennyezése, valamint a gazdasági/mezőgazdasági területhasználat határozza meg. A háttérjellegű szálló porszennyezés a külterületeken dominánsnak tekinthető. A város és a terület levegőminősége az SO₂, NO₂, NO_x és CO komponensek tekintetében kiváló, PM₁₀ (szálló por) vonatkozásában jó minőségű. A település környezetében meglévő gazdasági telephelyek minimális mértékben, de elsősorban a közlekedési-szállítási, kisebb mértékben a tüzeléstechnikai és technológiai légszennyezéssel vannak jelen. Az Ipari Parknak a környezetre gyakorolt hatása jelentős a hagyományosan iparral rendelkező településen. Tiszavasvári jelentős légszennyezéssel járó vállalkozása az Alkaloida Vegyészeti Gyár Zrt. valamint az Ecomissio Kft és a Wienerberger Téglaiipari Kft.

A települést a levegő szennyezőanyagai szerint nézve a 4/2002. (X.7.) KvVM alapján a következő értékek érvényesek:

- Kén-dioxid: a levegőterheltségi szint az alsó vizsgálati küszöböt nem haladja meg
- Nitrogén-dioxid: a levegőterheltségi szint az alsó vizsgálati küszöböt nem haladja meg
- Szén-monoxid: a levegőterheltségi szint az alsó vizsgálati küszöböt nem haladja meg
- PM10 (a levegőben lebegő szilárd és folyékony – aeroszol – részecskék gyűjtőneve: a levegőterheltségi szint egy vagy több légszennyező anyag tekintetében a felső és az alsó vizsgálati küszöb között van
- Benzol: a levegőterheltségi szint az alsó vizsgálati küszöböt nem haladja meg
- Talajközeli ózon: a talaj közeli ózon koncentrációja meghaladja a célértéket
- PM10 arzén: a talaj közeli ózon koncentrációja meghaladja a célértéket
- PM10 kadmium: a talaj közeli ózon koncentrációja meghaladja a célértéket
- PM10 nikkel: a talaj közeli ózon koncentrációja meghaladja a célértéket
- PM10 ólom: a talaj közeli ózon koncentrációja meghaladja a célértéket
- PM10 benz(o)pirén: a levegőterheltségi szint a felső vizsgálati küszöb és a célérték között van.

A célértékeket a 4/2011. (I.14.) VM rendelet 1. mellékletének 1.1.4.1 pontjában meghatározott értékek adják.

A közlekedésből származó (gépjárművek emissziója) szennyeződések mellett problémát jelent a gépjárművek által felvert por és ennek hatásai. A településen időszakosan megjelenő pollen illetve parlagfű okozhat az időjárástól függően a lakosság körében kisebb allergiás panaszokat. A parlagfű visszaszorítására a települési önkormányzat még nem adott ki helyi rendelet csak központilag a 221/2008. (VIII. 30.) Korm. rendeletet alkalmazzák, ami a parlagfű elleni közérdekű védekezés végrehajtásának, valamint az állami, illetve a közérdekű védekezés költségei megállapításának és igénylésének részletes szabályairól rendelkezik.

1.17.4. Zaj- és rezgésterhelés

A zaj - és rezgésvédelem szempontjait a területrendezés és fejlesztés, valamint a közlekedés tervezés alkalmával szem előtt kell tartani, a zajos és a zajérzékeny területeket lehetőleg egymástól elkülönítve kell kialakítani.

A vizsgálatok alapján meg kell határozni a település területén előforduló zajforrásokat, azokat a terület-felhasználási egységeket. A településen átmenő forgalommal lehet számolni. Legjellemzőbb közlekedési zajforrásként a 36-os forgalmi út tekinthető, mely keresztülhalad a településen. Ezért átmenő és célforgalom miatti útként zajkibocsátása elviselhető. A környezeti zajterhelés szempontjából Tiszavasvári kedvező helyzetben van. A zaj és rezgésterhelési helyzet a távlatokban sem rontható amennyiben a közúti forgalom nagysága, nem változik. Ennek érdekében a környezetbe zajt, illetve rezgést kibocsátó és a zajtól illetőleg rezgéstől védendő létesítményeket úgy kell tervezni, egymástól viszonyítva elhelyezni, hogy a zaj és a rezgés ne haladja meg az érvényben lévő határértékeket. A környezeti zaj- és rezgésterhelési határértékek megállapításáról szóló (27/2008. (XII. 3.) KvVM-EüM együttes rendelet) rendeletnek megfelel.

1.17.5. Sugárzás védelem

Tiszavasváriban nagyfeszültségű vezeték és mobiltelefon-torony csak lakott területtől távol található.

Tiszavasvári a paksi atomerőmű 300 km-es Élelmiszer –fogyasztási Korlátozások Óvintézkedési Zónájába (ÉÓZ) területére esik.

Tiszavasváriban a sugárzást figyelő sugárázmérő pont nem található.

1.17.6. Hulladékkezelés

A kommunális hulladékot a város lerakóhelyén helyezik el. Legnagyobb mennyiségben az Alkaloida Vegyészeti Gyárban keletkezik hulladék, de itt a keletkezett hulladékot a az üzem saját hulladékégetőjében ártalmatlanítják. A lakóépületek kommunális hulladék elszállíttatásában csak a fele vesz részt. Az üdülőterületen a kommunális hulladék közös konténerbe gyűjtése zajlik, mely alapján nem beazonosítható, hogy a tulajdonosok mekkora aránya vesz részt a hulladékgyűjtésben.

A településnek a hulladékgazdálkodás területén jelentős lemaradásban van. El kell érni a településen a 100 százalékos lefedettséget a begyűjtési szolgáltatásnak.

1.17.7. Vizuális környezetterhelés

Tiszavasvári vizuális környezetterhelését képezik az illegális hulladéklerakások, melyek folyamatosan képződnek. Az illegális hulladék felszámolását a Kelet-Környezet Kft végzi, melynek székhelye Tiszalökön található.

A közigazgatási területen található egy működő bányatelek, melyet a Wienerberger Téglaipai Kft helyi téglagyára használ a terméke előállítására.

1.17.8. Árvízvédelem

Tiszavasvári az Alföld Hajdúhát és Hortobágy kistáj települése, mely kistájakon nem okoz problémát árvíz, belvízzel azonban többször meg kellett küzdenie a településnek.

A 18/2003. (II.22.) KvVM-BM a települések ár, és belvíz veszélyeztetettségi alapon történő besorolásról szóló együttes rendelet melléklete szerint Tiszavasvári közepesen veszélyeztetett település.

83/2014. (III.14) Korm. rendelet (a nagyvízi meder, a parti sáv, a vízjárta és a fakadó vizek által veszélyeztetett területek használatáról, valamint a folyók esetében a nagyvízi mederkezelési terv készítésének rendjére és tartalmára vonatkozó szabályokról) a fakadó és szivárgó vizek által veszélyeztetett, valamint a vízjárta területekre vonatkozó rendelkezései Tiszavasvárra is vonatkoznak, melyek a következők:

- 19. § (1) Az árvízvédelmi töltések mentesített oldalán lévő, az árvízi víznyomás miatt felszínre törő fakadó és szivárgó vizek által veszélyeztetett terület használat, hasznosítás csak a tulajdonos vagy a használó saját felelősségére történhet. A terület adottságaiból eredő esetleges károkért kártalanítás nem jár.
- (2) A fakadó és szivárgó vizek által veszélyeztetett területeket a településszerkezeti tervben, illetve a helyi építési szabályzatban a vízügyi hatóság, illetve a vízügyi igazgatási szerv javaslata alapján kell feltüntetni.
- (3) A fakadó és szivárgó vizek által veszélyeztetett területekre vonatkozó korlátozásokat, tilalmakat a helyi építési szabályzatban kell megállapítani az arra illetékes vízügyi, valamint környezetvédelmi és természetvédelmi szervek és az árvízvédelmi töltés fenntartójának véleménye alapján.
- 20. § A vízjárta területekre a 19. § (1) bekezdésének rendelkezéseit kell megfelelően alkalmazni azzal, hogy az ilyen területeket a településszerkezeti tervekben és a helyi építési szabályzatban – a terület felhasználását veszélyeztető körülményekkel együtt – fel kell tüntetni.

120/1999. (VIII. 6) Korm. rendelet a vizek és a közcélú vízellátási-művek fenntartására vonatkozó feladatokról szól, mely Tiszavasvári esetében is releváns.

- 7. § (1) A fenntartási feladatok ellátása és az árvízvédelmi töltés védelme érdekében a töltésen, valamint a töltés lábvonaltól, annak mindkét oldalán számított 10-10 méteres védősávon (töltésmenti sávon) belül nem szabad olyan tevékenységet végezni, amely a talaj szerkezetét, szilárdságát, összetételét megbontaná, illetve hátrányosan megváltoztatná, annak elszennyeződését eredményezné.

Továbbá a védtöltés lábvonaltól mért 10,0 m szélességű védő-, fenntartó sávot szükséges tartani, amelyen semmilyen építési tevékenység nem végezhető és a fenntartó sáv mezőgazdasági hasznosítása csak gyep művelési ágban történhet.

A település építési rendje és fejlődése szempontjából releváns árvízvédelmi fejlesztést nem készül.

1.17.9. Fennálló környezetvédelmi konfliktusok, problémák

A településen keletkezett lakossági hulladékgazdálkodás nem elégséges, a város kommunális hulladékgyűjtő rendszere nem elégíti ki az elvárt normai követelményeket, valamint a településen keresztül haladó 36-os főút zajterhelése és levegőszennyezése magasabb a megengedetnél.

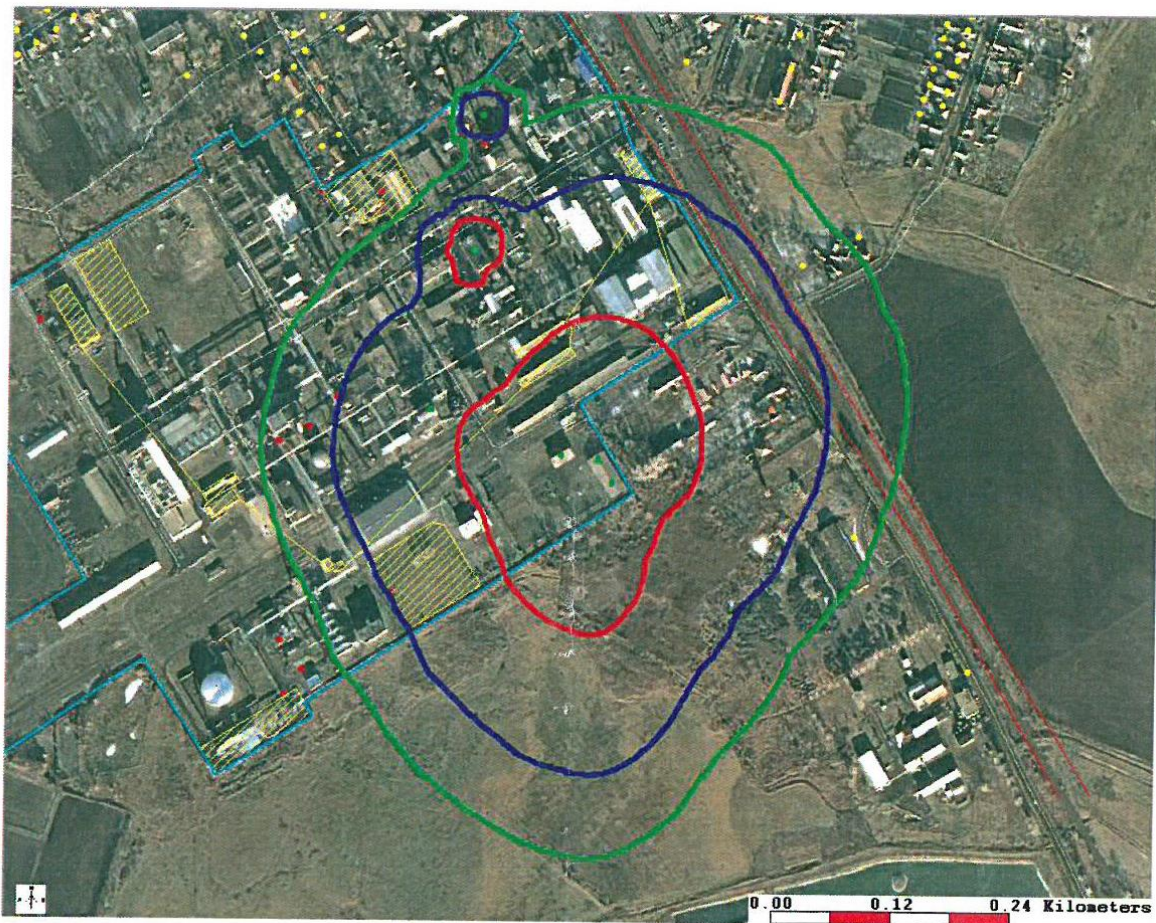
E fentebb leírt két környezetvédelmi konfliktus áll fenn Tiszavasváriban.

1.18. Katasztrófavédelem (területfelhasználást, beépítést, befolyásoló vagy korlátozó tényezők)

Tiszavasvári a települések katasztrófavédelmi besorolásáról, valamint a katasztrófák elleni védekezés egyes szabályairól szóló 62/2011.(XII.29.) BM rendelet módosítására kiadott 61/2012.(XII.11.) BM rendelet 1. melléklete alapján I. katasztrófavédelmi osztályba sorolt. Ennek megfelelően – a katasztrófavédelemről és a hozzá kapcsolódó egyes törvények módosításáról szóló 2011. évi CXXVIII. törvény végrehajtására kiadott 234/2011.(XI.10.) Korm. rendelet 2. sz. mellékletében foglaltakat figyelembe véve – az elégséges védelmi szint biztosítása érdekében, szükséges a lakosság riasztása és veszélyhelyzeti tájékoztatása feltételeinek biztosítása. A település jelenlegi úthálózata olyan paraméterekkel rendelkezik, amely alkalmas tűzoltó járművek, valamint műszaki mentést végző gépjárművek közlekedésére. A jelen módosítással érintett rész szabályozási szélességi méretei az átsorolást követően nem változnak, a műszaki paraméterek, mint útszélesség, gyalogos közlekedés kialakítása rendszerezik az egyes közlekedési útvonalakat, jobban segítik a tűzoltó járművek közlekedését. Az építmények megfelelő közúti kapcsolata biztosított, illetve a tervezés során biztosítható, az úthálózat megfelel az Országos Tűzvédelmi Szabályzat előírásainak. A településrendezési terv az érvényes törvények, rendeletek, MSZ és ágazati szabványok figyelembevételével készül el, melyeknek az előírásait betartja.

A tűztávolság betartására, a tűzoltás eszközeivel a létesítmények megközelítésére – az OTÉK előírásait megtartva – a Helyi Építési Szabályzat vonatkozó pontjaiban tesz kötelező intézkedéseket. Az övezeten belüli építményekre vonatkozó tűzvédelmi előírásokat az építési engedélyesési eljárások során kell konkrétan meghatározni és betartani. (pld. A tűzállósági fokozat, tűzveszélyességi osztályba sorolás, tűztávolság, tűzszakasz, oltás módja, oltóvíz, oltókészülék, nyomás, menekülési és mentési út).

Az Alkaloida Vegyészeti Gyár Zrt. 4440 Tiszavasvári, Kabay János út 29. sz. alatti alsó küszöbértékű veszélyes anyagokkal foglalkozó üzemének veszélyességi övezete:

A veszélyes anyagokkal kapcsolatos súlyos balesetek elleni védekezésről szóló 219/2011. (X. 20.) Korm. rendelet 7. melléklet 2.1. pont alapján:

- Belső zóna: a sérülés egyéni kockázata meghaladja a 10^{-5} esemény/év értéket (piros görbe)

- b) Középső zóna: a sérülés egyéni kockázata a 10^{-5} és 10^{-6} esemény/év értékek között alakul (kék görbe)
- c) Külső zóna: a sérülés egyéni kockázata nem éri el a 10^{-6} esemény/év értéket, de nagyobb mint 3×10^{-7} (zöld görbe)

1.18.1. Építésföldtani korlátok

Tiszavasvárin építésföldtani korlátokkal nem kell számolni. Területén barlangok, pincék és alábányászott területek, kedvezőtlen morfológiai adottságok nem találhatók, kivétel ez alól a Wienerberger Téglaiipari Zrt agyagbányája. A helyszín földrengések által nem veszélyeztetett. Tevékenységekből eredő korlátozásokkal nem kell számolni. Magassági, mélységi korlátozásokkal nem kell számolni a településrendezési terv előírásain kívül.

1.18.1.1. Alábányászott területek, barlangok és pincék területei

A Miskolci Bányakapitányság nyilvántartása szerint működő bányatelek működik a Wienerberger Téglaiipari Zrt. fenntartásában.

A közigazgatási területen több homokbánya található, melyek működési engedélyének kiadásáról a Miskolci Bányakapitányság dönt.

1.18.1.2. Csúszás-, süllyedésveszélyes területek

A település közigazgatási területén nem található csúszás-, süllyedésveszélyes terület.

1.18.1.3. Földrengés veszélyeztetett területei

Tiszavasvári a Közép-Magyarországi földrengés vonal nyomvonalán helyezkedik el, azonban földrengés veszélyeztetettség szempontjából nem veszélyeztetett a közigazgatási terület.

(Forrás: Katasztrófavédelmi Igazgatóság)

(Forrás: www.seismology.hu)

Magyarország földrengés-veszélyeztetettségi térképe a valószínűségi módszer alapján készült. A szeizmicitás alapján kijelölt forrászónák földrengés-aktivitásának statisztikus jellemzői mellett figyelembe veszik a bizonytalansági tényezőket, az alapkőzetet, valamint a talajvízszint helyzetét.

1.18.2. Vízrajzi veszélyeztetettség

1.18.2.1. Árvízveszélyes területek

Tiszavasvári a 2.78 számú Tiszanagyfalu-Tiszalök ártéri öblözetben fekszik külterületének a Keleti-főcsatorna jobb parti töltésen túli területei a 2.79 Hortobágyi öblözetnek a részei.

Közigazgatási területe érinti a Keleti-főcsatorna medrét és kétoldali töltéseit (hrszt:0443/1), melyek a Tisza bal parti elsőrendű árvízvédelmi vonal részét képezik. (09.02. elsőrendű védvonal bal part 2+500-4+725 tkm szelvények, valamint jobb part 2+650-4+755 tkm között)

Egy esetlegesen a Tisza fővédvonalán történő gátszakadás esetén a település további védelmét a lokalizációs vonalak (09.0001/1, 09.004) biztosítják.

A kiépített lokalizációs töltéseknek az a feladata, hogy a kedvező terepadottságokat kihasználva a töltésszakadások kiömlő víztömeget a Tisza vidéki részöblözetekben megtartsák, megakadályozva ezzel a lakott területek elöntését.

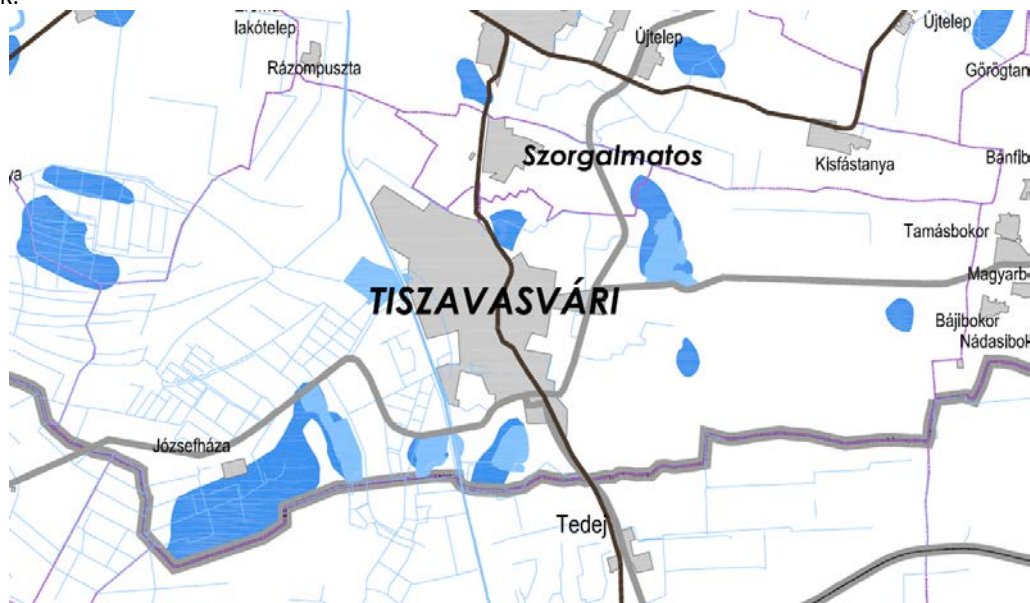
A 09.0001/1 lokalizációs vonal teljes hossza 19 040 m, melyből csak 1 120 m hosszú töltésszakasz tartozik a TIVIZIG kezelésébe. A további tulajdonképpen elméleti nyomvonal, amely mezőgazdasági területeken halad.

Tiszavasvári település közigazgatási területét nagyvízi övezete nem érinti.

1.18.2.2. Belvízveszélyes területek

A település közigazgatási területe belvíz veszélyességi szempontból érintett.

A lenti MTrT részletben látszik, hogy a közigazgatási területen szétszórtnak találhatók belvízzel veszélyeztetett területek.

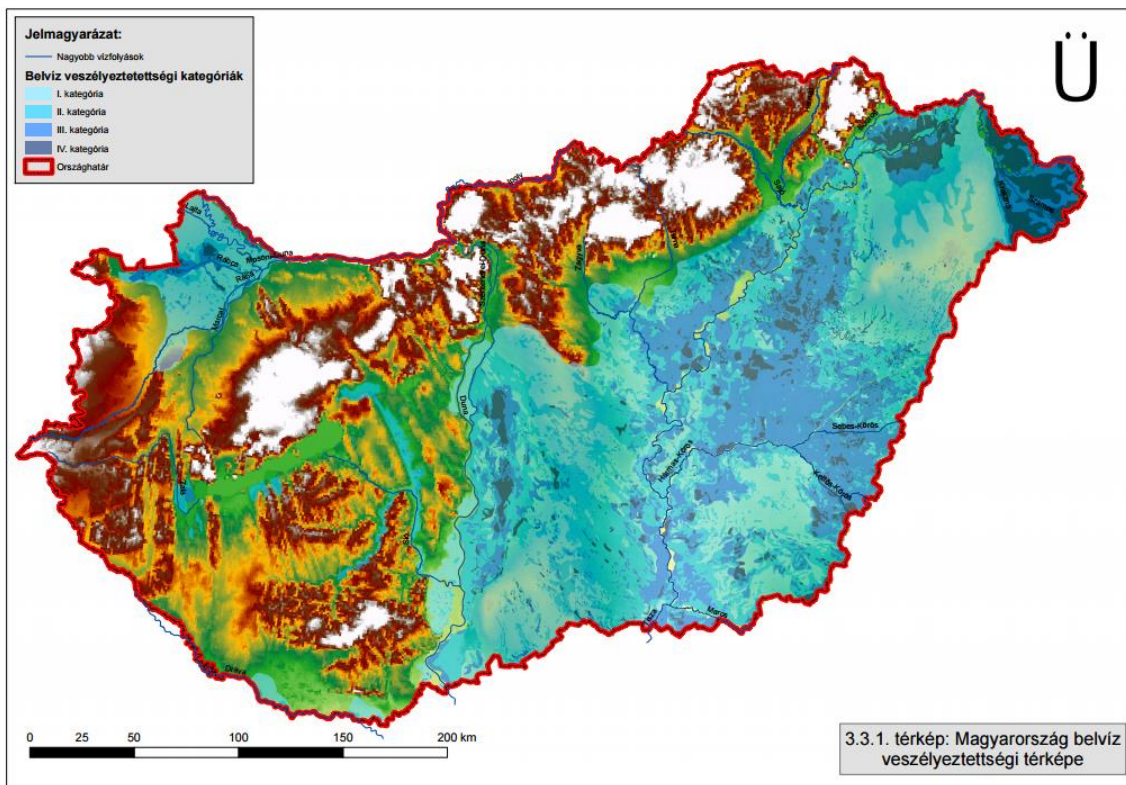
(Forrás MTrT térkép)

Tiszavasvári Város Önkormányzata a Tiszántúli Vízügyi Igazgatósággal konzorciumban támogatást nyert el az ÉAOP-5.1.2/D2-11-2011-0035 azonosító számú pályázaton „Tiszavasvári Város belterületi vízrendezése” című projektjének megvalósításához az alábbi műszaki tartalommal:

- Tiszavasvári – Vöröshadsereg úti öblözet: H-Tb-1-0 és H-Tb-1-1 csatorna rekonstrukciója
- Tiszavasvári – „Kállói 1-es mellékág” csatorna építés (36-os főút mentén)
- Hortobágy főcsatorna rekonstrukciós munkái a 89+796 – 93+267 km csatorna szelvény között, műtárgy beépítése a 89+920 km szelvénybe

A projekt összköltsége 174.235.872 Ft amelyhez az Önkormányzat és a TIVIZIG 161.534.076 Ft támogatásban részesült.

Az előzetes műszaki felmérések, tervezői egyeztetések alkalmával kirajzolódott, hogy ezen 3 települési gócpont belvízveszélyének a megoldása, lényegében a település nagy részét megóvná tartós esőzés esetén a belvízkároktól. A fennmaradó települési csatornaszakaszok rekonstrukcióját egy későbbi ütemben kívánja az önkormányzat megvalósítani a prioritás és a jelenlegi anyagi helyzetének figyelembevételével.

(Forrás: kotivizig.hu)

Magyarország belvíz veszélyeztetettségi térképe alapján Tiszavasvári a II. és III. belvíz veszélyeztetettségi osztályba sorolandó.

A kategóriák jelentése:

- II. belvíz veszélyeztetettségi kategória: belvízzel mérsékeltan veszélyeztetett terület
 - Az elöntés relatív gyakorisága: 0,05-0,10
- III. belvíz veszélyeztetettségi kategória: belvízzel közepesen veszélyeztetett terület
 - Az elöntés relatív gyakorisága: 0,11-0,20

1.18.2.3. Mély fekvésű területek

Mély fekvésű területek Tiszavasvári közigazgatási területén nem találhatók.

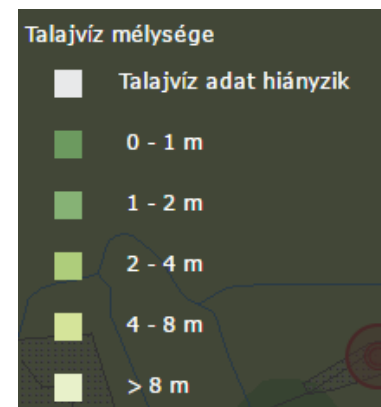
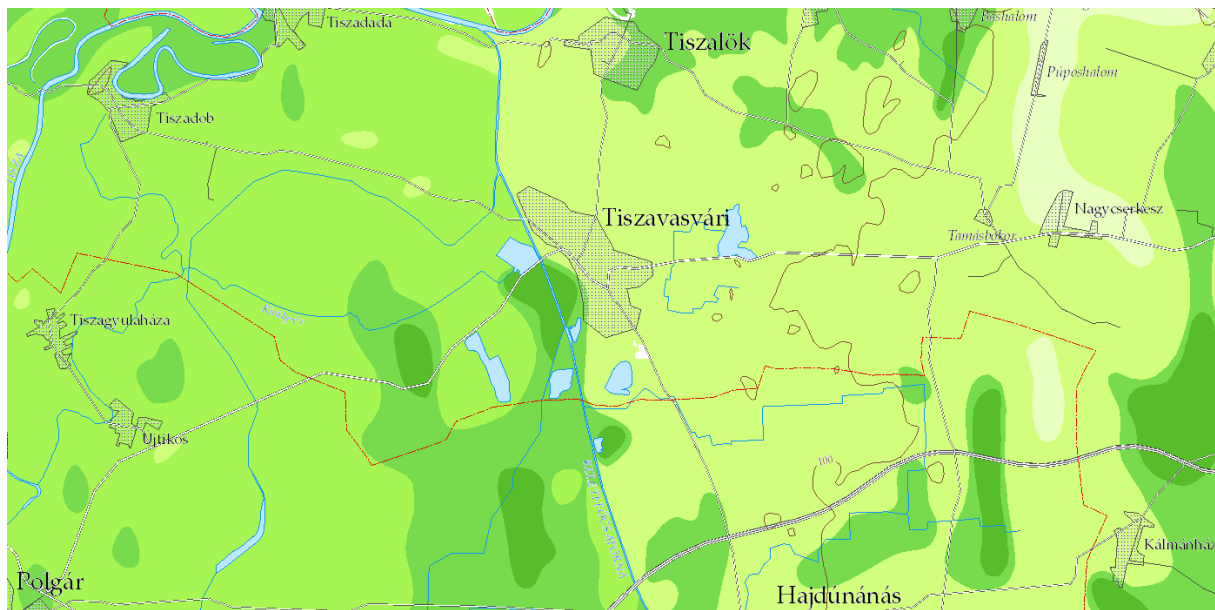
1.18.2.4. Árvíz és belvízvédelem

Árvíz és belvízvédelem készütségi fokozatainak jelentését, valamint az egyes készütségi fokozatok során elvégzendő feladatokat a jogszabályban leírtak alapján kell elvégezni. Jelenleg hatályos jogszabály a 10/1997. (VII. 17.) KHVM rendelet, amely rendelkezik az árvíz- és a belvízvédkezésről.

Az elmúlt évek tapasztalatai alapján a térségben több belvízveszély alakult ki. Az érintett térségben, a korábbi években és napjainkban is komoly problémát okoz a területeken lévő tavaszi hóolvadások idején visszamaradó belvív.

Talajvíz

A közigazgatási területen a talajvíz viszonylag csak a településtől keletre lévő területen magas. Egyéb helyeken jellemzően 2 és 4 méter között találjuk a talajvízszintet. A településtől keletre még ennél is alacsonyabban van a talajvíz.

(Forrás: Magyarország talajvíz térképe)

1.18.3. Egyéb

1.18.3.1. Kedvezőtlen morfológiai adottságok (pl. lejtés, falszakadás)

Kedvezőtlen morfológiai adottságú terület nem található a településen.

1.18.3.2. Mélységi, magassági korlátozások

Az érvényben lévő mélységi és magassági korlátozásokat a helyi építési szabályzatban olvashatjuk:

- beépítésre szánt területek közül bizonyos ipari gazdasági területek közül a helyi építési szabályzat 16,0 m-es maximális építménymagasságot enged meg úgy, hogy az építménymagasság számítását a szokásostól eltérően az összes bruttó szintterület és a telekterület hányadosának maximumaként kell kiszámolni.

1.18.3.3. Tevékenységből adódó korlátozások

Jelenleg tevékenységből adódó korlátozások, de a lakóterületi és településközponti övezetekre vonatkozó korlátozása szerint, kereskedelmi-szolgáltató, vendéglátó- és egyéb kisüzemi tevékenység csoportjai kivételesen sem legyenek elhelyezhetők:

1. Áruszállítás, fuvarozás, gép- és autókölcsönző műhely,
2. autófényező műhely (telephely terület),
3. autóbontó műhely (telephely terület),

4. autókarosszéria-lakatos (telephely terület),
5. autókereskedelem (telephely terület),
6. mezőgazdasági gépjavító műhely (telephely terület),
7. akkumulátor – töltő, javító, újrafeldolgozó műhely (telephely terület),
8. gumiszerelő, javító műhely (telephely terület),
9. tüzelő- és építőanyag telep,
10. kisgépkölcsönző iroda,
11. járműőrző telep,
12. közúti gépjavító, karbantartó, szervízeltő műhely telephely terület,
13. asztalos műhely (telephely terület),
14. fafeldolgozó, megmunkáló műhely (telephely terület),
15. fémmegmunkálás, fémfeldolgozás és felületkezelés műhely (telephely terület),
16. öntő (telephely terület),
17. lakatos műhely (telephely terület),
18. könnyűipari termékfeldolgozó, raktározó műhely (telephely terület),
19. vegyipari termékkészítő, feldolgozó (telephely terület),
20. mészégető (telephely terület),
21. kelmefestő, vegytisztító (telephely terület),
22. bognár, kádár (telephely terület),
23. élelmiszeripari feldolgozó műhely
24. raktár, nagykereskedések áru lerakatok telepei,
25. galván-üzem telep,
26. szennyvíz- és hulladékkezelés, köztisztasági szolgáltató műhely (telephely terület),
27. kőfaragó, műkögyártó és betonelem előregyártó műhely
28. péküzem.

1.19. Ásványi nyersanyag lelőhely

Ásványi nyersanyag lelőhely a település közigazgatási területét nem érinti.

(Forrás: MTrT térkép)

Az Országos Ásványvagyon Nyilvántartás a megye területén 31 olyan területet tart nyilván, ahol korábbi kutatások ásványi nyersanyag létét bizonyították. Jelentős a megye területén a homok- és talajjavításra szolgáló tőzeg és lápi mész, valamint az agyag és a termásvíz vagyon. A megye gazdaságában a bányászat nem volt meghatározó az ásványi nyersanyagok hiánya miatt, amit igazol az is, hogy az OTTr országos komplex tájrehabilitációt igénylő területet nem jelölt ki a megyében.

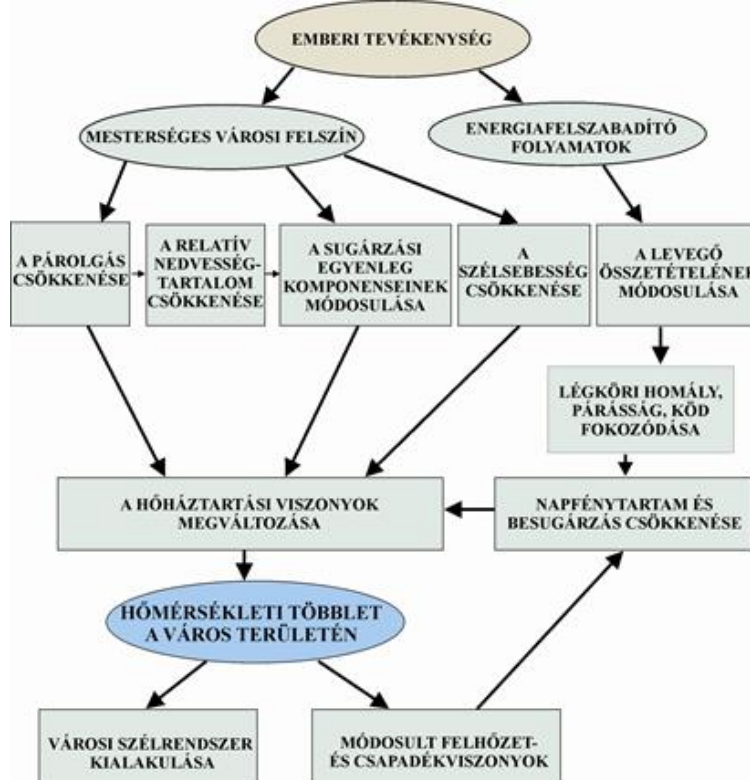
A város igazgatási területén belül védett, vagy védelem alá vonandó geológiai érték nem található.

1.20. Városi klíma

Napjainkban az emberiség mintegy felét érintik a mesterségesen létrehozott városi környezet terhelései: a környezetszennyezés, a zaj, a felfokozott élettempóval együtt járó stressz és nem utolsósorban a városi légtér – a természetes környezethez képest – megváltozott fizikai paraméterei.

A városokban fellelhető mikroklímák tarka mozaikszerűségükkel tűnnek ki. Az utcák, terek, parkok és udvarok mind sajátos éghajlattal rendelkeznek, amelyekben azonban közös vonások is vannak. Ezek a közös vonások éppen a lokális (helyi) éghajlat, a városklíma keretében jutnak kifejezésre.

Az egyedi, városi klíma létrejöttének alapja az emberi tevékenység, melynek hatására a különböző éghajlati elemek jelentősen módosulhatnak a települést övező természetes környezethez képest. E változások nem függetlenek egymástól, hanem szoros ok-okozati összefüggésben állnak.

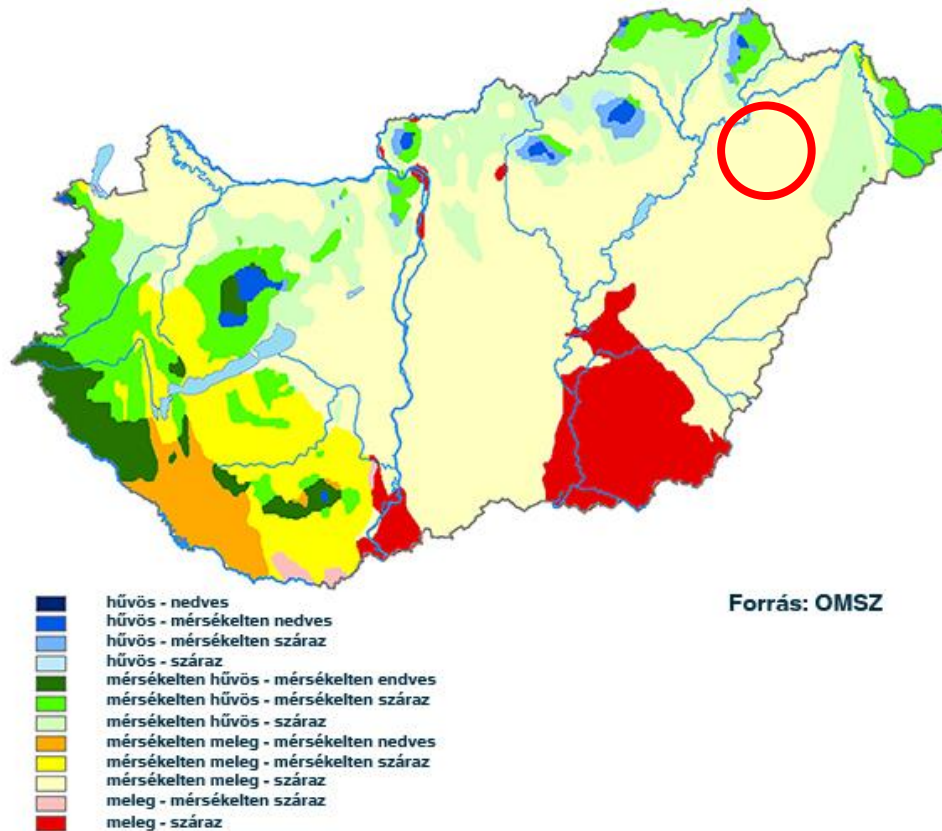
Az egész folyamat kiindulópontja az emberi tevékenység, melynek hatására sajátos, mesterséges felszín jön létre. Ennek jellemzője az, hogy igen változatos, kis területen belül hirtelen módosulhat, a különféle éghajlati paramétereket pedig jelentősen befolyásolja. A városban lehulló csapadék a mesterséges, nem vízáteresztő felszínnek és a csapadékelvezető csatornahálózatnak köszönhetően nagyon gyorsan lefolyik, így a városban a párolgás rövidebb ideig tart és kisebb mértékű, mint a városkörnyéki területeken. Ezáltal a városban a relatív nedvességtartalom is kisebb lesz.

A felszín másik fontos hatása a sugárzási paraméterek módosulásában nyilvánul meg. Azt, hogy egy adott felszín a ráeső napsugárzást milyen mértékben nyeli el, illetve veri vissza, a felszín tulajdonságai döntően meghatározzák. A változatos felszín, a nagyobb érdesség miatt a város felett nagyobb a sűrűdés, ami a szélsebesség csökkenéséhez és a turbulencia fokozódásához vezet.

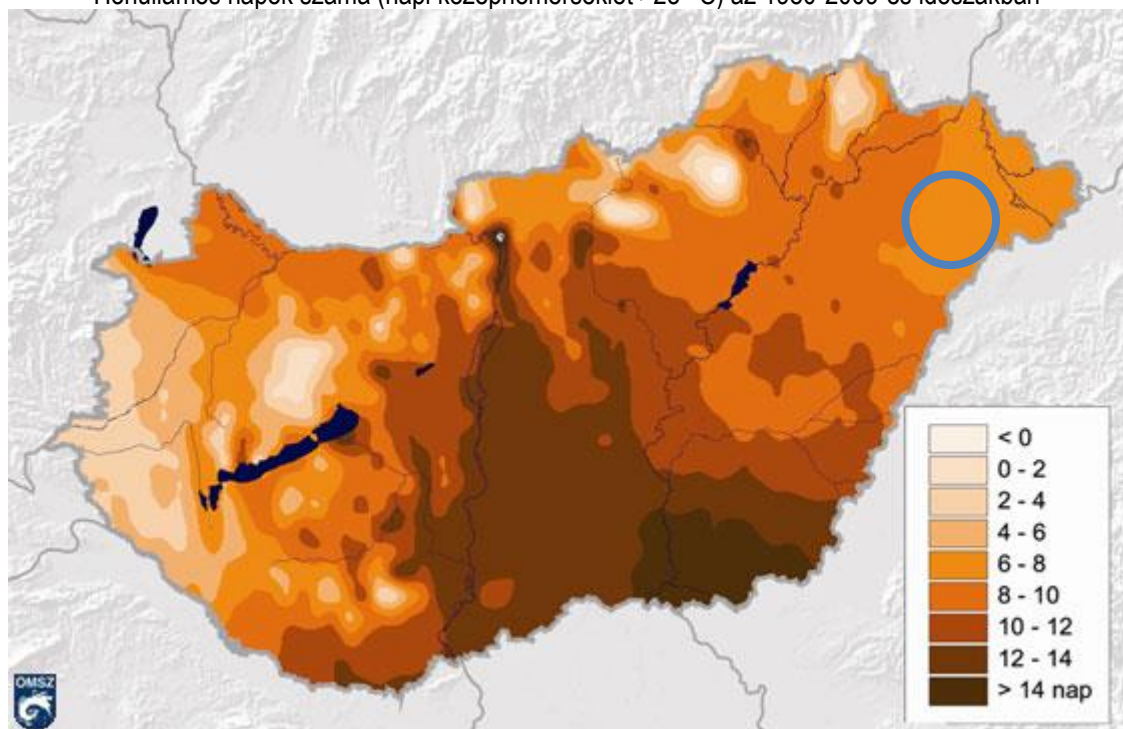
A város klímáját alapvetően befolyásoló geomorfológiai képződmény nincs, a település közvetlen környezete, egybefüggő erdőszült területektől és nagyterjedésű vízfelületektől is mentes. Az alapvetően érvényesülő kontinentális éghajlat az elhelyezkedésből adódik. Az ország mérsékelt száraz területének zónájához tartozik a település.

A település zöldfelületei klímahatás szempontból nem jelentősek. A fásított közterületek nem összefüggőek, rendszert nem alkotnak, kiterjedésük lokális, mikrokörnyezeti hatást tudnak csak kifejteni. A jelentősebb zöldfelülettel rendelkező intézmények elszigeteltek.

Tiszavasvári a mérsékelt meleg – száraz éghajlati klíma területén helyezkedik el.
Klimatikus viszonyok eloszlása

Hőhullámos napok száma (napi középhőmérséklet $>25^{\circ}\text{C}$) az 1980-2009-es időszakban

(Forrás: Országos Meteorológiai Szolgálat)

Klímapartnerség és többszintű kormányzás a városokban

A városok számára széles körű és rendszeres, szervezett partnerség létrehozása ajánlatos, amely a következőket veszi figyelembe:

- Együttműködés a város működését érintő nemzeti, regionális hatóságok és önkormányzatok között, összhangban az ágazati politikákkal is.
- A városi klímapolitikát széles körre épülő, tartós és jól szervezett partnerség keretében kell kialakítani, mely mind a lakosságot, mind a civil és gazdasági szereplőket magába foglalja.
- Integrálni kell a klímabarát szempontokat a szabályozásoktól a lakosság és a gazdasági szereplők tájékoztatásán és ösztönzésén keresztül egészen a közszolgáltatások működtetéséig minden téren. A városi önkormányzat minél több szakterületre támaszkodhat, annál erősebb városi klímapolitikát tud megvalósítani.
- A városi klímapolitika kialakításának egyik legfontosabb eszköze lehet a város gazdaságpolitikája, amennyiben az képes a zöld gazdaság céljait és elveit követni, valamint erősíteni a helyi erőforrásokra épülő helyi gazdaságot.
- Európai és nemzeti szinten biztosítani kell a városi és városhálózati klímapolitikai kezdeményezések megismerését, és hasznosítani azok tapasztalatait, lehetőleg városi hálózatokon keresztül.

Klímatervezés az integrált stratégiákban

A városoknak az alábbi elvek szerint érdemes integrálniuk az éghajlati szempontokat saját stratégiáikba:

- A városi klímatervezést a város más fejlesztési és irányítási folyamataihoz kell kötni egy integrált, többszintű megközelítéssel, mind a kibocsátás-csökkentés és megelőzés, mind az alkalmazkodás lehetőségeit figyelembe véve.
- A klímaváltozást a városok stratégiai tervezési folyamatának minden egyes lépésénél figyelembe kell venni (helyzetfeltárás, célok és eszközök kijelölése, a nyomon követés és a végrehajtás megtervezése).

Klímabarát városszerkezet kialakítása a várostervezés és az övezeti tagolás révén

A városoknak törekedniük kell:

- a kompakt városszerkezet megteremtésére, amelyben intenzívek a kölcsönhatások és együttműködések, mérsékeltek az utazási távolságok, korlátozott az urbanizált területhasználat kiterjedése és hatékony az energiafelhasználás;
- a városszerkezet tagolására beépítetlen területekkel, zöldterületekkel és szellőztetést biztosító zónákkal;
- a városon belüli és város körüli utazási, közlekedési szükséglet mérséklésére; optimalizálni kell a munkahelyek, lakóterületek, szolgáltatási és közlekedési hálózatok elhelyezkedését;
- a többközpontúság erősítésére nagytérségi, agglomerációs szinten, csakúgy, mint a városszerkezetben;
- a városi zöldterületek bővítésére és minőségi fejlesztésére, hálózatba kapcsolva őket;
- magánberuházások esetén a barnamezős területek (használaton kívüli ipari területek) hasznosítására, és kerülni kell a zöldmezős beruházásokat.

Város és vidéke (város és környéke) együttműködései

A helyi önkormányzatoknak és az érintett társadalmi szereplőknek érdemes együttműködniük annak érdekében, hogy:

- Erősítsék a város és vidéke munkamegosztáson alapuló együttműködését, úgy, hogy az a város szétterülését megfékezze, megelőzve így a beépített területek összenövését, a fokozott energiafogyasztást és ökológiai funkciójú területek elvesztését.
- Korlátozzák a városok szétterülését, megakadályozva a városkörnyéki vidékies területek és természetes zöldterületek beépítését, a város elkerülhetetlen növekedése a közösségi közlekedési útvonalakat kövesse.
- A városban élők élelmiszerszükségletét mind nagyobb arányban a környék mezőgazdasági termelői biztosítsák, az értékesítési lánc rövidüljön és lehetőleg maradjon a térségen belül.

Hátrányos helyzetű társadalmi csoportok és társadalmi következmények

Annak érdekében, hogy a városok segítsenek a hátrányos helyzetű csoportokon, és hogy figyelembe vegyék a klímaváltozás társadalmi hatásait, az alábbiakat kell tenniük:

- Fokozottan figyelembe kell venni a hátrányos helyzetű társadalmi csoportok érdekeit és kockázatait, hiszen nekik további erőfeszítésekre van szükségük, hogy alkalmazkodjanak a változó körülményekhez.

– A városok legyenek fokozott figyelemmel a megelőző és alkalmazkodási intézkedésekkel járó lehetséges negatív társadalmi hatásokra, és ilyen esetben tegyenek ellensúlyozó intézkedéseket, különösen azokban a térségekben, ahol sokan élnek hátrányos helyzetben.

Klímaparát építészeti megoldások

A helyi építészeti szabályozás és építészeti kultúra fejlesztése során a városoknak a következőkre érdemes kiemelt hangsúlyt fektetni:

- Megelőzés – hatékony energetikai megoldások az építészetben, energiatudatos építészet (pl. passzívház, alacsony szén-dioxid-kibocsátású épületek).
- A háztartások energiafogyasztásának mérséklése (fűtés, hűtés, világítás), megújuló energiák felhasználása (pl. nap- és geotermális energiafelhasználás).
- Víztaarékosság és újrahaznosítási megoldások, újrahaznosítható, környezetbarát építőanyagok alkalmazása az építészetben.
- Az épületállomány felkészítése a szélsőséges időjárási helyzetekre.
- Holisztikus, mindenre kiterjedő (építőanyag-gyártás, építés, használat, bontás/újrahaznosítás) energia-, költség- és károsanyag-kibocsátás elemzés készítése az épületek teljes életciklus-elemzése során.

Klímatudatos magatartás és életmód

A helyi hatóságok számára előnyös, ha növelik a lakosok környezeti felelősségét. A mindennapi életmód az oktatás, a kultúra, az ismeretterjesztő kampányok, események által is befolyásolható, annak érdekében, hogy megerősítsék a

- közös felelősséget a városi környezet állapotáért és a közös társadalmi értékek kialakítását;
- klíma- és környezettudatos életmódot: például utazási szokások, fogyasztási szokások és piaci kereslet kialakítása;
- klímaváltozás következményeinek megismertetését, a tudásmegosztást;
- helyi erőforrások hasznosításának ösztönzését, a helyi termelők marketingjét;
- helyi közösségek kohézióját, összetartó erejét, ennek érdekében a társadalmi, kulturális és vallási intézmények lehetőségeinek bővítése szükséges.

A klímabarát városok további főbb szektorális pillérei

- A városok sokat tehetnek a klímaváltozás megelőzéséért önmagában már azzal is, hogy mint helyi piacok megerősítik a helyi, részben önellátó gazdaságot, amelynek célja a helyi igények kielégítése helyi erőforrások által mind a városokban, mind annak vidéki környezetében.
- Klímabarát, fenntartható, alacsony szén-dioxid-kibocsátású, de versenyképes és biztonságos városi tömegközlekedés kialakítása, előtérbe helyezve a gyalogos és a kerékpáros közlekedést, valamint a változó klimatikus viszonyokhoz való alkalmazkodást (pl. árnyékolás, légkondicionálás, infrastruktúráis elemek).
- Biztosítani kell a hatékony és energiatakarékos energiagazdálkodást, kombinálva a zöld- és a helyi energia-előállítás a helyi gazdaság fejlesztésével, megújuló energiák felhasználásával és a városi hulladékból készült biogáz előállításával.
- Fenntartható, természetközeli városi vízgazdálkodási rendszer kialakítására van szükség, szoros együttműködésben a vízgyűjtő terület többi településével. A műszaki infrastruktúráis szolgáltatásokat fel kell készíteni a változó környezeti feltételekre, különösen az árvízvédelem, közlekedésbiztonság szempontjából.
- Olyan katasztrófavédelmi intézkedéseket kell tenni és olyan egészségügyi szolgáltatásokat kell létrehozni, amelyek az egyre gyakoribb és jelentősebb környezeti kockázatokat sikeresen képesek kezelni (árvíz, hirtelen lezúduló nagy mennyiségű csapadék, tengerszint-emelkedés, hőhullámok, vízhiány, ipari katasztrófák, havária helyzetek). Növelni kell az ezzel foglalkozó intézmények, szervezetek felkészültségét és a lakosság tudatosságát.

TISZAVASVÁRI VÁROS MEGALAPOZÓ VIZSGÁLATA

2. HELYZETELEMZŐ MUNKARÉSZ

2.1. A vizsgált tényezők elemzése, egymásra hatásuk összevetése

Tiszavasvári város Integrált Településfejlesztési Stratégiájának Helyzetfeltárása komplex módon valósult meg, azaz a különböző forrásokból begyűjtött adatok elemzése, az adatok mögött álló valóság feltárása érdekében – ugyanazon fejezetekben megtörtént. A helyzetelemzés célja, hogy város jövőjét, fejlesztési irányait meghatározó hatóerőket, a hatóerők egymásra hatását feltárjuk, hogy a későbbiekben meghatározhatóak legyenek a főbb beavatkozási pontok, stratégiák.

A hatóerők elemzésére SWOT-analízist alkalmaztunk, melynek célja a meghatározott cél elérésének érdekében fontos belső és külső tényezők, illetve adottságok (SWOT faktorok) azonosítása. Az elemzés maga ugyan nem hívja fel a figyelmet arra, hogy melyek a stratégiaiul fontos kérdések, illetve nem kínál választ arra, hogyan dolgozzuk ki a stratégiát, viszont abban segít, hogy észrevegyük, mely erősségek szolgálnak a hatékony stratégia alapjául, illetve hogyan használjuk ki a rendelkezésre álló lehetőségeket, hogyan küzdjük le, vagy hogyan minimalizáljuk a gyengeségeket és a veszélyeket.

2.1.1. Társadalom

Tiszavasvári népessége az országos jellemző tendenciával megegyezően csökkent, a legalacsonyabb létszám 2010-ben volt, azóta a település lakossága kis mértékben növekedett. A népesség etnikai összetételét nézve megállapítható, hogy a kisebbség létszáma növekedett. Mára már a lakosság csaknem egy ötödét ők alkotják. Hátrányos helyzetű családok növekedése a szolgáltatásokat nyújtó szervezetek megterhelését vonja maga alá. Az alacsony képzettségű munkaerő nagy számban van jelen, míg a magasabb iskolai végzettséggel rendelkezők elvándorolnak a településből.

A város intézményi ellátottsága általánosságban kielégítőnek mondható. Az elsődleges kulturális, egészségügyi ellátó és közigazgatási intézmény helyett kapott a városban. Az intézmények jellemzően az állami közutak oldalában épültek.

2.1.2. Gazdaság és közszolgáltatások

Tiszavasváriban a foglalkoztatottak nagy része a helyi munkakínálat szűkössége miatt a környező településre ingáznak át dolgozni. Sokan járnak be dolgozni Nyíregyházára és Tiszaújvárosba.

A vállalkozások száma és a városba irányuló ingázók száma alapján Tiszavasvári mégis a kistérségi foglalkoztatás központja.

A városban elkülönül egymástól a vállalkozások két csoportja: a helyi lakosoknak értékesítő vállalkozások valamint a hazai gazdaságba beágyazott ipari termelő és üzleti szolgáltató vállalkozások. A helyben élő lakosok számára nyújtott szolgáltatások minősége, jövedelmezősége és forgalma stagnál vagy csökken. Ezekre a vállalkozásokra jellemző az olcsóbb és alacsonyabb minőségű termékek és szolgáltatások árusítása, csak elvétve található ennek ellentmondó kereskedés.

Az idegenforgalom és a vendéglátás teljesítménye stagnál vagy csökken. A turisztikai és szabadidős élmények iránti kereslet megváltozott, és a város kínálata nem találkozik az igényekkel. A fejlődést akadályozza, hogy a közlekedési infrastruktúra szegényes, valamint Tiszavasvári területi kínálata csekélynek mondható. A szolgáltatások igénye elmarad az igényektől. A látogatókra jellemző a nagyon rövid tartózkodási idő és az alacsony fajlagos költség. A látogatói turizmus szinte teljesen hiányzik. A város főbb vonzerejét a termálvizes fürdő, a természetvédelmi terület és egyéb hagyományos programok adják.

Bizonytalan a fiatal vállalkozók száma. Az új vállalkozások közül hiányoznak a növekedésorientált és ambíciózusexport vállalkozások.

A helyi gazdaságban hiányoznak a fejlett technológiák. A 10 főnél több embert foglalkoztató vállalkozások tradicionális ágazatokban működnek.

Az adottságokban rejlő lehetőségek kihasználását akadályozza, hogy közösségben lévő kapcsolatok gyengék. A fiatal korosztály, valamint a vállalkozások elvont értelemben sem találkoznak egymással. A helyi vállalkozások a fiatalok előtt nem ismertek.

A belső kohézió viszonylagos gyengesége problémát jelent, mert a szubjektív jólét és a társadalmi tőke szintjét alacsonyan tartja. Az egyes csoportok közötti elkülönülés akadályozza a vállalkozások közötti együttműködést, az egymás közti partnerséget, valamint az önkormányzat terveinek és a kezdeményezéseinek elfogadhatóságát.

A város nem rendelkezik egyedi adottságokkal kulturális értékkeremtés vizsgálat szempontjából, valamint a meglévő épített örökség és természeti környezet tekintetében sem tud kiemelkedőt felmutatni.

A település gazdasági területeinek elhelyezkedése viszonylag kedvező, de egyes területek mérete fejlesztési szempontból nem ideális.

A KSH módszertani értékelése alapján a kedvezményezett járások besorolásáról elfogadott kormányrendelet elsősorban a társadalmi helyzet, a lakhatás, a helyi gazdaság és az infrastruktúra alapján értékeli a hazai járások fejlettségét. A Tiszavasvári járás e komplex mutatók alapján a fejletlenebbek közé tartozik, elsősorban a népesség képzettsége és a vállalkozási aktivitás, valamint az itt élő emberek anyagi helyzete, személyes jövedelmei miatt.

A település a rendszerváltást megelőző időszakban jelentős iparral rendelkezett, mára az ipari szektor és a mezőgazdasági nagyüzemek erős hanyatláson vannak túl, mely kihatott a város gazdasági életére.

Az önkormányzat gazdálkodásának elemzése

A hazai önkormányzatoknak a fejlesztését és a gazdálkodását elsősorban külső adottságok határolták be, melyekre a településeknek nincsen ráhatásuk. Az emberek számára az uniós források miatt ezek a korlátok kevésbé voltak feltűnőek. A 2010 és 2011 évben általánosságban az önkormányzatok csőd közeli állapotba kerültek. Az önkormányzati rendszer újjászervezése, és az új önkormányzati feladati és ellátási modell bevezetésével, valamint a települések adósságának teljes körű átvállalásával megszűnt a kritikus helyzet. Azonban a fejlesztések továbbra is külső források segítségével tudnak csak megvalósulni. Az önkormányzat gazdálkodását továbbra is a bizonytalanság és a tervezhetőség hiánya tartja kényszerpályán.

Az önkormányzati konszolidáció részeként az állam átvette a kötelező feladatok jelentős részét. A feladatok átvételével csökkent az önkormányzatok költségvetése, ezzel együtt az önkormányzat hitelképessége is.

Az önkormányzat saját bevételei és gazdálkodása

Az önkormányzat bevétele a normatív és feladatalapú bevételek mellett a sajátos bevételeivel tud gazdálkodni. Lényegében az iparüzési adóbevétel jelenti az önkormányzat saját bevételeit, melynek mértéke függ a vállalkozások pénzügyi teljesítésétől.

A közigazgatási terület talajadottságai kedvezőek az állattartásra és növénytermesztésre, valamint jelentős felületű halastavai vannak.

A városban nem rendelkezik ipari parkkal, de korábban ipari tevékenysége használt létesítmények jelentős területen találhatóak.

2.1.3. Táj- és természeti adottságok

Tiszavasvári a Hajdúhát és a Hortobágy kistájak határán fekszik. A város tájszerkezetét alapvetően meghatározza a természeti adottságok. A közigazgatási terület közepén helyezkedik el a település.

A település közigazgatási területén lévő Szikes-tó tájképvédelmi szempontból kiemelten kezelendő területnek tekinthető. Helyi természetvédelmi terület a volt Dessewffy kastély parkja. A város külterületén minimális az erdők száma.

2.1.4 Zöldfelületek

A város zöldfelületei mennyiség szempontjából kedvezőek, de a területi elosztást és minőséget nézve már nem. A közparkok növényállománya vegyes, általában felújításra szorul. Az utcafásítás sok helyen nem kielégítő

2.1.5. Épített környezet

A mai Tiszavasvári két település összeolvadásából alakult ki, melyek terjeszkedése egymás irányába történt. A beépített terület déli szomszédságában ipari, gazdasági terület alakult ki. A település nem rendelkezik kiemelkedő városközponttal és turisztikai attrakciókkal, de öt országos műemlékkel igen, melyek közül legjelentősebb a Dessewffy kastély, valamint a református templom. A Korniss kastély a helyi védelem alatt álló épületek közül a legkiemelkedőbb.

A város egyre nagyobb részét képezik a kedvezőtlen anyagi helyzetben lévő családok. A településen öt nagyobb és négy kisebb szegregációval találkozni. Ezek az épületek és utcák leromlott állapotúak, magas köztük a komfort nélküli lakások száma.

A város több része is belvízzel veszélyeztetett terület.

2.1.6. Közlekedés

Tiszavasvári jó közlekedési kapcsolatokkal rendelkezik a főváros irányába, a régió fontosabb települései elérésében, az M3 autópálya a közelben található. A település közúti közlekedésében a 36-os főút forgalma meghatározó. A belterületen több burkolatlan belterületi út található. A város pakolójának száma elegendő, de időszakosan kialakulhat belőle hiány. A vasúti közlekedés színvonala gyenge, míg az autóbusz közlekedés ezzel szemben jó kapcsolatot biztosítanak a környező településekkel. Helyi tömegközlekedés nem üzemel. A kerékpárút hálózat elégséges, a belterületen és a külterületen is egyaránt fejlesztésre szorul.

A városi közúti közlekedésen az elkerülő kiépítése lazítana. A településrészekben a keskeny utcák miatt aó utakból hiány van. A belső úthálózat balesetveszélyes, a kereszteződések korszerűtlenek, a gyalogos rendszer hiányos, és a parkolás a városközpontban nehézkes.

2.1.7. Közművek és elektronikus hírközlés

A település ingatlanjai összközművesen épültek ki a városközpontban, a kertvárosi és falusi környezetben. A város vízellátása megfelelő, elegendő kapacitással rendelkezik jelen értékek mellett, azonban idővel fejlesztésre szorul. A csatornázás elválasztott rendszerben működik. A szennyvízelvezetés lefedettsége csaknem teljes. A város nagy részén zárt csapadékvíz elvezetésű rendszer épült ki, míg a kertvárosias területeken nyílt. A hálózat teljes rekonstrukciójára szükség lehet. Az elektromos ellátás a teljes településre megoldott. A gázellátása belterületeken kiépített, a külterületen fejlesztésre szorul. Alternatív energia felhasználásban még nem erős a település.

TISZAVASVÁRI VÁROS MEGALAPOZÓ VIZSGÁLATA

3. HELYZETÉRTÉKELO MUNKARÉSZ

3.1. A helyzetelemzés eredményeinek értékelése, szintézis

3.1.1. A folyamatok értékelése

Tiszavasvári településfejlesztési koncepciója és **településrendezési eszközei 2007-ben** készültek el, mely bemutatja előre vetítve a fejlesztési igényeket. Az előre jelzett társadalmi, gazdasági és térbeli szerkezettel összhangban készültek a hosszútávon megvalósítandó műszaki és fizikai szerkezet, valamint a hozzá szükséges területfelhasználás és a hálózati elemek térbeli rendszere.

Városrendezés

Tiszavasvári kistérségi társulásának központja, majd 2013 óta 10 település járásközpontja. A városrendezés legfontosabb célkitűzése az értékeket felhasználva forrást teremteni megvédésükre, fejlesztésükre, az itt élők jólétének megteremtésére.

Tiszavasvári Szabolcs-Szatmár-Bereg megye nyugati felén lévő városa, 10 települést felölelő terület járási székhelye, mely járás lakónépessége 27 684 fő (a KSH 2011. évi adatai alapján) területének nagysága 381 km². A járáshoz tartozó települések nem egyeznek meg a kistérséghez tartozó településekkel. Tiszavasvári járását képező települések között 2 város és 8 (nagy)község található. A járási kapcsolatok alkalmiak, közösen vállalt komplex programja nincsen a településeknek.

Társadalom

Tiszavasvári mai lakónépesség az elmúlt 30 évben számottevően nem változott. A KSH adatai alapján a lakónépesség 1980-ban 13 310 fő volt, 1990-ben 13 349 fő, 2001-ben 13 456 fő, 2011-ben 12 848 fő. A lakosság létszáma az elvándorlások, valamint a megélhetési (pl.: magas munkanélküliség) színvonal miatt csökkent. A város demográfiai folyamatai összességében kedvezőtlenek. Ha a jelenlegi tendenciák folytatódnak, akkor a településnek a népesség csökkenésével és a társadalom elöregedésével kell szembenéznie. A város a szociális ellátórendszerét teljes mértékben ellátja, de az infrastruktúra

Tiszavasváriban a hátrányos helyzetű lakosok száma magas. A szolgáltatások ellátását végző szervezetek csak részben képesek ellátni az érintettek számára nyújtott szolgáltatásokat. Ezeken a területeken az ingatlanok értéke csökken és így a szegényebb családok odaáramlása folytatódik. A cigányok száma becslések szerint a település 17 %-a lehet. A kisebbség szegregált területeken él, ahol az életkörülmények jóval alacsonyabbak a többi városrészhez képest. A szegregált területek nagysága a kedvezőtlen anyagi helyzetben élő családok miatt nő. Ezeken a területeken a lakások állaga alacsony, a komfort növelésére irányuló beruházások elmaradnak. A hátrányos helyzetű és mély szegénységben élő családok növekedése a tehetősebb családok, pályakezdők és fiatalok elvándorlásának növekedését eredményezi.

Gazdaság

Tiszavasvári fejlődését az M3-as autópálya közelsége és Nyíregyháza, Debrecen várostérségének fejlődése határozza meg. Nagymértékben függ attól, hogy miként alakul az autópálya ráhatása a városra.

A népesség és a gazdasági tevékenységek migrációja magas.

A település mobilitása magas, a munkahelyi lehetőségek száma alacsony. A gazdasági lehetőségek leépülése az évek, évtizedek alatt megnövekedett. A meglévő vállalkozásokat közvetlenül érinti a mind erősebb piaci verseny. A helyi gazdaság csak akkor képes megtartani a jelenlegi munkahelyeket, ha a kis- és közepes méretű vállalkozások mind inkább a külpiacok felé fordulnak. A vállalkozások, ha az üzleti környezet nem megfelelő, akkor új telephelyet keresnek maguknak.

A település nem rendelkezik ipari parkkal, ezért nem várható élénk beruházási tevékenység, az esetleges beruházók könnyen találnak vállalkozásaiknak jobbadottságokkal rendelkező célterületeket. A kedvezőtlen helyzet növeli az elvándorlás mértékét, a helyben található munkahelyek száma is csökken, a fiatalok elvándorolnak.

Idegenforgalom

A fejlesztések elmaradása miatt az idegenforgalmi láttnivalók elvesztik a látogatóikat, csökken a vonzerejük és a versenyképességüket. Az idegenforgalommal kapcsolatosan infrastruktúra és szolgáltatás hiányos. A még üzemben lévő szolgáltatások bevétele csökken, végül ellehetetlenülnek.

3.1.2. A település és környezetének fejlesztését befolyásoló külső és belső tényezők összefoglaló értékelése

A SWOT elemzéseknek számos módszertana létezik, a település belső és külső tényezői szerint való felosztás az Európai Unió által alkalmazott.

A helyzetelemzés az erősségek, gyengeségek, lehetőségek és veszélyek bemutatásával készül el.

Erősségek:

A lakossági alapszolgáltatás nyújtás magas.

Az ipari foglalkoztatási kapacitás magas.